

**GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT**

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0616
4	Work Number	D 2685-C-VOL-III
5	Page No (From... To)	1 to 149
6	Name of the Work	PANCA TANTRAMU WIT H COMMENTARY
7	Subject	LITERATURE

D.2685C

B. 616

Vol. III

12-5-14

Pañcatantyaṁ

D. No. 2685

అధికారియైన అధికారి

శ్రీ గారి వద్దను ను బాగా బిజ్జాననిచ్చి పలచపలాసం

భాగతురవ్యపత్య సమాగము సురసింధురూపవారి వారనాదా.

తే. శ్రీ గారి వద్దను ను బాగా బిజ్జాననిచ్చి పలచపలాసం భాగతురవ్యపత్య సమాగము సురసింధురూ
 ప. శ్రీ. లక్ష్మీదేవి. గారి. పావ్రిచ్చి. ఈయిద్దరు. వక్క. రుమ్మయందున్న. తనూభాగ. శరీరవామపార్వీ
 మందున్న. అ బిజ్జాన. చివ్వులుగా నుండుటచేతను. నిచ్చి పలచపలాసం భాగతు. నిచ్చి పల. స్థిరమైనపువ
 టి. పలలా. మిరుచ్చి. సంభాగ. పొందినపువంటి. అభి. మిగుముయొక్కనున్న. రవ్యపత్య. ర. సూర్య
 పయొక్క. అపత్య. సంతానమైనకాశిందెటాడను. సమాగము. సమయోగముకల్లనపువంటి. సురసిం
 ధు. అకాశగంగయొక్కనున్న. రూప. అక్రీతివంటి అక్రీతిగనిన. వారి వారనాద. మాధ్యమా
 ధవస్వరూప్రీతిన భగవంతుడైన అనిసంబుద్ధి. విష్ణు ప్రసాదపద్మమున్న. లక్ష్మియెరుచ్చి నుక. వక్క
 స్సయందు లక్ష్మిని ధరించి న విష్ణు ప్ర. మిరుచ్చి తాగాడిన మిగుముయొక్క రూపమువంటి. రూప
 ముగలవాడని. ఈ శ్రీరుడుతలుప్ర. గారి నల్లు. అకాశగంగతలుప్ర. కాశిందినలుప్ర. గ
 నుక. శరీరవామభాగ మందుపార్వీతిని ధరించినయీ శ్రీరుడు. కాశిందినదిని గూడిన అకాశగం
 గయొక్క రూపమువంటి రూపముగలవాడని. ఈయిద్దరి రూపముగల భగవంతుడని భావము
 ఇక్కడనుపమాలంకారము.

1. వ. దేవాసువ్రాల్లాడానిదీతీయతంత్రమాకర్ణింప్రమంయదీతనీతి

కాస్త్రుమర్కండవిష్ణుశర్మండసుదర్శనకుమారులకిట్లనియె..

టీక. దేవా. ఓయివారిచారనాదామ్రనిసంబుద్ధి. అదీతనీతికాస్త్రమర్కండ. అదీత. అత్యుపంచబుద్ధి
మృపంతి. నీతికాస్త్రమర్కండ. న్యాయకాస్త్రరహస్యముగలిగిన. విష్ణుశర్మండ. విష్ణుశర్మడసేత్రా
వ్యాణుడు. సువ్రాల్లాడానిదీతీయతంత్రము. సువ్రాల్లాభమనీపరుగలిగినరెండవతంత్రము. అ
కర్ణింప్రమని. వినుమని. సుదర్శనకుమారులకు. సుదర్శనరాజవీరులకు. ఇట్లనియె. ప్రథమతంత్రమైన
మిత్రభేదమజప్తిపిమ్మట మిత్రభేదముచేతబుద్ధిబలముచేతసాధించగలకార్యములుచెప్పనుద్యేక్షు
డై యీవత్స్రమాణాశ్రుకారముగాపెరికిను..

2. క. సాధించకార్యములుధనసాధనములైకసారసాహార్యసమా

రాధనమునమున్నుపమేధాభౌతికాకకూర్చమృగమూషకమున.

టీక. కాకకూర్చమృగమూషకములు. కాక. వాయుసమున్ను. కూర్చ. తాజీలున్ను. మృగ. జంకయు
న్ను. మూషక. ఎలుకయున్ను. ఈనాలుగు. మున్ను. పూర్వకాలమందు. ఐర్వితమేధాభౌతి. ఐర్వి
త. అభివృద్ధియైన. మేధా. బుద్ధియైక్. భౌతి. భరణముచేత. సారసాహార్యసమారాధనమున.
సార. బలవత్తురైమన. సాహార్య. చేరిమయైక్. సమారాధనమున. పొందుటచేతను. ధనసాధనము
లైక. ధన. విశేషద్రవ్యమున్ను. సాధనములు. సాధనములు. రథగజతురంగభటులున్ను. అస్త్రశస్త్ర
శరశరాసనములున్నుకేసకార్యములుసాధించేపనులు. లోగడ. కాకకూర్చమృగమూషక
ములు మిత్రభేదముచేతసాధనములైకబుద్ధిబలముచేతకార్యములుచేసినవి. అటువలెనేమం
చిమిత్రుడుగలిగిబుద్ధిమంతైనవ్రేకుడుసాధనములైకకార్యములుచక్కజేసుకొగలడనిభావము.

4. క. నానిరాజకుమారకులనిప్రనిజూచిబలికిరదయెట్లునయ

శ్రీవిభవతలుప్రమనవిద్యావారిదివారికర్ణరామరుడనియో.

టీక. నాని. అనివిష్ణుశర్మచెప్పగానాకర్ణించి. రాజకుమారకులు. సుదర్శననీపవీరులు. నయశ్రీ
విభవ. నయశ్రీ. నీతికాస్త్రసంపత్తయైక్. విభవ. విశ్వరూపముగలిగివిష్ణుశర్మడా. అనిప్రనిజూచిపరి
కిరదయెట్లుతలుప్రమన. అనిప్రవాణునివీక్షించి. అకథయెప్రకారముతెలియజెప్తుమనిపలుక
రా. విద్యావారిది. సమస్తవిద్యలకుసముద్రుడన. అర్థరామరుడు. అవ్యాపాణుడగువిష్ణుశర్మ. అ
నియో. అరాజకుమారులకుజెప్పెను.

5. క. శతమయివనసయివిటపిష్టితిమఖాళారూప్యనగరచేరువగలద

ప్రతిమంబుకబూరుగులఘుపతనకుడనుకాకిదానిపైవర్తిండు.

టీక. శతమయివనసయివిటపిష్టితి. శతమయి. ఇంద్రునియైక్. వన. నందనవనానకు. లక్ష్మణయనావ
త్థవీరుములకనుట. సయి. చెలికాడైన. విటపి. వీరుములకు. ప్టితి. సేదనమైన. అనగాకల్పవృ
క్షసమానమైనవీరుములుగలదనిభావము. అటువంటిమఖాళారూప్యనగర. మఖాళారా
ప్యమనీపరుగలిగినపట్టణమయైక్. చేరువ. సమీపమందు. అప్రతిమంబు. సమానరఖాత
మైన. ఒకబూరుగుచెట్టుగలదు. ఒకకాల్పవివీరుముకద్దు. దానిపై. అచెట్టుమీద. లఘుపతనకు
డనుకాకి. లఘుపతనకుడనైవాయుసము. వర్తిండు. నివాసమజేయుచుండును.

6. శ్లో. వసుధేనప్రనిసదప్రయకర్తజేజేలగిరికికులముద్గరించుకుడుకు

పితౄకార్యములసమర్పించురెవ్వనికొనాదిత్యరుద్రపస్పిగుడుకి

పాదలైసెవ్వనినీహంబునమనూహారచారిత్రావహముబుద్ధిజకులంబు

పదికసంతతికరుపరచునెవ్వనికంతమిత్రతారావంబుమెలుగిల్ల

2. తే. బ్రహ్మపంప్రీననెవ్వనిబలమునకును బ్రహ్మకుడునెవ్వజెప్పుగజాల

ఉతడునగరూపకంతచైత్యవర్తి. పద్మమాత్రుండవాయసపరివృధుండు.

టీక. వసుధ. భూమియందు. పద్మని. ఏకాకమయ్యుక్త. సదస్వయంకర్త. సత. శ్రీపద్మనమ్మవంటి. అబ్ధి
యకర్త. వంశకర్త. జేజేలెరికి. ఇంద్రునికి. కులముద్ధరించుకుడుకు. వంశాధ్యక్షుడైనను ప్రత్రుడా
అనగా. పూర్వీకాలమందు శ్రీరాములు సీతాసమీపమైనవనవాసముచోయియొకశయ్యయందురా
ముడుసీతపద్మశించియున్న సమయమందుదేవేంద్రునికుడునెవ్వయందుకుకాకాసురరూపముధ
రియించి. పూహుబుద్ధిచేతసీతాదేవికూచాగ్రముముక్తునబుడిచినాడనిరామాయణమందువ్రేసి
ద్దము. అటువంటికాకాసురునివంశమందుబుద్ధినదియీరాకమనిభావము. పద్మని. ఏకాకి. పి
తృకార్యములందు. శాశ్వతప్రయోజనములయందు. అదిత్యరుద్రవస్థగ్రభుక్తి. అదిత్యరుద్రవసు
రూపకులయినపితరులకంటె ముందరగాపిండప్రధానము. సమర్థింతురు. ఇత్తురు. అనగాశ్రా
ద్ధములందుమందురాకాకిపిండమరెబ్బె అనంతరముపితరులకుపిండప్రధానమయి
ఉముప్రసిద్ధము. శాశ్వతసిద్ధిమేకాకుండాకాకిముట్టనిదిగడులొపేవనిలోకరూడము. మనో
హారచారిత్రావహముబుద్ధిజకులంబు. మనోహర. మనోజ్ఞమైనప్పువంటి. భారతీ. వాక్కు
లయ్యుక్త. భారవిస్తారమును. వహ. ధరించినప్పువంటి. ముఖ. నూళ్లుగలిగినప్పువంటి. బ్ధిజ. కి
కిలపక్కులయ్యుక్త. కులంబు. సమూహము. పద్మనినీహంబున. ఏకాకియైబ్రహ్మప్రేమలు.
వృద్ధిపొందును. అనగామనూహారవాక్కులనుధరించినదికోకిలమనిబ్ధి. అనగాకిలయికాకిచే

తనకుబ్ధిదినములొపేచబడడముప్రప్రముగనుక. కాయలలుంకాకిగూంబ్రహ్మవృద్ధిపొందు
మాప్రేండుననిభావము. పద్మని. ఏకాకమయ్యుక్త. కంతమిత్రతారావంబు. కంత. గళమందు. విశ్రేత
కూడుకుప్రప్రవంటి. అరావంబు. ద్మని. పదికసంతతికి. మూర్తమందుచోవేమన్నండెజనులకు. మె
లుగిల్లను. శుభాశుభములను. పరుపరుచు. తేటపరుచునూ. అనగాచోవనుపొయ్యివారికిముంద
రనడచుయ్యేమెలునుకిడునుతనపలుకువల్లతలియచేసుననిభావము. కాకిశకునము. జ్యోతిశాస్త్ర
మందుప్రసిద్ధము. పద్మనిబలమునకు. ఏకాకిబలమునకు. బ్రహ్మకుడునెవ్వ. బ్రహ్మకుడునాగానిఅ
నియద్దము. బ్రహ్మప్రత్రుడనికాదు. బ్రహ్మపంప్రీన. బుద్ధిబలమచేతను. వక్తజెప్పుడానకుచాలాదో
గణించుశక్తుడుగాడూ. అనగాకాకిబలముబహువిస్తారమనిలోకమందుప్రసిద్ధము. బ్రహ్మ
కుడునాగాని అనిలోకములోసామితమాటగాని బ్రహ్మప్రత్రుడనికాదు. వీటినిస్మృతిచే
సనవానికుడునాగానిచెప్పవేడనుట. అతడు. ఈపూర్వాత్మగుణయుక్తైనప్పువంటిన్ని. నగర
పకంతచైత్యవర్తి. నగర. అమహాకారూప్రపట్టణమయ్యుక్త. అపకంత. సమూహమందలి
చైత్యరచిత్రయ్యుక్త. అగ్రవర్తి. కునయందుప్రవర్తిస్తూవ్రోడి. వాయసపరివృధుండు. కాక
రాజు. పద్మమాత్రుండ. శకుంతసామాన్యతా. అనగా. కేవలపద్మమాత్రుడుకాడనిభావము.

3. ఆకాకినాకపద్మముననేకాకితేమతలాడనీరముగములం

గీకామండలమగుసర. యూకాననమునకుబావమన్నెడనటమే.

టీక. ఆకాకి. అటువలెప్రసిద్ధమైనవాయసము. నాకపద్మమున. ఆకాశమూర్తమయిత. ఏకా
కిత. తానువక్తవే. మేతలాడ. అవోరాధ్ధి. ఈరముగముల. ఈరము. పాదలయ్యుక్త. గ

ముల్క. గుంపులచేతను. కికామండలమును. బడసండువనిమహారాజ్యమునుట. సరయూకాననమునకు.
సరయూ అనేనదిసమీపమందలియరణ్యమునకు. పోవనొస్తాడు. చనుటకునుదోర్చిరించినసమయముం
దు. అటకు. అష్టలానికి.

౯. చ. పెడపెడవంకచిక్రమునప్రేడిచుచున్నయు సందిలాహాపుం

గడియముగ్రూరదృష్టిగలకన్నులునల్లనెమను మూపునం

బడికము జుంజురుందలతపాశముజేగురుచుట్టుమీఱులం

గుడవలిగల్గవచ్చెనుక క్రూరకరాతుడమందరత్నరే.

తీక. పెడపెడ. మాటిమాటికిన్ని. చంకచిక్రమునప్రేడిచుచున్నయు. కన్నులంచితమగు శిక్యమునందు.
బర్చుకొనానమున్ను. సంది. సందితియందు. లోహాపుంగడియము. ఇనుములోజేసినకటకమున్ను
క్రూరదృష్టిగలకన్నులు. క్రూరదృష్టిమీన. దృష్టిగల. చూపుగలిగిన. కన్నులు. సేత్రములున్ను. జుంజురుం
దలతపాశము. చిట్టపెట్టుకలుగలశిరస్సిండుకుశ్లాన్ని. నల్లనెమను. కృష్ణరేరికమున్ను. మూ
పునంబడికము. వీపునకాలమున్ను. జేగురుచుట్టు. యెట్టినితిలకమున్నుమీల్చుల్. ములతాంతియం
దు. గుడవలి. లలితమున్ను. కలిగిన. అన్న. ఒకక్రూరకరాతుడు. నిర్దయుడనయొకజూయవాడు
అమందరత్నరే. అధికమైనపేగముచేతను. అటకువచ్చే. అకాశియన్నచూతొకతంచెను.
అటకు అనిపూర్వమందున్నశబ్దమునుయిత్రడనన్ద్రయించుకూపాపెను.

౧౦. క. వచ్చినవాండుసవతిచనుయిచ్చిపరచుచువంటియితడందులై

యిచ్చితొకతంచెనుకొనెయిచ్చిరువనుచుండనద్దరాత్ముండచటే.

తీక. వచ్చిన. చక్రవర్తిరముఅకిరాతుడురాగాను. వాయుసవతి. కాకరాజు. తనయిచ్చి. తనమనస్సులో. పెరచు
చువంటియితడు. చదురుపట్టినపురిమవంటియిబూయవాడు. ఎందులకై. ఏమికార్యముకురకై. ఇచ్చితో
తంచెనుకో. ఇత్తడికివచ్చినాడరా అచ్చిరువనుచుండే. అచ్చిగ్రమనియనుచుండగా. అద్దరాత్ముండ. మ
ట్టడనయరాకిరాతుడు. అచటే. అష్టలమందు. అనియద్దము.

౧౧. క. ప్రిలుగుడసబన్నివలకాడ్చిలధరణింబాదుపరచిపుస్సినకన్నుల
గలప్రిలుగుడిమమిడియగ్గలప్రిందమిసాచియుండగాదైవగతి.

తీక. ప్రిలుగుడసబన్ని. ప్రిలు. కసప్రేతను. గుడిసెబన్ని. ఇల్లుగట్టి. వల. జాలమును. కాడ్చిలధరణి. పచ్చికగల
భూమియందు. పాదుపరచి. పాదుబుట్టి. అనగావలపరచి. పుష్పినకన్నులగలప్రిలుగుడిమమిడి. సేత్రములు
బూయినగుడ్డిపిట్టనువలసినస్థలమందుంచి. కన్నులబ్రాచుడిచివ్రేజాతిపక్షులనుపిలిచెకురకుగుడ్డిప
క్షినిదీమమందాపిట్టదిలోకమందుకలదు. దీమమనగా పక్షులకురకుమాతాజెట్టినపంజరము. అగ్గలమై
నతబు. అతిశయమైనయూకచేతను. కాచియుండగా. నిర్విఘ్నమండగాదైవగతి. విధివనముచేతన
నియద్దము.

౧౨. కా. చిత్రగ్రీవదనంగనుక్రవిహాశశ్రేష్టుండుసత్ప్రభుగీ
భృత్రాతమంపెంటగుంపుసనిరాపచూపుచుకాడ్చిల
శ్రేష్టమమందీమముంగననభఃక్రిడాపరిచాగియై
ధాత్రివలెననాయమధ్యమునపరాధానముచేచారన.

తీ. చిత్రగ్రీవదనంగనుక్రవిహాశశ్రేష్టుండు. చిత్రగ్రీవదనపరుగనినయొకపక్షిరాజు. సత్ప్రభుగీ
భృత్రాతము. సతీశ్రేష్టమనపువంటి. శ్రేష్ట. కాపచారికమును. శ్రీవ. చేస్తూవుండే. పతి. పక్షులయొక్క.

త్రాతము. సమూహము. పాము. పెంట గుంపు. సుఖరా. తనపెంటడిసంఘములు గూడరాగాను. పాము. వ్రాతము. అకాశమార్గమందు చనుదెంచు మన్న. శాబ్దలక్ష్మి. త్రాతము. శాబ్దలక్ష్మి. పచ్చికగల భూమియందున్న మము. ఉండినప్పువంటి. దీనుము. అగుడ్డిపిట్టయున్న పులమును. అనగా గూడును. కనిపరాచి. నభ:క్రీడాపరిత్యాగియై. నభ:క్రీడా. అకాశసంచారకిని. పరిత్యాగియై. విడిచిపెట్టినదియై. పత్రాదవైనము. ప. త్రాత. తయ్యక్. వ్రాతము. వ్రాతములు. భూరణ. భూరణమిద్రయగా. అనాయమధ్యమున. అనాయ. వలయ్యక్. మధ్యమున. నడుమను. అనాయమనియి. అనాయమనియి. పాతముకద్దు. త్రాత్రా. భూమియందుకెని. ను. ౧. అనాయ: ప్రి. పి. జాలంసాక్షి. త్యమర:

౧౩. క. ప్రిలుగుల బిలుగు కిరాతుడు. వలదప్రేలంది విచిత్ర వర్గి పగ్గంబు
బలఘు తరకిలమున సం. వలనముగా వింప్రచుండ వలసినచుండు.

తీక. బిలుగు కిరాతుడు. చిడుగుబూయవాడు. ప్రిలుగుల. పక్షులను. వలదప్రేలంది విచి. జాలము లోపట్టు బడిట్టు దీసి. తగ్గి. అని. వర్గి. నునుపయిన. పగ్గంబు. వలకుగట్టినతాటిని. అలఘు తరకిలమున. అలఘు తర. నిక్రమిస్తున్న పువంటి. కిలమున. గణికను. అనగామీకు. వలసినచుండు. తన కిచ్చివచ్చినట్టు అని అర్థము. అనగాయద్యభి. సంవలనముగా వింప్రచుండ. చుట్టుకూర్చుండను. ౧౪. వ. అంత పత్ర సుత్రముండను జీవోల్లసలయత్నంబునంబి విచిదుష్టానుకూలంబున నిజ్ఞా లంబున జక్తి విమాయ పాయంబునకు కంఠంబాయంబు వింప్రచి రెకాగపద్యభి యానంబున మ నమిందర విజ్ఞా లంబు పత్ర జాలంబునంబిట్టుకుని దూరంబు గుఠమపుటికెను క్కగతేకపోయి డొసెంతు టని ర్భిలంబంబునంబిండ నిజ్ఞాన సుప్రకునియ పులుగు లాక్రయూకుచేడి పురంబుగా నుప్పురంబి గసి. శ్రీమముగా పై కోవి. ఉన్నీలితకెలంబై. అన్నీలిత. పరక బద్ధపువంటి. కెలంబై. గణికకనినది. జాలంబు. వల. పెంటరా గుని. తమతూకూడారాగా గ్రహించి. అయ్యర్థంబున. జీవితకాల బంకా మారముగా నుండుటచేతను. గగన మార్గంబున బరమచుండ. అకాశగమనంబున పోచూనుండగా ననియర్థము.

రమచుండ.

తీక. అంత. అంతటను. పత్ర సుత్రముండను. పత్ర. పక్షులకు. సుత్రాముండను. ఇంద్రుడైన అపర్ణి కాజు. అనుజీవోల్ల. తన్ననుసరించి జీవిస్తూ వ్రాత పక్షులను. కేవలయత్నంబునంబి విచిదుష్టానుకూలంబున తనా వ్రాతముజేసి. దుష్టానుకూలంబున. దుష్ట. మనచేత పూర్వముచేయుట డినదుష్టమగుచున్న యుక్త. అనుకూలంబున. అనుకూల్యముచేత. సహాయముచేతననుట. ఇజ్ఞా లంబున జక్తి విమ. ఈ వలయందు తగులు పెంటివి. ఈయ పాయంబునకు. ఈనా శనమునకు. ఒకయుపాయంబు. ఒకయుక్తి ని. ఇవి వింప్రచి. వలచిని. యాగపద్యభి యానంబున. రెకాగపద్య. పకకాలమందలి. అభి యానంబున. గమ నించుటచేతను. పక్షుడ ముచేతననుట. మనమిందరము. మనమందరమున్న. ఇజ్ఞా లంబు. ఈవలను. పత్ర జాలంబునంబిట్టుకుని. పత్ర. తక్కియ్యక్. జాలంబున. సమూహమందు. పట్టుకుని. ఇడుగుని. దూ రంబుగుఠము. దప్రగాపోదాము. అప్రటికెను క్కగతేకపోయెడున. అకాలము నకుయెడియు కోవరప్రే గలుగకపోవ్రేసి. అటునిర్భిలంబంబున. అట్లు అలస్య ముచేయక. తండనిజ్ఞాన సుప్రకుని పక్షిరాజు పక్షులతూపలకగా. అప్పులుగులు. అపక్షులు. ఉప్పుకుని. అనూటను సమ్యకించి. ఉ త్తయూకువ. ఉత్తసారిగా. పకగ్రీవంబుగాననుట. దప్రంబుగా నుప్పురంబి గసి. శ్రీమముగా పై కోవి. ఉన్నీలితకెలంబై. అన్నీలిత. పరక బద్ధపువంటి. కెలంబై. గణికకనినది. జాలంబు. వల. పెంటరా గుని. తమతూకూడారాగా గ్రహించి. అయ్యర్థంబున. జీవితకాల బంకా మారముగా నుండుటచేతను. గగన మార్గంబున బరమచుండ. అకాశగమనంబున పోచూనుండగా ననియర్థము.

౧౬. క. అవిధి విధి మూడవదెబెరా వగనిధియననుభూత పూర్వంబును
ధావనమున వనమున బడుచెరా విహగములను చుచూయ జోయించిరుద.

జీత. అది. అది. విడిమూడక మృత్యువును విరాపించక ననియద్దము. వడచూపన. శిశువును గాచూ
 గాను. ఇదియననుభూత ప్రార్థనను చూ. ఈ క్రియ ముందున్న దున్న అనుభవించినదికాదనుచు అ
 నగా. యెన్నడున్న పక్షులు యీలాగు నవలయుత్తుకుని పిలిచి పక్షి పక్షి కన్నదికాదని బాపము. విహంగము
 లు. శిశువులు. భావనమున. పక్షుల పిలిచి పక్షులు. పక్షమున బడచూచునుచు. అరణ్యమందు పత
 నమయ్యానియని. బూయ. కిరాతుడు. పిలిచి పిరుచు. పింటనె చనియిన నియద్దము.

౧౭. అ. పక్షుడు నెలవ్రాలు శ్రమమేర్పడెత్తును జ్ఞాపిస్తుగా.

నప్పుడచిక్కు పుట్టులు గులన్నియు నాకని నిశ్చయించి పా

డపుటి భంగివెన. నిశ్చయించుచు నుండ విహంగమంబులా

మెప్పున జాలమెత్తుకుని చూడగ జూడన ద్విశ్వమాటయ్యె.

జీత. పక్షుగా. అతిశయంగాను. శ్రమమేర్పడ. ప్రయాస గలుగగా. రెత్తులును జ్ఞా. పక్షములను
 జ్ఞాపి. పక్షుడు నెలవ్రాలును. పక్షుడు భూమియందు పడునా. నాకు. ఇప్పులు గులన్నియు. శి
 పక్షులన్ని. అప్పుడచిక్కునని. అప్పుడే నాచెతికి తగులునని. నిశ్చయించి. నిర్ణయించి. వాడపుటి భంగి.
 అచూయవాడపుటి వేసె. పన్న. నిశ్చయించుచు నుండ. పింటనె నిశ్చయించుచు నుండను. విహంగమంబులు
 పక్షులు. అమెప్పున జాలమెత్తుకుని. అప్రకారము వలగ్రహించినవి. చూడగ జూడన ద్విశ్వమాట
 య్యె. చూస్తూ చూస్తూ నుండగా నెయగ పడక పోయెను.

౧౮. క. అతిలాభువమున నలల ఘనతనకుడుండ త్రప్రకటపడెంబడిన

భృతలంబున బరచెంబుత్త పిర్మాంశ్చ మలయి లదిశల గ్రంధునంగె.

జీత. అతిలాభువమున. అతిశ్రమముగాను. అలలము పతనకుడు. లభువ తనకుడని ప్రకారము

తత్ప్రకటపడెంబడి. అజాలముల జ్ఞాప్తి ప్రాప్తి మున్నవారావత పక్షిగా జాతాకూడా. అభృతలంబున బర
 చు. అకాశమార్గముందు పోయెను. పక్షుల పిర్మాంశ్చ మలు. పక్షు. పక్షముల ముల వల్లన. గ్రూంశ్చ
 మలు. గ్రూంకార భృనులు. అయి లదిశల. అయి లస మున్న. విశల. దిక్కులయందు. గ్రంధునంగె. పక్షుగాను
 అని అర్థము.

౧౯. క. జాలప్రవాని హంగమ జాలము బరికింపవేక జారని జారిం

దూలుచు గ్రారకరాతుడు శ్రీనివచరణముల తూని వీక్షించుచున్నా.

జీత. జాలప్రవాని హంగమ జాలము. జాల. వలను. ప్రవా. గ్రహించిన మువంటి. విహంగమ. పక్షుల
 యొక్క. జాలము. నమూనా మును. పరికింపవేక. చూడ సమర్థుడు గాక. అనగా. అనుపరమహావికననుట
 జారని జారిందూలుచు. విడువని వ్యభిచిత నుకొట్టు పడుచు. క్రారకరాతుడు. దుష్టాడన బూయనాడు
 శ్రీనివచరణముల తూ. అరణ్యమందు పక్షముగా పోవు పక్షులు నిశ్చయించుకొని. నిష్క్రమించుచున్నా.
 పక్షుల తూ కూడా బూక మల్లిన వారాయెను.

౨౦. క. అవచుచ్చన నలచిత్ర శ్రీ వ్రడు దూరంబుగా నరిగి భ్రీత్తులసం

ఖానించి పలికె నొహూ ధావన మరియి చహాల్లులు దమియిందరము.

జీత. అవచుచ్చన. అప్రకారముగాను. అలచిత్ర శ్రీ వ్రడు. చిత్ర శ్రీ వ్రడన. అపక్షగా జు. దూరంబు
 గానరిగి. బహుదవ్రాచూయి. భ్రీత్తుల సంఖానించి పలికెను. తన భ్రీత్తుల సమర్థులను మన్నించి పలికెను.
 ఓహూ. భ్రీత్తులారా. ధావన మరి. పోవడము చానించి. ఇచట వ్రాలు దమియిందరము. ఇందర
 మున్నయిక్కడ గుడ మాయని పలికెను.

౨౧. క. సకలపక్షిన మానసుడు శాంతి సమగ్రుడ జార కమండం

తననిభస రుక్మిణి జననామనతాపవిఘ్నానిసర్వమూ
షకకులసార్వభౌమా ముడురసజ్ఞుడుప్రాణముప్రాణమాఖార
ణ్యకుడిటనుండునాయనదయామతినిబ్బలవం తబాపిడు.

తీక. సకలపథినమానసుడు. సకలపథిన. సమస్త మార్గములయందుప్రవరి, స్వాభావం. మానసుడు. చిత్తము
గలవాడు. అనగా సకలనీతిశాస్త్రార్థకాస్త్రాది మార్గములయందుప్రవేశించిననునస్సగలవాడనిభావ
ము. కాంతిసమగ్రుడు. సంపూర్ణకాంతగుణముగలవాడున్ను. అజాతశత్రుడు. అజాత. పట్టనప్పువంటి. శ
త్రుడు. దస్యవీలుగలవాడు. అనగా. ప్రపంచమందు తనకుశత్రువీలులేకమాత్రాప్రసరినవాడనిభావము.
అంతరిభస రుక్మిణి. అంతర. యమునితీరాడను. నిభ. సమానమైన. సత్యుడు. తత్వముగలవాడు. అనగా
యమునియంతసత్యవంతుడనిప్రసిద్ధము. బ్రహ్మజనతామనతాపవిఘ్నాని. బ్రహ్మజనతా. అశ్వత్థము
యొక్క. బాతజనసమూహావయ్యుత్పన్నుట. ఘన. అధికమైనప్పువంటి. తాప. మనస్సంతానమును
విఘ్నాని. నాశనమొనరించువాడున్ను. సర్వమూషకకులసార్వభౌమా ముడు. సమస్తమైనయెలకలజా
తికృత్తులైనవాడున్ను. రసజ్ఞుడు. రసికుడైనవాడున్ను. ప్రాణముప్రాణము. నాజీవమునకుజీవ
ము. నారంభప్రాణములకుప్రాణము. అనగాప్రాణసముడనిభావము. అఖారణ్యకుడిటనుం
డు. అప్రారాధ్యక్షగుణముగలిగినఖారణ్యకుడని మూషకరాజుయీశ్వరమందు నివసించును.
అయన అఖారణ్యకుడు. దయామతి. శ్రీపాబుద్ధిచేతను. బ్రహ్మలవంతబాపిడు. క్రియాపథ
నివారణాచీనును.

—౨౦— చ. నిలువోడునానిహంగములునిల్చిచిలస్థలభూమినంతన
క్యలకలమాలకించిపొడకట్టియనా యగుణవృతాంగుకి
వలసల్లు జీవితప్రతిమువారితమత్పరునితరాగుని

—౨౧— చ. నిలువోడునానిహంగములునిల్చిచిలస్థలభూమినంతన

తీక. నిలువోడునా. నిలువండిఅనియనగా. విహంగములునిల్చి. పక్షులునిల్చిను. అంతర. అంతరఖారణ్య
కుడు. చిలస్థలభూమి. తానున్నవివరప్రదేశమందు. అక్రలకలమాలకించి. అపక్షులయొక్కలకలబ్ధి
నినిని. పొడకట్టి. అపక్షులకుతానుఅగపడి. అనాయగుణవృతాంగు. అనాయ. వలయొక్క. గుణ. తం
తువృతతాడను. వృత. చుట్టొకొబుడ్డప్పువంటి. అంగు. అవయవములుగలిగినప్పువంటి. వలసల్లు. వి
క్రీడితప్రదేశపువంటి. జీవితప్రతిము. జీవితప్రాణముతాడను. ప్రతిము. సమానమైనప్పువంటి. వా
రితమత్పరు. వారిత. నివారించుబుడ్డప్పువంటి. మత్పరు. చలముగలవాడున్ను. నీతరాగు. నీత. పోరాట్టు
బుడ్డప్పువంటి. రాగు. అనురక్తిగలవాడున్ను. నిర్మలు. పరిశుద్ధాంతరంగుడైన. పతనాగ్రణి. పతన. ప
క్షులలో. అగ్రణి. శ్రేష్ఠుడైనపక్షిరాజును. కని. చూచి. ఖారణ్యకుడు. అమూషకరాజు. అశ్రువి
నిత్రాతాత్ముడ. అశ్రు. కన్నీళ్లతాడను. వినిశ్రీత. కూడుకున్నప్పువంటి. అక్షుడ. నీత్రముగలవాడ.
పైనజాప్తిపద్యములోపలికనని అర్థసంబంధము.

—౨౨— చ. పలికెసయ్యాయుండనయపారగతుండవోడిర్లుదర్శి
వలనవిపత్తిజేడ్చడనివాడవోనిత్యసుయోనుయోని
య్యలమటనీకునెట్లాదవనయ్యిబిధాతకుపాతొడరా
వలయుగదయ్యికర్మమటువంటిదిచూడగదయ్యియత్తా.

తీక. సయ్య. పడెరికాడా. అయ్యుండనయపారగతుండవో. అయ్యుండ. సంపూర్ణమైన. నయ. నీతిశాస్త్రము
యొక్క. పార. అంత్యమును. గతుండవో. పొందినవాడవోన్ను. దీర్ఘదర్శి. దేశకాలలక్షణజ్ఞుడ
వైనవాడవోన్ను. అనగా. దూరప్రతిభాచనగలవాడవనుట. పవలనవిపత్తిజేడ్చడనవాడు. పవిధమున
మన్నుఅపదచేతచిక్కుబడనివాడవోన్ను. నిత్యసుయోనుయోని. నిత్య. పల్లవుడున్ను. సుఖకర్తగతిన.

తీక. అశ్రువు. కటకటాంకునిచ్చి సునామి. అశ్రువులలో. అశ్రువు. విపత్తులనీ. లతలలో. తోలలంకుండు. చిత్తక. తన
లంకునక. నంకునకనోడు క్ష. నంకు. నీతియొక్క. సరణి. పరాధమును. మొక్కమొట్టుచూసంక. చిత్తగీ. పరాధ
క. చిత్తగీ. పరాధనీయిరాపక్షిరాజత్తుడ. అనగా. నాథ్యంకుమార్తసంహరియగుంయిచిత్తగీ. పరాధనీయిరాదు
పరాధమొట్టుగాసంభవించిననుట. ఈనిష్ఠిందనమిత్తుడ. అటువంటియూపలలలోజన్మకట్టుపరాధమిత్తుడ. అనిఅశ్రు
లక్షణ. కాలముతరింప. కాలమునుదాటిబండుకు. పక్షులుపలమన. పక్షునీర్వురులు పక్షికిని అశ్రుమనవా
వకు.

౧౦. క. అపన్నంపదలలతులః ప్రాపింపవీపునులగా నిస్సర్గుతుడే

జూపట్టుచంద్రవారాదోపతనాభ్యర్థకలవయుడుసంహరికే.

తీక. అపన్నంపదలు. అపదయున్న. సంపదయున్న. ప్రసరియారెందున్న. పునులగాని. నిష్టవారికిగాని
అలతులకెంచువారిని. ప్రాపింపవీ. పాంపవీ. అదియెట్లొపెద్రోహుంతుము. చంద్రుడు. సర్గు. కళాహి
నత్తమొచితవర్ణను. తిరిగి. పాదవిజూపట్టి. కళాభ్యర్థితపరిపూర్ణమున్న అశ్రువు. పక్షులగాద్యు. పయి
పక్షిరాజా. అంకు. అపక్షిగ్నియములున్న. ప్రదుసంహరికే. అడు. నక్షత్రములయొక్క సుహ
రికే. సముదాయమునకు. కలపి. కలుసునీ. అనికాకువీ. కల్పననియద్దము.

౩౧. చ. అరివిహగవ్రజంబునకునోదముదంతికిమందుచిల్లికుం

బరుషతమోగ్రహాగ్రహణవాధసుధాంశునకంశుమారకం

బరమదరిత్రాపిమతిమంతునకుంగలుగంగజోసెనె

వీరుసవతిందునందుబలవంతుడమూనిదినాకుజూడగో.

తీక. విహగవ్రజంబునకు. విహగ. పక్షులయొక్క. వ్రజంబునకు. సమూహమునకు. అరి. చుట్ట
న్న. చంతికి. పనుగకు. పదము. అనగా. పనుగులనుపట్టిబండుకుంట్రిచ్చినగుంట. చిల్లికుమందు. పక్ష
మునకు. పాపవీమన్న. సుధాంశునకు. చంద్రునకున్న. అంశుమూరికే. సూర్యునకున్న. పోయిదరికి

చిరుషతమోగ్రహాగ్రహణవాధ. పరుష. కులారక్షింపమనంతి. తేజాగ్రహ. రాహుగ్రహ ముచిత. గ్రహ
ణవాధ. సుపనకూపపీడంతున్న. మతిమంతునకు. బుద్ధిమంతుడవీరుమునిగి. అనగాపండితునికెందునుట
పరమదరిత్రాపి. పరమ. అత్తప్రేమనమునంతి. దరిత్రాపి. నిష్ఠిత్తప్రేమిన్ని. కలుగంగజోసె. ఈప్రకారము
చుట్టెట్లొపెద్రోవజంతువీలకునునిర్బంధములుసంభవించెనను. ఇందునందు. ఈభూలోకమందున్నాడవి
లోకమందున్న. పక్షునునవతు. అదైవమునకుయెవరుసమానము. బలవంతుడమూనిదినాకుజూడగో.
నీనాలోకించనాదైవమునాపు. అనగా. సమర్థుడుగదాఅనిఅద్దము.

౩౨. చ. గగనమునంజరించుపతగంబులగాధసముద్రవారిలో

దగవిహరించువిూలువలతండములంబడిచుచ్చినిబ్బిదిం

దెరిచనసానకక్తిగలదెవలదెచ్చడచింతదీనిక

దెగనడకంతదవీయినతచ్చిగదానిదీదహదారులకే.

తీక. గగనమునంజరించుపతగంబులు. గగనమునకే. అకాశమందు. చరించు. సంచరిస్తూవుండే. పతగం
బులు. పక్షులున్న. అగాధసముద్రవారిలో. అగాధ. లోతనమునంతి. సముద్రసాగరమయొక్క
వారిలో. జలమందు. దగవిహరించు. పక్షులన్న సంచరిస్తూవుండే. విూలు. చాపలున్న. వలతండము
లకే. వలజాలములయొక్క. తండములకే. సమూహములయందు. పడిచిక్కి. చుచ్చు. వృత్తిచెందును.
నిబ్బిదికే. ఈప్రకారముగాను. దెరిచన. వృత్తిచేతపాదచూసంకగా. సానకక్తిగలదె. అనికపట్టినసెబల
ముయెవకైనాగలిగెనె. వలదెచ్చడచింతదీనిక. ఇంట్లెబారపడవనిదె. దెగనడకు. వృత్తిచేందెచ్చ
లానకు. దహదారులకే. జంతునలను. విద్ధి. దైవము. పంతుదవీయిన. పంతుదూరమైనా. తచ్చిగదా
తీసెనుచుచ్చి మగదాయనియర్థము.

౩౩. క. అనియామొరెషుపకనామృనముననస్యకశోకమన్నుడను.

చైననెచ్చెలికానిదగువొకనినయనాయాంకమిల్లెనుకునుమండె.

జీక. అని. ఈలాగునపలికి. అబ్బువేయిపతి. అబ్బు. ఎలుకలకు. వేయిపతి. బ్రండుడైనబారణ్ణకుడు. అనగామూ
కుకరాజు. నెమ్మనమునకే. చిత్రమందు. అబ్బుకళాకమన్నుండె. అబ్బుక. అదికమనమువంటి. శాక. ముఱ్ఱ
మందు. మున్నె. మునిగినవాడె. నుచ్చె. నెచ్చె. లికానిదగులూనిన. నిర్బంధమందేవడితుడనున్న బాతున్న
పొందియన్నమువంటి. అనాయాంక. అనాయ. వలయున్న. అంశ. ఒకభాగమును. పుట్టి. పుట్టె. రచి. కు
రుకునుమండె. కత్తిరిస్తూనుండెను.

వ.. అబ్బుడవార్యద్దెర్చుతువానగా వ్రందగుచిత్రశ్రీ వ్రండునువ్వల్లాక
శరణ్యండుగుబారణ్ణకునకిట్లనియె.

జీక. అబ్బుడు. అసమంతుమునందు. అనార్యద్దెర్చుతువానగ్రంధగుచిత్రశ్రీవ్రండు. అనార్య. నారిం
దశక్యముగానమువంటి. ధర్మ. ధీరత్వమందు. తువానగ్రంధగు. బామవత్త. బ్రోతునమువంటి. అనగా.
బామమతునితూడసమానమై నెద్దర్చిముగలవా. దనిభావము. అబ్బువంటిచిత్రశ్రీ. వ్రందెనెచ్చెలికాజు. ను
వ్వల్లాక శరణ్యండుగు. నువ్వల్లాక. అబ్బ. జనులకు. శరణ్యండుగు. రక్షకుడైనమువంటి. బారణ్ణకునకి
ట్లనియె. మూషకరాజునుగూర్చిపలికెను.

౩౪. క.. పరబాతచరితాయస్య త్పరివ్రతబంధములబోరిపరిచరబంధూ
త్తరమీలనరకవిప్పుడు. పరివారమువేని భూమిపతిపూజ్యండు.

జీక. పరబాతచరితా. పర. అన్యులకు. బాత. అబ్బుమైన. చరితా. నడవడిగలవాడా. చరిత్రముగలిగిన
యోబారణ్ణకుడా. అస్య త్పరివ్రతబంధములబోరి. అస్య త్పరివ్రత. నన్ను చుట్టుకున్నటువంటి. బంధము
లబోరి. కట్టనుపెరిసె. అనగా. నన్ను చుట్టుకున్నబంధమునుబేదించినట్లుగానె. పరిచరబంధూత్తరము
పరిచర. నాజ్ఞెట్టులయొక్క. బంధూత్తరము. అతిశయమైనకట్టను. ఎలనరకవిప్పుడు. ముప్పుచుయెం

చేసెదంచిత్ర. మంచిది. నామట్టుకే నెమ్మలపక్షి నచ్చె. కనట్ట. తినా. అనిఅభ్యుపాసము. పరివారమువేని
పరివారమువేని నమువంటి. భూమిపతి. కాజు. పూజ్యండు. రాజ్యమిచ్చె. కాదనికాకున్.

౩౫. క.. నిరిగూడమగూడినపదు. గురుగలవాడడచిప్రభుకానుపరవీరు.

సరకుసునరుద్దిదత్తడు. పరివారమువేనిరాజుబ్రతుకునెచుడె.

జీక. అబ్బు. పరివారమువేనిరాజుకు. అనిఅన్వయంక్రమము. అభ్యుపాసము. నిరిగూడదు. లక్ష్మిపొంతుగు.
కూడిన. లక్ష్మిపొందినపుటికిన్ని. పదుగురుగలవాడడచిప్రభును. పదిమందిపరిజనులుగలరాజుకట్టి
పొందును. పరవీరు. పరాక్రమవంతుడైనశత్రువీలు. సరకుసునరు. లక్ష్మిమంచెంతురు. అర్దిదత్తడు. భూ
మిపతి. గనుక. పరివారమువేనిరాజు. పరిజనకూ నుద్దినభూపతి. బ్రతుకునెచుడె. గొప్పగాజెంచునె
అనగాజెబించుచును.

వ.. అనునప్పులుకులకలరిబారణ్ణకుండు. యిదిసులభము.

౩౬. క.. బాతభృత్యులచేసేభూ. పతికలపుష్పహాసంబిభాగములమరు?

ప్రతివాసరమరడువేరిరా. వ్రతుడవారించుజూపెత్తెల్లాకల్గింబు?

జీక. బాతభృత్యులచేసేభూ. అప్పుడైనభటులచేతను. పభూ. పతికి. పరాజునకు. అలపుష్పహాసంబిభా
గములమరు? అలపు. బిస్తారమైనపువంటి. ప్రిహాసంబిభాగములు. చెలుములు. అమరు? పుష్ప
యందునెరా. అతడు. అరాజు. ప్రతివాసరము. నిత్యమున్న. బహుధృతుడె. సత్యతనయుడె. అ
లాకల్గింబు? పంజ్ఞగమును. పాఠించు? రక్షించును. చూసె. నున్న.

౩౭. క.. పరివారముపట్టుననా. నరశమువేనిభూమిదభిదభిద్రో

తురంతుడుసంతకెడనిన. ప్రేరుప్పునినంశంబునట్లుమొందినభంగి.

జీక. పరివారముపట్టున. పరిజనవిషయంబు. అదరశమువేని. అబమాత్తునా. అదరణమువేక
పాతబచితను. భూమిదభి. కాజు. అభిద్రోమొగురుడు. ప్రిమొందడు. పట్టగంట. సంతకెడనిన

అంతా నీమీద నీమీద పంజి. పై కుముని పంజం బు. పానానీ నికలమం. నన్ను జెంపి నీవంకి. నాకొనిన నీమీద నీమీద అని అర్థము.

శ్లో. న. అదనిక జీవనంబిడ మియార జమా ముపేనీరమంబి

నేదకుటనిచ్చిలుంబరిభునించుట కింకర సంకులంబున

మృదికిన సహృదాట దయ మానుట శిమృతనాదకొల్పాట

పదవికి నానియెంతిపడి పామల సొండు నీపాలచిహ్నమున.

టీక. అదనిక జీవనంబిడమి. భృత్యజనులకు సమయానకంపె తనమిచ్చిక పోవోటంబున్న. అరజమా ముట. ఎక సక్రీప్త మాటలు పలుకుటంబుంబున్న. పి నీర మువేదకుట. వట్టి అపరాధములు గలుగజేసుటంబున్న. సరిభునించుట. పిరస్తురించుటంబున్న. కింకర సంకులంబు. కింకర. భృత్యులయొక్క సంకులంబు. సందడి. సన్నుదికిన సహృదాట. మనస్సుకు సరిపడకపోవోటంబున్న. దయమానుట. కరుణాపాపావోటంబున్న. శిమృతనాదకొల్పాట. మనవివేన ప్పూడు దుర్గుణాలయొక్క టంబున్న. ఇటువంటి గుణములచేతను. నీపాలచిహ్నమున రాజుల ధృణములు. మహాపదవికి నాని. రాజ్యము నకటలరి. ఓంటిపడి పామల సొండు. అసహాయ మునెనెన్నో పముపై పోవోటను. గనుకరాజులయందు యీ పూర్వాత్మ గుణములుండగూడదు.

శ్లో. అ. సైన్యధా న్యే బంధు సమృద్ధ ముల సైన్య ధాన్య గిరి ప్రిడమి నుల్లసిల్లు

నతడు సూపి నీడ జాగ్రీత వసుమతి. బామమయూర్జునదన కింటిమగడు.

టీక. ఎన్నోడు. పరాజనానీ వి. సైన్యధా న్యే బంధు సమృద్ధ ముల. సైన్య. రథగజపదాది తురగస బాణమయి నేసినలయొక్కానున్న. ధాన్యోత్తీ హ్యోదులయొక్కానున్న. బంధు. బాంధవ్యలయొక్కానున్న. సమృద్ధ ముల. శక్తిగిరియందుంటుచేతను. ఓర్పు గిరి ప్రిడమి నుల్లసిల్లు. సహనముగల్గి భూమియందు ప్రకాశిస్తున్నోండు సూపి. నీడ జాగ్రీత. నిడజ. పక్షులకు. అగ్రీత. రాజైన చిత్రగ్రీవోడు. అతడు. అరాజు నసుమతి బామయూర్జునదనను. భూమియే చంద్రునదనకాంతకు. ఇంటిమగడు. నిజస్థాన పినిని. సూపి

సుమం. బామమయూర్జునదన అర్జునుడు భృత్యుత్తి. బామమయూర్జు. చంద్రుని వంటి. పదవిముఖము గలిగినమనం బిశ్చి అని అర్థము. చంద్రునదన. అన్నట్లు నేనె.

శ్లో. అనిపత్తి జాలగుణమున. తునియలునాజెసి ముగస మలపెడలింజె.

జనతాభృతి మూషకపతి. సునులాప్త లసె గోకార్య సాపెరుగడా.

టీక. అనిపత్తి. చంద్రుకారమునంబి. మూషకపతి. ఎలుకలారేడు. జనతాభృతి. జనత. ప్రేక్షింపబడ్డ. అన్యతి. అవరణ కరుణ. జాలగుణమున. జాల. వలయొక్క. గుణమున తుమవోలను. తునియలునాజెసి. తునకలునాచెడిన చె. అనిప ము. సన్నోక్తి ములను. పెడలింజె. బయలుపెట్టి నాజెసిను. కుయ్యమును. అడ్డాంక ముచేత సమర్థి సున్నాడు. పామలు. మహాత్ములు. అప్రీల. ముద్రలయొక్క. సెగకొల్ప సాపెరుగడా. కేమనుసంబంధ చాలరుగడా అని అర్థము.

శ్లో. విత్తగ్రీవోనికానిలం మునితప్తనం దురంతాభృతి

భృతచ్యాయ బ్రహ్మస్థ జేసియ బిలాషానిండు సానించియో

పత్రికా మణిమాయిరమృతన బాష్పచ్యవత్తంబుతూ

నతా తందనుదాత పిడమిని పోయెంబర్జియరా లోపల్.

శ్లో. అనంతరము. బారణ్యకుడు. చిత్రగ్రీవోనికానిలం ముని. చిత్రగ్రీవోడు పత్రికాజును అనిం గనమొచెడి తపోన. అ చిత్రగ్రీవోని సైన్యమును. దురంతాభృతి. భృతచ్యాయ. దురంత. తుదోన పువంటి. అన్యతి. అవరణ మేసి. భత్రి. సుడుగుయొక్క. చా. యోసి చేతను. సు హృష్టుజేసి. సంతృప్తి చెందజేసి. అ బిలాషానిండు సానించి యి. తత్త. ముచేతను బాజనమొబట్టింబి. ఓ పత్రికా మణి. ఓ పత్రికేష్టమా. పోయిరమృతన బాష్పచ్యవత్తంబుతూ. అ చిత్రగ్రీవోడు. బాష్ప. చ్యవత్తంబుతూ. బాష్ప. కష్టచేతను. భత్త. కష్ట. బద్ధమునంటి. వత్తంబు తూ. ముల్లముతూడను. తనుదాత. కరిరమును యిచ్చినపునంటి. అత్తాంక అర్జునాడన బారణ్య కుని. పిడమిని. విడిచిపెట్టి. పోయెంబర్జి. పత్రికాజు అని. అలోపల్. అసమయ ములోననియర్థము.

౪౭. ౩. కయ్యమునకునేయ్యమునకు. ఇయ్యమునకునుమతవలయువేరుకదాన?

౧౦. బలవంతమూకాకమునఁ బలహీనుడననుచు విడిచిపెట్టక పుష్కరా

వారము చురు పము పుమనూ, వార లకుండ్ల లులకాండ్ల ప్పరులుసారె.

తే. మ్రొక్కునా వ్రీననిను వంటియ నప్పు చరితు. మ్రొక్కుగ నూక నవంటి మహాత్మున్ని. పెరపు పనైనన. భయపెట్టి
యైన. పేల్గారునా వంటివానికి. శ్రీంకుస్తున పేర్కొచిన నా వంటివానికి. సున్నినిగానిం చూతున గవలయు.

[illegible]

యర యసువోల్లక్షణమాకరహాసీయం మదూచి శతయ్యాసరణుః.

[illegible]

ప్రతిమనుషులారత్నయినా, శతకల్పస్సహజజైవిమకాద్యుండే.

జేక. మూడుకపతి. పలుకొను. మతి శంకెవక. మనముననన విరానంబైవక. వివర మొపకలి. స్వప్నలక్ష్మినజి
 లములోనుంచి బంతులున్నెల్లి. అప్రతిమగుణారక్ష ఖనితా. అప్రతిమ. సమానమౌనపువంతి. గు
 ణసుగుణమౌనజే. కర్త. నుణాలకు. మౌనతా. స్వానంద సవానతా. నత్తల్ల మౌనతా. పాపకహ
 మౌన. కరపపక మౌనతా. కరప. కాకులకు. పరిష్కృతతా. పుమనననాంబుసమౌనతా. చరిమి
 క్కాయుంజే. విరళాంబుకుమౌనతా. పుష్కలయౌనం. ని. మౌనం. పరిష్కృతా. పుష్కలయౌనం.

౬౩ వ. అష్టకృత సర్వస్వం క్షగునయ్యించురు ము య్యించుచు పక్షిపీచుకుబ్బన
 డరిద్రునకు నిధానంబు నుంచుకొనెను పశ్చిల్లాభంబును పుకలరుచు సంపాద్య

౬. పురుష గండచేరుండపు మూర్తి జంతు వహనంబులగు నహనంబులని శ్రమించి సారంబులగు
వన్యావారంబులు ద్విచ్చీయి చ్చీచు నచ్చిక బుచ్చిక లడక సంతకాలంబు నడకుయెత్తనాదావా
యనుపరివ్రోధండు పొరణ్యోకుడా రసంబితాయి ర్ముట్టై యె.

[illegible]

౧౦. "ఐ" పోయెదని పూడనీ వన భూమికి పై గానతాప్రమాదనం

శాస్త్రమును బంపి పంపి విశ్వమును ప్రజ్ఞాపట్టిం

బూయిదేహా ముదాదాబుల భవప్రసరం బురుహ్మస్వసంగోపదా
పాయసు శ్రీభక్తీయోగవిప్రజ్ఞానాకాశకుండారుచిహ్నమ్

౨౨.౩. నావ్రీడుదత్తుప్రతిభాపూవర్ణండుగురువారయసావైమనయ.

శ్రీవిభవ్రీమూషకాగ్రణిపేవాం.వంగరమౌనిదివిజమార్గమున.

తీక. నావ్రీడు. అనివారణ్యకుడుపల్లవా. దత్తుప్రతిభాపూవర్ణండుగురు. దత్తు. ఇష్టబద్ధమువంటి. ప్రతిభాపూ
వర్ణండుగురు. సుత్తుప్రతములుగలవాడై. అనగా అట్లనేచెప్పుచువ్రీగాననిప్రత్తుప్రతమునుబట్టి. వాయు
సావైమ. కాకరాజు. నయశ్రీవిభవ్రీమూషకాగ్రణి. నీతిసంపదగిరినవారణ్యకుని. పేవాతంగరమౌని. శీఘ్రమునో
పచిరియపట్టుకొని. విజయమార్గమున. అకాశవృత్తావయండు పోయెననిపద్యములొక్కము.

౨౩.౩. పరచియగూదశరంబగుదత్తురూపరంబునకరిగిరంబునవారణ్యకునునిచిలముపత
౨౪.౩. నకుండుదారప్రేరంబునంబిలుచుటయుసందభ్యనకుమాంహంబున. మందరకుండు
చైతన్యకులనపెలువడిప్రత్తుప్రతానంబావరించివారిచరతరసాహారంబుననిముక్తమా
ర్గశ్రములంబానించిసావైగూదకాగ్రణింబులపేరుపెరనడిగినలఘుపతనకుండుక్రమతపరివ్రీ
కునాలొకించి.

తీక. పరచి. పోయి అనిపూర్వపదార్థ్యసంభ్యము. అనాధశరంబగు. అనాధలొనైనప్పవంటి. శరంబగు. అ
దకముగిరినప్పవంటి. తత్తురూపరంబునకరిగి. తాబెయిన్ద్రుపనిగిపోయి. తీరంబునవారణ్యకునునిచి. అ
ప్రప్రేరంబునమూషకమునుంచి. లఘుపతనకుండు. వాయుసరాజు. అవారప్రేరంబునంబిలుచుటయు
గొప్పగాకూతపేసియావ్రీనమనెయగారే. మందరకుండు. అకాశేతి. సంవత్సరకుమాహంబున
మాకడకననీచుకచేతను. చైతన్యకులనపెలువడి. పరతామరలుగిరినయాసరస్సైదతి. ప్ర
త్తుప్రతానంబాచరించి. పదురుగావచ్చివారిచరతరసాహారంబున. వారిచర. చేపలయెత్త. తరస. మాం
సముయొక్క. అహారంబున. ఇరాజనమనెచేతను. నిముక్త. మార్గశ్రములంబానించి. నిముక్త. పోగొట్టుబ
ప్రతువంటి. మార్గశ్రములంబానించి. అభావయాసముగలవారినిగూచిసి. సావైగూదకాగ్రణింబులు. కుశ

లాదిచక్రమానములను. పేకుపేరనడిగిన. ప్రత్తుప్రతానముగాను. శ్రీసయరా. అనగాపేరేపేయిద్దరిని
అడుగగాననుట. లఘుపతనకుండు. కాకరాజు. అక్రమతపరివ్రీధునాలొకించి. కమత. తాబెళ్లకు. పరివ్రీ
ధు. రాజైనఅమందరకుజ్జి. అలొకించి. చూచి. యేమోచెప్పచోచూచున్నది

౨౫.౩. అనుదినదూరితానిలశతాకమతాయితడామోషరా

జనుగుసయిండుపాయసయిడార్త శరణ్యకుప్రణ్యడిట్టియి.

ప్రస్తుపదవర్తివంతనడుమంబుడమంబుడపేదియిల్లునీ

ప్రనియిటేగుదంచెనినుగూడిసుబ్బితినుండునాతడ.

తీక. అనుదినదూరితానిలశతా. అనుదిన. ప్రతిదివసమందున్న. దూరిత. పోగొట్టుబద్ధమువంటి. అనిల
సమస్తమైన. శతా. దూర్తులుగిరిన. కమతా. ఒకప్పుడుమా. ఇతడు. యాప్రేరేవర్తియైనవాడు. అ
మోషరాజు. అయి. ఎలుకలకు. పోషరాజు. ఇంప్రతైనవాడు. అనుగుసయిండు. నాకుప్పియెసా
పాడైనవాడున్న. ప్రపాయసయిడు. ప్రపాయ. సామాన్యపాయములకున్న. సయిడు. ముత్తైన
వాడు. అక్రశరణ్యకు. అక్ర. దీనునైనవారికి. శరణ్యకు. రక్షకుడైనవాడున్న. ప్రణ్యకు. సుశ్రేతి. ఇ
ట్టి. ప్రస్తుపదవర్తి. ఇచ్చునుపత్త. కృషిమాగ్గమండు. వర్తి. ప్రవర్తి. స్వామిండుయీమామూషకరాజు
పాతనకుమంబుడమనీ. నడుమంబుకవిచారముసంభవించునా. ప్రికపేది. పోడిమచెడ్డవాడై. యిల్లునీట్లా
నియిటేగుదంచెనినుగూడిసుబ్బితినుండునాతడ. నీతొసయ్యిమనెజేసి శక్రమంబుందియుండగల
వాడై శ్రీమామునిడిచియిక్కడికివచ్చేను.

౨౬.౩. శ్రుణుభంసురములుకపట. ప్రణయంబులుపాగావనపర్యంతంబు.

గుణాకలతశశశ్రీంగముప్రణుతమయిట్టిసాధుపథసాములకు.

తీక. శ్రుణుతమతీ. శ్రుణుత. స్వామిమనెచేయబద్ధమువంటి. మతీ. బుద్ధిగిరినయోకమతనూ. కపట
ప్రణయంబులు. కపట. కపటచిత్తముగలవారితోచేయపడినటువంటి. ప్రణయంబులు. స్వమాములున్న

పంచరంబ్రము.

ద్రుణభంజురములు. ద్రుణమాత్రములనేనశించెడి. అనగా నర్జురము అనుట. సాధుపథ్యసాములకు. సాధు
మార్గసంచారులకు ప్రాణపతనపర్యంబు. ప్రాణము పోయినట్లు కున్న. గుణవికలత. గుణైకల్యము. శ
శక్తింగము. కుదేతొకము. అనగా గుణైకల్యమునా మలకు పదవి తాత్పర్యము. కుదేతొకము మేలి
నిపునిపునా పడెతను. అనగా కపటచిత్తులవలన చెయ బడినట్లు సాముద్రుణభంగమనియి. సాముద్రుణభంగము
కాశ్చితమనదనియిభావము.

౨౩. చావీనకుబాపచిత్తశ్రీవీనినిటువంటి ప్రకృత్యర్థములాన

యేవేళనెన్నిచేసను. కోవేడుకనీ బారణ్యకుమమూరకా.

టీక. ఓమందరకా. ఓమందరకనామకమతమా. ఈ బారణ్యకుడు. ఈ బారణ్యనామముగల మూపుక
జు. చావీనకుబాపచిత్తశ్రీవీని. చిత్తశ్రీవీడనే పక్షిరాజుమగణమునకు దర్శించెను. ఏడుక. బాడ్లు
శ్రీమంచెతను. ఇటువంటి ప్రకృత్యర్థములా పోయే శయ్యజేసెనటా. యింకాయీలాగుజెసుకృత
కాశ్చిములుయెప్పుడెప్పుడు యెన్నెచేసినాడూ. అచి. అశ్చర్యము. ని. ప్రకృతియనీ సుకృతంప్రకృ
ఇర్థిమరః.

౨౪. అనిలముపరనకుండుత్పింఛిననాచీర్చిర్భుర్భుండకమతవర్మిండాబార

ణ్యకునకిట్లనెరు.

టీక. అనిలముపరనకుండుత్పింఛిన. అనిలూనుకారములముపరనకుడనుకాకము బాశ్చికునిగు
నితినయమరచెట్టిన. కమతవర్మిండు. అరాచెలు. అశ్చర్యమర్పిండు. అర్థమనువజాంచిననా
౨. అనగా అశ్చర్యపద్ధతా. అబారణ్యకునకిట్లనెరు. అమూపుకపటాదాదనవర్మమాణపుకాక
ముపరికెను.

౨౫. అ. ఏనులనీచరిత్రములబంతి. తాత్పర్యదైవిత్వ

హనిధియోగిమానసముచాప్తుననిర్వలమనసమహ

సుకశీల్యాభిము. సుతీక.

మానసమిట్లు కుఃఖగరిమంభజియించెచిత్తమిబ్బిధం.

చేరిపరిండుజెప్పుగదేయననాంతునకాతడిట్లను.

టీక. ఏనులనీచరిత్రములబంతి. ఓమూపుకరాజానీమంఛినదవర్మనరచేప్రలానాంబిచిని. తాత్పర్యదైవిత్వ
తత్పర్యదైవిత్వ. సుతీకామానిధి. సుతీకామాసత్పర్యాకృతలకు. నిధినిష్ఠపమననాదా. యోగిమానసమూహ
బుగనోయోగిశ్చిత్తునిచిత్తమువలన. నిర్వలమన. పరిశుష్టమన. ఏనులనీమానసము. నిశ్శస్త్రమనచిత్తము. ఎట్లు
కుఃఖగరిమంభజియించె. పరిధమునా కుఃఖాహితయముమొందెను. చిత్తము. అశ్చర్యము. ఇబ్బిధం
చేరిపరిండుజెప్పుగదేయన. శక్తిమమంతయనెనున్నువనెనుపల్కమాంతునిపల్కనా. యింకానకాతడి
ట్లను. అరాచెలుతూ అమూపుకముయీతిరీకనపరికెను.

౨౬. అ. అనఘసఖసఖుండవసునీకుమామకు. వృద్ధనకథనమజినయోమనర్చి.

సరసతావకాశ్చీసనఖాశ్చితంబుల. గాధసమృదంబుగారంతునెను.

టీక. అనఘ. పాపరహితుడైనయొకమతమా. సఖసఖుండవసునీకు. నాస్త్రితామనకున్నామక
పైనీకు. మామకవృద్ధనకథనము. మామక. నాసంబంధమైన. వధన. కుఃఖమయొక్క. కథనమొనెప్పు
టకు. అనగా నాశస్త్రవృత్తాంతమునుయోవత్తున్న. అజినయోమనర్చి. తిరియెజిసి. సరసతావకా
శ్చీసనఖాశ్చితంబుల. సరస. రసయుక్తమైనపువంటి. తావక. నీసంబంధమైన. అశ్చీసనఖాశ్చితం
బుల. ప్రేరటప్రేమాటలచేతను. గాధసమృదంబుగారంతునెను. అధికమైనసంతాపమునుబొంద
చనుతాను.

౨౭. ఏ. నినుమబారారూప్యమనుపట్టణముసర్వనాభ్యాగిలసనాప్తమగులకు.

దానిచెంగటవసుంధరక్రయ్యునరించుకొనెయెనుగారవంబునసంఖ్యంతు.

నటకుచూడాకట్లుడనుత్పన్ననాభిచనొదించియెనుండుమనికిలగను

గారెట్లమతముజ్జిమనునినముధరయైదనులప్రేమచెట్టుదుకునాన

౧౬. ఈ నెట్టుకునిపద్ధతా లంబునిలు వచలసి. సాక్షాత్తునమునరింపడంకారజపమునులను

డంతముగజూడడంతపేదాంతవిద్య. కడుప్రకృతానమరయనకృష్ణయతికి.

జీ. నిను. అకర్మింపుము. సర్వసాక్షాత్తనిలసనాప్తదము. సర్వసాక్షాత్త. సకలసంపదలయొక్క. నిలసన.

ప్రకాశమునకు. అప్రదము. అధారమైనప్పువంతి. మ. బాళారాపిమనుసప్తణము. మ. బాళారాపిమ

సేపేరుగలిగినప్రకము. కలదు. కర్మ. వానిచంగుట. అసప్తణసమిపమందు. వసుంధరప్రకృతయొనరింపకుని

భూమియందుచిలముచిసూకుని. పనుకారవంబునమున్నుంతును. సేను నాప్తునామున్నునూ వ్రీంతిని. అట

కు చూడాకర్మదనుతుచ్చసాక్షాత్తచనందించి. అక్కడికి చూడాకర్మదనపేరుగలిగిననీచుడనుయతిశీగుడు

వచ్చి. పనుండు మునికి లోనునానెట్టి మరము. సేనుండేచుక్కలకేజిసూకునెయొక్క హరిత్యామజ్జన

ను. మరమననా సన్యాసులయొదలగువారినివాససాక్షాత్తము. జిక్కుమనుగిన ముగ్ధరాత్రిచకులవ్రీటెట్టు

దురుగాన. భూత్రిదకులు. చావ్రాణులు. అనుగినము. ప్రతిదివనమున్ను. అబ్బిట. అసప్తణముందు.

జిక్కుము. జిచ్చము. అనగా. జిక్కున్నమును. పట్టునురుగాన. పసుగుదురుగనుక. నెట్టుకునిపద్ధతాలం

బునిలువచలసి. స్థిరమునా బహుగినములు అక్కడనేనివసంపగలవాడె. గురముగెట్టినయొక్కకి

అన్వయించుకూపేను. సాక్షాత్తునమునరింపడు ప్రతిగినమునీళ్లమునుగడు. ఓంకారజపమునుపడు

ఓంకారావ్రీతయెడు. అంతముగజూడడంతపేదాంతవిద్య. సేదాంతవిద్య. తచ్చవిద్యను. అంత

ముగజూడడు. కడుప్రకృతానమరయనకృష్ణయతికి. అప్రయాసగలసన్యా

సికి. అనకమి. వలొకముగానియివరచింతదనితాత్పర్యము. లోకములో యెట్లెన్నుంతము. కడు

ప్రకృతానమనెచ్చివాడుక వలసప్రయాగించినాడనితెలియవేను.

౧౭. ఈ కుక్కుంభరుడగునటకా. జిక్కుచుపేసరకతిరిగి జిక్కుచినయరా

జెత్తుము భక్తింపుదురక్తాత్మండ్రికలనొలనదలింపంగ.

జీక. కుక్కుంభరుడగుకా. జిక్కుచుపేసరకతిరిగి. అటకుపేసరకతిరిగి. అసప్తణములలో

మనస్సునెక్కించుడు గాకపాడన్ బామన్నునుంచరించి. జిక్కుచినయరాత్మము. చచ్చిమిప్రతిజ్ఞనయరాజి

త్వమును. కర్మక్తుండ. కన్నులెట్టెజెనువాడె. కలనొలనదలింపంగ. తనచేతనండ్రికట్టచేతబాళారంపగా

నున్న. భక్తింపుదు. అభిప్రాయమునుచుజింతును.

ఈ. అయితికారమునెట్లు చుక. వాయుతశతపారగుడుబ్రీహస్పతికనువా

దాయకేతితెంచెనుచూ. మన్నయాయెకనాటిమట్టమధ్యాహ్నమున.

జీక. అయితికారమునెట్లు చు. అసన్యాభికిప్రియసువర్ణాత్మనమువంటిన్ని. కథాయుతశతపారగుడు. కథా

యుతశత. పదిలక్కులగాభలయొక్క. పారగుడు. తుదనుబొందినవాడు. అనగా అనేకకథలెన్నగావచ్చి

నవాడనితాత్పర్యము. బ్రీహస్పతికనునాడు. బ్రీహస్పతికిప్రియపేరుగలవాడు. నుతావ్నాయా. సుత. స్మృ

తాముచేయబడ్డమువంటి. అవ్నాయా. కులముగలిగినప్పువంటియెకమతమా. అవ్నాయమనగా

కులము. మట్టమధ్యాహ్నమున. మంచెరండుజాములనమయమందు. అయిదికేతితెంచెను. అసన్యా

సియున్నమతానకువచ్చిను.

౧౮. ఈ. వచ్చి. పురాణాక్రకధవ. వినినుమనుమనాతనకిరసదారక.

పిచ్చిల వినుపింపగిన. కచ్చినటిపరాకుబొరెనటముగమయ్యె.

జీక. వచ్చి. పురాణాక్రకధవ. పతంచినవాడెన్నాదాదులయందుజెప్తు. బడ్డగాబలను. నచ్చి. వినిను

మనుచు. పిచ్చియొన్నిబాతాయూచంప్రమని. అతనికి. అచూడాకర్మదనసన్యాభికి. రసదారక. వి

చ్చిలవినుపింపగ. అమృతరసదారలొలికెట్టుగా శుభపరచునాను. అచ్చినటిఅచుష్టసన్యా

సి. పరాకుబొరెనటముగమయ్యె. విన్నవినిబొందినవానివేనె. అటముగమయ్యెను.

అవతలదిక్కుగామున్నుమొబెట్టుకున్నవాడాయను.

౯౦.క. అగుటయు కదికుండాంతు తొమ్మిగ మారని బలికే మారుమొగ్గి తివయో

చనునీతొరసుప్రీతి నేరుప్రీతిమరనికథలజెప్పుచునుండె.

జీక. అగుటయు. అట్లా మారుమొగ్గముకానా. కదికుండాంతు తొమ్మిగ మారని బలికే. ప్రాణానాథలు చెప్పుచున్న బ్రహ్మకే అచూడాకర్ణుని ముఖము జూచిచెప్పెను. మారుమొగ్గమై తివయో చనునీతొరసు ప్రీతి నేరుప్రీతిమరనికథలజెప్పుచునుండె. రసము లాల్పన ట్టునానీతొరపుజ్ఞాతకయముచేతనువకా ఇంచి ప్రాణానాథలు పలుకుచూ నుంబెడ ముఖముజేసుకుంటెని. అయ్యో సేకుయోగ్యమా అనిప్ర సనాక్తి పుష్కనవాడాయెను.

౯౧.కా. నాకే చందముదెల్పెచెప్పు మనినిన్నబోయినంతప్రమా

డాకర్ణుండు సుఖాసుఖాచరుగ కిండ్లంబిర్లుజిల్లించియం

టాకుంబొత్తికపెట్టిచెచ్చి మరమధ్యంజెర్చితింజూడునీ

డికుండాటప్రబల్లయ్యురంగిల్లెసారభక్తింబెడూ?

జీక. నాకే చందముదెల్పెచెప్పు మనినిన్నబోయినా. నాకుంయారనిధమంతయున్నవికదమునాతిని యుబలుకు మనియిన్ని చుసాగాను. పప్రమాడాకర్ణుండు. చూడాకర్ణుడు బ్రహ్మకేతెనెచెప్పెను. సుఖా. బుచికికాడా. సుఖాచరుగ. సుఖమునుతనియకకప్పుపడి. ఇండ్లంబిర్లుజిల్లించి. అతిగీ హముతిరిగిగూచించితిచ్చుకుని. అటాకుంబొత్తికపెట్టిచెచ్చి. విడియాకులు సూర్యనవస్థరిలోకు దురుగానుంచి తీసుకునివచ్చి. మరమధ్యంజెర్చితింజూడు. నివాససౌఖ్యములొనుంచినానుదీర్చి. ప్ర మానీడికుండాటప్రబల్ల. ఈది నమోపారాటకప్రమాపకము. అప్రభుగ కిల్లెసారభక్తింబెడూ భయమొకగల్గించి భుజించినానెపప్రము.

౯౨.క. నాకే కృదిదిపరాకాస్తాకంబునునలుకెనెలుక జూచెదననిచూ

డాకర్ణుడు బలుకబ్రహ్మకాకర్ణియల్లసిల్లుచుబలికె.

జీక. నాకే కృదిదిపరాకా. విన్ను. కృదిచనుట. అస్తాకంబునునలుకె. ఇస్తాకంబునకే పముచెను. ఎలుక జూచెదనని. ఈ చూడుకమును తట్టింపు. చున్నానని. చూడాకర్ణుడుబలుక. చూడాకర్ణుడనెసన్నాసెచెప్పానా. బ్రహ్మకాకర్ణిచి యుల్లసిల్లుచుబలికె. బ్రహ్మకే అనెసన్నాసె అమాతనియుల్లాసచుచు తిరిగించెను.

౯౩.క. ఇక్రలుగునని మూపుకేమిక్రమెలగుటకువలయుహేతుప్రగలుగ

మెక్రలగమైయుండుట నిక్రమమెట్లుంటెనుండెనెయుండురుప్రీతి.

జీక. ఇక్రలుగునని మూపుకేమిక్రమెలగుటకువలయుహేతుప్రగలుగ. ఈమెక్రలగెనియాయెలుకయుం టరిగానుండడానకుయేదెయెకకారణమునుండుచింతయుండవలెను. మెక్రలగమైయుండుట నిక్రమము. కలు గలయందు మూపుకములుగుంభ్రయిండుడము నిజము. ఇట్లుంటెనుండెనెయుండురుప్రీతి. ఎలుకలుయూపు కాకేమింటరిగానివలించునా. అనగానుండవలెనాత్మర్యము.

౯౪.క. ఓలువనితిలలకుసునిచిన. తిలతినట్లాడుకునుమీసురబారా?

తిలకమునెందుకకార్యము. తిలపూతినియూహాసయదేపూర్వమున.

జీక. ఓలువనితిలలకుసునిచిన తిలతినట్లాడు. దంచెట్లాబొట్టుతీయనిముడనుప్రేలకువంచెట్లాబొట్టుకొనిపరి శుద్ధముచేసిననుప్రేలుతానిప్రేడానకుసమ్మతించినప్పువంటి. వసుమతీసురబారా. తిలకమునందు. అతి మృణునికళత్రక్రీష్టమందు. ఓకకార్యముతిలపూతినియూహాసయదేపూర్వమున. తిలపూతిని. నాం ద్దది. పూర్వమున. అగడ. ఓకకార్యముహాసయదే. ఓకప్రయోజనమునుతక్కించెదా. అనుట.

౯౫.క. అకరణి జాంగలంబునగెకాకిరదిరు సునెలుకయెడనుహించు?

నాకయొకకార్యమనచూడాకర్ణుండనియనాద్రిభ్రుజ్జునకు.

జీ. అకరణి. అనాండ్డియూబాంచినట్లునాని. జాంగలంబున. ఈనిర్మలప్రదేశమందు. ఏకాకిరది రుగు. ఓంటిరినామెలగుచూప్రేద. ఎలుకయెడను. మూపుకమందున్న ప్రాణంతుంనాకయొకకార్య మున. ఓకప్రయోజనముతక్కించుననాకయనిబ్రహ్మకేకెట్లనా. చూడాకర్ణుండనియనాద్రిభ్రుజ్జునకు.

తే. బాలా. ఓచిన్నవనా. బుధసంతర్పణకాలంచిది. బుధ. పద్మై నవారికి. సంతర్పణ. త్రీపిచేయ
దానకు. కాలంచిది. ఇది సమయము. కాబట్టి. అదనుగూడగా బంపు శుచిత్రై లంకై తపైచరునన.
శుచిత్రై లంకై తపై. పరి శుద్ధతచ తమండనముచేయ బడ్డవారనపై. అనగా శుద్ధినస్తా మలుగట్టు
కున్నవారనపై. చరువ. పోమయోగార్చన మును. అదనుగూడ. సమయము యుక్తమనట్టు. కాబంపు

జననానిని పెరిమిటించి పుణ్యనాలకించి. శాస్త్రసూక్ష్మ. అధ్యరూపు మంచుకలుసుకుని. బనా

[illegible]

ప్రతి పాత్రకాండ-చిరుతిరి-అతిసంచరుషలమిదప్రొ-అధికసంపాదనలాభమిదికా-బట్టి-వలదుదావీరం
మన-దా-మరొకావడముకూడదనిబ్రాహ్మణుడుజెప్పగా-ననుచు-బలికినదిబలి-స్థిరమైస్తున్నది

౧౧౨౨వ. అట్లు బుద్ధికాశలంబున నేనును నియ్యరికలయెలుకచూపనై పంబుగలదని
 ఇచ్చియించితి ననిచెప్పి పాలకుడౌలంబులనామలగుకలుగుదువునాచితచిరస్థా
 పితంబగుదనంబుబుచ్చుకొనెయి. నదిమొదలుండుదలుపొకనాచరరాసపాదనం
 బుగాక విరాటేంద్రుని మండూనాకటికి బుడికిబుడికినడకియనికెంచునగకమరియు
 మరియు బీకల్పపాత్రంబు పలకును ముండితి నట్టి ననుంగమంబున చూచాకర్ణం
 చుపాలంభగంజీరసంబులనిట్లెనెయి॥

తీక. అట్లు బుద్ధికాశలంబున-అనాంధ్రదానినెనెను జ్ఞానాతుర్యముచేతనను నియ్యరికలయె
 లుకచూప. ఓంటరిగనెను న్నయియొక్కలూనున్న మూసికదగ్గర-అనగా గంటరియెలుకదగ్గర అనిచెప్పి
 యెక్క మనెటూచినది-ఇట్లు పంబుగలదని ఇచ్చియించితి-ధనమున్నదని ఇర్ణయమచిసితిని-అనిచెప్పి
 తీరున పల్కి పాలకుడౌలంబుల-పాలనాగేటికల్పచేతను-కుడౌలంబుల-గుడ్డంజ్ఞచేతను న్ననామలగు
 కలుగుదు-బ్ధి-ననుసంచరించుచున్న నమజ్ఞానాచితచిరస్థాపితంబగు-నాచితబహుదినము
 లనుంచి సంపాదించి యుంచబడిన-ధనంబుబుచ్చుకొనెదయి-ద్రవ్యమును గ్రహించెను-అది మొద
 లుండుదలుపొక-అధనాపచారణాదు-భృతినంచుచు పొక-అచరరాసపాదనంబుగాక-అ
 చార-భక్త్యణయ్య-అపపాదనంబు గాక-సంపాదించుటచేత-అనగా-బిళ్ళిర్యమయెలని
 విరాటేంద్రుని-బిళ్ళిర్యమయె-మండూనాకటికి బుడికి బుడికి-జ్వలింపచున్నట్లు కుమిల్లిపరగా
 చువడినడకి-భయపడి-అనికొనెనుగక-అండబుద్ధిబుట్టక-మరియు మరియు-మాతమాటికి
 బ్ధి-బిక్కుపాత్రంబు పలకును ముండితి-తిరొవమెత్త-ప్రాచుటట్లు తిరుగుచూసుంటెని-అ
 ట్టి ననుంగమంబున-అట్లు తిరుగుచున్న న్నజూచి-చూచాకర్ణండు-అచుతాధిపతయై
 నసన్యాసి-అపాలంభగంజీరసంబులనిట్లెనెయి-అపాలంభ-తిరస్కారరూపము

ధనమువంటిది-గంజీర-అనెన-సంపాదకంబులు-మాటలచేత-ఇట్లనియి-ఈతీరున పలికెను॥
 ౧౧౨౩వ. అతిరక్తితార్థమంతయు నితరులపాలయ్యెడు గుఱెలుకానీయు
 ద్ధతిమానవికనదేమి-గతవిద్యలసాధుతరులుగారాపుడబుడే॥

తీక. అతిరక్తితార్థమంతయు-మిక్కిలికాపాడబడ్డప్పువంటిదన
 మయిన-ఇతరులపాలయ్యె-అన్యలవశమయిన-నీయుద్ధతిమానవికనదేమి-అట్లా పో
 యినప్పటికిని-గర్విమనింకావదలకనునానె-ప్రజమిలారాక మందు-గతవిద్యలు-గతపోయినప్పువం
 టి-విద్యలు-బాగ్యవైదవముగలవారు-అనగా-కర్మరహితులు-సాధుతరులుగారా-మిక్కిలిసామ్య
 లుగారా-అనిగాంతుల ప్రేమరనియార్థాంతరముచేత సమర్థులను॥

౧౧౨౪వ. ధనముదిగినను ముగదనీతను జనితంబైన దుర్మదమునెడనుచు
 గనలునికెగిరికరంబరి-తనపరివేషాలచేతనడకుతనుద్రోసె॥

తీక. ధనముదిగిన-నీకుగలద్రవ్యముపోయినప్పటికిని-నీతనుజనితంబైన-నీదేహమువల్లబుట్టిన
 పంటి-దుర్మదము-దుష్టగర్విమ-నీదునుడుగదు-నీటికినిపోకపోయెను-అనుచు-ఇట్లా పలుకుచు
 న్న-కనలునికె-కూపముండుటచేతను-కనికరంబరి-కరుణాక-తనపరివేషాలచేతనడకుతనుద్రోసె-జిన్న
 పై నతచేతికరచేతనాసన్యాసి వినిరిద్రోసెను॥

౧౧౨౫వ. ప్రేమి నేమిట మరంత ప్రాసంబున సోపరించి తప్పించుటన?

అనాసంబున నన్నా సన్యాసి నిర్దిష్టించి మరియు నప్రదిష్టనియోగ

తీక. ప్రేమి నేమిట-రువ్వినదబ్బెను-మరంతప్రాసంబున-అభ్యంతభయమచేతను-ఓసరించి తప్పించు
 కున-ఓకటదులనియితి-మండూనాకాన-రాసంబున-కూపమచేతను-నన్నా సన్యాసి నిర్దిష్టించి-
 నన్నా మాడాకర్ణుడు చూచి మరియు నప్రదిష్టనియోగ-అనమయమందు తిరిగిపెన్నెను॥

టీక. కలవానికి చుట్టూ బులులు గలవు. ధనవంతుడగు వీరు ఘోరి బంధువులున్నారు. కలరుబులు. బుట్టలున్న
న్నారు. అవి లంబుగలవు. సమస్తమున్ను గట్టు. మరేదేదీలేదు. అధనవంతునికి కష్టమైనదియేది. కలవానికి
గీడుజాతి గలవాడవు. ధనవంతునికి భూమియందు సమానుడై యాచనాచర్యము. అనగా. తన
భావము.

అల్. క. చిట్టడుగునెరియిల్లును. చుట్టంబులనెరియించుకూ న్యముకూన్యం

చిట్టను దుర్బలవృద్ధియము. కట్టమరిసర్వశూన్యకమునెరియించుకూ.

టీక. చిట్టడుగునెరియిల్లును. చిన్నపాదములనెరియించిరము. అనగా. చిట్టలునెరియించుకూ. చుట్టం
బులనెరియించు. బంధుశూన్యమైన స్థలమున్ను. శూన్యము. వట్టిది. శూన్యమెట్లును దుర్బలవృద్ధి
దయము. చెడుగు మనుజునిచిత్తమున్ను మిక్కిలి అభావమైనది. విషయవివరణకరుణ. వాత్సల్యాదిగుణ
ములచేత శూన్యమైనదివాత్సల్యము. కట్ట. కటకటాటెరు. దరిద్రము. సర్వశూన్యకము. వట్టిపాడు అ
నగా దరిద్రమునకంటె శూన్యమిదివైదనుట.

అల్. క. ధనవీను కథముకల్పించు. ధనవీనుడు మూడుకప్రభానుడు ధరన

ధనవీనుడు కలపట్టిన. పరిశ్రమసరిజ్జలంబుపరిగిన గాంధు.

టీక. ధనవీనుడు. పేదవాడు. అధముడు. నీచుడున్ను. అల్లుడు. కాంచనీవాడున్ను. మూడుడు అవి
వేకిన్ని. అప్రభానుడు. అశ్రేష్ఠుడున్ను. ధర. భూమియందు. అధనవీనుడు. అద్రవ్యమునెరియించు
ముడు. కలపట్టినపని. ప్రయత్నముచేసినకార్యము. శ్రీశ్రీసరిజ్జలంబుపరిగి. పరశ్రవ్యయందలి. సరిత.
నదులయందు. జలంబుపరిగి. అధమునెరిగి. అధము. అగ్రానిపాత్రను. శ్రీశ్రీముచంద్రయందు
రులలగిరి నిర్మలప్రకారము తగ్గిపోవీనా అట్లనే దరిద్రుడు ప్రారంభించినపనిని తగ్గిపోవీను. దరి
ద్రుడు సర్వవిధముల తగ్గుపడ్డవాడనాత్మర్యము.

ప. అవిజ్ఞకుండునన్ను బింబినా సాసాగంబుజేసివచ్చి నన్నుడాసితి.

టీక. అవిజ్ఞకుండునన్ను బింబించిన. అప్రకారము అసాధ్యమైనవి తరస్కరించినందున. కాని. అసాధ్యమిది
నా సాగంబుజేసివచ్చి నన్నుడాసితి. నన్నులము విడిచివచ్చి నన్నుచిహ్నిననిహారణకుడుపెట్టెను.

అల్. క. త్రిదశవిమానారూపాణామైదవిననవమారసధరణినుండుటకన్యం

బదియెరిగితి విద్యా. విదుడభిమానస్థలంబుపెదకుంబుద్ధి.

టీక. త్రిదశవిమానారూపాణామైదవినను. త్రిదశవిమాన. దేవతారూపమయ్యి. అరోహణమైదవిన
ను. పక్షిదేవుడగు విరినపుటికిన్ని. అనమానధరణినుండుటకన్యంబు. తరస్కారస్థలముననుండుటప్రయోగము
కాబట్టి. అదియెరిగి. అట్లాయవమానస్థలముననుండరాదనితెలిసి. విడివిద్యా విదుడు. నయాశ్రమమును
తెలిసినవీరువుడు. అభిమానస్థలంబుపెదకుంబుద్ధి. విద్యాసముగలస్థలమనెమరియందు నెట్టికింబ్రే-
చూనుండును.

అల్. క. యమయూతనయవమానశ్రమవాధయైద్దితానిగడమరవిద్యా

గమనాభ్యాగమవిత్తాగమశూన్యతనమౌపాదువసంపద.

టీక. అనమానశ్రమ. తిరస్కారముగలగి భూమి. యమయూతన. శమనవాధనమునెరిగి. వాధయైద్ది
తానిగడమర. అయవమానముకంటె యూతనపేరయేది. అదియేవాధయనియర్థము. విద్యాగమ. చతు
వైయ్యక్తలాభమున్ను. నాభ్యాగమ. అనందలాభమున్ను. విత్తాగమ. ధనలాభమున్ను. శూన్యతన
మౌపాదువసంపద. ఈమూడున్నవినితావ్రీలనెండగూడు.

అల్. క. పరదేశంబురుగకతగు. గరగరకేరిడువముకునగరినడుమప

దరికమువాటికిరియం. దిరిగిననమౌపాతికమరునెయి. పాన.

టీక. పరదేశంబురుగక. పన్నడునశ్చరాజ్యమిరుగక. తగుగరగరకే. అక్షాప్తనెట్లుచేతను. విడువము
డువగరి. ఓకరి కెట్లునుతానుపెననువ్రీడి. అనగా వ్యాఖ్యానితయమనివావము. నడుమప దరిక
మునాటి. మట్టిదరిద్రమువచ్చి. తిరియందిరిగిననమౌపాతికి. యూచింపనుచరించుచున్నా

పంటివానికి. అచురుసేయిస్తానని. కాంచమనాసుయముగలుగా అని అర్థము.

౧౩౧. అచురునికొకపంటిని దీని ఘోషమునకు లక్షమిచ్చి క్రిందుపడిరి బుధులు

హీనజాతివీరు ఘోషియించి బోవోవో ఘోషియింపి ఘోషియింపమల.

టీక. పల్లవికొకపంటిని దీని. అచురుచున్నట్లు ప్రకాశించెను. మగవిద్యలకును బట్టి. మగచదువీలువగుచు. క్రిందుపడిరి బుధులు. పద్మినవారకు గునబడిరి. హీనజాతివీరు ఘోషియించి బోవోవో ఘోషియింపమల. యాచించి బోవోవో ఘోషియింపమల. అప్పుటిరాజులను అడిగినాను బుధులను తిరుకారము.

౧౩౨. కా. పలకతందనతానవేమయినోవేయించుచాధింతున

నూలలెట్టగజాలమూ ధన్యవీరదానానామహానానాతి

కూలంబులచెరినాటసుమ్మసిలనుద్భవజన్మదత్తయ్య

చేలాయంజలిజేసిమెక్కిదపదార్థ చచ్చినికారాచారికి.

టీక. మూధన్యవీరు. అచివేకయైనరాజు. పలకతందనతానవేమయినోవేయించుచాధింతును. పలలున్నతందనాలపదార్థమైనకరిచ్చి ముచెప్పవేదాయని నిష్పక్షిజేచెట్టును. నీనూలలెట్టగజాలనీనూలలెట్టవేను. అనగా. నల్లతందనాలపదాలుచూడవేనితాత్పర్యము. ఏవదా. అచ్చిబుద్ధి. నామహానానాతికూలంబుల. శ్రేష్ఠమైనప్పువంటినాపాండిత్యమనేఅయుధవిశేషములుచెరినాట. అమూధన్యపతికర్ణములయందుచురగానె. సుమ్మసిలు. మూర్ధ్వామావ్రీను. సుచ్చి. సుష్టిగలుగును. చచ్చి. చ్చిరిమెందును. తత్తల్ల. తాచేలా. అట్లామృతమెండినందువల్లనైనపాపమునాకటికి. కాబట్టి. పదార్థచచ్చినికారాచారికి. ధనవాంఛయనేచిహితాచికి. అంజలిజేసిమెక్కిద. చేతులు జోడించినమస్కారముచేతును.

౧౩౩. అనుచితభాషాముఖాననులములంబునములమునములమునాడ

స్వనసంభరనద్రువధూజనులముమెక్కిలరాజుసంతానమహా.

టీక. అనుచితభాషాముఖాననులము. అనుచిత. అయోగ్యమైనప్పువంటి. భాషా. వాక్కులచేత. ముఖర. మోస్తూ నుండి. అననులము. ముఖముగలవారమా. అనగా ప్రకృతావయోగములుగాని అయోగ్యమున మాటలాడవారముకా మనిభావము. ఐటగాయకులము. ఐట. స్త్రీసంతానవీరులుమహా. ఏకవిద్యావిటస్త్వవీరులయ్యనట. గాయకులము. సంగీతముచూడవారమా. నమలము. అడవారమా. గాడస్వనసంభరనద్రువధూజనులము. గాడ. వృక్షమైనప్పువంటి. స్వన. గుచములయొక్క. సంభర. అతిశయభారముచేత. నమ. వంగినప్పువంటి. వధూజనులము. స్త్రీలమహా. అనగా. దృఢకుచములుగల్గినస్త్రీలముకాదునా. వృక్షము. వృక్షలరాజుసంతానమహా. ప్రభువనమములనేటికినాట్లజేసును. అనగా అయోగ్యమేమాటలాడవారిస్త్రీలసంతానముచేసేవారిని. సంగీతముచూడవారిని. అడవారిని. స్త్రీలనున్నరాజులుమన్నిచి బహుమానముచేతురుగాని మమయోగ్యుడైనవారిరాజులు విచారింపరణభావము. మేముయ్యానచెప్పినవారిలోనైనరముకా ముగనుక మమ్మనయిప్పుటిరాజులు బహుమానంపరగతాత్పర్యము.

౧౩౪. అచిరాగినగద్యపద్యములు గూరిచియెచ్చేదనంతసేనిని

సారములంచు ఐత్త బుడజాలకేరడమాడులొజ్జయా

నేరు పోసేచ్చుగాడుతనునిండలెట్టురసజుడైనయు

ర్జీరమణుండుగల్గినకనిట్టి ముసర్వఫలంబులిదగూ.

టీక. అచి. ధనలున్నచూరగారినగద్యపద్యములు గూర్చియెచ్చేదనంతసేనిని. సారములంచు. చూర్జితములైనవనములెక్కింపుచుండు మనవిపట్టినా. విసానములంచు. నికరమైనవికాదని. ఐత్త. బుడజాలకేరడమాడు. ధనమిచ్చికపరిహరించును. నేరుపోసేచ్చుగాడు. అట్లా. లొజ్జ. నికరవిట్టి ముయ్యచ్చే చాతుర్యముచాతుర్యముగాడు. తనునిండలెట్టు. తన్నుసాలంబించు

పంచదశము.

ను. రసజ్ఞుడైన. రసకుడైన ఘనపండి. ఆర్థరమణుండు శక్తివ. రాజునైతే. కవిత్వము సర్వోపలంబు రీతికొని
కవనము సకలప్రపంచోపకరణమై సుందరము. అనగా నిచ్చిన నితాప్యర్యము.

గర్భము పలుకుల శబ్ద సర్వ శతపత్ర భవంబుల జాతవర్ణము.

బలుగడుప్పే గుక్కి కలుగుజులనద్దక ముం బిచారము

వలవనితొనవూచరవారెనుంగకదిట్టకూతులి

పాల్వన దప్పులొప్పులనెఱాదుకెరాసుకవిప్రబంధము.

తీర్. దిట్టకూళులు. పుష్పితప్రదుష్కులు. పలుకులు. వాక్కులు. అశబ్దసర్వవపత్రచవంబులు. అశబ్ద. అ
పశబ్దమలయైత్. సర్గ. స్త్రీజనమందు. శతపత్రచవంబులు. ప్రస్తావనమువంటి. స్త్రీజనకర్త. ప్రస్తావనకు
నపశబ్దస్త్రీజనమందు ప్రస్తావనయోగము. అనగా దిట్టకూళులపలుకులపశబ్దమలయేగాని సుశబ్ద
ములుగా వనితాప్రార్థము. బలుగడుప్రేరే. నాప్రస్తావనకులు. అజానవర్ణము. అజాత. స్త్రీప్రేరే
పువంటి. వర్ణము. అర్చకములుగనినవి. అనగా నిరర్చకకుడులనితాప్రార్థము. స్రజ్జలు. బు-
ద్ధులు. నిర్ముక్తులు. వాక్కునా స్త్రీమస్తావనమువంటివి. విచారములు. యోచనలు. అనర్థకములు. అప్ర-
యోజకమస్తావనమువంటివి. నవ్యవహరము. వలవనిత. పునికమానినది. నిమిత్తంబుగా ప్రేరేపనమనుట.
ఇటువంటివారకదిట్టకూళులూ. పరవారనిగుంక. పరులదియక. సుకవిప్రబంధము. మంచిత
ప్రేమజాప్తుడువారయైత్ ప్రేరేపన. ఏపాలుప్రేరేపనదప్పులాప్తులనచేదురుకూ. ఏప్రకారము
యిదిమంచిది యిదిచెడుది అనియనబోదురా.

౧౩౬-చేమరళి బహుశ్రు బంధి తనమచ్చిపమచ్చిపయిచ్చిమట్టివా

జరిమియెన్నాపన్నపనిచ్చురకుప్పలదీరశివయ్య

కరములు కూడా రుచోశ్చ పశుకల్పాలు మత్తరిస్తున్నవనిచినం.

శరకరజ్జావనా దినసుగ్ల వ్రీనామదోమోదప్రదము.

సువాల్కాభవమున పుక.

శ్రీకృష్ణమహాపాదపూజచరిత్రమును చూపమిచ్చుట. ప్రకాశించి. ప్రాసేకప్రబంధములు శాశ్వతించి. చిప్రబంధికు
 డైనవాడు తను శాశ్వతమైనది నాశమున. ఉచ్చైమట్టివాడరి మురియెన్నబెన్నుట. అరిమురి. మాజిమా
 జిరిచ్చి. ఉచ్చైమరి. తప్పు. అట్టివాడు. అట్లాగై బంధికుడైనవాడు. ఎన్నబెన్నుట. పంచుటెంచుట. నిర
 క్షరకుకులు. కడుప్రేయందు వర్ణమునినారున్న. అద్వైతశక్తిమం. పండితులుగానావాచయేవశాసించు
 బద్ధవాదున్న. భూరువశ్యపశుకల్పలు. భూరువా. వ్యక్తములెలాడనున్న. అశ్శ. పాపాణము
 లెలాడనున్న. పశు. చతుష్పాజ్ఞంతువలెలాడనున్న. కల్పలు. సుమామౌననపువంతిన్ని. కరటులు.
 మన్మమౌనపువంతివారు. కాకులనిష్టచెప్పవచ్చును. మన్మమౌ. నాప్రబంధమును ప్రస్తుతించినా. బా
 గాయున్నదనిస్తూత్రముచెసినానున్న. కరకరిబూవనాడినను. చెడుగాయున్నదనితరస్కరించినను
 న్ని. కల్లవనామహిమాదేవ్మదము. స్తుతించిరనిసంతాపమున్న. దూషించిరనిదుఃఖమున్ననా
 మనస్సుయందు ప్రిప్రవీ.

శ్రీకృష్ణ పరివ్రాసకులకు నమస్కారములు చేయుటకుం బంజువారి ప్రార్థన

(చ) చివ్వులకు సాయము కలుగునట్లు చేయుటను గూడ వీరు జోసకనులకు.

చేతులు పోసి పులకు. వాస్తవ ముచు వారికిన్ని. నటులకు. ప్రాధికారికిన్ని. వరుణులకు. స్త్రీ లకున్ను. లం
జావారిక ముచు. చొంగ మువాండ్లయన్నదములకున్ను. కాప్ర. చుట్టులకు. మర్దనులకున్ను. నాయకుల
కు. సంరీత కాండ్లకున్ను. పారియింతు రురాజులు. ఇటువంటి వారికిన్నీ పలు భనము లిట్లు రుగాని. ఈ
పెంజు. పరసులకు. రఖి మై ననారి కిరాజులు భనము లియ్యరు. సుకవ్రీ లకు నన్నపాతము నందు. మంచి
కలిపి ముజ్జు. డువారి కనియర్థము.

౧౩౮. బి. పట్టన సంజీతార్థము వారి ౧౧ తత్త్వావమరి ౧౧ యికాక్షమ

ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಒಂದನೇ ಸರಿಯು? ಮರಮಾಸ್ತರನಾಥಯ್ಯರಿಗೆ

దాసయిత్రి ప్రజాభవభవంబు రయించి యనంతరంబు సు
రాస మునుందువాడధమదాతవృద్ధా లభింపబడితికే.

అధికముగా
జీకనెరదాతవృద్ధుడనత్యైరి. పుష్పనసంజితార్థము. పుష్పన. అధికమునత. సంజిత. తనచేతనాన్ని పు
ష్పమునంటి. అధ్యము. భవమును. పరింగితవావమరింగి. పర. అన్యనియత్క. ఇంగితవావమరింగి. హస్తా
భిప్రాయముదలసి. అనగాయె. దుతివాడి మనస్సు లోనున్న కోరికనెరింగినవాడై. ఈ గొప్పచేతగొప్పదనిచ్చి
తనదాతృత్వము మించి దీనియైత్రముగ నెట్లు సామెనుంగి. నరయచ్చురమే. ఇచ్చినయీనినినైతికే
ది సోచేను. దాతయిచ్చి. మరచిపోవరిసానియీనినినైతికే. ముంకులదు. అట్టిదా
అటువంటిదాటను. దాసయిత్రి సమూహవనకే. దాసయిత్రి. ఇచ్చించివానియొక్క. సమూహవనకే.
తెలియజేసుటనల్గును. అనగా. దానముచేయ్యవలెన నచచ్చివాని చాభవల్లననియర్థము. జారయించి
ఇచ్చినవాడైనంతరంబు. ఇచ్చినతరువాత. సంతాపమునుందువాడు. అయ్యోయిస్సినేధనమున
ందుమీచియేనయని పరితాపపడెవాడు. అధమదాత. నీచత్యైరి. వృద్ధా లభింపబడితికే. పనికి
మూలనమాటలహారమునుబ్రయోజనము.

౧౩౯. అ. దాతలుదాతలంద్రదియతధ్యములోకములందుకొప్పా
దాతయతండకల్గిననుదాతృతదాసకలాద్ధులందున
లాదులదూగకుండునచలస్థితినింతయంగియేనెహూ
దాతరుణినుబంధమకదాయనిచిత్రమునందలంపుమే.

జీక. దాతలుదాతలంద్రదియతధ్యము. త్యాగులుత్యాగులనిప్రపంచమందువాడుకొనెమాట
యసత్యము. లోకములందుకొప్పా. అయితే. అదాతయైనవాడు జగములలోకేడు. దాత
యతండకల్గినను. అత్యైరియైనపుడు లోకమందుప్రత్యేకముగానున్నట్లయితే. దాతృత

త్యాగము. దాసకలాద్ధులందునెలాదులదూగకుండునచలస్థితి. సర్వయాచకులందునాదాతృత్వమున్న
క. నయ్యుచ్చితము పరిపూర్ణముగానెలయుండదు. యంతయంగియేనె. నెరిగినపుడుచెరిగినవాడె.
దాతరుణినుబంధమకదాయని. త్యాగియైననా సమృద్ధంచనసంచుదమికానెవేకావలెకని. చిత్రమునం
దలంపుమే. మనస్సునయెంచును. అసారావస్తము.

౧౪౦. క. తలెత్తి చూడెనెరతురుగెలెనె మూరుబలుకెనెరతురెనెరయం

జరియించి పరమరిక్ష్మి కులపగమలుసారయం. చకులులలోభులకు.

జీక. తలెత్తి చూడెనెరతురు. యాచకులురాగానెలోమృతనవారు. అన్యమతశివస్తావైత్తి. పభయపడుదురు
నెలెనె మూరుబలుకెనెరతురు. ముగిమతలెతలచోయిగు తృప్తరముబల్లభయపడుదురు. నెరయంజరి
యించిపరతురు. మిక్కిలికంపమిత్తుకొనిపారిపోదురు. ఇష్టి. చిచ్చియనియర్థము. కులపగమలుసారయా
చకులులలోభులకు. లుబ్ధజనులకునర్దులుకులశత్రుత్వలుగారా.

౧౪౧. క. చరణములువణకుజ్జితి. బరవశమానుడలుకాలుచుకొనెలుగూ

మరణమునెత్తిచివర్తము. లరెరయం. చకుడుదాల్చినచివర్తము.

జీక. యాచకుడుయూచింపబయ్యె సమయములారే. చరణములువణకు. కాళ్లుకంపించును. జ్జితి. బరవశ
మానుడలు. భయముచేత శరీరము మ్రోస్తే పోవేను. కాలుచుకొనెలుగు. పొనప్పరమవేను. మరణము
నెత్తిచివర్తము. అంతకాలమందునయేయెలక్షణములకుచుకొనె. అరె. చావే. యాచకుడుదా
ల్చినచివర్తము. యాచించెవాడు అమరణలాం. చనములు వణాం. చును. అవశ. అచ్యుత్యము. మ
రణకాలమందు వగానవేరికాళ్లువణకున్నదేహపరవశమున్న పొనప్పరమున్నగల్గును. అనగా
యాచించుటమరణమున్నయారెండుసమమనితాత్పర్యము.

౧౪౨. క. అట్లుగుటజింపించియూచకత్తేంబునకుచిత్తుండుదాటూగాదుదా

౧౪౭. క. తానీ నారకమాలిమచే, హాననరా దిస ముఖ్య, హనులనంస

కుంభములుచేయిచిహ్నం సంతాపకే కరుజలసంపాదంపే.

శ్రీకారాచిహ్నం నిలబడునుడివరకీ మనుజుడు ప్రదీపనరుదారకీ.

శ్రీకృతా రలునాగ లుపే పే పూరిం పే. కడుపు నిం దుం బకు శాకము లునాగ లుపేనా. నాగ లన్న పుడు. కృతానాగ
 లుని జం బు పూట నా పూట్లాడడము లోకమంచు వాడెక. వృష్టిమలసొట్టుకు. కుష్టికి సర్వవస్తుసంపూర్ణమ
 సుపరిశోధింపనలయు పైమెటికి. వృష్టిశబ్దమూత్రముచేతనే మృహాన్నమనియ్యము. ఇందుకు వృష్టి
 ము.. శ్రీమద్రామాయణే. శ్లోకపాదము. నైకోపేక్షాచక్రాదు.

పక్ష. మానవుడు. మనుష్యుడు. ఒకరునికి భర్త సుఖవృత్తి. సామ్రాజీవన ముచేత పరునికి పదార్థములను సంగ్రహము

గాని.యెల్లప్పుడీ కనుదబంపతగ్గ బకాచి.కావో ననలవంతగాడికింతు.కాబట్టి యిం ముక్త్యసనపడవలసినను
 యెదు.అంచగబుకి.అంచ.హంసలయొత్త.గ.బుకినుమూ హామనకర.అచ.శ్చేతత్వమున్ను.సమ్మలకర.నమ
 త్తకు.చిత్తవ.శబలవత్తత్వమున్ను.కిరములకు.చిలకలకు.పుచ్చేదనంబు.పాలాశబ్దమున్ను.గరిగముదలనెల్ల
 వలన.ప్రధమమందునెదెచ్చి నివల్లసంభవించెనూ.అద్దెదెచ్చి కుహరేష్వకుడు సూప.పెల్లవెచ్చెనంతరాదగ
 పంపెదెచ్చిలమనకురక్తకాకర్తసుమా.కాబట్టి.మదనెలకంతిలపడగ.మనస్సునవాదపడవలసినదెయి
 లు.జనుడుబ్రతుకునూరు సంవత్సరములు.మానవోడుశతవర్షంబులుజీవించును.అంతగాలెనివ్వు
 డుండుమీలయాడ.అంతెకిటి నూరెండ్లున్నయెజనుడు శుభముగలిగియుండును.అనగా.శ్చేది
 కిరగడు.కాతుకమనకుంతకాలంబుచను.సంతాపముచేకెక్కుదివములుజరుగును.మహాశ్చ
 లిక్కుంతకాలమరుగు.అత్తెంత.శ్రమయెనెవరకవాదజరుగును.గనుకప్రసనపడవలసినపనిదనితా
 జెలచెప్పెను.

౧౨౦వ.దానమల్యమగువిడియును సంతాపమంబగుసుఖంబునుశీలసద్భక్తి
 బగుభూషణంబులునునానాశ్చిసద్భక్తిబగులాభంబుమోక్షదుగదా
 యమ్రాటలమండమడియన్మహంబునగాలంబునయింతుగాకయ
 నిమందరకుండు బారణ్ణకునాశ్చాసింపు చుండెనప్పుడులపునుతనకుండు.
 ౧౨౧వ.దానమల్యమగువిడియును.శ్చాగిరకుండునుమానమునవిదానమున్ను.శ్చేతనమెకొంచురండును.సంతాప
 సమంబగుసుఖంబును.హామనకుండుమానమైనసాక్షిమున్ను.శీలసద్భక్తిశంబుగుభూషణంబును.
 శ్చేదాదమునకుసమానమైనమూలకాదుగణములున్ను.అగ్నిసద్భక్తిబగులాభంబును.దేహనామ
 యమునకుసమానమైనచారంబున్ను.శ్రమగదా.అగ్నిగలుగజూచుగదా.అమ్రాటలమండ.
 అపలుకులాతెరుండని.మడియన్మహంబున.మడియనాసంబంధమైన.సహంబున.సచ్చేదమచేత
 ను.కాలంబునయింతుగాక.విశమజరుపు మధ్యగాకయని.మందరకుండు బారణ్ణకునాశ్చాసింపు

గాని.కావో ననలవంతగాడికింతు.కాబట్టి యిం ముక్త్యసనపడవలసినను
 యెదు.అంచగబుకి.అంచ.హంసలయొత్త.గ.బుకినుమూ హామనకర.అచ.శ్చేతత్వమున్ను.సమ్మలకర.నమ
 త్తకు.చిత్తవ.శబలవత్తత్వమున్ను.కిరములకు.చిలకలకు.పుచ్చేదనంబు.పాలాశబ్దమున్ను.గరిగముదలనెల్ల
 వలన.ప్రధమమందునెదెచ్చి నివల్లసంభవించెనూ.అద్దెదెచ్చి కుహరేష్వకుడు సూప.పెల్లవెచ్చెనంతరాదగ
 పంపెదెచ్చిలమనకురక్తకాకర్తసుమా.కాబట్టి.మదనెలకంతిలపడగ.మనస్సునవాదపడవలసినదెయి
 లు.జనుడుబ్రతుకునూరు సంవత్సరములు.మానవోడుశతవర్షంబులుజీవించును.అంతగాలెనివ్వు
 డుండుమీలయాడ.అంతెకిటి నూరెండ్లున్నయెజనుడు శుభముగలిగియుండును.అనగా.శ్చేది
 కిరగడు.కాతుకమనకుంతకాలంబుచను.సంతాపముచేకెక్కుదివములుజరుగును.మహాశ్చ
 లిక్కుంతకాలమరుగు.అత్తెంత.శ్రమయెనెవరకవాదజరుగును.గనుకప్రసనపడవలసినపనిదనితా
 జెలచెప్పెను.

౧౨౨వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.

౧౨౩వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౪వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౫వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౬వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౭వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౮వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౨౯వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.
 ౧౩౦వ.శబలవత్తత్వమునాగ్రమనప్రజడంబువృద్ధయగతచింతాశ
 ల్యమౌచికికైవసేష్టప్రమనోజ్ఞ విశల్యకరణిద్వప్రసూబాంప.

౧౩౧వ.దరలలోసుత్తురుపులసత్తురుశూపుద్ధరణాహతుభూతులుసారె
 కరులుపులిలోజ్ఞక్తిసకరుతత్తగజాలయండుగాదెచ్చడమి.

౧౩౨వ.దరలలో.భూవియండు.సత్తురుపులు.సజ్జనులు.సత్తురుశూపుద్ధరణాహతుభూతులుసారె.స
 త్తురుపు.సజ్జనులయొత్త.అపత్.విపత్తును.హారణ.హాగింట్టుటయండు.హామభూతులుసారె.కా
 రణమనదారుగా.అనగాసత్తురుపుతెనత్తురుపులయోపన్నివారణచేయగలవారనితాత్ప
 ర్యము.పట్లనంత.కరులు.పినుగులు.అమృతిలోజ్ఞక్తి.మరదలలోదిగుబడినట్లె.కరుతత్తగజాల
 యండుగాదెచ్చడమి.చనుసుకెప్పెనత్తగలిగియుండుగదాభూమియందనితాత్పర్యము.

౧౩౩వ.విడిసాధకుడుదనాంబుని.విడిసెక్తిపంబుజూబోవిదననసుజనుం
 దకికాపదార్థులకుబాతు.చుడురెక్కెనయింతుసాక్షిమహామమృతించు.

తేక. విదిసా దకుండు. విది. భూంతర భవ మును. సాదకుండు సాధించివాడు. భూంజన విది. అను తగ్గి ప్రవృత్తి ము
 నుజుకాటకుండు కృతాన ముచేతను. విక్రమంబుజూపు విధమున. భూమిలలో సాక్షింపచేసిన భవమును అను
 భవమున భువనేన. సుజనుండు. సుజనుడున్న. ప్రతికాపకార్థములకు. అవిక. ప్రతికారమున. అపర. విరుద్ధులచేతను.
 అర్థములకు. కష్టప మువారికి. జాతమ మౌర్యా క్రి. నాత. కష్టమనమునంబు మధుకరింపబడిన. అక్రి. పూట
 తగు. అమృతనా. న్నిమిషా మునుజి. చుక. అమృత. స మృత్యున. నాన్వయము. అనంతాదిశయము
 ను. సుతిండు. పాండవ సును.

౧౭౪. "కరణిరుమా మధిసాపప్రతిపక్షప్రస్తుతవచీకా

తరబుద్ధి మనుజుండు మాటల సురదూర్ష. విస్మయాభ్యుదయా

చరణప్రక్రియలం గ్రహింపచేతవాతాభంగైవ ముఖ్యముం

మరయంబూరనివాడు బూపురుమడుపునానికైకైంపగ.

తేక. అర్థియరాచకుడు. కరణిరుమా ము. మాస్థక మలముచాపదాచగాను. ప్రతిపక్షప్రస్తుతవచీ. ప్రతిప
 క్ష. కత్తువలచేతను. త. సుద్ధ. భయపట్టబడ్డవాడయ్యెంత. కాంతరబుద్ధి. భయమొకచేతను. మనుజుడు
 మానవ్యేడు. మాటల సుర. తనచాటుకుం వచ్చిన. తూర్ష. వింపన. విస్మయాభ్యుదయా చరణప్రక్రియలకై. ని
 స్తుల. సమాన మౌనమువంటి. అర్థ. తనమౌన తనకైకై. అభయరా చరణప్రక్రియ. జీవినివాకణముచేసెను
 వంటివాపారమచేత. కత్తువలచేత. పారివచ్చిన మనుజుకైకై. క. పామతి. కయూబుద్ధిచేతను. తదాతా
 భంగ. తత. అయిద్దరియొక్కానున్న. అతాభంగ. భృష్టసూపా గాట్టుబకు. అనగా అశతీర్థులకు. ప్తముఖ్య
 ముక. నిముఖ్య వ్యమును. పారయం గోరనివాడు బోపురుపుడు. పాండనుప్రార్థించనివాడి మగవాడు.
 బుద్ధునానికైకైంపగ. అభిరుపునెన్నాత్ర ముచేయవచ్చును. అనగా తన్నయరాచించినయూ చకునికి
 క్తికత్తువలచేతకుట్టబడి తన్న కరణమొందిన జీవునికిని నిముఖ్యుడుగాక వారికొరికనపులముజేసేవా
 డిభిరుపుడనితావురము.

౧౭౫. చ. విటపసువృద్ధ భూజముల బీరుధులకై విరులకై మరందరి

ప్ర. విటనియ ప్రాంతాదికమును బట్టలు లావారి నురాక మండలం

బటువేనాశ్రయించి బలమిబ్బిడ్డ కాసున మునిట్టిచి

నమువేరి నిన్నజేరి ముదమందె దమూ కమతాన్వయాగ్రణి.

తేక. విటపసువృద్ధ భూజముల. విటపకు ములచేతను. సువృద్ధ. సంపూర్ణుడైన. భూజముల. వృక్షములను. బీరుధు
 లుక. తేకలున్న. విరులకై. పుష్పలను. మరందరిట్టటవి. మరందరికై. ముమ్మదలయొక్క. పటవిసమూహమున్న. ని
 ముఖ్యైకమును. విరుల. అతాకముయొక్క. ప్రాదికమును. స్థలమును. పశ్యులు. పెట్టులున్న. వారి. అతకమును
 మూక మండలంబు. మరాళ. హంసలయొక్క. మండలంబు. సమూహమున్న. బటువేనాశ్రయించి బలమిబ్బిడ్డ
 కాసు. విశుకార ముగారాప్రపక ముజిసుకునెయి విధముగా సత్వ వంతమునెయి వైకా. ఏమునిట్టియోనటు
 వేక. మేమున్నది దగ్గర నటువేకన. హంకమతాన్వయాగ్రణి. పియి మందరకలడా. నిన్నజేరి ముదమందె దము. ని
 న్నజేరిది సంతాపమునొబుందె దము.

చ. అనిలపు సుతనకుండనే కస్తూరారంబుల మందరకునుర్మి ప్రియమిడినా సమయంబున.

కలివచనము సులభము.

౧౭౬. "చకిత సాన్వీంధ ముతూ మహా మహార జన్మిన్వ ప్రతికంబుతూ

నికస ద్విక్ర ముతూ బ్రహ్మతి జన్మిన్వ కన్యాసవి

చికితూ బ్రహ్మరసికితూ నటకుకన్య. బుద్ధి కన్యా భము.

డంకకారతారన్వీగంబు జన్మిన్వ మురటూ దగ్రహించినక.

తేక. చకిత సాన్వీంధ ముతూ. చకిత. భయపడ్డపువంటి. సాన్వీంధ ముతూ. చిత్రముతూడనున్న. మహామహారజ
 జన్మిన్వ ప్రతికంబుతూ. మహా. విస్మయాభ్యుదయా. మహారజ. భూధూళిచేతను. చన్వ. కన్యా బుద్ధి వంటి. ప్రతికంబు
 తూ. అనయములహాడనున్న. బ్రహ్మతి జన్మిన్వ కన్యాసవికితూ. బ్రహ్మ. విశ్వరూప. కతి. గమనము

పంచరంగము.

యనమా శ్రీమంతుడైతఁడు. నిరసన బుద్ధి లుపేనాకనుడు.

జీత. అనినవిని జాతి కలుగునలచన. మిదివారణ్యకుడు బుద్ధి నచిత్తాంగము డుండునానియినా మరచివేసి జీతము
జాతాను మునుపు ముకద్దరపల్లగానె. అతనిజూచి. మూడుకరాజువారణ్యకుడా చిత్తాంగము ప్తమితి. పయన
మూ. పుణ్యచ్చుడైనారూ చిత్తాంగముదా. నీతులు తిటికడ నిరసన బుద్ధి లుపేనాకనుడు. సీమాన్త చిత్తాం
తమునాకర్ణ్య పదేదననాకిచ్చి గలమత బయటెప్పుడూ యనివారణ్యకుడు పునచిత్తాంగము దుడచుచున్నా
డు.

౧౯౩. అ. రంగమపాయపారగువారణ్యకుగస్థునియొప్పబ్రాచి

త్రాంగదుకెత్తరుగుతెలియన్బిను కూరవమాసమెగుచుం

డంగసుగందనైజననిదాప్రీన బర్హియబ్బిసర్వీత

ప్రాంగణకాడ్దలస్థులులబ్బిచీకమచ్చికోమెయనాయుడ.

జీత. రంగమపాయపారగు. రంగు. ప్రకాశంపుమండ. ప్రపాయ. యాదనలయొక్క. పారగు. అంతమును
మొందినపువంటి. అనిగానర్హాపాయములు తెలిసినపువంటి. వారణ్యకుగస్థుని. మూడుకరాజునుజూచి. ఓ
బ్రాచిచిత్తాంగముడు. జంక విశదముగాచేట్టును. బ్రాత. రంగుతెలియన్బినుము. అర్హతముతె పవద
యానింపము. కరవమాసమెగుచుం డంగసుగందనై. నేమపు బ్బినాకు ముదెనలలుపెట్టెడినుమయములా
చుపెట్టెట్లెయుంకి. జననిదాప్రీన బర్హి. నాతల్లిస బూపుకుండు తిరుగుచున్న. అర్హతచర్చితప్రాంగణకాడ్ద
లస్థులుల. అర్హతనుపూర్ణమువంటి. పర్హి. రంగుతెలియన్బినుము. ప్రాంగణ. ముంకితిచూచుకొనే. కాడ్దలస్థు
లుల. పచ్చి కగలపాడినములయందు. పచ్చి కమచ్చికోమె యనాయుడ. అనుకూలతకనన్దమెసవ్చు
న్ననుమయముండు. పుపద్యమతననర్థసమగ్ర మవ్రేచున్నది.

౧౯౪. చ. నరనుతక్కి యాత్మలమునాకటకంబున బుష్టరుండుబా

స్థురకులొడుక్తనాడుతెలిగములయన్నులాయాకమిష్టచా

మరములిడుగడివ్యమణిమంటప మధ్యమృగేంద్రపేరినం

బురుహవెరూడి పూర్వీగిరిచూరెరదారం గాలి పూడి మండగ.

సువల్లాభము. సజీక.

జీత. నరనుతక్కి. నరజనులచేతను. నుతస్యా ముచెరు బడ్డపువంటి. కిరి. యశస్సుగలిగినపువంటి. బు
చాత్తకలులుడు. సూర్యవంశజుడైనపువంటి. పుష్టరుండు. పుష్టరుండెనరాజు. జాత్యలమునాకటకంబు
నకి. పిత్తకటకమనెపరుగలిగినవస్థ. ణమందు. ఓత్తనాడు. ఓకదినము. తెలిగన్నులయన్నులు. తెల్లనికం
పుష్టములు. — నగార్థవతాత్మలనెట్లెలనుట. రంగుకమిష్టచా మరములిడుగ. సుగసుఖారథు
కీర్తకములువెయు చుండగా. వింజా మరలువెయగాననుట. దివ్యమణిమంటప మధ్యమృగేంద్రపేరినం
. వి. వి. పూకా శమానస్థునమువంటి. పుణిమంటప. రత్నస్థి రితస్థి నెక్కితూటమయొక్క. మధ్య. నడి
బుహుదేశముండు. మృగేంద్రపేరిని. సింహాసనముండు. అంబురుహవెరూడి. అంబురుహ. పద్మముల
కు. వెరూడి. శత్రు పూడ్డనచంద్రుడు. పూర్వీగిరిచూరె. బ్రాహ్మసర్వతమందువతనె. కులువొడినుం
డగ. అరాజుకచీరచేసి యుండను. బ్రహ్మనుండగాను.

౧౯౫. ప. తుటొప్పయొక్కట మూడగుడభీకరాతుకనెనుబిడ్డిపగా

నటకాలాననమటావంటింబరచిపచ్చాకుంధ్రీపరూనము?

కిటిదండ్లుకరిదంతమునసవరమువడిగనశివాశ్రంగమున

చిటికొనెచిన్మ్రాగుపారువములంజికానుకవజేయుచు?

జీత. మూడగుడభీకరాతుక. గూడభీ. గామసమూహమందు చిన్మ్రాగుండునభీకరాతుక. చంచునాం
ల్లు. అనగా. నమలిపించుముధరించి నయరుకువాండ్లు. తుటొప్ప. గుంపుగూడుమని. ఓత్తట. ఓత్తసారి
గానె. నెనుబిడ్డిపగా. నెనుచూస్తూనుండగా. అటకాలాననమటావంటింబరచి. అరాజుసమి
పమునకకిన్ద్రముగా పోయి. పచ్చాకు. పచ్చాకనెనకి మళద్రువగమున్న. ద్రీపరూనము. రా
చుట్టొన్న. కిటిదండ్లు. పంకెరూరలున్న. కరిదంతము. పనుగురదములున్న. సవరము. శి
బర్హిమృగములచాలములున్న. చిగ. చిగములున్న. శివాశ్రంగము. నక్రమములున్న. చిటిక
కొనెచిన్మ్రాగుపారువములు. అంగుళిద్దనులుచేసికూకలపేసారా వతములున్న. ఈవ

జేక. పురుసుకర నాన జేసిన. ప్రతితి క్షుద్ధైశచ ముపైన. ప్రనగాబుక్తి లికుకుగంసాన బజ్జిన పుపంబి
వనుట. పండిపోయి. బెత్త ములను. భూరిచుజ్జిత ములయందు. భూరి. నాపైకైన మునంతి. భుజ
పితములయందు. పిటల వంటిచాపాలపైలయందు. ప్రనగాభుజశిరస్సుయందనుట. భృదుపక
వి. కుడుకునానుంచి. పరికరంబులునుదు. పేటకకావలసినసామగ్రితీసుకొని. భూపాలునగరి
యెలుచుడిపేటకాండు. రాజప్రభములారసాకబడుచున్నవృత్తములు. ప్రనగాపాపింపబడుచు

తక్కువ వచ్చి మాయమైపోయి జీవితాన్ని వదిలివేసి చందమున జుట్టుకునిన. ఈ సకారమే యిహమునందు
 జీవించుట యున్నదని తెలుసుకొనినట్లు వేదానికముకునిన. సరిసంధానిక. చందమునిక. చందచర
 గాంబులును. చంద. సంపింపబడు పువంటి. చరగాంబులు. పాదములును. శరాసన్న వృష్టి. సర. బ్ర

ములుచేరుండవచ్చులయొక్క ముఖములయందునాటిసవనిప్రకృతార్థము. అక్కడనున్నఫలశబ్దమందొక్కచేత
నుశ్చిష్టరూపకము.

—౧౦౬. క. చులకెనెత్తేత్రములుచిరుజిలములబురడించుదునలతరిగినశరమున

త్రైలములులాయంబులుగళిములుమానందుండపుండములబూరెంచె.

టీక. చులకెనె. సమానమైనపువంటి. త్రైలములు. వాడిగరిగినబిడ్డలదనముగరిగినబిడ్డ. చిరుజిలముల
బురడించు. సన్నతీరంధ్రమలచేతనుష్టంచూచుండ. మనలకె. అంబులపైదలయందున్న. నిశ్శుడెయల—
యందున్న. పరిగిన. తీక్షణమందినపువంటి. శరము. బాణములనున్న. అదకములనున్న. త్రైలములులా
యంబులు. అడవిమన్నహారులు. గళములమోహక. కుత్తుకలమట్టుకు. చుండపుండములకె. చుండ. ము
ఖములయొక్క. పుండములకె. సమూహములచేతను. పూరించె. ఇంచుమించును. ప్రకృతమురాజుబా
ణములు అడవిమన్నలములములయందునాటిసవనిచేట్లంచున్న. విశేషవిశేషణములయందొక్క
షగలుగుటచేతను. యెనుబూతులుచల్లనినీళ్లు కుత్తుకలకాసిటట్లుగాద్రావననికవిపరీక్షాత్తి.

—౧౦౭. క. నిరవధికదానబద్ధాపరభునుదాపునుడుదాతప్రస్థానకేసే.

చరమ్యగసుమజాంగకములశరధిప్రేక్షత్రములసరభసంబునకప్పె.

టీక. నిరవధికదానబద్ధాపరభునుడు. నిరవధిక. అంతమైనపువంటి. దానబద్ధ. తాత్కాలికమైనచదువ
యందున్న. అంచేసేచదువచదువయందున్న. అపరభునుడు. రంజితమీఘాడవపువంటి. సరభునుడు.
శేష్మడవపువంటి. దాత. తాత్కాలికబద్ధవపువంటి. అపరభునుడు. అరాజుమీఘుడు. ప్రస్థానకేసే
చరమ్యగసుమజాంగకముల. స్థాన. మిక్కిలివాడినపువంటి. కేసేచర. అరణ్యమందుసంచరించేపువం
టి. మ్యగ. త్రైలమాదిజంతువులయొక్క. సమజ. సమూహములయొక్క. అంగకముల. అవయ
వములను. శరధిప్రేక్షత్రముల. శరధి. అంబులపాడియందలి. సముద్రమందలి. ప్రేక్షత్రముల.
బాణములచేతనున్న. అదకబిందువులచేతనున్న. సరభసంబునకప్పె. వేగముతోండకూకుకున్న

ప్రసాదాచ్చావించెను. ప్రకృతమురాజుబాణములు వనప్రగములనంగట్లచేచెట్లంచున్న. విశేషవిశేషణము
లయందున్న. షగలుగుటచేతను. మేఘముదకబిందువులచేతవనమ్యగములకట్లచేచెట్లచాత్రముకవేచె

కాత్తివల్లగరిగినది.

—౧౦౮. క. సమయించెయిత్తములయిత్తములుగులాకాచ్చేభల్లగణములజగతి

రమణుడుదుర్గాహవనశ్రమకురతరాచ్చేభల్లగణములకప్పె.

టీక. జగతీరమణుడు. రాజు. దుర్గాహవనశ్రమ. దుర్గాహ. పాంచకూడనపువంటి. వనశ్రమ. అరణ్యభూ
మయందు. ఇత్తముల. కత్తులచేతను. ఇత్తములకె. మ్యగవిశేషములను. సమయించె. సంచరించెను. గులా
కాచ్చేభల్లగణముల. క్రూర. కరిగినమూలనపువంటి. అచ్చే. స్వచ్ఛమూలన. వల్లబాణములయొక్క. గణములన
మూలాములచేతను. కురతరాచ్చేభల్లగణములకె. క్రూరక. మిక్కిలిశయంకరమూలన. అచ్చేభల్ల. పలుగు
మంట్లయొక్క. గణముల. సువీలను. కప్పె. అచ్చేచెంచె.

—౧౦౯. క. అయ్యాప్రేటంబుకాధితపశుప్రసరంబుగావ్రేనయజనవాటంబునువ్రేనిప్రథా

నంబుగావ్రేనసుకవిప్రబంధంబునుభంగదుర్విద్యుంబుగావ్రేనపయోజనానం

—౧౧౦. క. బునునయిండ్లర్థంబుగావ్రేనకృతయుగంబునునిరూడబుశ్యశ్యంగంబుగావ్రే

నవిభండకాశ్రమంబునుశిశిక్రతాచ్చేభల్లంబుగావ్రేనప్రభన్నసంగ్రామంబును

—౧౧౧. క. కుంతిష్టువిహారయోగ్యంబుగావ్రేనపాంచురాజార్జవంబునునష్టసింహాబలం.

బుగావ్రేనజీమనసాహంబునునష్టసింహురాజంబుగావ్రేనపశురా

—౧౧౨. క. ర్భునప్రతిజ్ఞయునికుంచితవంచకంబుగావ్రేనరాజనగరంబునునిశ్చిత్తగవయం

బుగావ్రేనకుంభకర్ణసంరంభంబునునప్రకాశితప్రేందరికంబుగావ్రేనశిశిర

కాలంబునుననుకరించెనప్పుడు.

టీక. అయ్యాప్రేటంబు. ప్రేట. కాధితపశుప్రసరంబుగావ్రేన. కాధిత. పిరంపింపబడ్డపువంటి. పశు. మ

— ౧౩౫— కర్మచక్రముల గాఢాంశములను పునరుద్ధరించిన.

కనంసుంటి మురిసమాగమబయ్యగమరలచెనటిబాధాపశ్చిజించముదల
వృధులకొకకారాదిజ్జీతిపూమిప్రమాదసంసాదిప్రీతినిసంభజ్జ
నముమరిరిండ్రురములబార్ణాజ్జనముప్రశబ్దముపేరమేరనిదిచి.

— ११८ —

ననవారణ్యకృందం దనలనదుఃఖించియప్రేమప్రేమాయసాక్షిపతిః॥

తేక కనాడల్ల నమల. కనా. పాతానీ తమోనాచి ముసే లామం. చెప్పి నమల. నక: కచేతనం. కాలాంతరావో
 తములగు. కాలాంతర. సమయోపాదములయందు. ప్రవృత్తములగు. గ్రహంబు ద్దమృపంజి. పేలుకెళ్ల. ఈ
 ధాతు భములను. ప్రమర. బహువర్త్యురాగు. సెనకమొంటి. సేన చూచి తిని. సకరాగమ పయరాగముల. స
 మాగమ. కూతులనున్న. వియోగముల. పడచాయుజనున్న. తొర: తినిన్ని. చనటినిగాత. కుప్పి తప
 బ్రహ్మముల. సృష్ట్యాదిమందు. పలసే జంతు. ఎటికిళ్ల తొడిను. ముత క్తమెగుల వంటి చంటి. ప్తముల -
 శోకాకాకాతి. ప్తముల. విస్తార ప్తనమువంటి. శోక. దు:ఖమునకు. ప్రాతి. శత్రుత్వనమువంటి దిన్ని. -
 జేతిపూతి. జేతి. భయమును. పూతి. తొట్టెమును జేతి దిన్ని. ప్రగణా భయనివారక ప్తనవి. ప్రపూతనం -
 వాది. ప్రపూత. ప్రసూతమును. సంపాది. అర్థించుమువంటి దిన్ని. ప్తేతి జను భూజనము. ప్తేతి. సం
 తూష్యమునకున్న. విశ్రంభ. విశాసమునకున్న. భూజనము. పాండురాగ్ని మనసెన్నన మనదిని తొ

— 100 — క. ఈ కందు పూజంత దూరము పోయి యెనియంత కష్టం పోవలసియున్నది.

పాఠముల గాన లోతుల నెంతో చదివించుకొందమనవలె.

బీ. ఈయన ముడిత మాతముంబుననున్నది. ఇతడు నయినాకా రుద్రుడనై చుండును. అంతదక్షులచేతను
 అంతదూరమును మున్నె క్రొత్తను నులగుడము. పాపాపాపములను కలమై నేనెన్నులచేయును. కానలొకటి
 ప్రదించును. ఈయన జన్మించుచుండ మిమ్ముందరకు? ఈ ద్విలమందునీ కనుతరాజును మందకంబువలెను
 కుండముని బారజ్యమును కాకములొబ్బును.

— శ్రీమంతుని బిరుదులు పునః పఠనమునకు లక్ష్యముగా నుండవలయును.

2. విద్యమున విడిచిపెట్టినది నిశ్చయముగా ప్రతిపాదించును?

23. నా వినిలపడుచు నకు నను. ప్రాణాద్యై కుడు పల్లనానా కర్మచికారణా జుబల్లచూ నున్నాడు. లాభ
 పునాబాకనలతులమి. ముజాబలమిచికారణా దునితూ నజగడమునకకల్లలమి. మంగళకూడె నిదమున
 నిడినడు. మందలకుండెయిపాంతుముచెరకారా తునిచెతపదలబడును. నేనీవినిదిక్కుజాప్తాపెరవనుడు
 క్రిమందలకునికెరక్కుకుడన్ నీవేయిందుకునినా చనెచ్చు మనివారంతునుమిడినబారణ్యకుడుచెప్పిచి-
 న్నచూ నున్నాడు

— ౧౭ — సీ. ప్రభు బుద్ధి తన శ్రాద్ధ సహారణ్య కుగ్రహ వియ నిష్ఠా పాత్య కడుగుతాన.

గలమచందామరకొలమతత్వమున ప్రేగముల్పైజ్జచ్చినపరిదినుండు.

శ్రీమంజుశాసనమును అనువాదమును చేయుటకు నీతాళమిచ్చు

గుడ్డూర్మమనవీలాగుననుండుముండినాపూటగచ్చీపనాథుడు

అక్కడ వేరేడించియత్తుచువనకజేసి| ఎరుగును ముచ్చి క్రికకూర్చి| ఎరునుచుబండును|

అగమ్యగార్వీర్లులరిరాసునులపజ్జి| నంతటింతటదానునునరుగుచుండు.

జీత. అను తబుక్రతనీత్తుడన. అశ్రు. కష్టశ్రుతాడను. బుక్రత. కూడు కండ్ల పువంటి. సే తక్కిన. కన్నులుగరిగినపు
వంటి. బారణ్యకండు. మరాషకము. అనియ. చెప్పెను. అష్టాష్టాత్తుడరునుతొత్తు. కల్ప పుచ్చిత్తుడనయారా
తుడు పామ్మకూర్మమండు. కలదుచుగామకకులను. బాల్లకనుకన్ను గన్ను. తత్త. పమున. అకెలనిదరియందు. మ్మీ
గముముచ్చి. చిత్రాంగదున్న. చచ్చి నపరిదినుండనబించి. మ్మీజిణెందినవా నివేషడించుండమనినెయారించి. టాదల
నిలిచి. నీవాచిత్రాంగదునితలబిదలబలువబడి. లోచెప్పెలును. కల్లములతొరానానున్న. ముకేసూళ్లు. నాసా
కండ్లమలనున్న. పొడుచునట్లు. గుచ్చుచున్నట్లున్న. పకటగన్న గుడ్డూర్మమనవీలాగుననుండుము. పకడి
కూనేసే తునోళములుబెరికి తించువట్టుగా ప్రవర్తింపుము. త్రిందిన. అట్లానీవన్నట్లయితే. నాపూటగచ్చీప
నామతొత్తు. మందరకున్నీరక్కించడమునావంతు. అనగా నాబారమనతా ప్రర్యము. వేరేడించి. శీపు
ముగా ముందుబంటి. అన్నీచువనకజేసి. అకిరాతున్నీపజ్జగా బించి. అరుగుమచ్చక్రికక. అష్టలమునకు
పొమ్మని. కూర్చియునుచుబండును. కాకమును జింతమచేర్చి పంపించగా. అగమ్యగార్వీర్లులరిగిరి. చిత్రాం
గవలమువతనకు బద్దరుచోయిరి. అసునులపజ్జి. అయిద్దరిబింబడిన్ని. అంతటింతటదానునునరుగుచుం
డు. కుంకుండుముసరిగా పముగా నాబారణ్యకుడున్నుచోవీచూనుండను.

అక్కడ వేరేడించియత్తుచువనకజేసి| ఎరుగును ముచ్చి క్రికకూర్చి| ఎరునుచుబండును|

వానిమనస్సుకమునప్రాణివాంతుసకులగ్రాణికనుగుడ్డులుగరచెరికి|

కునితినువానిలాగునకావీకావీననరచుచుమురియుచున్నవలీన|

నరుగుచున్నకిరాతుడగ్రభాగమునజిత్రాంగదుగనెమెనుపొంగనురక|

అక్కడ వేరేడించియత్తుచువనకజేసి| ఎరుగును ముచ్చి క్రికకూర్చి| ఎరునుచుబండును|

కునుచుచుచురాట మూషకకులబిడుండు. కూర్చ వల్లుచు బంధముచొసుకొవచ్చె.

జీత. చిత్రాంగదుండు. జింక. చీరస్వరణి. దావముంచరనం. చక్రస్వరణి. అకెలనియందు. చక్రస్వరణి. అకెలనియందు. చక్రస్వరణి. అకెలనియందు.
డ. మ్మీజిణెంది నట్లుగా పడియండను. వానిమనస్సుకమునప్రాణి. అచిత్రాంగదుని తలబిదలబలువబడి. వాయసకులా
ప్రణి. కాకరాజు. గుడ్డులుగరచెరికికెను బినువానిలా గున. నీతొనోళములపడి జింకయూకచేకలంచెనునడ
నానెదనె. కావీరావీననరచుచు. కావీరావనికగా తలుపెయంచున్న. మురియుచు. సంతాపిల్లుచున్న. అం
రెహాననకునుచున్న. అంతలోనోచిచివీచున్నడగా. అకిరాతుడు. అగ్రభాగమునచిత్రాంగదుగని. ముం
దకచిత్రాంగదున్నాచి. మేనుపొంగ. నంతా పముచేత కిరకమువ్విచ్చెయండగా. ప్రకగరిగెతేరేనీతన్నగం
బటంచు. కిజింకబిన్నకప్రయత్నముచేకనెట్టి మాయననిమందరకుడించి. తాచెలునుచిత్తమంతాకూ
రానత్తచేట్టికాకితలరునదల్చికునుచుచుచురాట. తావాయసమును మరాటిమాజికి. తూలుచున్న
వావీచున్ననుమందుములీ. మరాషకకులబిడుండు. బారణ్యకుడు. కూర్చ వల్లుచు బంధముచొసుకొవచ్చె.
తాచెలుయుక్తజ్జను కడికించెద్రెసిను.

అక్కడ వేరేడించియత్తుచువనకజేసి| ఎరుగును ముచ్చి క్రికకూర్చి| ఎరునుచుబండును|

జురకెమ్మగవాయసంబులైతరగాప్తనోచెరెండుదిక్కులకరిగె||

జీత. కురికినమందరకుడుదీప్తరప్రవడింబరచిసరసిబడి. అబారణ్యకుడుబంచములుచేడించెయరానె
తాచెలతిత్తరగామాయకులనెజ్జాచీను. మరాషకరాజుకి. బారణ్యకుడుపారిపోయెను. మ్మీగవా
ంతుసంబులు. జింకయునుకాక మున్న. తొనుప్పగతే చెరెండుదిక్కులకరిగె. శీపుముగానువ్వానముజేసిం
డవైప్రలకున్నబయమున్నుచోయెను.

అక్కడ వేరేడించియత్తుచువనకజేసి| ఎరుగును ముచ్చి క్రికకూర్చి| ఎరునుచుబండును|

కమరముషకమ్మగమవరకరపినిలు. గాడతరప్రప్రజుదవిరుత్తంతుండు|

జీత. అట్లువిపలప్రయత్నాడి. అప్రకారముచేడిపోయినయుధ్విమముగలవాడ. అడవిబాసి. అర
ణ్యమునువిడిచి. బిన్నదనమునజనియెనప్పికాడు. అకిరాతుడుపిగ్గాచేతచిన్నమాయినవాడ
యింటికితిరిగిపోయెను. కమరముషకమ్మగమవరకరపినిలు. కాకమున్నయెలుకయున్నజింకయు

జీక. అతికారుణ్యకటాక్ష. అతికారుణ్య. మక్తబదయారసముగలిగినప్పువంటి. కటాక్ష. కడకంటిచూపునల
వాడా. పాతిపాకులకును బియ్యత నిద్రాబ్దము. సర్వే భువిశ్చకాచ్యై. సర్వే. సమస్తమైన. భువన. లోకములను
పికాద్యక్ష. పికాదిపత్రిముగలవాడా. అభయత్రానిద్రాబ్దము. ఇక్ష్వాకరాజాసుతప్రతిపత్నీచర్యైశునీ
వాక్యమునకు అర్థమొకడు. కల్లక శాకరాడ్భుర్య. కల్లక. సంతానకుసుమ మునున్న. నిశారాట. చంద్రు
నిన్ని. భుర్యే భూషణావాయమిగా పరించినవాడా. ౧. సంతానకల్ల ప్రియైత్యే ప్రేమక. పారిషత్తము
కల్ల కుసుమమున్న. వారపత్నీపమ చంద్రుడున్న. అనిత్రహాలకారముగా నన్వయించుకొనవలెను. చ

పేక. పరాచరా తీత మపరసి తకాయ. పరాచరా తీత. ప్రతిభ్యేన చిక్ర ముంచిన ఘృవంతి. మహాత. విస్తారస్మిన్
 ఘృవంతి. ప్రతిత. నల్లనైవ ఘృవంతి. కాయ. శక్తివముగలవాడా. ఇతిహాసి పత్రము. ఇతవాక పత్రము సే
 త. తల్లనైవ ఘృవంతి. కాయ. శక్తివముగలవాడా. అని అన్వయించుకొనవలెను. భటిశ్రీత మరుద్భూ
 తాయ. భటిశ్రీత. భృత్యులు సాజురు బద్ధ ఘృవంతి. మరుత. దేవతలాయుత్త. వికాయ. సమూహముగల

గా.క. శ్రీమద్భక్తాకాశానికా. రామానందాచార్యసమక్షాత్ప్రకా

భూమకుడి ప్రాంతమున. వ్యామల తాత్పర్య వారి హారనాథా.

[illegible]

తనమొస్తువాకియిచ్చరించున్నతనకటాక్షుడు సరణమొచ్చిరికనపట్టియందునననా త్వర్యము. ఈయర్థమునట్లవశ్యగానాయకత్వమున్నటుమగుచున్నది.

అకంఠపైరుడగున్నా క్రమమిహిమనెచితుదిరాజాజుడు.

ಕಾಕಂಬುಜ್ವರಿಗು ಏನು ಹಲಾಕೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಮುಕಯು ಲಾಕೆ ಮುಡಿದೆ.

పోక. కంఠస్థమగు. గళవ్యాపకమూర్తముగలిగినటువంటి. ప్రాస్తాకస్య తిపక్య. ప్రాస్తాక. బలవంతుడనను
 తిపక్య. శత్రువృత్తి. పంచ. వృద్ధిబుందించి. చుది. కడుగు. గాజు. వృద్ధిబుందించిననరసతి. చెడు. కాన్యైకలక్ష్యముజు
 దిపోవ్రీను. కాకంబుజ్జ్యోతుని. కాకంబు. చిరజీవియనెనాయసమును. చెట్టోతుని. క్షరదధ్యోతుని. నుతలాకబ
 లోదీక్షము. సుత. స్తుతిచేయుబడిన. లోక. భువనమందు. బహువ్రీకము. సప్తగర్భముగలిగినటువంటి. పక-
 యులూకము. పకఘూకము. తెగది. చావడా. అనగాకంఠమందుపైరముబిడ్డుకునిముఖమునమధురూ
 క్కలాడుతూ శత్రుపక్షమునుంచివచ్చినబలవద్దీరూధినిచెట్టోతునిగాజులైతూధిచేతనేకడుచెడిచి
 వ్రీను. గులూకంబు. లోగడమ్రుగమర్దనమనెప్పునకరాజు చిరజీవియనెకాకమునుచెట్టోతునిచెడిచిరోదా
 అలాగేచెడిచివ్రీననిబావము

2. కనా వినిరాజకుమారకులూ ఇష్ట నిజాచింత మదిజెప్పమామూ.

దేవకులత్రయమూకం మృదావమామృగననినవారి కథడిట్లయ్యె.

ప్రే. నానిని. ప్రసానానాకర్ణిచి. రాజకుమారకులు. సుదర్శననరపాలవీరులు. అవిష్కరిజూచి. అవి
ష్టుశర్మనుగనుగొని. బూడిదకులారాత్రమ. పియ్య బ్రహ్మణపంకజేష్టుడం. చిత్రమడి. అది. అన్యత్రము
చిత్రము. అద్భుతము. మాకుముదావహాముగ. మాకు. రాజకుమారులప్పనూకు. ముదావహా
ముగ. సుతారాష్టకరముగ. చిత్రమా. పరుగింప మా. అనిన. అనగా. వారికి. అరాజుప్రభులకు
అతడు. అవిష్టుశర్మడు. ఇట్లనెడి. ఈనర్మమాణు. కారముచేసెను.

౪. చ. మధురసజ్జామృతి ద్మృతి సమంచితరత్న విరాజమానదా

మధురవిలాసిని శ్రీ వణమంగళవాళవచ్చెరైచ్చువనీ

[illegible]

తేక. అయిరి మర్దునుండు. అయిరి మర్దునుడ నేడు మూకాకాజు. పుడి? మనస్సు యుండు. అచ్చిలము. అ-
 ప్పాచ్చి ప్రసగ. పచ్చి. అపిశయింపగా. కృతాంతవాల. కృతాంత. యమునెయ్య. వాల. శుద్ధమౌపేను
 న్ను. శూలా యుద్. శూలపానెయ్య యుద్ధముగల సవా శివార్థి బయ్య. కంఠ. గళమువడిన. పూర. గాడ్
 ప్పెన. పిబరాకులపా. పిబర. అద్భుతకారముచేతను. అ్రకులపా. సూకులపెన. పరసాతిరాతిరిగి. పరసాతి

కజ్జిలకండు. వాయుని పురాకెసిన. నాండుని. పడతగని. పురాకెసిన. గూచెస్సన్మును. పనుపక్. ప్రిష్టామచేయ
 నాను. పనుపాందిన. ప్రిష్టామచేయ. మజ్జిని. పటవీర్మును గూర్చి. పడత. పడతగకుండ. అజాగరూకబలిభు
 క్తపరి. అజాగరూక. జాగ్రతపట్టిన. బలిభుక్త. పరి. వాయుని పురాకెమును. పరి మూర్తి సేయిన. చంచల
 గాను.

54 క. ప్రజెంకికరప బిచ్చుమిక్కాం పరగల్గుమున ననాగిటనియుండెపనా.

శేషుడవడయ్య నానికి నా జ్ఞానికి నడచుకొంటుమరుసనా జుదయమున

పేరే. అం. ౩. అప్రేక్ష్యముమీదను. కరపిబిభుడు. కాకరాజు. పేకేరాబరగర్భమున. పేకేతుమ్మలో. అనాగి:
 నియుండుట. దానియున్నందున. వానికి. అప్రేక్ష్యవర్ణునికి. పేటాదనదర్శి. అప్రేక్ష్యతగలకబారెను. నాటికి. అది
 నానికి. అదిబు. అప్రేక్ష్యతగలదు. మరుసనాడు. గంకేరరాజు. అదయమున. వారకాలమునను.

నా. వ. హతశాస్త్రానుజ్ఞానాంతరీకాంతింశూదానియరుచనిమరపులు. శ్రుద్ధియను. సంధి

యూక్రేషియు. గుడ్డియు. చిరజీవియు. ననువాదము. కుంభజితంతునంద

శంఖ మంసునెప్పివర్ణం డిటెనియన్

పేక, మాతకే షానుజేలికూఁబింఁగూడుకుని. మాతకే షా, చాచగూరుగిని. అనఁజేలికూఁబిం. ధృత్య సమూహ
 మును. కూడుకుని. కలుసుకుని. అతనిమంత్రులు. అమిఘవర్ణునియమాత్కులు. అద్దీపియు. అద్దీపిన్ని. సుం
 దీపియు. సుందీపిన్ని. అద్దీపియు. అద్దీపిన్ని. సుందీపియు. సుందీపిన్ని. చిరజీవియు. చిరజీవిన్ని. అనువారు. అనువా
 రు. సప్తరుంగలగిరి. అయిదుగురు కూడిరి. అంత. అనంతరమంచు. అనంతర. అమంత్రులనంతా. కలయం
 గనుంఁగునివ్యాపింపజూచి. మిఘవర్ణుండు. మిఘవర్ణుడనవాయనరాజు. ఇట్లనియె. ఈ మాటబలకెను.

౧౦. "అ" ప్రాకునని ద్రాచూపనని మర్దనుపంచన వచ్చి ధ్వజాశమున

కాకములన్నీర్దింపె నది కత్తపప్రపంచ నిర్వహించుట

త్రైక జనితకార్యిసరు బంధరుసో బస భం రాచెప్పుతా

నాకిప్పడం కూడా జరిగినా బినియన్ పై పుంగు బిచ్చాడ..

తేజ మోకున. పోష మందు. నిద్ర జూపను. సుప్తి జం దగాను. అరిమర్దను కుంభి నవచ్చి. అరిమర్దను. అరి

మధ్యనుడనె పురాకరాజుయెక్క. పంపు న. సలపు న. వచ్చి. పొలిచి. పురాకముల. గూబలు. కాకముల. వాయుసము
లను. వచ్చించి. చంపను. అది. అచంపము. కత్తసప్తంబుని. కఠినకాథ్యము. నిర్భీ బాంచుజట్ల. ముందరకడతర
దియెను. కారము. ఈకడ. ఈస్థానమందు. ఇందరు. మిరంతా. సీతకార్యపరులు. నయకార్యపక్షులు. పరి
భినభంగి. విరాకు విరాకుతొచినట్లుగా. నాకుచెప్పడా. నాకరుగబల్లండి. అంచు. అది. రాజుడిగిన. కా
కాదిపై ఉండున్న సయగా. విని. అనించి. అప్పటిపంగుళి ముడి. సమస్థిరబుద్ధిగలవాడ. ఉద్ధిపియిట్లనియె.
అద్దియెనె మంద్ర యాపక్షమూణాప్రకారముచేసెను.

౧౧.క.శీర్షశబలవంతులకూ,వాడులకుద్దించిప్రతుకవచ్చునందు

చిరదమశక్తులకిది ముక్కాదవ్వడాపొలకెవరివనసుఫలమేదా.

[illegible]

— ౧౭ — శ్రీమదాచార్యచరిత్రమునందు

శ్రీ సుకుమారచర్యమామయననాథదుర్భారతవృద్ధయౌధ్యపరిమిగష్ట.

పేక. అనువచనములు. అనెచ్చి నయుద్దీపి కూటలు. వాయసజనపతి. కాకరాజు. విని. అలించి. సందీపి
 కి. సందీపికి. అనచిచ్చె. అజ్ఞాపించెను. నీవే ను. నీవేన్ను. ఓకకార్యము. ఓకకేద్యము. చచ్చీనరా. పరునిం
 ప్తమా. అనకేపల్లనా. అతడు. అసందీపి. వివాహవస్త్రేదయ్యా. యుక్తమనుమనస్సుగలవాడ౯. పతిము
 న్నారాజునకభిముఖమైనవాడయి.

౧౩. క. ఇది యానుక పక్షమున మంచిది గునున గుగాక నేమి చిర విశ్రమనం.

పదనలరాజునకు చిత్తమిందనల్యోగంబు మానుషమృతినాద.

తేజోబ్రదియను. శోయద్విషమాతానున్ను. ఒకపక్షమున. ఒకవిధమందు. మంచిది. యోగ్యము. అనుకూలము.

శ్రీమ. అగునాక. అయితేయింబు. చిరవిత్త మనుపదగల. శాస్త్రే తపరాత్ మపైదవముగలగిన. రాజునకు
కుమారుని నకు. సదవతాత్త గంబు. స్థానము వదలడము. మానుషమృతిగఁదె. పాదుపుత్రాగముగాదా
అచితమ. ఇదియుక్తమా. శ్రీరామును త్యజించిపోవడముయోగ్యముగాదనుట.

౧౪. క. స్థానంబు సర్వఫలసంధానంబునరించుచుతికి తగనజకంత

స్థానస్థున బుడవెయదా స్థానస్థున భంగి మధురతరదంబున.

తీక. స్థానంబు. అశ్రుతస్థలము. పతికి. రాజునకు. సకలఫలసంధానంబునరించు. సకల. సమస్తమైన. ఫల
సంధానంబు. ప్రయోజనప్రాప్తిని. ఓనరించు. చేసును. తగ్గి. యుక్తమగునట్లుగా. అజకంతస్థానస్థున
ము. మేకమడచన్న. యదాస్థానస్థున భంగి. అన్నెచూటనున్న కుచమవతె. మధురతరదంబున. తియ్యని
పాలును. ఇడున. ఇచ్చినా. అనగారాజునకుతానున్నచూటతనకుయిష్టార్థములిచ్చినట్లుచురస్థ
లబుచ్చిజాలదు. ఏలాగంటే. మేకమడయందున్న చన్నలులై మేకగలవానికి పొందునుననున్నదన్నలు
పొలిచ్చిన మవతె పొలిచ్చినాయిచ్చి వనిభావము.

౧౫. క. చేవగలభూబుపతులటుగొన్నకూరగుబిడశగమనమడవా

దేవెరుగనికార్యంబులతొత్తలుమరియెవ్వరెరుగుదురులోకములో.

తీక. అగునాదీన. మానుషమృతిగనకన. చేవగలభూబుపతులు. శార్యబలముగలభూబుపతులు. వి
దేశగమనము. దేశాంతరమునకుపోవడమును. కూరగు. ఇచ్చియింపరు. దేవా. దేవేమా. లోకములో
దేవెరుగనికార్యంబులతొత్తలు. జగత్తులోనేకొంతెయనిగాచకార్యసరణులు. ఎవ్వరెరుగుదురు. అ
స్మృతివరదొయుదురు.

వ. అనుమాటలునిరాజు ప్రదీపినాలోకించినిహాచినకార్యంబులతొత్తలుమని
యడిగిననతండు. ఇదిగులభము.

౧౬. చ. తడయకబాలవృద్ధవనితాజనతాదులెరెకూటికి

కడువడిజంపు మంచునిడుకంటెనయంబునసంధ్యాయుట

శ్రీమచితంబునైరులనపాయబలాధ్యులురాత్రిచాచు

యెడదగిడిరసుంబులబలహినులకుమనబూతివారికి

తీక. తడయక. అ. త్వరితమయెయక. బాలవృద్ధవనితాజనతాదులు. బాల. చిన్నవాండ్రునున్న. వృద్ధ. ము
సలివాండ్రునున్న. వనితాజనతాదుల. అడువాండ్రుమందైనవారలను. శ్రీకూటికి. శదు సమూహం
మునకున్న. కడువడి. బుద్ధివిశిష్టముగా. చంపు మంచు. వధింపుమని. ఇడుకంటె. ఓడ్డుగించుటకన్న. నయం
బున. మంచితనముచేత. సంధ్యాయుటెర్దుకనుచితంబు. సంధ్యాయుట. సలహా. పర్వత. యెరాచింపగ. అచి
త. బు. యుక్తము. పైరులనపాయబలాధ్యులు. పైరులు. శక్తి. అనపాయబలాధ్యులు. నాశముపని
శక్తి. పంతులు. రాత్రిచారులు. కేయితిగిటివారలు. అమవంతివారతొ. పయెడ. యెవ్వయమందు
న్న. బలహినులకు. దుర్బలైనట్టి. మనబూతివారికి. మనవంతివాండ్రకు. తొరసంబు. పైరము. తగదు
కూడదు. అనగారాలవృద్ధ. జనములమీదలుకుని శతు వ్రలకునప్పుగించి. చంపింపడానకంటెబ
లవంతునైన శతు వ్రలతూబలహినులైన మనబూతివారుసంధ్యాయుక బుద్ధికి దిపింపనిభావము.

౧౭. క. ఈవారునచ్చిరేవోచావంసానున్నవారిజెంపదరబాతు

దేవాసంధియనూనకుభావమామనరింపుచున్నదాదేశమున.

తీక. ఈవారునచ్చి. తుతెపెనెంతె. తన. వినిరాకముసానం. చావంసానున్నవారి. వృత్తిజెందరాబురికి
యూడివాండ్రను. అనాతుల. శత్రువ్రలు. దంపదరు. వధింపదరు. దేవా. రాజా. అన్యదాదేశమున. నా
మూటచేతను. అనూనశుభావనాము. అనూన. తక్కువసాని. శుభ. మంగళములను. అవనాము
యచ్చిటి. సంధి. సంధానమును. పనరింపుము. చేయుము.

వ. అనుమాటలారింపియధిపతియాదీపినడిగిననతండునిది క్షుముగంటె.

తీ. అను. అనేటి. మాటలు. ప్రదీపింపలుకులు. అరించి. అకర్ణించి. అధిపతి. వాయసరాజు అ
దీర్చి. అదీపియనెమంచి. అడిగిన. నీవ్రచెప్పుమనిప్రశ్నించుగా. అతండు. అయాదీపి. అత
నిదిక్కుముగంటె. రాజుకదురుగానుండిచెప్పురాడు.

౧౫. క. సందిగిజనుటెట్లు నులుదివాండులుబలదుర్గిరెక్కులయ్యునుదుస్సం
బంధమిహికాదెనునమునిశాంధులమెట్లుచురుమూతెకరెన్గతిరుగె

తె. సందిగి. సంధానముజెయదానకు. చమటెట్లు. చమట. పాతెట్ట. ప. పట్లు. పలాగు. ప్రకులు. శతుర్థలు
బలదుర్గిరెక్కు. లంయ్యును. బల. పరాక్రమములచెత. దుర్గిరెక్కు. లయ్యును. పదిరిం. చిచూడగూడనివా
రయిని. దవాండులు. చగులుగనుపించనివాండు. దుస్సం. బంధము. చె. యారానివెరికి. ఇదియకాదె. ఇదికాదా
మనమునిశాంధులము. మనమురాత్రిగనుపించనివాండుము. మాతకరుగంకిరుగె. సందె. శహారునకూరాను
పొరెను. పట్లమరు. పలాగుప్రేనకూడును.

౧౬. క. అటుగానసందికార్థాచటవేమెనకూడురాతొకదికానెకది
ప్రతికిమనకదనుపగలుత్తటగతిజనిసంహరింపుదముపగవారికె.

తె. అటుగనక. అనుకారముకానా. సందికార్థంబు. సందానముజెసంకిరావదము. అటువేమెనకూ
డు. పదిరినమునపడును. పదిరికి. పగవారికి. రాత్తులు. నిశలు. సెళవ్వి. సంచారయోగ్యములు. పట్ట. ప్రికి
సర్వకాలమునకు. మనకు. మనజాతమునకు. పగలు. దివాకాలము. మధ్యాహ్నకాలమునుట. ప్రద
ను. సంచారసమయము. అత్తటగతిజని. నిర్ణయప్రతిబాఱాయి. పగవారికె. శత్రుప్రలను. సంహరిం
పుదము. చంపుదాము. అనగాశత్రుప్రలురాత్రిచార్తునందునమనముపగలుపొరయిపగలుక
నుపించనిగూఢులను. అలిరాత్రిమనములకెట్లనట్లుమనముకెట్లుదాము.

౧౭. క. అనియుద్దిపిప్రదీపి. యాదీపిసండిప్రలుతమమహాచినట్లుచెప్పిన
వినిమేళువర్ణుండుచిరజీవనాలోకించి. అదిసులభము.

౧౮. క. ఈతదితదితడుచెవగతిదగిచినట్లుచెప్పిరిపద్యం
ప్రహారదం. చుకంతె. తాతానెపెమిట్టదచ్చనాదూడె
తె. ఈతడు. ఈయుద్దిపి. ఇతడు. యానదీపి. ఈతడు. యాయాదీపి. ఈతడు. మూసం

దీక్షిచ్చుచెతగతితాచెట్లుచెప్పిరి. చమటమబుద్ధికిగొచరించినదితగాయరుకపరచిరి. యంతుకంతె. కించుకునా. ప
నింజెతూచమ. యుక్తముగాగూచరించడు. తాతా. పద్దినచిరజీవి. నాదూడను. రాజానననాదూను. నేపే
మిట్ట. దక్ష. సీతనాదూగెద్దిపలుకుతాప్రాచెప్పము. అనగాయినలుగురివరాటలునాలుగుదూదే
సందుననామనసుకంయ్యుక్తముగాతాచెప్పెను. తాతాయాకాలానకర్తవ్యుగానేమిచిప్పెతాప్రాచెప్ప
మనిచిరజీవినదెనననావము.

౧౯. క. నీసద్భుద్ధిబలంబునజేసదరాజ్యంబునెడజేయదివాంధ
తానమువయించినికెడిచూసమయముప్రకృతకాలముపదిశింపె.

తె. నీసద్భుద్ధిబలంబున. శ్రేష్ఠమయిననీప్రజ్ఞాసామర్థ్యముచెతనె. రాజ్యంబు. వాయసాధిపత్యమును.
చెసద. చెయుచున్నాను. నెడు. యాజ్ఞాద్ధు. ప్రజేయదివాంధతానము. ప్రజేయ. గలవకూడని. దివాం
ధ. భూకమువల్లను. త్రాసముభయము. అదయించె. ప్రజ్ఞను. నీకు. అపదేశింపె. కార్యకార్య
ములగుజెప్పెను. సమయము. కాలము. ఇదిచి. యదిజూడు

౨౦. క. వారిపరిణమమునకునిర్భరనీతిపరుండుగురుడుబెనాభుద్రం
బరయుటకునీనకార్యప్రణాచిరజీవిపెంపువర్ణునకనియెకె.

తె. వారిపరిణమమునకు. వారి. దేవేంద్రు. నియ్యుక్త. పరిణమమునకు. సాక్షిప్రతికి. నిర్భరనీతిపరుండు
నిశితధర్మనాథయముగనిన. గురుండంబు. భ్రీహస్థుతివే. నాభుద్రబరయుటకు. నాభుద్రమునుచూ
చుటకు. నెడికాక. నీప్రదప్ప. పచ్చరు. మరియెచ్చరు. అన. పలకగా. చిరజీవి. చిరజీవియెనెమంత్ర. మేపు
వర్ణునకనియెకె. మేపునర్ణుడనీకారకరాజాహుచెప్పతాడు.

౨౧. క. అలఘునయవనయనిధులనలువ్వురువిన్నపముజేసినారీమతిమం
దులకంటెకార్యనిర్ణయబలముననదికుడనెయంతపాండితిగలది

తె. అలఘునయవనయనిధులనలువ్వురు. ఈనలువ్వురు. యానాలుగుమందిమంత్రులు. అలఘు
నయ. వనయనిధులు. అలఘు. అతిశయస్థున. నయవనయ. నయ. నీతికాన్యమునకున్న. వనయ. వి

నీతికిని నిధులు స్థాన భూములు. వినుప మండలమునాడు. కార్య సంకతులు మన బ్రతుకనాడు. ఈ మఠి మఠి లకంటె
యీ బుద్ధికాలు లకనాడు. కార్య నిష్క్రమ బలమున. పనులు నిష్క్రమించే బుద్ధి సామర్థ్య ముచేత. బ్రతికుడన. యెక్కు
వ వాడనా. అంత. వీరికంటె అతిశయమైన. పాండితి గలది. కాను జ్ఞాన ముకదా.

— ౨ — ౧. కీచునకు చరమ విశ్వాస ముటకులు వ్రేలి తిరిగి నుటయొప్పు

స్వేదనాకు తాపింపఁబడుచును పింఛుఁడొకరంబువలయునంతవఱకు

తీక పేరు. రివాసలు వీరు. నీకు పరమ విశ్వాస ముటకులు. పరమ. అతి శయస్సేన. విశ్వాస. నమ్మన మనులను. ము
 టకులు. వక్ర బడజేసెవారు. నీకు. వీరి సేవిక. పేరి. ఈ మంత్రి లయ్యెన్త. నీతి రీతి. అపదేశించిన న్యాయ ప్రకార
 ము. వినుట యొప్పు. అకర్ణింపడును. ఐన. అయినప్పు. తికిన్ని. నాకు తెలిచినంతయు. నా బుద్ధికి సరిచరిం
 చినంతాను. వినుటకు. శ్రుత పగునాను. ఇంత తడవ్వి. కుంచమనెప్పు. పకతంబు బలయ్యె. రహస్యముకా
 వలెను. అనగా నీ మంత్రి లు వీరు నీకు నమ్మన కార్యము లుచేసెవారు కనుక వీరు జెప్పిన ప్రకారము వినిపెద
 యవచ్చును. అయినప్పు. తొక నానీ ప్రసన్ను. అడిగినందున నాకు తెలిసినంతా మదిచేసెను. అయితరవ్వి.
 తనసే. రహస్యముగా నీవోనెను యిద్దరమే వ్రోడవలెను. అదియెలనంటె చెప్పుతాడు.

—౫. క. వి. తుడనియొకదికెజ్జిన నవడును తనుగూర్చు నయినకదిబలుచ్చేనగ
యితప్పిస్త' పమంతుంచి గతిపలువోరు వినుతచ విపూతమౌనుండు.

తేక పొనుడని. అప్రదని. పకనికెజ్జని. పకనితూ పచ్చినట్టై. అతడును. అవిన్నవాడున్ను. తనుసూ
 న్నసయినకు. తనకనుకూ లాడైనమితు నికి. అదిదెలుపుకి. అరాజమంతు మునుయెరుకపరచును.
 అరక్కెతమై. శహాస్ర ముచేయబడనిదియ్య. నీచమంత్రంబు. రాజయోచన. శిగి. యాస్రకా
 రము. పలువై రుచినుటచే. పదిమంది యాకర్ణింపచినందుచేత. విభూతమునుండు. పడిపోవ్వను. అనగా
 రాజుతూ మాట్లాడివచ్చినయోచన అమాట్లాడినమంత్ర తనకాప్రదనియొకనితూచెప్పి
 వాడుతనాప్రదిచెప్పితే యాస్రకారము పరంపరావిన్నం మనయోచనై పడిరా చకార్యము
 లాచెడిపోవ్వ గనుక మూడోవారిచేత లబడకుండా రహస్యంబయోచనసంపదనవిభావము.

— ౧౬ — క. బ్రహ్మసూత్రమునకు ముఖాంశకర్తృమూలపరిచయోపదేశము

కృతసిరిపాత్రజనసుఖహిరణ్యరహస్యమిసగదావగవలయము.

పేక. అతిసుప్తమయ్య. అతిసారపనచేయతగినదైయిన్ని. మంత్రము. రాజాలాచన. ఖాతనికరస్మతమయిచే
 త. అప్తసుమూహాహార్యమయిచేత. నివేరంబడు. బయిటవచ్చును. ఇక్ష్వాకుని. ఈకథాదిని. పాత్రజనసంగతి.
 యోగ్యమగువారితోగూడ. రాజునుభవే. రహస్యము. మంత్రకాంతమును. పసగ. చక్రగా. కావగ
 వలయు. రక్తిం చేపెను. అనగా అలాచననలుగురూ ఓనకుండా రాజురహస్యముచేయవలెననియి
 క్కము.

—౨౨— శ్రీ. ప. అయ్యకాం తంబుపడసి చిరజీవిమీసూవర్ణునకనుసంధి విశ్రవాయానా

సనద్వేదీభావసమాశ్రయంబులనుగుణంబులప్రారంభింపాయన

ఈ ప్రభుత్వ సంపత్తి కాల విభాగ వినియోగ ప్రతికారం బులను నగం బుల

౯. సామంతాన. బృహద్రాజ్యోపాసంబులను వతురుపాదంబులపై

మంత్రాన్ని హస్తముల విచారింపియందుచితంబగుదానినంగీకరింపి

మనాకు తెలియజేసిన కార్యక్రమ వివరాలు దగ్గర వ్రాసినవి.

కున మరసామర్త్యంబుజాలదుద శకాలంబులు బాచారణియ్యంబులు.

తీక. ప్రాణయోగాం వంబువడసి. ప్రాని. ఈరీకెచెప్పి. ఏకాంతంబువడసి. రమాస్మైవేదేశముజేరి. చిరజీవి. చి
 రజీవియనేమంత్రామేఘవర్ణనకను. మేఘవర్ణనకాకరాజుతూపలుకును. రాజావినుమా. సంధి. సు
 ధానమయజేసుట. అనగాసలవనీ. విగ్రహ. యుద్ధముజేసుట. యాన. దండయాత్రదర్శుట. అనన.
 యుద్ధానకుసమయముజూచియుండుట. ద్విదీక్షావచ్ఛేదముబుట్టింపుట. సమాశ్రయంబు. బల
 వంతునిచేపట్టుట. అను. అనేటి. గుణంబులు. అరున్న. పారంభ. కార్యోపక్రమమున్న. అపా
 యు. సామాదులనేచేకొనిమున్న. పీఠుప. యోగమనుష్యసంగ్రహమున్న. ద్రవ్య. పదార్థసమృద్ధి
 యున్న. సంపత్. బలసమృద్ధియున్న. దేశకాలవిభాగ. స్థలమయిత్తునున్న. వృద్ధిసాధనక్షయముల
 యుత్తునున్నవిభజనజ్ఞానమున్న. వివిభార. వివియోగమున్న. వ్రతకార. బదులుచేయుటానున్న

అంతే జ్ఞానంబులున్న సామ. మంచి మాటలాడుటనున్న వాన. అంచు ముడుపునున్న చేవ. పరస్పరవిరూపములు ప్రజ్ఞాచుటనున్న. మాయాపాయంబు. కృత్రిమమునకుటయు. ప్రానుచతురుపాయంబులు ప్రాసనాలుగు విధములైన నేర్పులున్న. పురుషులంతా తానాశక్తుల. కోశదండముల వలన బుట్టిన నేతజస్సు వలన బుట్టిన బలమున్న. సంధి విశ్రాంతి దులను తగినట్లు ప్రయోగించి దరినరుక వలన బుట్టిన బలమున్న. పక్కువగు సామ్రామచిష్ట వలన బుట్టిన బలమున్న. శరీరము జిని. విచారిం. పరిశీలించి. అంచు. అచిష్టి నవాటియందు. అచి తంబగువాని. యుక్తమైనవాని. అంగీకరింపుము. గ్రహాంభము. నాకుదూచి నకార్యమొకటి. నాకునోచరించిన పనియొకటి. ప్రతిపక్షులు. శత్రువులు. అదగ్రసవీరక్షులు. ఇదగ్ర అతిశయమైన. సత్వి. బలమందు. దక్షులు. సమన్లు. మనకుఁగల సమరసామర్థ్యముజాలదు. మనకు. సమర. యుద్ధమందు. సామర్థ్యము. యోగ్యత. చాలదు. నేమ. దేశకాలంబులు విచారణియ్యింబులు. స్థలము. వృద్ధిక్షయస్థానకాలములు. విమర్శచేయ తగ్గని.

అం. క. బాసెదవ్రేనంతకును జనగ్రానకలకముండుకరణిపుననితిధనుం

ఉనయ తదూరకుండును వాన బాతులు చిక్కుపడినదనుకతాంధ్రం.

అం. క. బాసెదవ్రేనంతకును. బాసెదవ్రే. ఉదవ్రేనంతకును. చిక్కు పరియంతము. జనగ్రానక. పోగ్రానక. లకముండుకరణి. కంఠయున్నట్లుగాను. పుననితిధనుండైనయతడు. పున. దుడ్డయైన. నీతిధనుండైన యతడు. నాశ్రమమగ్రవ్రేముగాగలిగినవాడు. అతాంధ్రం. బనబుద్ధిదనమంతా. అబాతులు. శత్రువులు. చిక్కుపడినదనుక. చేతతగిరివరకున్న. తానూరకుండును. అనగ్రాచిపచెక్కిదాకాకంఠపాంచియూరకున్నట్లు. నీతికార్యజ్ఞుడైనరాజు శత్రువులుచెక్కిపర్యంతముపొందుకుని మాన్వీంభూ. ముడ్డెట్టిదుదగుననిచావము.

అం. క. తనసత్త్వమెదిరినత్త్వముకనుసకెవ్వడయ్యెగర్భమునంబో

కునకుతుద కాలుదవ్రే. వినుము ముప్పురునెఱుండు విపదాఘంబు.

అం. క. తనసత్త్వమెదిరినత్త్వము. తన. తనయొక్క. సత్త్వము. బలమున్న. ఎదిరినత్త్వము. ఎదిరి. పదతిశ-

మనోలయొక్క. సత్త్వము. బలమున్న. కనుసంక. చూడక. పవాడె. యెరాజు. అయ్యగర్భమున. అతిశయా హంకారముచేతను. పోరునకు. కలహనకు. కాలుద్రువ్రే. అజిముయ ముద్దుక్కున. వినుమముప్పురుని. అకర్ణిప్రమా మూర్ఖుని. తుదను. కడను. విపదాఘంబులు. అపత్తురంపరలు. పొందు. చెందును. అన గాతనబలము శత్రుబలములయొక్కవ తక్కువలు విచారింపకయే మూర్ఖుడైనరాజుకయ్యానకుకాలు ద్రువ్రేనా అరాజును సమస్త విపత్తులు పొందుననిచావము. యాచిష్టినగ్రమాన లోగడమంత్రులుచెప్పినయోచనలన్నిచిరజీవిరాకరించి నాడనితలయవలెను

అం. క. సురియకరంబునంసినక మారుడునీతికళావిలాసబా

సురుడు వడించుపైరి విరసుందవ్రేదవ్రేలచెంతనుండియు

సురియధరించియు మగువచుప్పుననెమియుసెయిపెడుతం

గైరలగెయ్యెమానవనిక్లృష్టుడు మాటలపెయసెటికి.

అం. క. సురియకరంబునంసినక. సురియ. కత్తిని. కరంబున. వాస్తవమందు. గానక. నీతికళాకన. నీతికళా విలాసబాసురుడు. నయశాస్త్రవిద్యాశీలవిరాజమానుడైన. మారుడు. మెనగాడు. దవ్రేదవ్రేల. దూరదూరముగావ్రేండ్. పైరివిరసు. మూర్ఖుడైనవిరాధిని. వడించు. చెంపిన. చెంతనుండియు. దగ్గరయున్నవాడయిన్ని. సురియధరించియు. కత్తిబట్టిన్ని. మగువచుప్పున. అడదానివలె. పమయు. యెమి. సెయిపెడు. సల్పజాలడు. తంగైరలగెయ్యెమానవనిక్లృష్టుడు. తంగైరలగ. తన్నుజెడలెట్లు గా. గెయు. సప్త. మానవనిక్లృష్టుడు. మనుష్యాధముడు. మాటలపెయసెటికిని. సమాప్తవచన ముతలచెప్పవలెను. అనగా నీతికళా విలాసబాసురుడైనరాజు దూరమందుండి కత్తిబట్టకనీశ త్రుసంహారముచేసును. నీతివాహుడైనరాజుకత్తి. పట్టినిన్ని. దగ్గరవ్రేండ్నిన్ని. అడదానివలెయెమి చెయజాలడు. వాడు తన్నుదాచెరుమకునుననిచావము. అందువల్ల పురుషనీతిమంచుడుగా వలెననితాత్పర్యము.

అం. క. తావిమయధృతియుసృజ్జాశీలతయుపరాత్మగుణవిశేషజ్ఞతయు

కాలోచితకార్యముగలవాలుమగండ్లుజలధివలయితధరణి.

తీక. తాలిమంతు. తిన్నదనమున్ను. నీతియైదొక్కమున్ను. ప జ్ఞా శీలతము. బుద్ధిచరిత్రలనమున్ను. పూర్వగుణవిశేషజ్ఞతయు. పర. శత్రువైలయెక్కానున్ను. తనయెక్కానున్ను. గుణ. మంచిశబ్దరగుణములయొక్కవిశేషజ్ఞతయు. యెక్కడతక్కువతెలుసుటానున్ను. కాలోచితకార్యముగల. కాల. సమయానకు. ఉచిత. తగినటువంటి. కార్యముగల. క్రియగలిగిన. వాలుమగండు. కూర్చుండనరాజు. జలధివలయితధరణి. జలధి. సముద్రముచేత. వలయిత. చుట్టబడిన. ధరణి. భూమి. పలు. పాలించును

33. క. సిరిమందునుపాయకళాపరిణతుదనుదానపాయపారగుసభయుం

బరుషాక్తుజీరరాదింఁగిరిగిలంకురులుబట్టిచిచిననై న్న

తీక. సిరిమందునుపాయకళాపరిణతుదనుదాన. ప్రపాయకళాపరిణతు. ప్రపాయకళా. చతురుపాయవిద్యలయందు. పరిణతు. పరిపక్వమైనరాజును. తనుదాన. తనకుదాని. సిరి. లక్ష్మి. పాండు. చెరును. ప్రపాయపారగు. ప్రపాయముతెలియనటువంటివాన్ని. సభయు. భీతిసఖాతుడైనవాన్ని. పరుషాక్తు. కఠినవచనములుబలికేవాన్ని. కలంకురులుబట్టిచిచిననైన్. చేతతలపెంపుకలుబట్టియీడ్చినప్పుటికి. ఇందిర. లక్ష్మి. చేరరాడు. దగ్గరికిరాడు. అనగానీతిశాస్త్రాక్తాపాయంతుడైనరాజును. లక్ష్మి. తనుదానినచ్చివరించును. ప్రపాయరవాతుడైనవాన్ని. భయపడేవాన్ని. అందెరాకరినాక్తులాడేవాన్ని. తలపెంపుకలుబట్టియీడ్చినా. లక్ష్మి. వరించదనిభావము

34. క. గ్రహపాపితినుండుమంత్రాప్తహానాధ్యునకురమాభుజంగిసుమంత్ర

గ్రహణవిమూఢునకడిదుస్సుహాభీతిననారతంబుసంపాదించు.

తీక. మంత్రాప్తహానాధ్యునకు. అలాచనయనమన్వీత్యసనిరతునకు. రమాభుజంగి. లక్ష్మియనైతిడుసర్పము. గ్రహపాపితినుండు. గ్రహ. యిల్లనైతిపిటి. పట్టెలాను. ఉండు. వసించును. సుమంత్రగ్రహణవిమూఢునకు. అలాచనయనమన్వీమభ్యసించినవానికి. అది. అలక్ష్మిభుజంగి. అనారతంబు. నిరంతరమున్ను. దుస్సుహాభీతి. దుస్సుహ. సఖాంపగూడని. భీతి. భయమును. సంపాదించు

అర్పించును. మంత్రాప్తానవత్కూడనవానిగ్రహపాపితికలాలక్ష్మిభుజంగియెల్లప్పుడుఅనిశిచ్చించును. అమంతమభ్యసించినవానికి. అసిరియనపాముసర్పకాలముభయముసంపాదించుననగామంత్రమనెక్కినవానికి. పట్టెలా. అనిపాముయెరితినభీండునా. అరితిననమంత్రాలోచనచక్షునికిరమాభుజంగిగ్రహపాపితిలా. శక్తియుండును. మంత్రమరరానివానికి. పట్టెలా. మన్వపామువల్లయెల్లాభయముగలిగియుండెనా. అట్లానమంత్రాలోచననరనివానికి. లక్ష్మిభుజంగివల్లనుభయముకలిగియుండెయిప్పుడుపట్టెలా. పాముకరుస్తుండా. అనిభయపడినట్లు. తనమాస్యగతమనరాజ్యమయివనివశమిచ్చి. ప్రాంతంబునిభయపడుతూప్రేమననిభావము.

35. క. మతిమంతుడుచాంతుడువిశ్రుతగుణసంసిద్ధుడతినిశుద్ధుడనీతి

ప్రతిరవాతుడుబలసహితుడుగతభయుడనముండుకార్యపుటకులుసమ్మా

తీక. మతిమంతుడు. జ్ఞానకపిద్ధిగలవాడున్ను. చాంతుడు. ఇంద్రియనిగ్రహముగలవాడున్ను. విశ్రుతగుణసంసిద్ధుడు. ప్రశ్నాతగుణప్రజ్ఞావముగలవాడున్ను. అతినిశుద్ధుడు. అత్యంతనిత్యుడున్ను. నీతిప్రతిరవాతుడు. నీతి. నయశాస్త్రము. ప్రతిరవాతుడు. బదులనివాడున్ను. బలసహితుడు. సైన్యసమేతుడున్ను. గతభయుడు. భీతినివాడున్ను. అనముండు. పాపరవాతుడున్ను. కార్యపుటకులుసమ్మా. పనులనగూర్చి. డువారలుచూడుమా.

విశిష్టించియిట్లాచెప్పువలసిచెప్పితినిగానియుద్ధమిప్పుటికినకరణియ్యెంబు.

36. శీ. కూశమంత్రములుతక్కువలుగాకుండినక్రలుగుప్తలకునగ్గలముబలము

కాంతులునిర్మలస్త్రైండులునిక్రమాదయులునిర్భయులునుద్ధర్మవయులు

కఠినశాస్త్రవ్రతుసాగాత్తవంతునివేల్పుగాజూచినవింతువ్రేడు

ప్రభుతసహాయనిబంధనంబెచెప్పబిందుమునీవ్రేనునింటివట్లు.

37. త్రి. కులముగుణముకూప్రచెలువంబుమూరిపెంబుమానధర్మవిక్రమక్రమముల

వాసిజూడదబ్బివాసినినిరపాయకూరసంగ్రహంబుజూచినట్లు.

[illegible]

3వ క. ఏక తైత్తిర్యంశాస్త్రం (పాఠరంభ ముద్రాణము పరికింపవలసినది)

శ్రీరఘాచార్యుః శ్రీభూరిబలాధ్యక్షపద్మమూర్తిః పుష్కరః

టిక. పతికి. రాజు నకు. ప్రజాపి. సన్మమి. పక్షమందు. జాత. య. త. సారంభము. యుద్ధజయం

[illegible]

దాతలకి దానం సారకకాదు పనులపన్ను కనున్బీపాలానానికె.

టీకాపూర్వకాది పాఠావారంబు. పూర్వ. భృగువంశమున ముంపంజి. అది పర. శూరలయిన శత్రువులను. పా
 ఠావారంబు. సముద్రము. ఏపాట. దేవతలను. వాటవచ్చు. తరణములు. గుండలము. సవరము. తన
 యుక్తమౌడు అను. అధారతరి. అధార. అవలంబనమున. తరి. ఓడను. వానుగారక. వాను. రాజ్యనా
 మ. కారక. ఇచ్చుంపక. పారుచుంపన్నుడగు నప్రపాలాగ్రణికి. పారుచుంపన్నుడగు. శార్యసంపన్ను
 డైన. ప్రపాలాగ్రణికి. రాజ్యైష్ఠ్యనకు. పరిపాఠావారముయే లాగున తరింప గూడును. అనగా.
 తరింప గూడదని వాచము

१०॥క॥ భవమంత్రసవాయంబులైననరినభూవిభూతికర్తయును గలవట్టి
య్యిను సమరమకరణియుము దననెరదు సందినవా జశక్రులమగుటె..

తీక. దనమంత సవాయంబులకే. దన. ద్రవ్యమయ్యెక్కుమంత. అలాచనయ్యెక్కు. సవాయంబుల. ప -
తాళిచేతను. పనరిన. కూడిన. భూవిభూనిక. రాజునకు. అర్జునును. సమస్తమైనవస్తువులు. కలవీ
శివ. అర్జునును. దనమంత ములుగలిగి. సమరమకరణీయము. సమరము. యుద్ధము.
అకరణీయము. చేయదగినదిగాదు. సహజశత్రులమగుటకే. మనము ధూంకములు. స్వభావ
ముగాఁబూర్వమునందున. సంధి. సలహాజేసుకూవడము. చేసినది. జరిగినది. అనగాసరి

పదమూడు. కులములు ప్రజ్ఞననాటనుంచి బిరూధముకూడా ప్రజ్ఞనవానికి సంధిసంబంధంబులయొన్నటికికానీరవనియ
ద్దము. ఏలాగంటి. సూర్యునికి కలవలకుం. చంద్రునికి కలవలములకుం. భ్రమరములకు సంపంగికి. నిశాకరునికి చక్ర
వాకములకు సంధియై ప్రకారము జరగెనా. అప్రకారమే గూబలకు కాకులకు సంబంధము జరగనివాదావ
ము.

వ. ఘోరకాకంబులకు సహజప్రేరాను బంధంబు మంత్రభేదంబు ననకాదె

వాక్యారుప్యంజవీరికి జేమజేయదు. ఇది పుష్కరము.

౪౧. క. జీషణాశార్దూలతనూపేషముదనకమరమెల్ల నిస్సృతసహ్య

స్వీషణతత్పరమతివాగ్దేషంబుననుక్రమరముద్రుంగెడి ప్రేడమో.

తీక. మెల్ల. లోగడ. జీషణాశార్దూలతనూపేషముదనకమర. జీషణ. భయంకరమైన. శార్దూల. పెద్దపై యొ
క్త. తనూపేషముయొక్క. పేషము. రూపము. తనకమర. తనకు పుసా. అనగా పెద్దపై చివరము తనదే హమం
మగజ్జిపెద్దపై తియారాకారము తనకేర్పరచనాననియద్దము. అస్సృత సహ్య జీషణతత్పరమతి. విస్సృత. విస
రింపజేయబడిన. సస్య. పెర్లయొక్క. అస్వీషణ. పతకుంటుండు. అనగా తినుటయందు. తత్పర. అసక్తమైన.
మతి. బుద్ధిగలిగిన. పక్రమరము. ఒక్కగాడెడి. వాగ్దేషంబున. అరుప్రయొక్త పారుప్రదీపాసముచేతను. ప్ర
డమో. భూమియందు. ద్రుంగెడి. చావడా

౪౨. క. నానినానాపరిచిరజీవికి నిట్లయెనీతిశీలాయేలా

నీవిధముతేటబడెజెప్రమానియెదననినవనికతడిట్లయో.

తీక. నానిని. చిరజీవిచెప్పినకథనాలకించి. వాయుసపత. మేఘవర్షుడు. చిరజీవికి. చిరజీవితోనాను. ఇట్లని
యె. ఈమాటపలికె. నీతిశీలా. దుర్జన్యాదుపంపడైనచిరజీవి. ఈవిధము. నీవన్నకథాప్రకారము. ఏలా
గు. ఏప్రకారము. తేటబడెజెప్రమానియెద. తేటపడ. తేటపట్టుగా. చెప్తేమా. వచింపుమా. వినియెద
అకర్ణిచెను అనినో అనగా. అతనికి మేఘవర్షునికి. అడడు. అచిరజీవి. ఇట్లయో. ఈమాటజెప్పెను.

౪౩. క. ఒకప్రేరిమకవాక్సాడుకదిక్కునోమికనిచేతమికనాడిదె

ల్పకుబుచ్చుకునియపారప్రకరపతిభృతికిమనుబమపైయునికె.

జీవి. ఒకప్రేరి. ఒకవాక్సామందు. ఒకవాక్సలవాడు. ఒకరజకుడు. ఒకనక్కున. ఒకప్రేదిశమందు. ఒకనిచేత. ఒకమను
మ్యునిచేత. ఒకనాడెడి. ఒకగర్భభమును. పారపుకరపతిభృతికి. పార. పురజనులయొక్క. పకర. సవనావా
మయొక్క. పతి. వస్త్రములయొక్క. భృతికి. మోయడానకు. మనుబమపైయునికె. శరీరము భృతముగా
నుండుటచేతను. పల్లీకుబుచ్చుకునియె. రూకలకుంకునుకైనను.

౪౪. క. వలువలుచలువలుజేసెడినలప్రేనపగెల్లనిశిశినిశియగుటయూన

పులుగాకిచాకాపెనుగోల్లులిచక్రముగజ్జిసస్యములకగవిడుచుకో.

తీక. వలువలు. వస్త్రములు. చలువలుజేసెడి. గ్రాశనముజేసెటి. నలప్రేన. చాకారీవ్రీలా. పగెల్ల. దివము
వా. నిశిశి. అం. చి. నిశియగుటయు. రాత్రిగానాన. అప్పులుగాకిచాకి. తుంటియగునారజకుడు. ప
నుగోల్లులిచక్రము. వ్యాఘ్రముయొక్క తాలును. కట్టి. బంధించి. సస్యములకు. పెర్లకు. పగవిడుచుకో. వ
దిశెపట్టును.

౪౫. క. అదికడుప్రేకులదియుందినిసదనమునకుమగుడినచ్చుసరిప్రాద్దునని

ప్రదనరసియరుగదిరుగేలొదిడెడియోపైరుకుర్చిపూటలుచనియో

తీక. అదికడుప్రేకులదియుందిని. అది. అగార్దభము. కడుప్రేకులదియు. అదరము. పట్టినంతా. దిని.
మేసి. సదనమునకు. ఇంటికి. సరిప్రాద్దున. అర్ధరాత్రుమందు. మగుడినచ్చు. మరలనేతెంచును. ఇట్లు. ఈ
ప్రకారము. అదనరసి. పేళాదిలిసి. అరుగదిరుగే. తాగాపేగా. పైగు. సస్యము. పైడిచెడియో. శుద్ధ
ముగాపాడ్డెనయెను. కుర్చిపూటలుచనియో. ఈప్రకారముకుర్చిదినములుగడిచెను.

౪౬. క. పాలమరయుకర్మకుల్లడిప్రేలగాతలపోసిజీతిప్రేలిపులియగుచుకో

తలసాలపెడలరెండుకహలికుడుకరచాపహస్తాద్దనిశ్చంకె.

తీక. పాలమరయుకర్మకుల్లడి. పాలము. పైరుగలభూమిని. అరయు. చూడవచ్చిన. కర్మకుల్లడి. శ్రీగాంధ్య
మది. మనస్సుంతుండు. ప్రేలగా. వ్యాఘ్రముగా. తలపోసి. యోచనజేసి. జీతి. భయముచేత. ప్రేలిపులి
యగుచుకో. నలినయోచున్న. తలసాల. ముగసాల. తలవాకిలియగును. పెడలరు. విడిచియవతలికిపో
రు. అందు. నాగిల. ఒకహలికుడు. ఒకకాపు. శరచాపహస్తాద్ద. ధనుర్వాణధరుడ. నిశ్చంకె. సంశయ

తేక. హరికుడు నీవాయను చుకే. హ. వికుడు. శేర్తగాడు. నీవాయను చుకే. గార్లభమా యంతున్న. చలివి
డిచి. భయము వదలి. శ్రువనమెసగ. నవ్వరాగా. శయముల. చేతుల. కార్ల. పాదములచేతనున్న. పి
లపిల. బడిబడిగా. ఎదురుగవచ్చినో. అజ్ఞముగాకాగాను. అలసాడెడయుకే. అరాసభమున్న.
ధూనాళి. దూకుడుచేతను. అలతికి. సమిపానికి. వచ్చి. చేరును. చేతులకాకాల్గా. పిలపిలవచ్చిననగా
తానుపంటిగా డెడవపండునచేతులకాకాల్గానడుస్తూ పోతుగా డెడభ్రమిసెట్లువచ్చిననియర్థము.

౧౩..చు..ప్రపరి మహా సుకారోమలయో వలయాద్విపరిచక్షాపత

నటువంటిది. ప్రాకృతికాదులు. ప్రాకృతి. స్వభావముచేత. కాదులు. జీవజామినటువంటిది. అపక్షముంబు.
శాంతమునటువంటి. ఘోరము. గుడ్డనూచి. పయూర. పక్షముమందు. పికశారికాకలాపి. కిరికాముల్లు
జలకామయూరచెప్పేమా. బిక. కూరపలలున్న. శారికా. సూరంకలున్న. కలాపి. నమల్లున్న. కిరికా. చి
లుకలున్న. ముల్లు. ముద్రనపక్షులయొక్క. శరణము. రక్షణమున్న. పయూర. పక్షముమలసూ
చెప్పేమా. నుడువేమా. అనసాపక్షులన్ని ఘోరకానకపక్షిగాజ్యముయిభోవేదననియన్ననియొక్క
మా. అయ్యుక్తమరాచెప్పుమనిపక్షులు అదిగోతే వృద్ధకాకముచేప్పే. గ్రమము. చెప్పలకు. వ్యోదయానకు
సూదులజొనిపినట్లు తీర్చుమునైవకారమునమాటలువెనెఱుగుకువేగటుగానా. వృద్ధసర్పముపడగవేసి
భయంకరమైనముల్లముజూచేతే భయముగాదా. కుంభవీలుదిక్కినట్లుయెట్లుగానిప్పులుకాలుస్తూప్రే
డచూపులుజూడనసహ్యముగాదా. కరుకునైవరత్తలకాలిసూకినంతనే అమంగళకరమైనదా
దా. దారుణాన్ని అప్రియదశనమైనప్రాకృతికాదుమిన్నద్రుష్టయొక్కమమనముకామక్కడకుకపికా
దిసుకుమారపక్షులకాజ్యమిక్కడదీనికిరాజ్యముచేపసర్వనాశయముగాదా. కానాయియ్యరాదని
యానాయనముమందలించననికాపుర్యము.

45. క. వారుణాద్వీపి వికారాకారమపి కుఠరమహామయగానదుకరుణి
దూరంజల్లయ్యిదురుకల్పరంభురబురుగజస్త్వపాదాబినవలతుః..

చ్ర.క. వ్యవధేశక్రియమరసిన, నృపునింపెనలారనాశ్రయించినలుగు?
నిపులనుమమమృతకిరణ, వ్యవధేశతకుశలమందడాశశమడవి.

తే.వ్యవధి శక్తి.యమరశిన.వ్యవధి శపసురు తిష్ఠశల.క్రియ.వ్యవధిమరచితన.మరశిన.స్మకా

శించిన. స్వప్న నిక. కాజును. ద్రావసలార. కార్తీసిద్ధిమూర్తి బంట్టుగా. అశ్రుయించిన. ప్రానుసరించెడి. విశ్వలనుబుడు. విను
కనాల్సి. కలుగుక. ఉకూరును. అశ్రువకరణవహిత. చంద్రసేవించుచున్నందుచేత. అచనిక. అక
ణ్యమందు. శశము. మందలు. కుశలమందదాక్రిమమణిందలిదా.

౧౦. క. అనుకాక మునకు పృలుగులు, దినయంబున బలికె తెలుపవే నశకంబు

వైనజరి ప్రేమపదేశం! బునభద్రముగ నుటకరణమిచ్చిమాకు?

పీఠ. అను. ఈద్రుకారముచెప్పిన. కాశమునకు. వాయుసమును. పులుగులు. పక్షులు. విచంచును. వి
 శేషతాడను. పాతక. అత్తరముచెప్పెను. శశకంబు. కుందలు. అచ్చనబరిచ్చన. పసనశంబును. అచ్యుత
 పాతకంబును. భద్రముగనుట. సామ్యమంచుట. ఈ పదముల్లా. కాశశ్శేష్. మాకా. మాకున్న. పలుప
 పే. పరుగింపుమా.

ప. ప్రానియడిగినవాయుసప్రంగవంబువహంగంబులక్లిష్టనిశ్చయమై. ఇదిప్రస్తుతము.

౧౦. " → గళ ఘృత్తర తిక్షణాపై దళిషు వాల్మీకీ తపాతక్షగ
 న్యైగ మనుష్యత జంబుప శ్చైమమరు ద్వీక్ష తిథామజ్జల
 స్త్రగమంతర్జలనిర్జ రంబు మ్మైగ త్మీష్ణావాణానీపంచితా
 భ్యైగముష్ణాగమమయ్యైతుష్ణైర జతద్బలాంబకాశీలమ్మ

ము. శబ్దార్థముగలిగినటువంటివి. స్వగత్యుత్పన్నావాచనవిచిత్రాద్భుతము. మృగత్యుత్పన్నా. యంతనాప్రసాదే. వాచా
సేవకులచేతను. పంచిత. పాసముచే బడచు. పంటి. అద్భుతము. మార్గస్థులుగల. ఉత్పన్నము. శీఘ్రాభివృద్ధి
ము. తుల్లి. పూర్వము. ప్రజాత్పాలాంబుకాజీలమ్మ. ప్రజాత. శివనయ్య. పాలాంబుక. లలాటసేతు వసుదే
ను. అజీలమ్మ. మహాభయంకరమ్మ. అయ్య. ఆయను. పంచకాలమువచ్చిననానాపుర్యము.

౬౦. ప. జలధరమువధరాష్ట్రానికి జారిననందిననాదరశ్శక్తిం

మలగకపాపాబయవచురసినా తమిరంబులునాగజంగమా

ద్రులగతిగండకంపితగిరువకరులారయతక్తకృష్ణ

యలపువ్యగింద్రాభీతిరవాతాటవిలీ విహరించునెచ్చనన్.

తీక. జలధరమువ. పంపుములు. భరాష్ట్రానికి. భూమికి. జారిననన్. గళివమ్మవచ్చినా అన్నబ్బుగానున్న. దిన
నాదరశ్శక్తి. దిననాథ. సూర్యునియొక్క. శక్తికి. తజస్సునకు. తులగక. దాగక. తమిరంబులు. చేకట్లు. బ
యవచురసినా. బయిటవిచ్చినా. అహం. అద్భుతము. నాగ. అనగా జంగమా ద్రులగతి వరించుచేర్చిత
ములవలన. గండకంపితగిరువ. గండ. కటపుట్టనచేతను. కంపిత. కదలింపజేయబడ్డటువంటి. గిరువ. సర్పవములు
గలిగినటువంటి. కరులు. పదిగలు. అరయ. చూడనన్. తక్తకృష్ణ. గణనాతికవంధి. అలపువ్యగింద్రాభీతిర
వాతాటవిలీ. అలపు. అతిశయమైన. వ్యగింద్ర. సింహములయొక్క. భీతి. భయము. రవాత. పిని. అప
విలీ. అరణ్యమందన్. నెచ్చనన్. అపాయముచేతను. విహరించు. సుదరించును. అనగా. అకాశమునుం
చిదిగివచ్చినమేపుములవలననున్న. సూర్యరశ్మికి భయపడక బయిటవిచ్చిచేక తోవనను నల్లనైనయెనుగు
లు అనుంజ్ఞ మొనెరింపాభయముచే నయొకగుడువిలీ విహరించుచున్నా వ్రేంచుననానావము.

౬౧. క. ఏకసరూపరమగునల! జీకరగహనమున నిలువజగడిపిపాసా

వ్యాకులితమానసములప్రదాకరు బిట్టనియెయూ భపాద్యక్షునకున్.

తీక. ఏకసరూపరమగున్. ఏకస్వరస్వగలిగినటువంటి. అలజీకరగహనమున. అభయంకరాకాశమందు
నిలువజగడి. అండభయపడి. శిపాసావ్యాకులితమానసములు. పిపాస. దక్షిణచేతను. వ్యాకులిత. కల

తపస్సులు. మానసములు. మనంబులుగలిగిన. ప్రకరులు. ప్రయోగము. ప్రభు. అశ్రీష్టమందు. యూధపాద్య
క్షునకున్. గజరాజునకు. బిట్టనియె. ఈ మాపజ్జపును.

౬౨. అమృతీతిసరము శరముల! నిచ్చికోసున నివరిమి ప్రీతిగ్లకయోని

పుచ్చిరమయిబిడిమన! వచ్చునవారిగ్రహవారివే మారానన్.

తీక. అమృత. తీసరము. అమృత. ఈయరణ్యమందండ. సరము. కులనిలారని. శరము. జలములు
నిచ్చికోసున. మనసు వచ్చినట్లుతాగగా. ఇతర. ఇదిగను. మేప్రీతిగ్లకు. అమరపానములకు. నిప్పుచీరమ్మ. ద
రిగమ్మ. అయో. అయ్యో. బిడి. పుష్కారము. అవారిగ. నీట్లనీక. మనవచ్చు. ఇతుకవచ్చును. మారా
నన్. మారుతాగను. గ్రహవారివే. శానావ్రదకముకావలెను. నింతాగావ్రదకముకావలెనమాకునీట్లు
కోయిట్లా ఇతుకవచ్చునని యూధప నితూ అయెనుగులంతా పరికినవనితాపుర్యము

౬౩. క. అపాతాళగజీరపయోపూర్ణమహాప్రవాహామ్మననకూపా

రాపరిమితసరమ్మనం! జూప్రీము విరవిరకపావజాప్రేతనువ్రీ

తీక. అపాతాళగజీరపయోపూర్ణమహాప్రవాహామ్మన. అపాతాళ. కసాతలపర్వతమున్న. గజీర
పాతాళమువంటి. పయ. అశుకములుగలిగినటువంటి. అపూర్ణ. ముండ్లన్నడు చూడనటువంటి. మహా
ప్రవాహామ్మనన్. పారేయైన. అకూపార. సముద్రమువలె. అపరిమిత. విస్తారమ్మన. సరమ్మనన్. కాసా
రమునైనా. చూప్రీము. అగుపరచుము. తనువ్రీ. శరీరములు. విరవిరకపావ. యంజయంజిపావ్రేతను
చెప్పన్. సాగను.

౬౪. ప. అనివదసరూ దరంబులు చూపినిట్లనెయ్యన్నయన్న చదశవశానల్లకుండర

సినిమిషంజైతతడయకయెప్పుటికిసర్వక్రిణంబులు గానివానికున్నగజంబు

౬౫. లంఘినిచియనుజీవ్యలారా యశ్రుతిహతమేమారధంబులగహనఘం

టాపధంబులంబరచి యశాభశరంబగుసురంబుగనుంగొనిరండుపాం

దనినియోరించిన.

అక ప్రతి పదసూచకరంబులుచూపి. ౨. అక పదాము. వేదసూచకరంబులు. వదన. ముచ్చు ములున్ను. ఇదర
కడుపులున్ను. చూపి. కనుమింపదేసి. ౩. ప్రతి పదము. చిహ్నముయిందుండిన. అక్షరదశ. వాటికష్టమునయవస్థను.
చూపి. ౪. కరణబుత్తరజూచి. నిమిషంబునందడయక. శృంగుమరాత్మమున అలసత్వముచేయక. పప్పుటికి. సు.
దృఢా. సత్త్వశ్రీణంబులుగూని. బలిమిజి వనివాని. కున్న గజంబులంబిలిచి. పనిగలకన్న మినిరమ్మని. ప్రసంజిప్ర
లాకా. సేవకులూ. ప్రశ్నాతిపాత మనెనారధంబుల. ప్రశ్నాతిపాత. అతికష్టబడనటువంటి. మనెనారధంబుల
ప్రశ్నాతిపాత ములచే తను. గమానమంతాపదంబులంబరచి. గమాన. ప్రశ్నాతిపాతమంటి. మంతాపదంబుల
గూర్చుకొనవను. పరచి. పోయి. అగాధశరంబగు. అగాధ. లోతైనటువంటి. శరంబగు. అదకముగనినటు
వంటి. సరంబుగ నుండుని. కులనుజూచి. రండుపొండని యెరింగించిన. రండుపొండని. రాపొండియని. ని
యెరింగించిన. అజ్ఞాపించిన.

౧౩. మదవన చరవధూ మధురగానధ్వన వివశకుంజహ్రోద నిషధరములు
 పరిపక్షి పల నిలు బ్ధిస్త బ్ధిరూ మదోష్ణా తుంకజిన్మ సోత్రాదుమాములు
 దరచరత్న వనబాంధవదవవ్యాయా మధూమకల్పితమేషు దుద్దినములు
 చరమదిక్కుమి పతజ్జరతకాసరవిరక్త వ్యాఘ్రజీతమృగ సజములు
 ౧౪. సవనతరస వనస్య సారమయ. దశనదంశన నిష్క్రాంత రుణహరిణ
 నాచిసారభ్యి దశదిశాంతఃస్థులములు. భూరకాంఠారములు కుష్మి కుష్మి

తేక. మదవనచరవధూమధురగానదద్దినవివశ. మద. యావనగర్భితావన. వనచరవధూ. జిల్లస్త్రిలయ్య. మధు
ర. శాస్త్రావ్యసనటువంటి. గానదద్దిన. సంగీతరవశ. వణముచేత. వివశ. పరాధినముఖన. కుంజ. ప్రిచరిండ్లయ్య
కాక. మధ్యమందాడితి. విషద్రవములు. సర్వములుగలిగినటువంటిది. అనిగాయావనమదగర్భితావన
జిల్లకాంతలుపాడెశాస్త్రసంగీతారావాక్యరసముచేతదేహస్మారకమౌళికప్రాదిసర్వములుగలప్రిచ
రిండ్లుగలిగినవి. ముందరజెప్పువారయ్యెవరణ్యములనానము. పరిపక్వఫలవిలుబున్నవైకూమదం
పదు పంకజిన్నగోతరుహములు. పరిపక్వ. కాగాపండినటువంటి. ఫల. పండ్లయందు. విలుబు.

[illegible]

శ్రీ. బుచ్చున ప్రాకులను చక్కరి పోకుండా యిత్తకే ముంచుటగానకు. ఈ ప్రకారము ప్రాణములతోనా బ్రతికి యుండెటండుకనియ్యదు. నీతిపరుండగా వ్రేనక. నందుకాస్త్ర జ్ఞుడుగనక. చనుదించి. పాతించితిని. చది చాడ్యే వాంక్షకులను సుఖాచనజేసిను డకుండా రక్షించుట నీతిమంతులకులక్ష్యమునైనదై యాస్త్రములయందుచే బ్రియున్నందున నీతికాస్త్ర జ్ఞుడగనకచేతమయ్యెమీ నుచే డకుండాచేష్ట చేయి విసనభజతార్థము.

క. చావక నరీ పకయోదల పూవాడక నానియోగమున నందెం

బూవ బ్రహ్మభవనమనదం తావళ మిట్లయె శశవతంసంబునకు.

టీక. చావక. మరణమొందక. నరావక. పూతజెందక. బూదలపూవాడక. తలమీది పుష్పమువల్లన మ్మన డిగాకుండా. నానియోగమునకే. నామాటచేతను. పందెంకే. పక్కడికినా. పోవ్వేట. చనుట. శిరాభవనమన ముంచి ననగా. శతావళము. గజరాజు. శశవతంసంబునకు. కుందేలితాను. ఇట్లయె. ఈమాటజెప్పెను.

శ్రీ. పై ప్రతిచంద్రకాసారమోసారమానస తారలుచాడై తనుభజంప

జలనివారంబుండు సలుపునీనిలుపునీ యురుకప్పరటకురాకుండబడుడు.

పంచాననముల మోపబంపననుకంపవ్రాణియై తింటితి ముమ్ముగావ

నీపంజికారకుణ్ణిని దొయ్యిభవముల గలుగు నీకథమున గలెబ్రాతుకు

కౌ. మగుడి పోయెద మనుచున మస్కరింపు ప్రత్యయము బుట్ట నక్రమ ప్రవేశునుచు

విజయరాజురెయింకులని లోపలు గువాని చంద్రుననుజింజితుని జూపి జగమునయె.

టీక. పోసారమానసు. సార. బ్లిరమ్మన. మానసు. బుద్ధిగలిగినయో శశరాజు. అది. పేముపొయ్యెడి. చంద్ర కాసారమా. ఇందునెరియారమా. తారలు. నక్షత్రములు. చాడై. వ్రాల్చి. తనుభజంప. తన్నున వింపగా బడుడు. చంద్రుడు. జలనివారంబు. అదక్కడను. అందు. అనరస్సయందు. సలుపునీ. చేసునా. పైచేటి పైరటకురాకుండ. పరెపిప్పేరు. పరెపిప్పేరున్న. పటకురాకుండ. అక్రమిరాకుండా. నిలుపునీ. నిలిచి ట్టుజేసునా. పంచాననముల మోపబంప. పంచాననముల. సింహముల. మోపబంప. మూనిరాడికంబిం

చగా. అనుకంప. పోయెద మనుచు. నాస్తి. పంచకాండజేసి. పాతించి. వచ్చితిని. ముమ్ముగావ. ముమ్ముగావ. నీపంజికా కాసారమా. ఇందునెరియారమా. తారలు. నక్షత్రములు. చాడై. వ్రాల్చి. తనుభజంప. తన్నున వింపగా బడుడు. చంద్రుడు. జలనివారంబు. అదక్కడను. అందు. అనరస్సయందు. సలుపునీ. చేసునా. పైచేటి పైరటకురాకుండ. పరెపిప్పేరు. పరెపిప్పేరున్న. పటకురాకుండ. అక్రమిరాకుండా. నిలుపునీ. నిలిచి ట్టుజేసునా. పంచాననముల మోపబంప. పంచాననముల. సింహముల. మోపబంప. మూనిరాడికంబిం

కౌ. అబ్బిజయనియోగంబున దంతిపతివనాంతర చింతంబరచనంబ శిశిముయి

ప్రముయి శశంబులానందించె గజంబులతిరుగ్రస్తుట శశప్రళయంబు

మాన్యుట చంద్రవ్యవధిశంబునగాదియట్లగుట ప్రసిద్ధుండగురాజునా

శ్రయింపవలయుదాననుల్లలాభంబును. దుఃఖిత్తయంబునగునీ

యులూకంబుప్రసిద్ధంబురాజ్యంబునకర్తృబుగావనెట్టియూ

కాకంబువెండియుంబులుగుల కిట్లయె.

టీక. అబ్బిజయనియోగంబున. అబ్బిజయనియోగంబున కుందేలియూ జ్ఞుచేత. దంతిపతి. గజరాజు. వదాంతరచింతం బరచె. వనాంతరచింతకే. మరెయొకయరణ్యమునకు పోదామనెయోచనచేత. పరచె. పారిపోయెను. అనం తశిశిముయిప్రముయి. అనంతశిశిముయిడొమ్మదైనటువంటి. శశంబులు. కుందేళ్లు. అనందించె. సంతసించె ను. గజంబులతిరుగ్రస్తుట. ఏనుగులచుట్లించుటయున్న. శశప్రళయంబుమాన్యుట. కుందేళ్లుచావకుండా జేసుట. చంద్రవ్యవధిశంబునగాది. చందమామపేరుచెట్టి నంచునకాదా. అట్లగుట. అప్రకారమ్మనం దున. ప్రసిద్ధుండగురాజును. శశస్మృతివ్రాతృను. అశ్రయింపవలయు. అనుసరింపవలెను. దా ననుల్లలాభంబును. దాన. అశ్రయముచేత. సుల్లలాభంబును. అనందపాత్రయియున్న. దుఃఖిత్తయంబునగునీ. యెదనాశనమున్న. అగు. అవ్రేను. ఈయులూకంబు. ఈపూకము. అప్రసిద్ధంబు. అనా

మధ్యము. రాజ్యమునకర్హులుగాదు. మరలనమునకుయోగ్యునదిగాదు. అనాది. చక్రవర్తమునులి. అకాశము. అనాదును. అంజియూ. కిరిగ్న. ప్రిలుగులకిల్లయె. అచక్రలకిలాగునచుకెను.

కే. నముచితమగుగకర్మదు. క్రమరవాదుగురించిచివరకడుకడందవో

తమలసేంపకమార్జ్వలముదగ్గరిశశకపింజలంబులందగవో.

తీక. నముచితమగుగ. తగిలగములాలెలందుక. క్రమదు. జాగ్రామయిన. క్రమరవాదు. పాశంపచ్చిదవోకాన్తి గురించి. గురిజెసికరి. పాపవనగా. కడుకడందవో. మిక్కిలియరాపవచ్చును. తమలసేంపక. తమకుతమకు సరిపడక. మార్జ్వలముదగ్గరి. పిల్లదగ్గరికిపోయి. శశకపింజలంబులు. మందలుచిత్రపక్షులున్న. తగి. పాపవా చిత్రపక్షియనగాకాజుఅటాదుచున్నది.

కే. నానినిహగములనునయకూనిదయారెంజికెలగుదయదవో

చావలవచ్చినోతున్నదేవానినింతవట్టచేప్రమాదెలియో.

తీక. నానిని. అననానాకర్ణించి. విహగములను. విహగములు. పక్షులు. అను. పలుకును. నయకూనిద. న తిజ్ఞుడైనకాకరాజు. అరెంజికి. అకశమునకునకపింజలమునకున్న. పలు. సుదెగురులందగ. పంచునిమిత్త ములుమిత్తము. పమిత్తము. పిల్లదగ్గరి. చావలవచ్చెనా. మరలనాదుకుసంభవించెనా. నానిని. నానిని. ప్రాంతవట్ట వీతావత్తరగింతము. తలయో. చూడవచ్చెనా. పచ్చిదా. పచ్చిదా. వి. వి. చూర్ణకాలిమార్జ్వ రజితమరః.

కే. న. అనుతమపేదకుండకరటాగ్రణిపక్షులజూచియుట్లనుక

వినుదలించిభృగూమెసుకవీరమహారుమామూలకూటరం

బునికెయినప్రయమృనికనుండుకపింజలమపుత్రతా

నెననికూటకనశముననెనునునుండుచున్నప్పుడు.

తీక. అనుతమపేదకున్న. చీరెరికాతన్నదిగిన. కరటాగ్రణి. వాయవ్యేష్టుడు. పక్షులజూచి. పలుకు లవట్టుగనుగుని. బుట్టును. చీరెరికపల్కును. వినుడు. అకర్ణింపుడు. అలవింభృగూమి. అలవింభృపర్వ

తనబాచుధరణియందు. ఒకవీరమహారుమామూలకూటరంబు. ఒకవీరమహారుమా. ఒకనల్లయగును. చూచెట్టుయొక్క మూల. ముదపప్రండెటి. కాటరంబు. మిట్ట. తురికియెన్నర్చి. నివాసస్థానముజేసుకొని. అమృనికే. అయింబను. కపింజలము. చిత్రపక్షమనేపర్చి. అందు. నివసించును. అప్పత్రతా. అచక్రతా. పనని. కూడి. కుట్రకడకము న. కూట. పక్షముందు. పకడకమున. ఒకపక్షమంగు. నల్లమేర్చుడే. మిట్టప్రకటమయ్యెట్టుగాను. నెనును. నె నున్న. అందుచు. అందును.

కే. చ. తగగగనప్రచారమరితారివిభాకరుడస్తమింపగా

యగమునగంబుతానిబలుగట్టువీలకేపనమందపంపలకే

జరిగిగుడకేచెదస్తేదలుజెడలపండినపూరితారులకే

మొగసినజూట్లమీప్రీనానమాయిబహువహుబహురాకతత్వినే.

తీక. తగ. యుక్తమగునట్టుగాను. గగనప్రచారమరి. గగన. అకాశమందలి. ప్రచారము. సంచారమును. అరి. వానించి. తారి. చిక్కి. విభాకరుడు. సూర్యుడు. అస్తమింపగా. గ్రంథకా. యగము. కపింజలము. నగంబు తాని. అట్టచెట్టుదిడిచి. బలుగట్టువీలకే. బలు. సుప్తైన. కట్టువీలకే. కలలయందున్న. పలుగులయందునుట పెనుమందపంపలకే. పెను. విస్తారపెను. మందపంపలకే. యెరుచీదిబ్బలయందును. జరిగిగుడకే. పడనందోస ట్టుగా. చెదలకే. వమికలు. అననాచెదలుప్రేరుగులు. మెదలు. మెలగడి. జెడల. బంకమట్టిప్రీతినున్న పండినపూరితారులకే. గంజలుబట్టినగడ్డిజూడలనర. ప్రీగగనజూట్ల. ప్రీగగన. కాలన. జూట్ల. కుండ జూట్లను. బుద్ధజూట్లనన్నపదమునకుసరియైనయర్థముకాదు. మిప్రీసినమాయి. మేసెపండుకుజని. నబ హువహురాకతత్వినే. యాకాయకరాకచిత్తగా. పద్మచెట్టగింగమండెడి చిన్నచిన్నపాదలకున్నకట్టువీలా పరు.

గం. అ. అడగకుజాకాయరువడికేట్టిగాట్టడిదప్రీజూయెనా

లాగముదక్రిమశ్చితలలంబడెనావేరపేడిపాదినం

దెగసుప్రీతిక్రికరమమరిపామలచెతజ్జచ్చనా

యెగతియమ్మనాతెలియనింతకురాడువయస్సుకత్తపా

తేజఃచరువులు. తటాకములు. కావ్యాలు. కూపములు. స్తోత్రములు. యోగ్యులు. తరువులు. వృక్షము
లు. పక్షిములు. మిరాసులు. ప్రణాళము. పీయ కుండా. కాచిన. పెరికించిన. అనరులయవియునుచు

అనునుష్ఠానవేదమున్ను. మనువ్యే. మనుచక్రవర్తి. తుల్లి. శ్రావ్యకాలమందు. దేవతాసంహతికి. దేవసముదాహరణమునకు. అత్యుత్తమమునగడి. అజ్ఞానియ్యుడ. అనగా. చెరువీలు. బావీలు. యిండ్లు. బుర్రాసంలు. యెవ్వీరువేసినా. ఆ-చూపట్టుక. అంబారా. అది. వారపికాకపరులవగానేరవనిమనువ్రేదవతలతొరచిపట్టడం. మల్లి. కాగా-అవేవీకటిగానికూటరవ్రేవనకునాది అనేనియ్యమేదనివావము.

౧౧౧. క. బలవంతుడైనదరణి. తలభర్తకుబొంబులొట్టుతగువకటకటా
 ప్రిలుగులకుకేకుండ్లకు. పలుకులుపెయ్యెటెల్లుబడిగాదునుఖా.

తేక. బలవంతుడైనదరణి. తలభర్తకు. బలవంతుడైన. సైన్యాదిసమగ్రతగనిన. దరణితలభర్తకు. భూవిదేశరాజు-నకు. బ్రాహ్మణకు. బ్రాహ్మణులతోబాధ్యమం. పూలు. తగును. అకటకటా. అయ్యెయ్యో. ప్రిలుగులకుంకేకుండ్లకు. పశ్చులకున్నుకకమలకున్ను. పలుకులుపెయ్యెటె. సహసూక్ష్మమందుకు. చెల్లుబడిగాదునుఖా. తగమను-ఖా.

౧౧౨. క. జగతిరుహవివరమునకు. అగనాధానీకుపేడకారణమిమి
 తగిలితరనీకునాకును. తగుపేకకేకెండురుగుదమురమ్మనుడు.

తేక. జగతిరుహవివరమునకు. చెట్టుతుట్టుకు. అగనాధా. పక్షిరాజా. నీకుపేడకారణమిమి. నిన్నడగనిమి-త్రమిమి. తగిలితరనీకునాకునుతగువ్రే. తగి. సాహసమజ్ఞేసి. పోర. కలబాంచేటంచుకు. నీకునాకునుతగు-వ్రే. నీకున్ననాకున్నాబాజ్యమున్నది. ఎక్కడకేకెండురుగుదము. ఎవరిదగ్గరైనా పోరాము. రమ్మనుడు. రా-అనగాను.

ప. మదియమైత్రమంజులంబుత్తపింజలంబిట్లయె. పుష్పాశ్వు:

౧౧౩. క. ఓప్పితినిట. తగిపవ్రేరుజాప్తుదరుగింప్రమతనిచేరగనడే
 కిప్రాడయరుగుదమనవ్రేడు. కప్పినతమకమర్దీర్పకర్తుండయ్యో.

తేక. ఓప్పితి. తగువ్రేనకుపోరామన్నమాటనుమ్మించిచిని. ఇట. ఇక్కడ. తగి. ప్రిలుజాప్తుదరు. న్యాయమ-వ్రేరువచించెరు. ఎరుగింప్రము. తెలియజెప్పుము. ఎకేక. తడవ్రేచెయక. అతనిచేరగ. అతగవకినిప్ర-దునట్లుగా. ఇప్పుడయరుగుదుము. ఈశ్వరామదేవోదాము. అనవ్రేడు. అట్లాచెప్పుగానిని. కప్పినత

మకమున. ముంచుకునినింకినెటెందరెరాను. దిక్కుకర్ణుండయ్యో. దిక్కుకర్ణుడనేకుండెలుపలెను.

౧౧౪. కి. తపనజాతటమునదదికర్ణుడనుమహావ్రేక్షమాన్వారంబునివ్రేతెసట్టు

నదిరుద్రాణాంప్రాయణిదికార్యంబుల. దనువ్రేసన్నముజేసుకునితెరాది
 షడ్వర్గముడనిచికాంతివర్మలుబావప్రవచారదర్శనరేరాంబురా
 యెడనెర్పుమనచిక్కువదలింపెనుజాబ్రాహ్మణనిబుంబుతడయకటకు

౧౧౫. తి. పూదబూవాదమారడెరాకపోషణప్రతాదింపిశశముచ్చవారకపింజ

లమ్మదూకుని. చనుచుండెలాపువమున. తలలుబడుచూపోకిగుసాదములుగాపె.

తేక. తపనజాతటమున. తపన. సూర్యునివల్లను. జా. ప్రిక్షనకాశంకియెత్త. తటమున. తిరమందు. దదికర్ణుడను. దది-కర్ణుడనేటి. చుచే. వ్రేక్షమాన్వారంబు. మహావ్రేక్ష. నిరాముసలితనముగనినటువంటి. మాన్వారంబు. పిల్లి. నివ్రేతెసట్టు-సంచారముచేస్తూవ్రేండును. అది. అమాన్వారము. రుద్రాణాంప్రాయణిదికార్యంబుల.

కార్యంబుల. రుద్రాణాంప్రాయణిదికార్యంబుల. తనువ్రేదేహమును. సన్నముజేసు

కుని. క్రిశించజేసుకుని. బూదిషడ్వర్గము. నిరాది. శత్రువ్రేక్షనటువంటి. షడ్వర్గము. కామకర్మాధలాదేమాహామద-మాభ్రేక్షములనారిజిని. అనిగించి. జయించి. కాంతి. తిక్కుగుణముగని. వర్మలు. అండము. బహువ్రేదవారదర్శి-బహు. అనేకమార్తనటువంటి. వ్రేదవార. పంచాయతీకార్యములను. దర్శి. చూచినది. నయరాంబురాని. నయ. నిసి-తివేడియములయందు. అంబురాని. సముద్రనివంటిదిగనకు. అది. అమాన్వారము. మనచిక్కువదలింప. మనయి-ద్దరిసంకటముపోషణపిండుకు. నెర్పు. ఎరుగును. పెను. స్వామనటువంటి. జోలి. బాచారము. దుష్టకే. చెయక. నిబ-షంబు. కమర్దీర్పాటు. తడయక. అలస్యముచేయక. అటకు. అమాన్వారము. మాపమునకు. పోదము. చనుడెం-తమం. ఈవాడను. మనయిద్దరివ్రేదవారము. అరడెరాక. చెడిపోయినద. పోవక. పోయ్యేటట్లుగాను. అని. ఈశ్వరామముగా. ప్రాయాదింపి. పెన్నతెలియజెల్లి. శశము. అకుండలు. మహాకపింజబము. చిత్రపక్ష-మహాపక్షి. ని. దూకుని. తూడుకుని. చనుచుండెలాపువమున. వ్రేరగాపోతూవ్రేండును. పాదములు. కాళ్లు. తలలుపడుచూపోకి. శిరస్సులుపతనమయ్యెట్లుగానికి.

౧౧౭. క. ఏనుకపింజలుజరమ్మత్రీనిదివిజనాదదివకవ్యక్తలతాగ్ర

స్థానివజనాదియిచ్చిడివనవ్యక్తిగూడిపోయితింతెకారాని.

తే. ఏను. నేను. చిరమ్మత్రీనిది. చిర. బహుకాలమునాజినుండు. ముత్రీ. మహామండు. నిది. శివదయన. కపింజలు. చిత్తపక్షుడు. విజనాదదివక. వదలెట్టుగూడిక. వ్యక్తలతాగ్రస్థాని. వ్యక్తలత. తిరిగెనాగూడినాట్టుయొక్క. అగ్ర. స్థాని. అచిరప్రదేశమును. విజనాది. వదలెట్టు. ఇచ్చుడు. చిరమయమండు. పంతెచ్చిడి. అతిత్వగమనమూడను. చిరకారణి. స్థిరాదుని. కూడి. కలిగి. పోయితి. ఏనితిని.

౧౧౮. మహాస్రగ్ధర.. చనికంటి. ప్రాంతకాంతప్రమనిరవధికశ్లాఘ్యసారభ్యసంప

వ్యసజాతవ్రాతెరాధూవనమధురమధువ్యక్తమత్రాశిరీత?

జనితప్రాధ్వానిమజ్జజ్జనభవహారణావ్యంకకాండప్రపూర్ణ

వినిష్క బహుశ్లాఘ్యద్విజనితపికతావ్యతమహారజాత.

తే. ప్రాంత. నదీసమీపమందుండితి. కాంత. సుంకరమ్మనప్పువంటి. వ్యక్త. భూమికి. నిరవధిక. ప్రాంతప్రాంతప్రసూ. తకప్రామితమ్మనప్పువంటిని. అనగాప్రమాణిరీతివనకియనుట. శ్లాఘ్య. మహాహారమ్మనప్పువంటిని. సారభ్య. పరిమళమయొక్క. సంపత్. విభవమయ్యుచున్నప్పువంటి. వనజాత. కమలమయొక్క. వ్రాత. సమూహమొకట. రాధూదన. రోధ. తిరమందుండితి. వన. తూటలయందలి. మధుర. తియ్యనప్పువంటి. మధు. తినివల్లను. అనగాప్రేక్షురసపానమువల్లననుట. వ్యక్త. అధికముగాను. మత్ర. మదించినప్పువంటి. అశి. తమ్మదలయొక్క. గీత. గానముగలిగినప్పువంటిని. జనిత. అత్తమ్మనప్పువంటి. ప్రాధ్వా. భక్తిచేతను. నిమజ్జ. స్నానముచేసినప్పువంటి. జన. సర్వమునున్నలయొక్క. భవ. పాపములను. హారణ. పోగొట్టెటటువంటి. అప్రీ. అతిశయమునాటకయెగురు మాచిండిటటువంటి. కాండప్ర. పూర్ణ. పరిపూర్ణదకముగలిగినప్పువంటిని. వినిష్క. పొందబడినప్పువంటి. బహుశ్లాఘ్య. పరమాత్మభావముగల. ద్విజ. బ్రాహ్మణులకు. బాత. యోగ్యమనప్పువంటి. సికత. ఇసుకతూడను. అప్రీ. కూడబడినప్పువంటి. అధ్వా. రజాత. అధ్వా. సూర్యనివల్లను. జాత. అత్తమ్మనయమనానదిని. చని. అత్తడికిపోయి. కంటి. చూచి. ని.

౧౧౯. క. కలితదంచితమనివాయికానితర్ది. వరణములమోనినగ్రతముదేసె

కంతవర్జితపరిమళగ్రాసమందజవనపవనాజిగమసమాచారకలన.

తే. క. కలి. చూచి. తదంచితమనివాయికానితర్ది. తత. అయమునానదీసమీపమందు. మోచితి. వజ్జి. తమ్మనమువంటి. మనివాయిక. మణి. శత్రుములవేసెనుకాశిస్తూచిండితి. వాయికా. ఇసుకలయొక్క. వితర్ది. అరుగుమీదను. దరణముల. పాదాలను. మోచి. వ్రించి. నిగ్రవశ్రముదేసెతి. నిగ్రత. పోగొట్టబడ్డప్పువంటి. శ్రముదేసెతి. మార్గాయాసముగలవాడైనాను. కంతవర్జిత. అగళపరిపూర్ణముగాను. ని. కంతరాగళయిత్యమర. గాంతుమట్టుకున్ననుట. పరిమళకుసుమవాసనను. గ్రాస. భక్తి. ముటచేతను. మందజవన. తిన్ననిత్తురగలిగినప్పువంటి. పవనమలయమారుతమయొక్క. అజిగమ. పొందుటయొక్క. సమాచార. రియాగ్యమ్మనప్పువంటి. కలున. రిచిచేతను. అనగాత్రే. మాంధ్యసారభ్యముగలటువంటివాయువీనకిదురునడచుటచేతను. తనమార్గశ్రమతిరిగదనుట.

౧౧౯. సి. మనికచూటిదిగొడియనువాసరాచాంక్షలుచరజీవితమరుత్తాశ్రియునకు

నాటపక్షిదిగొడియరివధాగతగూచుపేషబ్బిందావరి. విష్ణువీనకు

నిష్ఠమజ్జనగ్రహంబిదిగొడిరాసప్రత్యక్షాంతకాంతావతంసములకు

కాలకాలంబిదిగొడివీలగీర్థతప్రలంబారిలాంఘరివివసమునకు

౧౨౦. త. ప్రతిదినముగ్రాలనిదిగొడిబానిగొడిప్రతకక్రీడనందసాప్రదమునకు

అర్ధబుదిగొడిదివసక్రీజ్జలజమునకుననుహింపితిసంబదాయమునయమున.

తే. అనువాస. బుద్ధిమండు. అచాంత. పానముచేయబడినప్పువంటి. అచర. అకాశమందుతిరిగెనారయొక్కజీవిత. ప్రాణములనేటి. మరుత. వాయువీలుగలిగినటువంటి. కాళింతునకు. కాళింతుడనీసర్వానకు. ఇది. ఈయమునానది. మనికచూటుగాది. అండినస్థలముగాదా. అరి. శత్రువీలయొక్క. వధ. నాశనమొకరుకు. అగత. క్షేత్రంతమునుంచివచ్చినప్పువంటి. గూపపేష. గొల్లవానియాక్రొగలిగినటువంటి. బ్రిందావరి. బ్రిందారణ్యమందుసంచరించుచున్నటువంటి. విష్ణువీనకు. శ్రీకృష్ణునికి. ఇది. ఈయమునానది. అటపట్టు. నా

భూమి. నల్లలము. కాద. కాదా. నానల్ల. ప్రియమైనములుకూడా బుద్ధులకాంక్షనముజేసినట్లగును. కాంచ. బుద్ధులము
 వింటి. కాంతావచనములకు. ప్రియమైన గోపికలకు. బ్రది. ఈయమునానది. బ్రహ్మమజ్జననీ వాంఛు. బ్రహ్మ. ప్రముఖ
 లామనమువంటి. మజ్జననీ వాంఛు. ప్రియమందిరిము. కాద. కాదా. వాల. ముద్దపానమువల్లనది. అబ్ధత. మందిరిము
 వంటి. పులంబ. పులంబాసుకుని. అరిశత్రువృద్ధిన బలరామునియొక్క. లాంగల. మదకయినె. పి. పి. వనమునకు. స
 క్షమునకు. బ్రది. ఈయమునానది. వాలవాలంబు. విషము. కాద. కాదా. వ్రేతవకడే ప్రియ బడినమువంటి. శక్తి. ది.
 పేగలుగనినమువంటి. ప్రసాదూడలు. నందగో బ్రందమునకు. నంద. నందుడనె గోపినియొక్క. గోబ్రందమున
 కు. ది. నునుమూ వామునకు. ప్రతిదినము గోల. ప్రతిదినము. ప్రసాదూడలమున్న. కొలల. పానముచేసె
 టందుకు. బ్రది. ఈయమునానది. గాడివావి. దిగుడువాది. ప్రసాదూడి. కాద. కాదా. దివసక్రిష్ణ. సూర్య
 దేవత. జలజమునకు. కమలమునకు. బ్రది. ఈయమునానది. బ్రహ్మము. పి. కాద. కాదా. అని. ఈప్రకారము
 సంబంధాయమున. నృపతంత్రమందు. యమున. కాళిందినది. నుతింపి. పి. సూత్రముచేసి.

100. పి. అచటకపింజలమావృద్ధ మార్జున పరిజాచి చిత్తంబు పల్లటిలగ
 కదియగూడక దీర్ఘకర్ణుజా దినిజాలి. రగవరియనిది నిపాగడిత్ర
 కుటిలమానసుడచిక్కుచుండుకేవలజరపూరకుడు మార్జునజాతి
 బెడిదుండు వీనినమ్మి పరంగయ్యిదియొద్దికి జన చిత్త ముప్పాకునదు
 101. పి. పగవృదయ్యమెరుంగునీ తగవృబబ్బు ప్రాణమిటికేకేరవాపికునగ
 భర్తమునకుండుకడకిగుదము దూరమగుడు మనుటయొకననియున్నదటశశము.

పేక. అచట. అయమునాతీరమందు. కపింజలము. చిత్రపద్మమనె పేర్లు. అవృద్ధ మార్జున పరిజాచి. అము
 సుపిల్లనిగనెను. చిత్తంబు పల్లటిలగ. మనస్సు తల్లడిలగ. కదియగూడక. దానితొకవియయ్యకముగాక.
 దీర్ఘకర్ణునిజాచి. దీర్ఘకర్ణుడనె కుందేటినిగనెను. నిజాలతగవరియని. యదాద్ధనామియని. వీని.
 ఈపిల్లని. ఈవృ. వీవృ. పాగడిచి. నుతింపితిని. కుటిలమానసుడు. కపటవృదయుడు. అచిత్తమృదు. బహు
 దూరం. కేవలజరపూరకుడు. అనెను కుక్కురుడు. మార్జునజాతి. చిదాలకులజుడు. బెడిదుండు. నిమ్మ

రుడు. వీని. ఈపిల్లని. ముడితరంగయ్యిది. విశ్వ. నిరంజనమిట్లా. బద్ధికిజన. దగ్గరికిమాను. చిత్తముపూకునదు. మనస్సు
 సముపింబుడు. తగువ. విశ్వమెరుంగు. వాల్మీకిమువేల్చి. దూతయి. ఈతగవృబబ్బు. ఈవాల్మీకిముబబ్బుకుని. ప్రాణ
 ము. జీవము. పికేరవాపికునగ. అరకపాగి బుద్ధునిదియె. భర్తమునకుండుకడకిగుదము. భర్తమునకు. నాల్గ
 గునునకు. పండుకడకిగుదము. మరెయికోచాటికి పోదాము. దూరాత్. పిరిదుష్టముద్ధి. మగుడుమనుటయు.
 తిరుగుమనగానం. కనకరాజింపి. అమృతపశశము. అమడియకుందెలు

102. పి. పరికే గపింజలంబునక పారక్రపానిది దీర్ఘదర్శి

వలవరిశుద్ధుడార. జనవ. ప్రియమందు. ముడి బ్రోదాలబూ
 తలపతియిట్టి భర్త పరతంత్రుడు నబ్బనవారిజంపగా
 తలచునె యిబబ్బి. పిత్రపశంశయముపురియ్యెడ?

పేక. కపింజలంబునకు. చిత్రపద్మమునుగూర్చి. పరికే. పరికేను. అపారక్రపానిది. అపార. అంతమున. కపా. దయ
 కు. నిది. నాల్గము. దీర్ఘదర్శి. పాల్గిండు. ప్రసాదీర్ఘ. ప్రియమిట్లా. వల. విక్రియ. పరిశుద్ధుడు. వీచివృ
 వయుడు. అజనవ. ప్రియమందు. పిడితులయినమనుష్యులయందు పి. తిగలనాడు. అత్తముడు. మంచివాడు.
 బ్రాహ్మణాలబూతంపతి. ఈమార్జునలరాజు. బ్రహ్మభర్తపరతంత్రుడు. బ్రతుపంతి న్యాయపరాధినుడు. నబ్బన
 వారిజంపగా. విశ్వమెరుంగునవారినివడించుటకు. తలచునె. పంచునా. పిబబ్బి. పమంతివి. పిత్రప. పక్షిరాజా
 బ్రయ్యెడ? ఈమార్జున నిషయమందు. సంశయముపుడు. సందిహింపతగదు.

103. పి. ఇన్నియజెప్పనెమిపనియింకి పనిమదినింతసాధ్యసం

బున్నచిదాలముయ్యికడకుటర్మమిగిసర్వీను
 చీన్మమనీష విన్నపమనెయంద మూరకవత్తువంచుమ
 నిన్నునుగానెకపిరుజీకులసయ్యగంబుజేపెప్ప.

పేక. ఇన్నియజెప్ప. ఇన్నిమాటలాడుటకు. పిమిపని. పిమికార్యము. ఇంక. ఇతః పరమున్న. ఇట. ఈమా
 ర్జునలరాజువల్ల. సాధ్యసంబున్న. భయమున్నట్లా. చిదాలముయ్యికడకు. మార్జునలరాజుసమి

[illegible]

అ.వ.యోగపద్యోక్తియానంబున శక్తపింజలంబులుగాయంబోచి వుండెనప్పుడా

అంతిమ ప్రయోగం చూపాడించుటకుగానూ దీక్ష స్థంభంపై వ్రాసినట్లు అచ్చరించబడినది.

తేకొరొంగపచ్చాభియానంబున. కూడాచూరతాముగదాండు. శశకపింజలంబులు. కుండలున్ను. చిత్రపత్తమున్ను
 దాయబూప్తమండె. దగ్గరికిచనుచుండెను. అప్పుడారెంజికి అనుమరుమందు శశకపింజములకుభయము
 లకున్ను. ప్రత్యంబునాపాదించుటకు. నల్లునీటిబాదుకలూ. వడ్డికన్నులు. వడ్డికన్నులనే మూర్ఖులము. న
 క్కవాక్కిరంబులుచీరింపడుడంగ. చక్కనాకొరజూరకమ్మనమూటలుజెప్పమొదలుబెట్టెను.

19) క. ద్వ. మూడది తనంజెరు చుట్టూ ద్వ. బట్టి వస్తే జుండి తనులా తికించు?

ధర్మము శరణరంబున, ధర్మమరరు సంతకము తప్పజుండు.

తే. ద్రుమంజరి తనుజరు చు. ప్రియ ముచేయక సేత ప్రాచయక సేత కడస. తనుచేక జనును. ద్రుమబజ్జి వ్రే
 డ్దామంది. విభుక్త మ్మనక ద్రుమచేత ప్రాచయక ద్రుమనానా తిక్కయగని. తనుబాతికించు. తనువ్రే డ్దామంది.
 చును. ద్రుమకర్త కరంబని. న్యాయము సుయ్యకరమని. తత్త్వజ్ఞులు. ద్రుమప్రకాశము తెలిసినవారు. ద్రుమ
 చిమరరు. పేద విడివిడియొసెట్టుకురు.

అర్చి..చ.. అపగతాచైచంతు తనంతుంసహజన్మలుకూర్చుట్టమన

విప్రీలత్యోక్ థుఃషిములస్త్రిగుదురింతయోరాచనంబడిం

ని ప్రజలకెల్ల తన్మమతాప్యనదేనిం శరీరమూర్జిత

నవ ప్రేమను దర్శమునకు నవరాయముదాని త్యజించవచ్చును

టీక. ప్రళయోద్ధృతి భజించుచును. ప్రళయోద్ధృతి సుఖాపవాసై. భజించుచును. సోమి టి. తనయు క. కుమారి

[illegible]

అయితే ప్రభుత్వం పరువకి చామురీ పరమురీ కలవంతు సత్యపర తంత్రి సూరా
నురుల్ దిన్ తురుగా వీస పరబాత సత్యములు బడవ బడెన్ బిరికి.

తేక. న్నరుగ్మూర్త్యుపరసకుం. ధర్మా ధర్మకామహిష్టాసక్త్యుద్దేశవానికి. బ్రహ్మమర్కపరమర్కగలబంధుం. బహిర్ముఖమున్న
 ముక్త్యర్థవిషయకుమరం. సత్త్వపరతంత్రం. ఋతవ్రతాద్దేశవానికి. సురాసురులర్హింతురు. దేవతలరాత్రుసులుప్రాణం
 తులు. కాశ్యప. కాశా. పరబాహుసత్త్వములు. పరబాహుస్త్వోహికాధాకమూర్తి. సత్త్వములు. ఋతసర్వాత్మములు.
 బ్రహ్మవిజ్ఞాన. బలువంతువానికిబ్ర. విమలబహు. చతురగూఢప్ర. . ఇ. సత్త్వంబ్రహ్మతంసప్రసిద్ధిపరః

అంక. ౩. శ్రీకృష్ణ పురస్థానానందమయిన పరమానందమూర్తి బహుప్రాణివత్సలుడయి

సూక్ష్మముడు: ఇమిసము ముగంజూచుకునుచుదిశాపరలోకచింతనక్రింపవలయు.

జీక. అత్యంత చైతన్యముగా. అత్యంత. తనవలె. సర్వభూతాని. సమస్తజంతువీ. అను. అనెచి. పృ
 థాణానచవహూ. పృథాణావాక్యమునుబట్టి. బహుపాణివత్. అర్థ. సమస్తచతురులయందు. నిష్కాణితు
 చేతనాజన్యమరః. వత్సలుడైనందుగలవాడ. సుఖము. శర్మమున్న. దుఃఖము. ఖేదమున్న. సమము
 గా. సరిగా. చరాచరముచు. కనుసంబున్న. సజా. శరీరి. పరలోకచింత. అముష్మికభారమేసయుచు. వ
 ర్తింపవలయు. ఉండవలెను. అనగా సమస్తభూతములను అత్యద్భుతాపముగా జూచుచు సుఖదుః
 ఖాదిప్రేక్ష్యములనమముగా గడుపుతూ పరలోకమంచుచింతగలిగి శరీరధారియుండవలెననావము.

౧౩౦. చీకఁసులవకమీనకంబకముసూరినకుండెకశూరితంబును
 చ్చీరతనకంఠసుబ్బియగుచున్నదిమండెకతెనుదేహముల
 గలిగినవారికిబ్బిదముకాతనపేదనలంచునెరిపె
 నలుగుపాతకబాంసకచెయ్యజననాజనుసబ్బిపెరికి.

చీకఁసులవకమీనకంబకముసూరిన. సులవక. సులిసిపాకంబా. అనగానిబ్బిరముగానిచి. మీన. శరీరమం
 దు. కంఠము. ముల్లు. సూరిన. తాకిన. కుండెకశూరితంబు. కుంఠకుంఠనత్తురు. పిచ్చి. బిల్వపిళ్ళగా. తన
 కుంఠసుబ్బియగు. తన కుయిపాతిబాధయవ్వీసూ. చుట్టెదమండెకతెను. పల్లవలసినదిమరియొకతెను. దేహ
 ముల. శరీరములు. కలిగినవారికిబ్బిదముకా. శరీరముగలవాండ్లెల్లయూపుకాకమికదా. తమపేదనలంచు.
 శరీరవ్యధలని. ఏరెప్ప. ఎచరెప్ప. అలుగుపాతక. కోపముజేసుపాతక. బాంసకచెయ్య. బంధనతాదనమారణిచు
 లకుదూరపె. సబ్బిపెరికి. తెలివిగలవానికి. చనగాదగు. పోనుయోగ్యముగాదు. అనగాశరీరమండెకకాని
 నాముల్లుదగినెత్తురుపిళ్ళగానా తనకుంఠసుబ్బియగుసూరితంబుకదా. అందరికనుబ్బియొనెతిలిసి. తపక
 ముగలవాడుపరహింసకుదూరముగాపోవలెననిబావము.

౧౩౧. క. అనుదధికర్ణునిపలుకులునినిర్భయవృత్తికుంకుదీప్తునిగదియం
 జనితనతనవావాదములనుదానికిశశకపింజలంబులుజెప్పె.

చీక. అనుదధికర్ణునిపలుకులు. అను. అనె. దధికర్ణుని. దధికర్ణుడనెట్లయ్యుక. పలుకులు. మాటలు. విని. అ
 లకించి. నిర్భయవృత్తి. బీతిరబాతవాసారముచేసను. కుంకుదీప్తుని. సంశయమువిడిచి. కదియంజని. దగ్గరికిపో
 యి. తనతనవావాదములను. శశకపింజలహమును. అనగాతమవివాదములను. దానికి. అమార్కాలము
 నకు. శశకపింజలంబులుజెప్పె. కుందీలున్నచిత్రపక్షమున్నపరికననిబావము.

౧౩౨. సీ. చచ్చినయప్పుడాజ్ఞానానారంభికినియెబ్బారెమనియెదరునినము
 తగనిచాంత్రాయణిదిప్రపంబులదేహమతిక్రీశంజునరించుకతనచెవులు
 తావకసూర్యశబ్దస్థిక్రీతికిపాటిసావ్యసావ్యనిరుగడలనిపుడు

శ్రవణములగదిసియజ్ఞస్థనంబునబల్లదొర్చిడమీసద్దెల్లదెలియ.
 ౧౩౩. తి. తగనిమమువంటిమునులకుచగవ్రేదీర్చివేవ్రరుండంగమముమారునిచ్చిసింజి
 మారమరుదెంచితిగిగానెదొల వరాదుజాగుబనిలేదుచూకనుష్టానవేళ.

చీక. చచ్చిన. అల్లశశకపింజలములు తమవృత్తాంతముపల్లనానె. అప్పుడు. అసమయమందు. అజ్ఞాత
 వ్ర. అముసలిపిల్లి. త్రాంతికినియె. అశశకపింజలములతాపల్లచున్నది. బోరిమనియెదరూ. బోరిమనిప
 ల్లచున్నారూ. వినము. మూకునినరాదు. తగని. ఎడతంబవేనప్పువంటి. చాంత్రాయణిదిప్రపంబుల. నెలదిన
 కులవ్రతముమొదలైనదియనుములచేత. దేహము. శరీరము. అతిక్రీశంజునరించుకతన. విక్రయించకట్టిన
 చున. చచ్చిలు. నాశనాత్మములు. తావకసూర్యశబ్దస్థిక్రీతికిపాటిసావ్య. తావక. బూసంబంధమైన. సూర్య
 శబ్దస్థిక్రీతికి. క్షిప్రమూటలంగ్రువారంపడానకు. పాటిసావ్య. సమస్తములుగావ్ర. కావ్ర. అమిమిదను. ఇ
 రుగడలక. రించుదిక్కుల. ఇచ్చిడు. ఈతరుణమందు. శ్రవణములగదిసి. చెవులంటి. అచ్చిస్తనంబున. గొప్పమా
 టల. ఏర్పడ. ఏరెచిరుగా. బూసుద్దెల్ల. బూవృత్తాంతమంతా. తెలియ. గోచరించునప్పుగాను. పల్లచు. చెప్పం
 జి. అనగాఅముసలిపిల్లి. అశశకపింజలములతూ అంటుంది. బోరిమంటూవ్రేనారూనాకునినరాదు. ఏల
 నంటి. సర్వకాలముచాంత్రాయణిచరణిదిప్రతకరణముచేతశరీరమంతాయెండిపోయినందునచెవులునినరా
 వ్ర. బూరిద్దరారండొచ్చెలదగ్గరవంగిబూవృత్తాంతములు గొప్పగాజెప్పితినినియుతరముచెప్పుతాననితా
 త్పర్యము. మమువంటిమునులకు. మావంటిమననశీలురకు. చగవ్రేదీర్చి. వ్యాజ్యపరిష్కారమజ్ఞయనుదగె.
 క్షరమూ. వేవ్రరుండంగ. నానామందియుండగా. పంచాయతీవారుండగాననుట. మముమారునిచ్చిసింజి
 మమ్ము. మారునమ్మ. మారమరుదెంచితిరి. బహుదవ్వవచ్చితిరి. గాన. గవక. త్రావరాదు. ప్రియనరా
 చు. జాగుపనిలేదు. అలగ్యముగూడదు. మాకనుష్టానవేళ. మాకనుష్టానకాలమైనదికాగాశీఘ్రము
 గాజెప్పుమనియర్థము.

౧౩౪. క. అరుదండననికటంబునుకరిగినదధికర్ణుడొప్పువాతినారంజి

మరకు వడబట్టుకొనికం. భరణియంసరికిచంపితగభక్తింజె.

తీక. ముందుచంప. రమనగా. నికటంబునకు. సమీపమునకు. అరిగిన. పోయిన. వదిలెట్లకు. శిష్టి. అంబు. వారి. కారివట్టెచేత. మోరింజె. అశక్తకంబలములను. మరకు వడబట్టుకొని. చిత్తునట్లుగవారిచును. కంధకరియంసరికి. మెడతగకరది. చంపి. వదింజి. చగభక్తింజె. వారాదెసను.

౧౩౫. శి. శ్రుతాశ్రయంబుజుట్టిటకుచట్టిటకిదికారణంబుచెప్పికాకముఖ్యల.

అగములజూచి ఘూకంజెడపట్రిసామ్రాజ్యాభిషేకసంరంభమెడ పనిసానిపనిమానుడనరూపిగూడినపులుగులుచదలెపెరిలుసెసగ

వెసగన్నదెసలకుజ్జీసలారబరచినదర్బాంధమద్దివాంధంబుగనలి

౧౩౬. తి. పసుపుజేగురుకరకంచుమిమిమిదు. మట్టకనుగ్రుడ్ల మణుగురు మిడిపడగ

కంతవవారాత్తములదిశెగలగరింప. గర్భిదర్బాకమునకుకాకమునకయె.

తీక. శ్రుతాశ్రయంబుజుట్టిటకుచట్టిటకిదికారణంబు. శ్రుద్ధ. ఘాతకులయొక్క. శ్రుతయంబు. సజాప ము. మెట్టిటకు. చేరడమునకు. చట్టిటకు. ప్లోతిమెండడమునకు. బ్రిది. చక్రిచిట్టి. నదికారణంబు. పోతు ప్లో. అనిచెప్పి. కాకము. వాయసము. అక్షలఅగములజూచి. అక్షల. సమస్తమైన. అగముల. పన్ను లను. చూచి. కని. ఘూకంజెడ. గూబయెత్తడ. పట్రిసామ్రాజ్యాభిషేకసంరంభమెడ. అగరాజ్యమునకుప ట్టముగట్టుటకెందురయొక్క. అనగాపట్రిరాజ్యాభిషేకమునకుయీగూబతగదనిభావము. పనిసాని పనిమానుడనరూపిగూడినపులుగులుచదలెపెరిలుసెసగ. పనిసానిపని. కార్తీముసానాద్యము. మా నుడన. వారింపందనగా. రూపి. అపనిదిది. కూడినపులుగులు. గుంభచేరినపక్కలన్ని. చదల. అకాశవం దు. పరిలుసెసగ. గాఢసామ్రాజ్యమెందు. వేసకన్నదెసలకుజ్జీసలారబరచినదర్బాంధమద్దివాంధం బుగనలి. వెస. శీఘ్రముగాను. కన్నదెసలకు. అక్షిదిక్కులకు. అజ్ఞానలార. అష్టాంగుతు. పరచిన. పరు గెత్తి. పోగా. వచ్చాంధము. గర్భి ముచితకన్నగానని. అద్దివాంధంబు. అఘూకము. కనకె. కం. పిం

పసుపుజేగురుకరకంచుమిమిమిదు. పచ్చిగాయెట్లుగానుకనిదమనువేషగరిన. మట్టకనుగ్రుడ్లు మణుగురు మిడిప డగ. చంతురమ్మచేత్రా. నీకములచెరిచితనమగుచున్నుండగా. కంతవవారాత్తములదిశెగలకరింప. కంత. గళ మంచుబుజ్జిన. వారాత్తాత్తముల. వారాత్తాత్తములచేతను. దిశె. దిక్కులు. కలకరింప. ప్రతిభ్యనించగా. గర్భిదు ర్బాకమునకు. గర్భి. అహంకారముచేతను. దర్బాకమునకు. మట్టచిట్టిగరిన. కాకమునకు. వాయసము - టాను. అనియె. పలికెను.

౧౩౭. క. పిమిమిమి. ముకుటిలాత్తామహాస్థిమితకుసెగ్గుదలచితివేనీ
కేమిదురితంబునర్చితినెమంతిభవద్దోరూఢినెయిదితగవే.

తీక. పిమిమిమి. సరళముగాని వ్రేదంచుముగలయెరికాకమా. పిమిమిమి. ము. పిమికారణముగా. మ త్తామితకు. నాదిరచనానకు. పగ్గుదలచితివి. తప్పుజెప్పి. తివి. పిమిమిదురితంబునర్చితినెమంతిమిపాపముజేసి తివి. ఏమంతి. ఏమనరాని మాటలుపలికితిని. భవద్దోరూఢినే. నీకుశత్రువేడగా. బ్రిదితగవే. నీకే ప్రకారముజెప్పును భవనా.

౧౩౮. క. శైలవనవనిశ్చలముల. గాలిపొదవేచుదలుపరకుగతెద్దవీమను
సాలములుసత్ప్రయాప్రతి. కాలవచెరాదగ్గమునురుకెనెదన్నజికి.

తీక. శైల. పర్వతసంబంధమైనటువంటి. వన. అరణ్యసంబంధమైనటువంటి. వనిశ్చ. వావాన్నియొక్క. శిల్పి. జ్ఞా లలచేతను. కాలి. దగ్ధమైన. పొదవ. నికుంజములు. పొదలు. బ్రతుకును. పరకుగతె. సుద్ధజీవితను. ద్రవ్యనిరికి నా. సాలములు. చెట్లు. మను బ్రతుకును. సత్ప్రయాప్రతికాలవచెరాదగ్గము. సత్ప్రయా. సత్కర్మమునకు. ప్రతికూల. విఘ్నారకమైన. వచః. వాక్యముచేతను. దగ్ధము. కాల్చబడినది. పన్నతికి. ఏకాలానికి. అసురుసెన ము. బ్రతుకడు. అనగాదావాగ్ధతదగ్ధమైనలతాగ్ధివారములకున్ను. పరకుజ్జీన్నమునైతరువేలకున్నుపు నర్చివనముగలదుగాన. అయ్యేపనికాకుండాచెప్పినమాటలచేతకానినపనులెన్నటికిజీవనమౌదనిభావము

౧౩౯. క. కుచ్చితమిమిమి. కూడుసమకూడినరాజ్యముపింబుచ్చిగా
వచ్చినలాభమిమిమి. మరువంబడదాతరునాతనిజ్జీనీ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ప్రజ్ఞానుభవానిరూపమిదే కరమౌ శిశులూకజాతిః.

జేక. కుష్మంతము. ఇక్ష్వాము. అనగా పరిశ్రాంతము. ఏ బుక్కాడు. ఏ బుజ్జియ్యము. సమకూడినరాజ్యము ఏటబుచ్చగా
సమకూడిన. అనుకూలించినరాజ్యము. సభుత్తము. వీటబుచ్చగా. ఇప్పుడమరేయికా. వచ్చినలాభమిది. పాత్ర
దీనినాదాయమిది. అతరువాత. ఇంకబూదట. ఇట్టినియెచ్చిపోవడ. నీళ్ళజలినయిరాచిడుపని. మరుచంబడడు. మరి
చిపాచబడడు. నాక్ష్యముననుండుదుగాక. అనందముగా వ్రందుచ్చగావే. అనిపనికి. ఈతీరుగాచెప్పి. పోయి. పూజ
ముచేయిను. అనెచ్చినునా. అపశునునా. బెరాదేమిచేకరమిళికులూకజాచికి. కాపులకుగూబుల
కుబరరాధములుత్తిండునది.

౧౪౦. శ్రీ నాగనాథాయ నమః పతి చిరజీవికి బ్రహ్మచర్య నిత్య లాభాదనం

శావనక సేవకే పాపే సమకలు పునుననవడిట్టినయ?

జేకనాని. ప్రసానానించి. వారునుపతి. కాకరాజునమీను వర్ణకు. చిరజీవికి. ఇట్లునాయ? ఈలాగునపరిచు.
 నీతిశీలా. నీతిమంతుడా. బాటసంబాధనకు. ఇష్టమొచ్చుచానను. ఇక్రము. ఇతఃపరము. తేజవీలా. అలనీపి
 చికి. వేగమ. శీఘ్రముగాన. తెలుపుమనిన. పరుగెత్తుమనగాను. అతడిట్లునాయ? అచిరజీవియారీకావల
 కను.

౧౪౧. ప. సందిగ్రహంబు విచారణీయంబు. ప్రసనము బలిష్ఠమయ్యెను వశ్యతః

ప్రశ్న నంబగుటనదియనుంగవాడడు. యానంబునకు లాభియాయదనా

౧౪౨ నూత్యగంబులొప్పువ మూలంబు. ప్రత్యక్షమై యిరుది కులంబుగా వంబును

ద్వైతాన్ని పంతులు పొందుదు. సంతోషంబున జైత్ర, వ్యంబు వినునాశరీరప

తనపర్యంతంబు సీకార్యంబునకై పాటు బడగలవాడ.

తేజః సంక్షిప్తాగ్రహం బు. సమాధానమయ్యైత్యము. ప్రాబ్ధికస్త్రు. సమాధానము. కలహము. విచారణోపాయము
యోచనాచయ దగినది. ప్రసనము. వివాససద్ధానము. బలిష్ఠమయ్యై. ద్విధామైనదే నప్రతికిని. అపద్ధిచరిత్ర
స్థానంబగుట. సమీపమందు శత్రుస్థలముగలదాట. అదియునుంగూడదు. అదిపరిపడదు. యోనంబు

నకు. యుద్ధానకు పోవడానకు. లాభ్యచాలదు. సైన్యాదిబలము సంపూర్ణముగా లేదు. స్థానత్యాగంబు. జాగ్రత్తాదిచి
పోవడము. లాభువమూలంబు. చులకదనానికేమిదలు. ప్రత్యాప్తసన్నాధికులంబు భావంబగుట. ప్రత్యాప్తసన్నాధి
వమందు. నిరాధికులంబు. శత్రుసమూహము. అభావంబగుట. పేకపోయినందున. ద్వైధిభావంబు పొసగదు. భేదము
చేట్టిండుట సరిపడదు. సంశ్రయంబు. బలవంతునిచేపట్టుట. శత్రుసమూత్రయముచేతకార్యము సాధించుట. అన్నిటి
కికర్షణంబు. సర్వమునకున్న జేయదగినది. ఐను. అకర్ణి వ్యూహ. నాశరసతనపర్వతంబు. నాదేహముపడిపర్వతము
నికార్యబునకై. నిపనకై. పాటుబడగలవాడ. కష్టముజెందగలవాడను.

౧౪౩.౯. పలుచేరుకృష్ణపైరులునుహిలభుద్ధులు వినుతులున్న పరకాశ్చింబు

చైతన్యమును మునుపటివలె పునరుద్ధరించుటకు ప్రయత్నించుట.

జీక. పలువురు. బహుమంది. కృతజ్ఞులు. కృత.చిరుబడ్డవారులు. విశాద్ముగలవారున్ను. మతిబలధుర్వు
లు. బుద్ధిసామర్థ్యముగలిగిన. విమచులు. మూర్ఖులు. ట్లు. అండినట్లైతే. పరకార్యంబు. అన్యప్రాయాజన
ములు. సావితిపడుకొ. నశించును. చెడు. భంగమగును. మును. ట్లు. ధూర్వులు. దుష్టులు. మిక్కి. మిషమును
కుక్కజేసి. కునకముగానునచ్చి. విప్ర. బ్రాహ్మణుని. తాలె. మిక్కినువిడిచి పోయ్యిటట్లుచేయవలె.

౧౪౪. క. నా వివాహం ను సహజ చిత్త వికల్ప భయ నిశ్చలాయ లా

గీ విధమున పుటపడజచ్చి మా బిడ్డయొడననిననతనికొక పడిట్టెనియ్యె.

తేకనావిని అచిరజీవితపుగానే యాచించి వారసుపతి మేఘవర్ణుడు. చిరజీవికి నిష్ఠునియై. చిరజీవితాపల్ల
చూర్చాడు. నీతిశీలా. న్యాయస్థుడా. పలారీతిద్వమతిటపడజెప్పమానియదననిన. ఈ వృత్తాంతమిట్లనోవి
శదముగా పలుకుమా యాకర్ణింపు చూర్చాననియడుగరానీ. అతనికతడిట్లనియో. మేఘవర్ణునికి చిరజీవియరా
ప్రకారము పోనను.

౧౪౫॥ సీ॥ చెనటియవాకులపాటుచేనలంగినసాధులరులకుజ్ఞుగునాదరణమూరి,

శ్రీమతి వరంబకాశ్చిస్రక్రీనమహామధురధర్మసాక్షిహాస్తిరీకజ్జు

పల్లభంగమునమాటపట్టుకొనినైకమునకునెత్తొకి, నిచ్చినసుధాత

హాళినున్నత, చందాలుర మాధవాచార్యనధురంధరులజేసినమనుండు
 ౧౪౮౬. కాలగతిచేర్చినలజ్జగలగబడిన. సరసులకునిర్మలభ్రంబుసంఘటించు
 నాల్గొసంధాంతుకుండునాల్గొత్తకంచె. సన్నతానంతుడవనివసంతుడంత.

తీరచెనటియారులపాటుచేనలంగిన. చేనటిచెడువాడుజేసిన. ఆకులపాటుచే. వ్యాకులక్రియచేతను. నలంగిన
 సునిగిన. సాధుతరులకు. సజ్జనులకు. అజ్ఞానుకు. సంతోషమిచ్చేది. అదరణమూర్తి. అపకారశరీరాధానమునం
 టిన్ని. అర్థాంతరము. చేనటియారులపాటుచే జ్ఞామైనపక్షములు పడినందున. నలంగిన. చిక్కిన. సాధుతరు
 లకు. సద్భక్తునులకు. అజ్ఞానుకు. వికసనమిచ్చిన. అదరణమూర్తి. అంతఃకరణగలవాడైనటుచెట్టి. అ
 నగాదుర్మార్గులజేసినవ్యాకులీకరణముచేత అన్నిసాధుజనుల సంతోషపట్టినవరూపకారింకు
 నిన్ని. వాయువ్యచేతరానిపోయినఅకులుగలచెట్లకుచిగురుకట్టినధర్మాత్ముడనిన్నియర్థము. జేమతివ్రాం
 బకాజీతి. జేమ. భయంకరులయొక్క. తీవ్ర. తీవ్రముడైనటువంటి. అంబక. జాణములనల్లనచ్చిన. జేతి. భ
 యముచేతను. సూక్ష్మ. శుభించిన. మహామధురధర్మని. మహామంచిచ్చిన్నామయొక్క. మెచ్చి. ఉపద్ర
 వమును. మాన్యు. పోగొట్టిన. పెజ్జు. పెద్దదైనటువంటి. అర్థాంతరము. జేమ. శవసాక్షియొక్క. తీవ్ర.
 పెడినటువంటి. అంబక. పాలాన్నముయొక్క. జేతి. భయంకరవాడైనచేతను. సూక్ష్మ. చక్కదైన. మహామధురధ
 ర్మని. చేరుకునిల్లుయొక్క. మన్నదునియొక్కనుట. మెచ్చి. క్షయమును. మాన్యు. పోగొట్టిన. పెజ్జు. పెద్దదైన
 టువంటి. భయంకరులయొక్క తీవ్రజాణములనల్ల. పట్టినభయముచేత సూక్ష్మధర్మాత్ములజీతినపోగా
 త్తినవాడనిన్ని. శివోనీశాలనలచక్కదైనమన్నమనితిరిగితిరిగిటట్లుచేసినవిద్యారోగిషవంతుడనిన్నిభావము.
 వసంతాగమంబునకామోద్దీపనమైనందునననితయినచేతు. ఫలభంగమునమాటపట్టుజారిపెట్టకమునకు
 ఫలభంగమున. పరుపండనందున. మాటపట్టుజారిన. గడువనప్పిన. పుకమునకు. రూకలకు. సత్కాక్తి
 నిచ్చిన. నిజమైనమాటచెప్పిన. అనగావచ్చే పయికులాయినాననిమాటయిచ్చిన. సుదాత. వదాన్యుడు
 అర్థాంతరము. ఫలభంగమున. ఫలకాలాతిక్రమముచేతను. మాటపట్టుజారిన. పలుకులుజేడినకొరమున

కు. కలాకిలను. పులకు. సెట్టాకు. విజ్ఞాన. యుధాధ్యక్షామెనునెన. సుదాత. మంచితాగి. అనగా పురుషులనందెనగచే
 విజ్ఞానవాకలుచేర్చేట్లుంట్లే యిస్తాననియధాక్షమంచెప్పినవదానాడనిన్ని. శ్రీ. పూర్వమునవిప్లవముచేకకలాకిల
 కుండుగాపుకాకమునున్నరమిచ్చి. కదాతనిభావము. హాళినున్నత. చందాలుర. హాళి. యిచ్చేచేతను. అన్నత. చం
 లుర. అన్నత. అజ్ఞానుడైన. చందాలుర. పొలవాండ్రను. పరాధవాచ్చినమరంధరులజేసినమనుండు. విష్ణుశా
 జావంతులజేడిచేసుప్పువాడు. అర్థాంతరము. అన్నత. చందాలుర. అన్నత. అన్నతకునుమనుండు. చండ. తీవ్ర
 గమనములుగల్గినటువంటి. అయిర. తుమ్మనలనిన్నిచేప్పవచ్చును. అన్నత. మదింజిన. చందాలుర. తుమ్మదలను. మాధవా
 చార్యమరంధరుల. మదుపానదుర్మలజేసిన. పుసుండు. సమర్థుడు. అనగా. అన్నతమైనచందాలులభగవద్దర్శనశీలులచే
 సనవాడనిన్ని. అన్నతముడైనతుమ్మదలమరంధపానపంతులజేసినవాడనిన్నిభావము. కాలగతిచేర్చినలజ్జగలగబడి
 న. కాలగతి. దైవవశముచేతను. పుచ్చు. పుచ్చుమొదిన. అలజ్జ. అపకలచేత. కలకబడిన. కష్టపడిన. సరసులకునిర్మలభ్రంబు
 సంఘటించునాల్గొసంధాంతుకుండు. సరసులకు. సజ్జనులకు. నిర్మలభ్రంబు. నిశ్చింతమను. సంఘటించు. కలకజేసినటి
 నాల్గొసంధాంతుకుండు. సుయమునిచ్చినాడైన. అర్థాంతరము. కాలగతి. వర్షాకాలపాటించేత. బెర్చు. పుచ్చుమొం
 టిన. అలజ్జ. అముసురువానలచేతను. కలకబడి. కలకషమొస్తిన. సరసులకు. కాసాకములకు. నిర్మలభ్రంబు
 పుచ్చుచేర్చవలెను. సంఘటించు. సంపాదించు. నాల్గొసంధాంతుకుండు. సుయప్రవాహకుండు అయిన. సన్నతానం
 తుండు. సన్నత. స్వవముడయబడిన. అనంతుడు. హాళిగల్గిన. వసంతుడు. మదుపానము. అదని. భూనియం
 డు. సాక్షాత్కరంచ. సుతీక్ష్ణమాయెను. దైవగతిచేతకష్టపడుతూపోడిసజ్జనులకష్టముపోగొట్టిసుయమి
 చ్చినవాడనిన్ని. వర్షాకాలమందడికముగాగొరిసెజ్జచేతబురుదైననీళ్లుగలసరస్సులలోనీళ్లుతీర్చినాడనిన్ని
 భావము.

౧౪౮౬. ముక్తపతవాళిజమునచేతసకలించికళికలస్థులకలుగలగజేసి
 పాతిపోనితాచీలపూలదండలుజుట్టికడవనిమధుసాక్షికమునదర్శి
 రణదళిర్ముంకారమణితమునుఘటియించితినివత్సరలూరుమానినాని
 సరనినున్నపపలస్సనములుకబళించికళిదరుతనువనికారినించి

౧౫౩.౯. ఓకరిరువ్వుగారందరు నకటాచ్చాగింబుకుక్రయనిపియిందరి

జిల్లా మనియోజిడిచ్చి తిరుకతుకన సునవ్వి కుండు దూర వచ్చి జూప.

[illegible]

౧౫౪.వ. అనివారణస్థలదచ్చి గంబగుచ్చా గంబునిడిచి విప్రండుస్థూర్ణ

శరంబగుసరంబునకు నా నాడ్గియై చనియెనప్పుడు భూత్తులు

౧౫౫ ప్ర. పో. పో. సమాచారములను గురించి సంగ్రహించుటకు లక్ష్యము

ತುನಿಂಕುಂತ್ಯೈಜಂಬುಜಂಪ್ರಿತುನಿ ಇದ್ದುಂಜಿರ್ದುಂಪ್ರಾಪ್ತಾಕಾಃಪ್ರೀತಾಃಪ್ರೀತಿ

గణంబులు గలవారలు పరులకార్యములు నిర్వహించుటజేసి

ప్రకాశమువల్ల కింతుకనిమరియుచిరజ్జీవమును నొనర్చునాలోకించి.

జేక. వివాహానంతరము దత్తవంతులు. వివాహానంతరము పుట్టినవారు. వివాహానంతరము పుట్టినవారు. వివాహానంతరము పుట్టినవారు.

గణనాచరించుబద్ధతవంటిది. అప్పుడు సైన్స్ మ్యాగజిన్ ప్రకటించింది. పర్యవేక్షకులను సరిగ్గా గణనాచరించుబద్ధతవంటిది. అప్పుడు

రకము. అచ్చాగంబగు. కల్పవృక్షసాక్షాదముగఁగి నెఱువఁజే. చ్చాగంబు. యజ్ఞాత్మాజమున. ఐతిహి. వచ

విష్ణు. విష్ణు ండు బ్రాహ్మణుడు. ప్రార్థన శరంబగు. ప్రార్థన. వింకిన. శరంబగు. జలము గలిగిన. సరంబు

నకల. కానాంకమునకల. స్నానార్థమై చదియె. పంజనము నకు జెడియెను. అష్టండు. అశమయమం

దు. భార్యలు. దుష్టులు. ప్రవేశిస్తానని వానాననులగుచు. ప్రవేశిం. అతిశయస్థి ననవ్వించె

నం. బాసమన. పుకాశి పాదంబు దిన్. ఎనమలగుచునె. ముప్పుములుగలవారలగుచున్న. పం

[illegible]

తంబులొద్దటి సుకార్తే ముద్దరించారని మరియించి జేసి మేలు వర్జనాలొకించి. అట్లు అప్రకారమనాను. పక్షా

కాశీకి జననింబులుగలవారలును జ్ఞానామయ్య మున్ను కార్తీచేయత్ గ్రహియున్న ద్వితీ సాహ

సముద్రము, ప్రాచీనము, పడమర, గుణములు, గుణములు, కలవాదలు, కలిగినవారు, పరులకార్యములు, పరుల, ప్ర

సమైక్యతార్థములు. పనులను. విమాతంబులుజనించుచు. స్వీకారము. తనప్రయాజనమునను. ౧౮౪౮.

తెలుగు, తుదవస్తువులు, తెలుగు, ప్రాచీన, కాకమునుగిరి, మురియ్య, పండియ, చిరజీవి, చిరజీవియనవాంఛనము

శ్రీ. మేఘవర్షనామోక్తి. మేఘవర్షదేవనామసరాజును చూచి.

౧౫౬. క. చనలావ్రి లూచిప్రకాశకాయ శరీరకక, కణములు మేనం

జానికి చట్టాన్ని నంది డిచ్చనుడు పహరిర పొత భూమి జాతంబులకు.

తే. ప. ప. మంత్రియ్యనచిరజీవియ్యుడు. లా. ప. ల. ర. క. లు. పు. పి. పి. కి. పు. త. కా. క. నా. కాయ. ప. ర. ర. క. క. గ. ము.

లు. ప్లీ. త. చచ్చి నీటువంటి. కాకనికాయ. వాయుసభ గుంభ లయొక్క. శరీర. ది హాములయందుండి. జి. రక.

కణములు. స్వచ్ఛజీవులు. మృతకణములు. నాశరీరములు. చికి. చికి. వర్షాగ్రమునందు. సుక్రిశ్లేష్మకేసరము

చు. గి. పు. చి. పుషపాతిరవారభూమిజాతంబులకు. పుషపాతిరవార. పుషపాతమున. భూమిజా

ಪ್ರಜ್ಞಾಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕಾ. ಚನುಡು. ಪಾಂಡು.

౧౫౪-౬. అరిమర్దనుపరిసరిస్ట్రాద్దరొడంబ్ కెరళిహాతశిష్రప

ప్రకటన కిరణబ్దజింతో హనుడాపనవారిబెన్నానాపనవారి.

టీక: ప్రతిమర్దనుపరి. ప్రతిమర్దనుడనే గూబరాజుయొక్క పేరు. సరిపెండ్రు. అర్ధరాత్రుమందు. స

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

உள்ளேயே இருக்கிறேன். உங்களுக்கு என்ன வேண்டும்?

[illegible]

[illegible]

౧౮౩౯, ప్రభుత్వమునకును సేవలందును

జునరించి నక్రమరిపరిమునైయిచ్చులనుచుట్టుముట్టించెదె?

పోక. ప్రాంతలచి. చాలా గుయో చించి. శీర్ష. ద్విదముగాను. నిలిచి. ట్రాం.డి. పనిబడి. అక్కరబట్టి. చిరజీవి. చిరజీవి
యోసే నాయన మంత్రి. ఏరు పడ. పరిగెట్టుగాను. ఒక శబ్దంబు నరించిన. ఒక కరాత గుయ్యగా. పరి. పూర్వకస్థాన
మా. శ్రామ్యరి. పేనక్కరిగి. మునుప్పే. సేనా ముయ్యముగని. అట్టెలను. అట్టెట్టెట్టెట్టెను. చుట్టు. అంతటాను
న్న. ముట్టే. తాకినట్టు. పట్టే. గ్రహాంతుకానను.

౧౮౪౬ క్క పట్టుకుని చంపమింపఁకై కట్టాయల పడక నెరుగుగా వ్రననతని?

చుట్టమూవలేసునిచనిపతిక్రొత్తమరణబట్టికాశికంబులునినిచేసె.

తీక్ష్ణచక్షుకునిచంపమంపక్ష. గ్రావాంచుకునివధించుటకున్న. సుంపక్ష. కుష్టేటంచుకున్న. కట్టాయతపక్ష. పు
యత్తమంసంకుశ. పరుగుసావన. తలసుగనక. ప్రచక్ష. అచిరజీవిని. చుట్టమనవ. బంధువ్యవహారం. కునిచ
ని. తీక్ష్ణచక్షియి. పక్షి. కాజుయొక్క. కట్టెడురంబెట్టి. సమస్తముగానంచ. కౌశికంబులు. పునాకవలులు
నివర్త. నిలువబడిను.

౧౨౫౫. ౩. మూఠగరుదుత్తరుని ప్రారణదలార్ వాత్సవ్యాక్యోపసంపదో

— దేశమున జూచి గర్వము! మారెంబో మా కులబిరూధి మద్దనుడనియో?

తేక. చూరి తగరుదుత్తురు. చూరిత. పోయినటువంటి. గరుదుత్తురు. రక్కలు గరిగినటువంటిది. విసారణ

1. అంబాదేవ్‌రాజ్‌, డి.ఎస్. మురికికొట్టిబుట్టియవంటి. ప్రజానామ. కక్. ముచేత. అంబాదేవ్‌. ఎ. జ్ఞానాశేయబ
 క్కమవంటి. అక్కిలి. కత్తెము కలిగివంటి. అలలి. అచిరజీవి. తరకువజూచి. పాతకనామనవాక్. గర్భిన
 నూరింజూర్. ప్రజాంకార సూచకవాక్. నలుచేతనం. తొరొగిమ్మనుడు. అరిమ్మనుడు. అనియే. పరికెను.

అల్ల.శ. ఓరసేపి వ్విడవ్విరబుట్కొత్తవననద్దొడిచెంప్రసనా

— పేరుచిర శివయనినందు (పాఠగుడాయనయులొకపైకిరుగించె?

[illegible]

౧౯౨.క. పరుగించినమించిననాడైరనిట్లను ప్రమాదానికి నిశ్చయింపబడి

తెరగుచిరజీవిని నరప్రరేకకృత్తరాజు మర్రిచుగదా.

తీక. పరిగించి నెత్తించుచున్నానను. మించినదివేర. అతిశయ భావన. పూర్వకమునకు. అరిమన
డు. ఇట్లును. ఈమాట అర్థము. చిరజీవి. ఓయి చిరజీవియనైనాంచునవంబ్ర. ఇట్లుగుటకు. ఈనీచదశాం
జానకు. పితరగు. ఏమిహామివ్ర. ఇన్న. అర్థకరాజు. అమెప్పువల్లుడు. అరమరెక. సంశయమునక.
మొందుగదా. మన్ననజేసుగదా.

దివస్పతికి ప్రసాదము యుంజూతమే పువరు నకు ముఖ్యప్రధానముండవలె.

శ్రీతిరుప్పవేళుండువు. ధన్యుండువు. మాన్యుండువు శిరయ్యైకైతక్కయైనకుయిన్

చ దశరాసేర్చుమోక్షాసద్భింబునుంజెప్పుమనినచిరజీవియరిమర్దనానాలోకించి..

తే॥ దివస్మృతికేదేంద్రానికీ. బ్రహ్మస్మృతియంచూతే. సురాచార్యునివేదనం. పేషునర్జునికీ. వాయుసకాటనకు
మంజుప్రధానమండవీ. ప్రధానమంద్రానికీ. నీతిపథీమండవీ. నయమార్గప్రవర్తకుండవీ. ధన్యుండవీ. బ్రహ్మేశ్వరుండవీ.
మాన్యుండవీ. మానసియుండవీ. నీయత్తికీతవీ. త్పునకు. నీవంతోచేయబద్ధకార్యముగలవానికీ. ఇ
న్ద్రుండవీ. జడవరానర్జునుకూ. ఈహీనావస్థరావస్థనామయ్యా. సర్వంబునంజెప్పుమనిన. అంతాపల్కుమన

గాను. చిరజీవి. చిరజీవయనీవాయసమంత్ర. అరిమర్దనుని. అరిమర్దనుడని పూర్వకాజును. అలాగిం. చూచి. అతరముజెప్పురాడు.

౧౮౯. చ. తనపనుకాకి మూకలనదాటులనిభటకూటిజుట్టికా
నని తరిజంపి చన్నమరునాడు మౌతరభృత్యవర్గమున
కనుకనొట్టి నట్టిచికార్యము వాయసభర్తాపడిన
మనమునకుంకువేకనరిమర్దనునింగమమంతినాతని.

టీక. తనపనుకాకి మూకల. తన. తనయొక్క. పను. పనుకాకి. కాకి మూకల. వాయసభర్తాగంధ. అవాటుల. పను
రిపాటున. నిభటకూటి. నిజకులాచ్చి. చుట్టి. అవరించుకొని. కానంతరి. చిరజీవినాడున. చంపి చన్న. వచ్చిచిహ్ని
యిన. మరునాడు. మరుసటిదినము. మౌతరభృత్యవర్గమున. మౌతర. చావగామినిన. భృత్యవర్గమున. భటస
మూహములు. కనుకని. జాగ్రతకల్గి. కుట్టి. నివింపగా. నట్టిచి. నన్ను అమంతించి. కార్యము. చేయవనినపని
వాయసభర్తాపడిన. కాకరాజుగనాను. మనమునకుంకువేక. మనస్సునభయమొక. అతని. అవాయ
సరాజును. అరిమర్దనుని. అరిమర్దనుడనునను. కనుమంతి. కలిసి చూడమన్నాను

౧౯౦. అ. పూరబలుండుగాడతరుకూటరదుర్గనివారిరాత్రిసం
చారనిరంకుళుండు పటుశార్మ్యధనుండరి మర్దనుండుపూ
రూరగభంగిచంపతలనుండగనెట్టిది నిద్రవచ్చునీ
వారికినికొనెట్లు మనవచ్చు శుభంబుభజింపుమాయన.

టీక. పూరబలుండు. పూర. భయంకరమైన. బలుండు. సత్త్వముగలవాడు. సనగలవాడనిచ్చివచ్చును
గాడతరుకూటరదుర్గనివారి. గాడ. భృత్యమునటువంటి. తరుకూటర. వృక్షజలమనెటి. దుర్గనివారి.
పాండవశక్తిమైనస్తలమందు సంచరించేవాడు. రాత్రిసంచారనిరంకుళుండు. రాత్రిసంచార. రియితిగు
టంకుండు. నిరంకుళుండు. నేర్పరినివాడు. అనగా నడ్డమొనరివాడు. పటుశార్మ్యధనుండు. పటు. బటు
పైన. శార్మ్య. పరాక్రమమీ. ధనుండు. ద్రవ్యంగాలవాడు. అరిమర్దనుండు. ఇటువంటి అరిమర్దనుడ
నెగూబరాజు. అలాగిం. దారుణసర్వమువలె. చంపతలనుండగ. దవడికిందనొండగా. ఎట్టిది

నిద్రవచ్చు. ఏత్రకారమునుకలుగును. నీవారికినికును. నీచమూహమునకునునీకున్ను. ఎట్లు మనవచ్చు. ఎ
ట్లా మనవచ్చును. అయిన. అరిమర్దనుని. భజింపు. కలి. మ. శుభంబు. కల్యాణము. వచ్చు. కలుగును
ఈవచ్చిమునందు వచ్చుననిత్రయ అభ్యవారముచేసుకొనవలెను.

౧౯౧. క. అరిమర్దనునిటకనిమని. తిరిగినజమనెరారుదన్నితిరినాబుద్ధి
చెరియింపుడనినవాయస. చరివృథుడందులకు మంకిపడినావొక.

టీక. ఇటు. ఇకమీదట. అరిమర్దనుని. అరిమర్దనుని. కని. చూచి. మనితిరిగిన. బ్రతికి మళ్ళికొరాయనా. జ
మనెరారు. మృత్యుముఖము. తన్నితిరి. పాదపాదనమౌతేతిరి. నాబుద్ధి. నా మతి. సకారము. చెరి
యింపుడు. నడవడి. అనిన. అనగా. వాయసపరివృద్ధుడు. కాకరాజు సమీపవర్ణుడు. అందలికు
చిహ్నంబులకు. మంకిపడి. అత్యంత హాపద్ధవాడ. నావంక. నాతట్లు. అనగా. అరిమర్దనునిజూచి
దయసంపాదించుకొని విరారుమరణవచ్చుకొరా మృత్యుముఖముతన్నితిరి. అంతచావోనివారు అయి
తిరికానా నాబుద్ధి వినినెట్టి నప్రకారముగా నడుచుకొనం. అనగా నెయిరా వరాటలకుకొ
పముచినినవాడమేపువర్ణుడనాతట్లు.

౧౯౨. అ. చూచివాతప్రధానుడనుచు? మదిపెద్దయునన్నియుండునీ
నీచువిరూడి పక్షుడనినరనెరరా తుడినిశ్చయింపనిం
డిచెడుసొట్టుకాల్గిచెనెచెడుంబ్రతుకంచునూచిచె
వైచియులకాశ్చక్రినవత్తులైవిడిపించుమట్టిప.

టీక. చూచి. కని. వాతప్రధానుడనుచు. నన్నిన మంత్రయమకొంచున్ను. మది. మనస్సుయందు. పెద్ద
యు. సొట్టు. నా. నన్నియుండు. విశ్చిసిం. చియందును. ఈనీచు. ఈకొంచమువాల్గి. విరూడిపక్షు
డని. శత్రు. పక్షు. నవాడని. మది. కడకు. నిశ్చయింప. నిర్ణయముచేయను. నీర. పరగళపోతిని. అ
యో. అయ్యో. ఇందు. ఇంకమనదగ్గరను. ఈచెడుసొట్టు. ఈదుష్టుడనవాడు. కాల్గిచెనె. చ
రణమూడియున్నట్లయెనా. బ్రతుకు. మనమనుట. నడునంచు. వృక్షమౌతేవీనని. అచిహ్న
వైచి. కల్యాణకల్యాణి. అలాగిం. గూబలుదీనెటంచుకు. అవత్తులై. దయనివాడ. మట్టి

[illegible][illegible]

స్నేహం దురుదైర్ఘ్యం కలిగి వేరేపడు. జలుగు. కస్తూరి. మృదాంగ. మృదాంగ. గోదావరి. బలవంతు. క
 న్నానకు ముట్టున్న గోపకుర్యైవ వాసే శిలయందున్న. పరిగమాయం మందు. ముఖము పురుగుకానరాకుండకాప
 దమున్న. తాళపుతాకు. జీగములను తేనెవస్తువున్న. పైలగోచి. నల్లనికాపినమొన్న. మడుపు హాకులు. మడి
 చినతమలపాకులున్న. పోకపొడి. వక్రలచూర్ణమున్న. కాయం. సున్నమునుంచెడిన్ని. మోరచ్చుచిప్పులొమార.
 ముందటివారమందు. అచ్చుచిప్పులు. పుకవిధిమైనపాదరక్షలున్న. మోరచ్చుచిప్పులనగా ముందరి తిట్టుకొర
 వోవనకతట్టున్న. వనకతట్టుకొరవో ముందరి తిట్టుకొరచిప్పులు. ఇంద్రుని నమోత తూర్పునకొస్త. పరమతికి
 యినట్టు జాడయగుపడును. అనగా మంగలచిప్పులవనకమందుగా కూర్చోడముకలిగియుండవలసివ.
 చు జగవృత్తికి చికిత్స. భుజగ. సర్పదష్టమునకున్న. వృత్తి. శాకకేట దష్టమునకైన. చికిత్స. అతొగ్గిరమ్మన
 యాపద్దమున్న. సుప్తి. వృద్ధి కరాపదకొద్దదము. సుప్తి. నిద్రను. వృద్ధి కర. పక్వవైశిషి. తాపదస్త్రాదము.
 తైషజ్జిహ్వారము. అసితవసనభంగంబు. నల్లని గుడ్డపరికరమున్న. పడతతివంకనికయం. నిరస్సనకువనకటి
 వారమందు. వక్రముగారవేసుకున్న జుట్టున్న. కారుకునుమేను. నల్లనివాయ గలదివారమున్న. పరనికన్నలు
 జేగురించినేత్రములున్న. రక్తనేత్రములనుట. అమర. ఈ పయినచెప్పిన వన్నియున్నగా. అచ్చడు. అయి
 ర్థరాత్రపేళంబు. దూరితవ్రాసుడు. దూరిత. దవ్విరాచయబడినప్పువంటి. తాగుడు. భయముగలటు
 వంటి. పకమంగలంబు. పకచూరుడు. అనగా భయరవాతుడనయికచూరుడనుట.

—౧౨. శ్రీ. వచ్చితిమృతలవరులుగై నకుండఁ బవరిజ్ఞాత్తుఁబలపమునఁబ్రాసి
ముంచికన్తుప్రకృత్యమొననెఁ బొట్టించియొయ్యమియ్యినశిలలూడదివిసి
వివరమిర్పరదియొసెంబడిపదములునడపినట్టింకలుడడవిచూచి
యలుకుడువకుండఁదిలసియిచమరవారి నాకిటిగడియనెవ్వడినడచి

— ౧౩ — గాఢా కుండ పలుతురుగా కయుండకరకుకరబట్టకన్నప్రగంధగట్ట
యొడలను ములువల్లో రసవిచేతునగు సరసకేతర బరికించి జలదరించి..

తీర్చి వచ్చి. అయింటి దగ్గరకొచ్చి. ద్విమృతు వలనరులు కనసినకుండు. ద్విమృతు. సందరించు మండేటి. వలనరులు

అరెసులు. చలార్లనుట. కనుసునకుండ. చూడకుండాను. బవరిచుట్టగబలపము అనవ్రాసె. పెద్దగుండుగా వ్రాసె
 శిలచితనుగితనిసి. ముంచికన్నప్రకటమైననెట. పట్టించి. ముంచి. తాగరాకు పోనిచ్చి. కన్నప్రకటమైన. బిలమును
 వేసెయ్యడ ప్రకటనచితను. పట్టెట్టించి. భేదించి. ఓయ్యసెయ్యనసిలలూడదినిసి. ఓయ్యసెయ్యన. మెల్లమెల్లగా
 శిలలూడదినిసి. రాళ్లు పడిటట్టుగాగుంజి. వివరమెర్పరచి. బిలమునుకలగజేసి. ప్రాపించడి. ప్రబిలముతరాడను.
 పదములునడిసినట్లొకలుదడవిచూచి. పదములునడిపి. చరణములనుసాచి. నట్లొకలు. నాలుగుపట్లను. ప
 డవి. స్త్రీశించి. చూచి. తెలిసి. అలుకుడుకేకుండెదినిసియిట్టాకచారివాకి జిగడియెనెప్పడినడచి. అలుకుడు.
 వీనియ. కకుండ. పమినట్టుగా. తెలిసి. పరిగి. ఇల్లారచారి. శ్రీహములప్రవేశించి. వాకి జిగడియ. తలు.
 ప్రనకడ్డముగావేసినపువంటి అర్గళమునను. నెప్పడి. సీమ్రుముగా. నడచి. తీసి. గారాకుండపెలుతురుగా
 కయిండు. గారాకుండ. వాయుప్రసరణముగాకయిండుటట్టుగానున్న. పెలుతురుగాకయిండు. అక
 న్నమువేసినబిలమునుంచి యింట్లోకిదీర్చిరాకుండెటట్టుగానున్న. కరకుకరబట్టకన్నంపు గండికట్టి. కరకు. ము
 దకపానపువంటి. కరబట్ట. నల్లనిగుడ్డచితను. కన్నంపుగండి. ప్రవృబడినబిలమును. కట్టి. అచ్చాదించి. ఓడవి
 సుమ్ములువేర్చిరయెఱుఁచెనునగ. ఓడవి. శరీరమయెక్కు. సుమ్ములు. భూషణములను. వేర్చిర. ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా
 ఓవిచెనునగ. సడలించి గ్రహించుకురకు. సరసకేతరపరికించి జలదరించి. సరసకు. సఖిపమునకు. పతర. అ
 మంగవాడురాగాను. పరికించి. చూచి. జలదరించి. భయపడినదే. అనగామంగవాడు తనదగ్గరికి వచ్చెట
 ప్పుటికి అసెట్టివానిచూచి మనసులోభయపడెననుట.

— గో.క.కచభరమువిరియవోభప్రపయంబల్లాడబరణపరిరంభింపె

నీ చిరగతి రూపవతిని జిక్కుచి విడుదల చేయమంటున్నావని తెలుసుకున్నావా?

తే॥ కచభరము విరియ. కచభరము. కెప్పు. విరియ. విరియ. వీడగా. వరీరప్రచయంబల్లాడ. వరీర. ముత్త,
లసరములయొక్క ప్రచయంబు. సమూహము. అల్లాడ. చరింపగా. పరచి. పరైత్తిపరీయి. రూప
వతి. రూపవతియనెను గలజరినానిభార్య. రుచిర. మనూహరమ్మనటవంటి. గతి. పైన్నిరచెనను. ని
జకుచరిచుచాగ్రములునాటెను. నిజ. తనయొక్క. కుచరిచుచాగ్రములు. గజనిమ్మపండ్లవంటిను.

న ములకునలు. నా తోకెన. గుచ్చుకునేటట్లుగాను ప్రాణ శక్తి. తనమగని. పరిరంజించి. అతింగనముచేసుకొనేను. అదింగవానినిచూచినమాత్రమచేత భయపడనద్దరూపవతియనెడిరుగనినచేరివానిపండ్లాముశీఘ్రముగా పరుగెక్కి పోయి తనమగని తనకుచాగ్రములు వానిరుమ్మనగుచ్చుకునేటట్లుగా అతింగనముచేసిన నగా అదింగవానివల్ల సైత్రీకమనూ చీష్టము పులించెననుట.

—౧౫. పి. యువతజేసినయ ప్రాహ్లాపచారమునకుపెసబున్న ముట్టియముసలసైత్రీ యిచ్చినచేరువంది ముచ్చటైనను ముగంజీనిరక్త సుతనుదానవచ్చి ననుగ్రుచ్చికానిలించినదేనెడిందుకుకారణంబేమినిగలుగవలయు ననిచెనల్పింకలరసియెక్కడ భయంకరహాతికరునిదస్సరునిగాంచి.

—౧౬. పి. యిదజేమామూలబా శుభశ్లితికెననుదుపెన్నిదానంబుగనుసన్నపదజూపె నీరదూదయమరసినెన్నిదూపె సమ్యదంబందియాపరాస్థితికనియె.

తీక. యువతజేసినయ ప్రాహ్లాపచారమునకుపెసబున్న ముట్టియముసలసైత్రీ. యువతజేసిన. తనభార్యసల్ప నప్పువంటి. అప్రాహ్లాపచారమునకు. అప్రాహ్లా. ముందెన్నడుచేయబడనప్పువంటి. అపచారమునకునెవకు పెస. శీఘ్రముగాను. బున్నవంటి. అకాశమునంటి. అమ్యుసలసైత్రీ. అచేరిసైత్రీ. ఇచ్చినచేరువంది. ఇచ్చి. యిచ్చినముగాను. అచ్చేరువంది. అచ్చర్యమునుజూచి. ముచ్చటైనను ముగంజీనిరక్త. ముచ్చటైనను. నాకుపె డ్దానెప్పుడైనాగానిమొగంజీని. ముఖముజూపని. అనగా ముద్దపెట్టుకొనియ్యనిదనుట. రక్త. ఈ గయ్యాళి. తనుదానవచ్చి. తనకుతానెయతించి. ననుగ్రుచ్చికానిలించినదేనెడి. నెడు. ఈడినమందు. నను. న న్ను. గ్రుచ్చికానిలించినది. గాథానింగనముచేసుకొనినది. ఇందుకు. ఇట్లాగా. ఈడినమందు తనకుతానెవ చ్చినన్నగాథానింగనముచేసుకొన్నందుకు. కారణంబేమినిగలుగవలయు. కారణంబు. పోతు వ్రీ. ఏమి ని. ఏమైనా. కలుగవలయు. ప్రండవలయు. అనిచెనల్పింకలరసియెక్కడ భయంకరహాతికరునిదస్సరునిగాంచి. అనియీప్రకారముగా తనమనస్సులోననుకొని. పోసి. మంచముబూదపండువనినవాడుద్దిట్టడి. నల్పింకలరసి. నాలుగుదిక్కులను చూచి. పక్కడ. పక్కడేనమందు. భయంకరహాతికరుని. భయంకర. భీతినిగలుగ

జేయుచున్నటువంటి. హాతికరుని. అక్షమువలెను. ముగనినటువంటి. చుక్కని. మొంగ. బంబును. కాంచి. చూచి. ఇతడబూమూలబా శుభశ్లితికెననుచు. ఇతడబూ. ఈమంగవాడెచో. ఈశుభశ్లితికి. ఈమెలుగలుగుటకు. మూలము. కారణము. అనగాయెన్నడువనప్పువంటినిజబూర్తాకృతగాథానింగననూర్జునంబుదకుకారణమ నుట. అనుచున్నప్రకారము తనమనస్సులోతలచుకొంచున్న. పెన్నిదానంబుగనుసన్నపదజూపె. పెన్నిదానంబు. గుప్తునిక్తీపమును. కనుసన్న. చూచినప్పువంటి. పదజూపె. దరిదుడువచెను. నీరదూదయమరసినెన్నిదూపె. నీరదూదయము. మేఘాత్మ. త్రిని. అరసి. చూచినప్పువంటి. నెన్నిదూపె. మయూరమువలెనున్న. సమ్యదంబంది. సంతోషమునుబొంది. అపరాస్థితికనియె. అదింగవానిదూమందలించెను.

—౧౭. క. పోడప్రరువ్రంబెననుదనకడకన్నులజూడరూయుకన్నులకరికిం గడుపెద్ద గూర్చితెనెక్తడగలడిటువంటిచెరిమికాడా రసినె.

తీక. పోడప్రరువ్రంబెననుదనకడకన్నులజూడరూయుకన్నులకరికి. పోడప్రరువ్రంబె. ఒకవిధమైనశిమిని వలెనె. నను. నన్ను. తనకడకన్నుల. తనయొక్కనేత్రకూణములచేతను. చూడ. పిక్కిలెటందుకు. రూయు. అ సవర్ణ. బడెత్తి. కన్నులకరికి. ఈప్రతి. కడుపెద్ద గూర్చితె. కడు. బుక్కితె. పేడ్చె. అప్రవముపూడను. గూర్చి తి. పుటనపరచితిని. పొందించితివనుట. ఇటువంటిచెరిమికాడు. ఇటువంటిపైబారుడు. అరసినె. విచారింపినను. ఇకనెక్కడగలడు. ఇక్క. ఇంచుబూదటను. పక్కగలడు. పళ్ళలమందుండును. అనగానీవంటిమి ద్రుడునాకెక్కడవిచారింపినగానెడనుట.

—౧౮. క. మానసమఖాజక్రాడస్థానంబునపెలుగు మదనదావానలకి లానివహముచల్లార్చెను. దీనిపయోధరములద్వితీయచరిత్రా.

తీక. మానసమఖాజక్రాడస్థానంబునపెలుగు. మానస. చిత్త. మనోటి. మఖాజ. వ్యక్తమయ్యుక్తకూ డస్థానంబున. మధ్యఖాగంబు. అనగా. అంతఃప్రదేశమనుట. పెలుగు. ప్రకాశించుచుండెటప్పువంటి. మ దనదావానలకి లానివహముచల్లార్చెను. మదన. ముప్పుధనంబున్న. అనగాకామమనోటి. దావానల.

చేసినట్లు. కల. జాప్తియొక్క. నివహము. సమూహమును. దీని పేరూర్థములు. దీని. ఈనాటియొక్క. ప
యోధకములు. ఈ చములనేమీ ఘములు. శిష్టరూపకమనితయింపెను. అట్టితీయచరిత్ర. అనుతిమానమ -
యినదవడిగలయోధులు పశ్చిష్టాదా. చల్లార్చెను. శబింపజేసెను. అనగా దీనికుచేమీ ఘములు మున్నదాన్ని శబిం
పజేసిననివారము.

— ౧౬౬. చూరకుడవెయ్యుచున్నదాకకుడవేనాక తీర్చి గలనీస
తార్కముగా మిభవంబున దూరికృతకలుషవర్జితాడంగూడక.

తీక. చూరకృతికలుష. దూరికృత. దివ్య గాజాయబడిన. కలుషపాపము గలయోమహాభూషణ. అతిసమృద్ధకా
రకుడవేనాక. అట్టితీయచరిత్ర. చూరకుడవ. మంగవాడవార. చూరుడవేనాకనుట. నీసతార్కము
గాము. నీ. చూరుడవేనీయొక్క. సతార్కముగాము. అపచరించుటనేజి అప్పును. వర్జితాడంగూడక. వర్జితా
కూడాను. ఈభవంబున. ఈజన్మమందు. తీర్చి గలనీ. చల్లంపగలనా. అనగా తీర్చిననుట.

— ౧౬౭. తనగ్రహమునగలవాసూర్ధనకనకమువెల్లెచ్చిదండ్రితిబూరం
గునిచనుమనియంజలిచేసినచూరుడతిప్రసన్నచేతస్తుండె.

తీక. తనగ్రహమునగలవాసూర్ధనకనకమువెల్లెచ్చిదండ్రి. తనగ్రహమునగల. తనయింట్లోనున్నపువంటి. వా
సూర్ధనకనకమువెల్లె. వస్తుములనుద్రావ్యములను సువర్ణములనంతాను. వెల్లెచ్చిదండ్రి. పసంగుచున్నాను. భృ
తిబూరక. సంతోషముపొందుగానున్న. గునిచనుమని. తీసుకునిపోవుని. అంజలిచేసిన. అభిరవాడుచేతు
లుజూడించుకునగాను. చూరుడు. తస్మర్తుడు. అతిప్రసన్నచేతస్తుండె. అతిప్రసన్న. ప్రసాదనబాతెప్పిన
టువంటి. చేతస్తుండె. మనసుకలవాడె.

— ౧౬౮. చనెరంతుజలంఘియున్ననతనింగియిట్లునుసాధ్యవాహయి
ప్రేరభవభవయోగమునద్రుమ్యరదియిదిక్రూత. గాదినా
మరదినినీచిచ్చిదిమిచ్చువలకముజేసికాదిబవ
వెరపుననిన్నజేరిపొడిపందనదర్శనసూరచేతులక.

తీక. చనెరయజలంఘి. నెరయ. మిక్కిలి. చలంఘియున్న. ప్రకాశించుచున్న. అతని. అభిరవాన్ని. కని. చూ

చి. విష్ణుని. ప్రచూరుడుయినామూరముగా మందరించును. నాగవాహ. విజేరిస్తా. ప్రైతరవ. ఈపడతుక. భవన్ని
యోగమున. భవత్. నీయొక్క. నియోగమున. అజ్ఞచేతను. ద్రుమ్యరది. సంచరించుదా. ఇదిక్రూత. గాదె. ఈదినము
నూతనముగదా. నామరదినినీ. నీప్రనాచల్లెనినిమిటివి. ఇది. ఈచిన్నది. చల్లెలు. నాకుకనిష్టభగిని. మమ్మ
వలకకముచేసికాది. నన్నుచూచికదా. బోవెరపున. బహుభయముచేతను. నిన్నజేరి. నీకగికిచ్చి. తనచక్ర
నిసూరచేతులక. తనమృదువైనని చుట్టినవాస్తవములచేతను. వృద్ధివె. నిన్ననింగనముచేసుకునను.

— ౧౬౯. క. నీనిలయంబునగలనుమ్మెల్లంబడుచుకరణమిచ్చితినిది
తూననినీసానినీచూననుమదిదలప్రమరయుచుంబరెతుక.

తీక. నీనిలయంబునగలనుమ్మెల్ల. నీనిలయంబునగల. నీగ్రహమందున్నపువంటి. నుమ్మెల్ల. ప్రవీము
అభరణములునాకువద్దు. పడుచుకు. ఈచిన్నదానికి. అరణమిచ్చితి. అనగా అడుచిత్తుకు
డండి. గానెతూడబుట్టినవాడె గానియుచితముగాయిచ్చిననుమ్మెల్లపైపదార్థములనుసరితిని. ఇది.
ఈపడుచు. నీహ. నీతూడను. అలనిన. కిరాపముచేసినప్పుడున్న. వసానినీచూ. పసటబడినసమయమం
దున్న. ననుమదిదలప్రము. నన్నుమనస్సులొస్తరించుకుమ్మ. అరయుచుక. విచారించుకుంచు. పరెతుక
నిష్ఠుముగావత్తును

— ౧౭౦. త. చెరియలనిచూడకినినీ. తలసూయుదుపతికిసమృతముగానిదియ
స్థలకెలవామలకెటికి. లలనామణియిదిముద్రలగునీయాజ్ఞ.

తీక. చెరియలనిచూడ. నాకుతూడబుట్టినదిగదాయనిబచారించను. కినినీ. కూపమువచ్చినట్టాయ
నా. తలసూయుదు. శిరశ్చేదనముచేతును. పతికిసమృతముగానిది. తుర్కకువిచారముగానిది. అన్న
లకెల. అనుజాలకందుకు. వామలకెటికి. అప్రలకెందుకు. లలనామణి. ఈవనితారత్నము. ఇదిముద
కె. ఈదినముముదలుజేసి. నీయాజ్ఞ. నీయొక్కయానతియందు. మిలగు. ప్రవర్తించును. ౧. శిష్టాచ
జ్ఞాచేట్టిమరః. అనిభయంబుబుట్టిచిక్కతసత్కారండ్రిచూరుండుసార్థవాహునిబిట్టని
చనియోనానమయంబున.

తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది.

అ. తి. రాజాస్యము ముగిసిన తరువాత నలగ్రాకుల ను ముక్కున బంజియైన దనక
ధరపయోధర సుధాధర రసంబున జుక్కు పంచ బాణుపిపాస బాంధుదనక
చంద్రేక్షణ పునస్సన గుళ్ళు భక్తములను హస్తాగ్రాసములకు దనక
నాతిగాధానింగన మునదప్ప యదియెందులకా పముశాంతి మొందుదనక

అ. తి. ప్రాయము డియోయిక సరింక బారియుండు పంటిచాట్టు నబరుపి పడినయొడలి
తిరుసు సత్తన తీ దచి పడిన పది కులుకు సుభ్రత వయస్సు కాలలాడి.

తే. రాజాస్యము ముగిసిన తరువాత నలగ్రాకుల ను ముక్కున బంజియైన దనక. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది.

తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది.

అ. తి. రాజాస్యము ముగిసిన తరువాత నలగ్రాకుల ను ముక్కున బంజియైన దనక
ధరపయోధర సుధాధర రసంబున జుక్కు పంచ బాణుపిపాస బాంధుదనక
చంద్రేక్షణ పునస్సన గుళ్ళు భక్తములను హస్తాగ్రాసములకు దనక
నాతిగాధానింగన మునదప్ప యదియెందులకా పముశాంతి మొందుదనక

అ. తి. ప్రాయము డియోయిక సరింక బారియుండు పంటిచాట్టు నబరుపి పడినయొడలి
తిరుసు సత్తన తీ దచి పడిన పది కులుకు సుభ్రత వయస్సు కాలలాడి.

తే. రాజాస్యము ముగిసిన తరువాత నలగ్రాకుల ను ముక్కున బంజియైన దనక. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది. తే. ప్రా. అ. ఈ ప్రకారము ముందరించి. ప్రా. సమయమును. ప్రకారముంచి. ఇందుముందు. అ. తిరిగియున్నది.

రామమే? బ్రాహ్మణునియొక్క ప్రయత్నమున. శ్రీహరిమందు. ప్రసాదవనివేదననుట. సాక్షియము. పశువృత్తియందు. కలదు. కలిగియున్నది. వాని. ప్రసాద్యయమును. ప్రతిప్రయత్న. నిష్క్రిష్టితచేతు. కునిచనునావడనయి. తిసుకపోవలిన వాడనీ. బ్రహ్మహరిత్రమున. ఈందుర్భరాత్రియందు. పంటి. ఒకడుగా. పోయిద. చనిపోయెదను.

— १०५ —

ಕೆಂಪೇ ಗವಾಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹಂಪಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗೆ

పండునుజుప్పుజూపనరుద్రప్రభవనిపేడినంబరా

ప్రశ్న: బుద్ధుని పుట్టుక చరిత్ర ఏమిటి?

జీతం నడవడా యాచార్యులు. కనడన. కీలుమనిగి. అనగా బండ్రియిల్ల వచ్చింది మనికొడిన. దాంతు. పగడాయియ్యేనటువంటి
 యాచార్యులు. దేవాకాంక్షించును. కౌరవంచులమేళముల క్రిందగోళముల. కౌరవంచుల. ఇట్లుకములను. అనగా కౌరవ
 లను. మిలముల. నట్టిచూడటమునంటి. అట్టిగోళముల. కనుగొన్న. కుండనపూకుమారు. కుండన. రోజుమీ
 దికుమరును. పూకు. తిరస్కరించేటి. నూరు. ముట్టబిలమున్న. పశుగ్రామముల దండలులు. పశుగ్రామముల
 గణకలను. దండలు. శిక్షించేటి. అనగా సమరామామనెట్టిను. దండలు. దంతములున్నకనిన. ఇట్టిచూ
 పంచునొజ్జు. ఇలాపనరుదు. ఇట్టిచూపు. ఇటువంటిరూపం. అనగా నిటువంటిచక్రవర్తనమనాట. పంచును.
 పక్కడనున్న. చిట్ట. పరికరానికి. చూపు. అనిచెప్పడానికి. అనుచు. అట్టిచూపు. పక్కచిట్టపనిచేడిన. సవర్ణ
 కవనిపాల్గొను. పరాస్థానికి. అదింగనానిలాచను. అవ్వకాత్తునుచు. అపూకుటనుచు. సత్తి
 పరస్పరవాసనిట్లును. సత్తిపరస్పర. తద్యవకామమందునామ సరించేటి. ఇలావు. పలుకుల. ఇట్లును.
 కున్నకారమునా మంచుంచును.

— ౧౩౬ — ఈ చరిత్ర నివేదిక వ్రాసినప్పుడు వీలయితే వ్రాసియుంటావా

రాసి చరిత్ర వచన (తానక మునజంప బూయదం బలరాక్షి..

తేజఃశూన్యం. దేహియం గవాహం. శశినిశితం. తనూత్రయం దం. బ్రహ్మ. శశిప్రకారమంగారా. నీచం. పవీరి.
పశ్చాత్త్యజాం నైరయకృ. ద్వినుష్ఠం లక్ష్మీ. బ్రహ్మ లక్ష్మీ. తాత్రాక్షిప్తం విజయం బ్రహ్మ. దేహియం తనూత్రయం గవాహం శశినిశితం

నేడకొదవ్వి. ఈ దినము జోయిందేస్తా. బలరాశి. బల. మంత్రం కామధ్యైమునకు. రాశి. అష్టదిగ్విజయ పరతి. అరిసన.
అఖిల ప్రభుని. తానక వసున. వాని స్త్రీ హమరది. చంప జోయిందే. వహించు జోచాను.

— ౧౦. కనాదా విద్యార్థులకు ఉచితంగా పాఠశాలను ఏర్పాటు చేయునని శాశ్వతమున

భూవిజ్ఞానం పాఠశాలకు వందల కొద్దీ విద్యార్థులు చేరుకున్నారు.

పోకనానిని. ఇట్లాగా బ్రహ్మరాక్షసు ముచెప్పగా నాలకించి నవాడై చూరకుడుంతంబూ వకననుకే. చూరకుడు.
 ముం. నాడు. అంతంబూ వకకే. అంతమాత్రమొచెప్పెనచనకను. అనుకే. అ. బ్రహ్మరాక్షసుని తామందలింతును. ఇ
 ద్రిశిశమన. ఈయిద్దరాత్రునమయమంను. క్రూరభమునకే. కూపముచేతను. భూనిబుద్ధుజంపబూయెదకూ
 భూనిబుద్ధు. బ్రహ్మణుని. చంపబూయెదకూ. వధింపచనియెదకూ. వాడిటువంటి నీరమునరించుమికిం. వా
 డు. అత్రావ్రాణుడు. పటువంటి నీరము. పలాగంటి తప్పును. జనరించుమికిం. పిశినవాడిలా.

— ౪౫. క్ష. కారణముదలుపు మననలచూరకునకు బిష్ణురాక్ర సంఘమురజసి

చారపలాయన పుత్ర శ్రీకామ డుడుకాడియరయన ఖిన్నుండు?

శ్రీక. కారణములను ప్రేమనను. అబ్రాహ్మణుని ప్రేమచేదానికేమేమిట ప్రేమనను. అలమోరకున
కు. అదింగనానికె. బ్రహ్మరాక్షసుండును. ఇత్రీసురాసురుడుచెప్పును. అబ్బిప్రేమకు. అబ్రహ్మణుడు.
అరయకు. ఇతరంగనాను. రజనీచారపలాయనమంత్రకళారూఢుడుగాడి. రజనీచార. రాక్షసులుమొద
పైదేవికాచగణములకు. పలాయన. అచ్చాటనాధ్యక్షున. మంత్రకళా. మనుజుబ్రేమందు. అరూఢుడుగాడి.
సమర్థుడుగాడా. సమర్థుడొననుట. అట్లా. అతడువికారమొచ్చాటనమంత్ర విద్యయందు సమర్థుడొట
వల్లనొచ్చి. తనకువచ్చినదుర్గతిని దొంగతనాబ్రహ్మరాక్షసుడుచెప్పుచున్నాడు.

— ౩ — చ. జరతకపిష్ఠరంధ్ర మూల సాలచిలంబుల నాథునిబహు

తరముల ముద్రితమైన పుస్తకముల వలన

సాక్షాత్తుడైన మహాబలమును సమములమును సమములమును

దరసిన బ్రహ్మరాక్షసుల కద్ధరణి సురుచి తిరాయిడి?

బాపకొబ్బాకుమంచతనభూరితరద్వినన్ద్రగించినన్.

పేక. నానిది బ్రహ్మరాక్షసుడు. నానిది. ఈలా గుండెమంగవాడు చచ్చగా నాలకించి. బ్రహ్మరాక్షసుడు. బ్రాహ్మరాక్షసుడు.
 సుకుడుమంగవానితొమందలిండుచున్నాడు. నన్నిటలా ఉదనంతనాడవే. నన్నుగూర్చియినా ప్రకారముగా మాట
 లాడవానికి నేపితమాత్రచీవాడవే. ఏవడినిన్నువేడనవేకలిగి. ఏవడి. నాకుయికొంచువేతనము. నిన్నువేడనవే
 ఏకలిగి. నిన్నుపూర్ణించినుడుచేతనేసంబంధించినవేనీనుముందుగా బ్రాహ్మణునివద్దించు. పిమ్మటనేవే అవలంబు
 గలించుకొన్నప్పుడయింతమాత్రమునీతొనెనువేడుకున్నందుననాకుకొంచువేతనముకలిగినదేకంటెయెల
 కలుగునని బ్రహ్మరాక్షసుడుమంగవానితొమందలింబి ప్పతంత్రుడవనకార్యమునకువ్రుండుతుమచేసిననుట
 తులంబుల్లు. ముందరముందరనే. కనలుడిర. నాకూపముపయ్యెటట్టుగా. బ్రహ్మరాక్షసుని జంపదే. ఈబ్రాహ్మ
 ణునివద్దించును. అంచరుగంగ. ఈప్రకారముమందలిండుచుపోగాను. మంగయి. అచేరారుడున్న. భూ
 రితరచ్చిని. భూరితర. అడ్డికమ్మనటువంటి. చ్చిని. ద్భానముచేరను. అచని. అబ్రహ్మరాక్షసుని. పోవకుమో
 కుమండు. చనకు చనకుమని. అడ్డగించినగే. బెరిరాడింపగాను. అనగా నడ్డముపోయినిల్లిననుట.

అక్షరకలంబుని ప్రావృణం దేవమిత్రయే నమః శతనకి విశ్వాసంబు

ప్రతింపవలసి.

జీతం. అక్రమకలంబు. క్రైస్తానాపాలవ్యసన. బ్రాహ్మణాండం. ఆధ్యాత్మికులు. విని. అలకించే. పట్టెయిన
ద్రవ్యము. అష్టుడు. అసమయమందు. అచరికి విశదీకరించుచున్నది. అచరికి. అచరికి. అచరికి.

విశ్వాసంబు, తమయందునన్నికను, ప్రశ్నింపవలసి, కలిగింపవలసి.

— ౧౯ — మునుబ్రహ్మరాక్షసుం జిత్తునన స్థూతావకేన మగుగోద్రోయముం

గు ననున్నరా తుటి పకుండ నెచుారు నిజాప నిజకరాంగు శిక్షాటి?

[illegible]

— శ్లోకము చిరారుండనుపటురారాధాకారుండ నిను వక్షింపగానచంకుండ

సత్యకామంబితునియారాధ్యమహాపజ్ఞానరావ్యక్తమనకు?

పేకయోచుండును. ఓంగవాడున్ను. పటరాద్రాకారుండై. పటు. సమర్థుడై. క్రాంత. భయంకరమైనటువంటి.
 అకారుండై. రూపముకలవాడై. అచరుండై. కృపవివాదై. నినువధింపగా. నిన్ను చంపమందుకుగా. చేరిన. ఇక్కడ
 దశజ్ఞీనటువంటి. కర్మారుండు. పోవాత్తుడు. బ్రతదని. ఈ బ్రహ్మరాక్షసుడని. భూసురాభ్యర్థునకు. ఆ
 బ్రహ్మరాక్షసునకు. అరాక్షసుజాప. ఆ బ్రహ్మరాక్షసునగుపరాచను.

— అల్ల: "కానీ సేరము దట్టించుకునంజోరకుడును బ్రహ్మరాక్షసుండును దనహితా
సేరకాపునజెప్పినముఖసారసరివృత్తిగాదననచంద్రామరయ?"..

తేకానేరముచెప్పించుటనకేనేరము. తమయచరాధమునం. తప్పించుటనకే. పానాబ్ధ్యకునేరకు. చారకు
మను బ్రహ్మరాక్షసుండును. చారకుడును. దుంగవాడున్న. బ్రహ్మరాక్షసుండును. పారుటసురుడు
న్న. తనతొనేరరాప్రేనజెప్పిన. ఈరూప్రేన. ఈపనజెప్పినను కారముగా. తనతొనజెప్పినను. తనతో
పందలింపగను. ముల్లిసారసరిప్రే విరాద. ముల్లిచంద్రునిపైన. వాసచంద్రుక. వాసనవ్వోనెటి. చంద్రుక. పి
న్నెల. పురయకే. ప్రకాశింపగూను.

— ౨౫౨ — క. భరణి సురు డిట్లను పరాగరితువీరుపరమావృతనఘుకందవీరి

గైరేదము చనుడుగాధి. వీర (X) మృదు మారు మోనివాసంబులకు.

పంచతంత్రము

[illegible]

— శ్రీ సీ. ప్రభుత్వనామకర్తలు మాటలు విని, కుండకత్తి వేడుకుంటున్న

న ప్రేమకుదివా బీత ప్రపది వికారక, స్థుని జూచెటాచి నట్లనఘనప్రే

భోనినతరమజ్జప్తుదుగాకయనునంతనడచుచోరకాక్షుడిట్లులెయి

నేకాశ్చిమకుసుమరించరుచలునూ పల్లరాచవచనైకీచనఃపదైశ్చ

— ౧౫౬ — మంత్రులకు సేవలు చేసేందు మధుర ఫలముల బలము వ్యాధి కఠింబాచు సమాచారి

మొలచి పనియొక పనినైనాచేసె. పనిమునిరింపినా పలుకావరింపు.

తీర్మానము వలన నాను విప్లవాదుల మాటలు వినియుండరదే. తనకు గుబుద్ది. అని. ఈ ప్రకారముగా. వక్ర నానుడు
వక్ర నానుడు సే ప్రధాని. ఇట్లాడు మాటలు. ఈలాగున చెప్పుచుండెడివలుకులు. విని. అక్షయ్యి. చి. అందరే
వీరనకు గుబుద్ది. అందర. తన మంత్రుల నంతాను. వీర. ప్రత్యేకముగాను. అడుగుబుద్ధి. ప్రవేశపెట్టు
వంటి మడిచెతను. అప్పుడు వివాదాదుల పటిష్ఠకారకమునిజూచెదూచినట్లనవచ్చును. అప్పుడు. వక్ర నానుడు

సంక్షిప్తగ్రహము :

[illegible]

— ౩౪ — క. సేరము ప్రత్యక్షమై చిరువసుండుంగనంతుని వినుజారం

దానిని సాక్షాత్తులకడ నామంజురసావజ్ఞాంచుకవలసిందయ్యెను.

పోనీ సేరమును ప్రత్యక్షమై చెరువ నుండి గంగ సంతసిలితి. సేరము. తప్పు. ప్రత్యక్షమై. కన్నులక గువడుచున్నటువంటి
 జోడ. చెరువ నుండి గంగ. పడుట నుండగా. సంతసిలితి. సంతోషించితిని. చిరజీవిరూపమ్మ సేరమును ప్రత్యక్షమై
 యదురుగా నుండగా పీఠల సూర్యులచేత నీవ సంతోషించితిని. ఇందుకు సమకక్షజ్ఞుడగు నుమార-
 క్త్యక్షుడు ప్రత్యక్షమై యును. ఇది చిర జీవిని బ్రహ్మ సయ్యుక్త జ్ఞానమున్న. రత్న

[illegible]

— ౧౪ — చ. మేళగులు శ్రుమృగించుకనుమించులు త్రొక్కినాచూపుత్రొక్కితి

కొరిజ్ న గు బ్బించిన వై డ్ యొ క ని రా డు ల జ ర్ క నం దె కం

శ్రీరాయని తంబజింబ మనసెక్కుక యిందుక జారకట్టుక

దూరప్రభుత్వంపనిగునలయ్యగృహదూరప్రజాచిన్తకే..

[illegible]

— ౧౪ — కా. అప్రత్యక్ష నిరూపణ ద్వారాను విందయుండు భావమా

వశిష్టశ్రుతి మందుగా నరుడి ప్రవేశసంచారని

దానై ముయ్యి మువె నాడు శ్రీ హరితాకాకాంత సంహానచిం

రాష్ట్రాన్ని పశుండుగాని జనుడనై పడవలొక్కడో.

[illegible]

కదా. ఇక్కడ పోతావేళి వచ్చుచి తుండుగానినరుడు. ఇక్కడ. పొందగూడని. పోతా. వలపుయెక్కు. అవేళ. పూచేళ
 ముచేత. క్షుచి తుండుగానినరుడు. కలవచుడని మనుష్యుడవేడు. ఇప్పుడవేరసంచార సదాత్మక ముయ్యి ముచేనివా
 డు. ఇప్పుడు చి మతస్య నటువంటి. అవేళ. భూజనమందున్న. సంచార. తిరుగుటయందున్న. నిదు. స్వప్నియందున్న
 కై. ముయ్యి ముచేనివాడు. అనాసక్త డుకానివాడవేడు. అనగా. అవేరసంచారము బుడవనివాడవేడునుట.
 స్త్రీవేకాంతాకాంతసంవాసయంతాస్థైర్యాశ్చ కుండుగానిబనుడు. స్త్రీవే. స్త్రీమందిరమందున్న. కాంతా. స్త్రీభార్య
 యందున్న. కాంత. ప్రియమవున్నటువంటి. సంతాన. సంతతియందున్న. స్థైర్యాశ్చ కుండుగానిబనుడు. అనా
 సక్త నిపొందని మనుష్యుడవేడు. పన్న. ఇచారంపగా. పక్వ భోజ. పక్వజ్ఞానాన్ని పావచిత్తిన ప్రకారముకాని
 వాడు. పేడుపేడు. అనునది ధ్విరుక్తియని తెలియవలసినది. పేనపేడు.

— ౧౬ — శ్రీ పలుమెరుంగులమాచిపై నటించిన శ్రీ సర్వసాగర కల్పవృక్ష

జారకర నాని జారనారజమునాని బల్లనెక్కు కసారి పచ్చిబలుకు

ముల్లిదొడ్డియనువమర్కములు (ప్రచురితం) గుజరాతు సెక్యూకసారి చురుకు చూపు

ఇలుకుమట్టల రంతుజకుకుసంపాదించినదంచునొక్కసారెబడగునడువు

—ప్రశ్న. ౧. ఉదనుగా జామజాజినినపసి కరెకు పూర్తిజూపట్టదూఱికపోలచలము

తవ్యరసమంటుగర చిప్రాయమృకలిబి. మురియునుకసారివడ్లంగిమోహనాంగి..

జీక. పలామరుంగులు. వంతకాంతులు. మావిష్టనతింపగ. మావిష్ట. పదవిబాదను. నతింపగ. అతగా. న్న
 త్తమచియగ. గి. అత్తబాంబి. పెక్కుకసారి. పెక్కుకసమయమందు. రవ్వినవ్వు. ఇస్తారవ్వు వోసమును. న
 వ్వు. నగును. విశిష్టముగాను పెక్కుకపేళను వనదంతకాంతులుపదవిబాదనుతాండవింపనవ్వుననుట. జా
 గదగ్గనాని జారనారజముగా బల్లమెక్కుకసారి పుట్టి బలుకు. జార. విటవ్వురుసులయొక్క కర్త. చివ్వులయొ
 వ్వు. గాని. బడలిక. జార. పొయ్యి పట్టుగాను. అరజముగా. వస్త్రకులుకగా. పెక్కుకసారి. పెక్కుకపేళను. పుట్టి
 పలుకు. న్నగారరసయ్యవ్వునబూత్తమును. పలుకు. వూర్పుచును. ముల్లదీప్తి. ముల్లు. పదునెన. అబ్బి

ప్రేమనటువంటి. అనగా చల్లదనమును చేసే యాప్త ప్రేమనటువంటిదనుట. దాని చన్మయి. దాని. అవస్థగిదానియ్యుక్త. చన్మయి. కంచన్మయి. అనుట. అంతామె జెల్లును.

—ప్రొక్టర్స్ బిల్డ్ సాపలతానందకై మియెంట్ లు పెడలుంజరుడిం

శ్రీశివచంబులమెరయం గానుందరిప్రభావమృగతిజూసట్టుక

తేక్కోని. అలంకరించి. విశ్వహాచలతూ సంపదకైవి. పిల్లలను బోలతూ సుమృద్ధిమృతకపోతే తపితను. పడలు. నరక
మృత్యు. పండుల. మురుగునీలున్న. పిరుమ. నితాబమున్న. ఇంతిలకు చంబులు. ఇంతి. గుప్పెన. కుచంబులు. సున
మలున్న. పిరుచుగా. ప్రకాశింపగా. నుంచరి. ప్లక్షానిపండ్లాము. పోతబుష్టుగతిజూచుట్టు. పోతబుష్టుగతి
కరగకరుగునబూసిద్దీనవిగ్రహమువతను. చూచుట్టు. కనుపడును.

— ౨౭ — కూచిలెలు పోరు పోరులు నానా పథి క్ భూరి పాత్రంబైవ

___ ౩. లు చుండడానెచట పుష్కలమిది నంబడి కనుంతుకా లంబునకు?

[illegible]

— ప్రశ్న: తెలిసియొకనాడు వాడాలలనా పిలకంబు చలచలంబు మ్రోసినా?

పలంఘన పలచేపం శిలకలికిం బరికించి నిర్మలకారణ బలకా?

జీకు తెలిసినదియెంతనా చు. తెలిసి. యీలాగున వచ్చినాడు తన భార్య జాగి నియమించి ౧. ఒకనాడు. ఒకటి వసుమం
దు. వాడు. అవచ్చాడు. అలనా తలకంబు. స్త్రీలలో భూషణము చేసిన స్వయావచ్చాడు. తలతలంబుకు
నన్నీలయు నదితలచి. తలతలంబుకు నన్నీలయు నని. సిగసిగ గ్రామముకూడెనని. తలచి. పునస్సులలో సంత
ప్తించి. పునలకలికి పరికించి. పెంగలి. ఐదేకమోడె నమిచుటి. కలికి. తన భార్యను. పరికించి. చూచి. నిర్దికార
తపతికి. నిర్దికారత. జకారత. తప్పిన భాషమయి. పలికి. మంచులించును. అసరా కానుచును హెచ్చి చూ

యంత సభార్యకు ప్రశుభ కుండా వ్రోడి ఖావము హోడ ననుట.

— ౧౪౫. క. ఏలినయివాకిరళనరపాలుడునాకానప్పిచ్చి బయనముచాలం

కాలవిభంబనమోమబాధాశీలంబమ్ముకంబళముసంబళము?

తేక. పరి నయి చోర శనక పాలుడు. పరి న. పోషింపుచున్నటువంటి. ఈరోజు. నర పాలుడు. ఈరోజు వేళా నిపతయైన
రాజు. చాలా డా. శంబునము. చాలా. మిక్కిలి. కాల విశంబునము. మ్రల న్యోమైనటువంటి. పయనము. ప్రయాణము
ను. నాకానత్తెచ్చి. నాకా జ్ఞాపెను. పేమ బాళా. పేచిన్న దానా. పీల్. బిలాసము పాడను. కంబళము. కంబడినిన్ని.
సంబళము. జోవలై. మున్న. తిమ్ము. తిసుక వచ్చియున్ను. అని పోక ననిచావము.

— ౨౫ — కోపితానికి చనియిట్లే దారుడినంబులకు వచ్చు నద్దిన సములా

శ్రీమద్భగవద్గీతాసంకల్పమునకు.

తెక్కవేరూరికి చదివేరూరికి. పైరుగుశ్రామమునకు. చనిపోయి. ఇటుకు. ఇక్కడికి. అయిదారుదిసంబులకు
 పక్కకు. పంచషదివసములకు పచ్చదను. నాకుదీసంగతి జారుట. నీసహవాసమునకుటవల్లనునాకు. అద్ది
 వసములు. నీనుయిక్కడికి పచ్చి పర్వంతప్పవయాదివములు. అర్జురుణుమి. పుష్పచదివసములునుమి.
 అనివ. ఈపూర్వార్థకృతకారముగా మందలించినను. యోష. అవక్షణానిపండ్లము. సంతోషమునకే. హత్తు
 ముచీరను.

— ౧౪౪. సి. చివ్రువాపర రచ్చబియ్యబాపిరూరియొసపరిగూనిపల్లాత్తుగంపు

తమకు బ్రాహ్మణంబిపాతముడి గుఱుబానించు గుమ్మ పిమ్మటోపాసారితాకు

పాముదామరతావిముదమందుబ్రాత, బుజుగుకన్నురిచుక్కుబుట్టతటి

చిన్నాగమనవాసిం చూచూప్రరుసింటి కలికి చుట్టమారు మృక మృహాత

— ౧౨౭ — తనచేకాటప్రచక్కబడ్డమునను విఫలించుచునామూరు మనస్సుకు విషం చురూప్ర.

సాక్షాత్కారముండరాదుబాదుననుచు, పొరగెలావణ్ణుమి పడంగెను.

విశ్వచిత్తమునాథునిచేయబడినదియనుపరిగణనపల్లనాక్షరంబు. విశ్వాకయనుపరిగణనకుండు
సుగమగణయంబు. పల్లనాక్షరము. చంద్రునిమలుపునాక్షరంబు. ప్రభుకాకాంబి. చిత్తచూపాతర. పల్లనముపం

—౧౮౬. అ. నిక్కువ మూరికెగదపెను దయారబాతాత్మ డెనరా
 జత్తడగెదనిన్ను సొకయిం చుకనెపడబాసియుండెను
 నెక్కడకెనిసిపరుదని ప్పుడవచ్చెదరాడెనుంచుచు
 మృత్యురదీరనావృదయ మత్తపనివశమకాదెరంగెడి.

టీక. నిక్కువ మూరికెగదపె. నిక్కువము. నిజ మూరికెగదపె. ప్రామమునకుపోయెదపె. దయారబాతాత్మ
 డెన. శ్మశానముమంటి. రాజువు భువ. సోకత్తడగె. సోకత్తడగె. నిన్ను సొకయిం చుకనెపడబాసియుండెను
 ఒకయిం చుకనె. ఒకనిమిషమాత్ర మైనాను. నిన్ను చూచి. నిన్ను విడిచి. పుడవెను. నివసించుటకునుబాంపవెను. పత్త
 డెనె. ఎప్పులమునకానానున్న. నీశిరుద. నీపెంబడిన. ఇప్పుడవచ్చెద. ఈక్షణమందెవన్నాను. అత్తరదీర. నీప్రయా
 జనముగడవెటబ్బునా. పొడికెండుచుచున్న. నన్నునీతూకూడా పిసుకునిపో. అత్తట. అయ్యోయా. నావృద
 యము. నామనస్స. నీవశమాటెరుంగెడి. నీసాక్షిదీనమాటెలియవా. అనగానీతూకూడాపిసుండువలసినదా
 న్ననామనస్స. నీవశమాటెనీపచుగవా నిన్ను విడిచిక్షణమాత్ర మేకానిమిషమాత్ర మేకానియిత్తడనుండెను
 నీతూకూడానీనెనువచ్చెదననిమాయమాటలుమాట్లాడెననుట.

—౧౮౭. క. నిమిషముదివసంతెడివ ప్రమునెలయై మాసరంబుసంవత్సరమ్మి
 సమయగమ్మి చింతించుచుమనోభవదీయయెరాగరా బాధ్యమునన్.

టీక. నిమిషముదివసంతె. నిమిషము. కనురడ్చువాతె డిమాత్ర త్తకాలము. దివసంతె. దినమ మాణమిన్దె. దివ
 సము. దినమాత్ర మ్మనకాలము. నెలయై. ఒకమాసమ్మి నటువంతెడి. మాసరంబు. ఒకమాసము. సంవత్సర
 మ్మి. ఒకరెండె. సమ. ఒకసంవత్సరము. యుగమ్మి. క్రొత్తత్రాకెయుగములలోనుకటియై. అనగామిక
 నిమిషముయుగపు మాణికాలముగొలదాన్నియై. రమణి. పడునారేవారండెనచ్చరుప్పుడా. భవదీయ
 యెరాగరాబాధ్య మునన్. భవదీయస్థిసంబంధమ్మన. యెరాగ. సంయోగమయ్యుత్త. రావిత్త మునన్. ఒకవారె
 పచెతను. అనగానీతూకూడియిండుకడపే పచెతనునుట. చింతించెద. ఈక్షణ కారములచెదను. అనగా
 నీతూకూడియిండుటెకపొడ పచెతను నిమిషమాత్రకాలము సొకయుగముగాతలచెదననుట.

—౧౮౮. అ. ఈచెలువీకళానిభవమీగుణమీకమనీయనిప్రకాం
 జీవతురప్తీమీగరిమయేమగవారికెరుచుచూచితిం
 జూచితిప్రాణనాధనినుజూచినకన్నులకాలతాంతనా
 రాచుడుబట్టడివమగరాజప్రీసూజప్రీనిక్రమింతయున్.

టీక. అవక్షణికనమగరితూ మండలించున్నదియేమంటి. ప్రాణనాధ. పనాజీవితీర్తిరూడా. ఈచెలువ. నీయీచక్ర
 వనమున్న. ఈకళానిభవము. నీయీముఖ్యలావణ్యసంపత్తియన్న. ఈగుణము. ఈసుగుణమున్న. ఈకమనీయ
 నిప్రకాంబు. ఈలాగునమనెరావారెప్పనకరీరమున్న. ఈచతురప్తీము. ఇటువంటిసూమధ్యమున్న. ఈగరిమ. ఏ
 రాధీశమ్మినటువంటిగురుత్వమున్న. ఏమగవారికి. ఏటువంటిప్రేరుషులకున్న. ఏమ. కల్గియుండుటకానము. చూ
 చితిజూచితి. పిన్నగాగనుగంటిని. అదరాక్షిరుక్తి. నినుజూచినకన్నులకు. నిన్నవలారీకించినేత్రములకు.
 అలతాంతనారాచుడుబట్టడు. అలతాంతనారాచుడు. అమన్యధుడు. పట్టడు. చూచెయోగ్యుడుకాడు.
 ఈవమగరాజప్రీ. నీప్రేరుషులలోకన్యోష్టుడప్రీ. ఏజప్రీ. నీవేదినవిధముకలవాడప్రీ. నిక్రమింతయున్. ఇంత
 యున్. నీవచెప్తి నయీవిధమంతయున్న. నిక్రము. సప్రీము. అనగానాప్రాణనాచుడైనయోమనూహ
 వానీచక్రవనమునీసుగుణమునీకళానిలాసమునీమనీ. వారెదేవాపాప్రవంబుముద్రనవియ్యేరుషులయందుజూ
 చినారేదనితనమగనిమాయమాటలచెతకానియాడెననుట.

—౧౮౯. అ. కెవలసాధనంబులగుగెలవబాంచి నటించునమ్మవో
 భావజునట్లయ్యుక్తులు బాధాకెసంయంసునివృత్తమామకి
 నావసంబునస్థలగనచ్చకచాట్టినగన్నులాల్పకిం
 సావబాలంగజూరుదరవోసపరిస్థితితాననాబ్జిన్.

టీక. కెవలసాధనంబులగుగెలవబాంచి నటించునమ్మవో. భావజునట్ల. కెవల. ముఖ్యమునటంచుంటి. సాధనంబు
 లు. అయిదుములను. గురుగెల. కెండుమాసములచెతను. వబాంచి. ధరించి. నటించు. నీత్రముతయచున్నటు
 పుంటి. అమ్మవో. భావజునట్లు. మహాత్మ్యదయరామన్యధునివదనె. అక్కుటుబాధాకెసంయంబాని. అక్కుటుబి. లో

చాచుయొక్క కంఠముననున్నవాడినియి. కాచుయొక్క అంతుడునున్నాడు. ఇది. చ. ౧౭౧. అనగా చాచుచియి
 నుట. నీచి మామకి నావనదులు నేమిలగ. నీచి నాగ్గి హమందున చరించుచుండగా. బ్రహ్మచారి. బ్రహ్మచారి
 . కన్నులారే. కాచులచియక. చరహనపరిష్కరితానాబ్జి. చరహన. చిరునవ్వుచేత. పరిష్కరిత. మిక్కిలిప్రకాశం
 పబడినటువంటి. అనగాబ్జి. పద్మమువంటి ముఖముగలదానని. ఇంపావబాలంగ. ఇంపు. ఉప్పదము. అనబాలు
 గ. అనబాంపగా. చూతు. నిన్నుగమింతును. అనగా కండ్లారనిన్ను విడిచింతుననుట.

—౧౮౧. క. విడిగలమార్గకముంబుత్తడితూడంశూర్చినట్లు తనపొనిమనుం
 పడరంశూర్చినబ్రహ్మకు. దడయకచెయ్యి. మ్రొక్కుపమప్రాణికా.

జీక. పోనానా. పోనానా. విడిగలమార్గకముంబుత్తడితూడంశూర్చినట్లు. విడిగల. ప్రియమైన. మార్గక
 ము. మార్గకమును. ప్రత్యక్షతూడంశూర్చినట్లు. బంధురతూపొదిగించినట్లు. తనతూనిమనుంపడరంశూ
 ర్చిన. తనతూ. నాతూ. నిమనుంపడరంశూర్చిన. నిమనూగ్గిమిప్పుడు తొచినప్పువంటి. బ్రహ్మకు. బారణ్యగర్భనకు
 తడయక. అలస్యముచేయక. చెయ్యి. మ్రొక్కుపమ. హస్తములపైకత్తినమస్కరితామూ. అనగామనలయూ
 పైచేపై నప్రకారమునిర్మించినబ్రహ్మకు మనము నమస్కారమచేయుదమనుట.

—౧౮౨. క. తడనినజన్మవీడినిక్రొకేతమ్మనుచుమ్రచ్చి కన్నులుకం
 బుడిబుడియెట్టులతూనాడే. తడాయలచెగ్గిప్రమగనివీట్లాలుపుటయు.

జీక. తడనిన. అలస్యముచేసినట్లాయనా. చర్మ. చనిపోదును. వడినిక్రొకేతమ్మనుచు. వడి. శిశుమునా. ఇక్కడి
 కేతమ్మనుచు. తనస్థలమునకురమ్మనిపలుకుచున్న. అనగా శిశుమునానెనున్నయాస్థలమునకురమ్మనుచుపలు
 కుచున్నదనుట. ముచ్చికన్నులుక. అనన్యసేతుబాప్తుములుప్రబంధగా. బుడిబుడియెట్టులతూ. తాళితాళిచే
 సెటొనాదనములతూ. మ్రచ్చిదమాంయలచెగ్గిప్ర. మాంయాలశిశుములకు అప్రసవనంతరావృద్ధి. మగనివీట్లా
 లుపుటయు. తనపతినిపంపించగా.

—౧౮౩. తి. పంచనచేసివాడుతలవాకిలిపల్లిడిపోయిపోయియ
 స్నాంచలకుంజకూటరమునంది నుడిగినటకుబట్టియూ.

ముంచినచీకటికి మనసముచ్చసంజారచారియింటిలో
 పంచముక్రిందదూకుకునిమానముగకానియందెనట్లని.

జీక. పంచనచేసివాడుతలవాకిలిపల్లిడిపోయిపోయి. వాడు. అవృద్ధవాడు. పంచనచేసి. మాయచేసి. తలవాకిలిపల్లిడి.
 ప్రకారముదాటి. పోయిపోయి. చనిచని. అస్తాంచలకుంజకూటరమునంది నుడిగిన. అస్త. అస్త. పర్వతము
 యొక్క. అంచల. అస్తమందలి. కుంజ. పాదరిండ్లయొక్క. కూటరమునందు. పురటయందు. ఇనుడు. సూర్యుడు.
 చేరిన. దానిన. అనగా సూర్యుడస్తాద్రాచరగాననుట. టక్కుబట్టి. మాయచేసి. అముంచినచీకటి. లోకము
 నావరించినయందకారమందు. మనవి. తిరిగినవాడె. ఇంటిలో. శ్రీహములోకి. మ్రచ్చువో. మంగవాడివేసె
 చురచారి. ప్రవేశించి. మంచముక్రింద దూకుకుని. పర్యంతాంధ్రప్రదేశమునందు ప్రవేశించినవాడె. మానము
 గైనియందె. మాటలాడకయున్నవాడాయెను. అవృద్ధి. అసమయమందు.

—౧౮౪. అ. జలములాడెమనకలపంబుబూనియెట్టులుచలువవలెపచీరగట్టి
 ముడిచికుడిచేచివిడియంబుసెయుచుముదలియామప్పనయదెనిరి.

జీక. అట్టెలుచ. అవృద్ధి. జలములాడి. స్నానముచేసి. మన. శరీరమందు. కలపంబుబూని. పరిమళయుక్త
 మైనగంధముమోపనముజేసి. చలువవలెపచీరగట్టి. సన్నవీధాతవస్త్రిముధరించి. ముడిచి. కుట్టులోపూవీధం
 చలుధరించి. కుడిచేచి. ఇలాజనముచేసెచి. విడియంబుసెయుచు. తాంబూలముసెయుచున్న. ముదలి
 యామప్పన. ముదటిజాముగేతప్పనను. అదనెనిరి. సమయముతెలిసి.

—౧౮౫. తి. అతిగంజికంటెనెరైనవిభుండరిగ్గిరంకుక
 శ్రీతిరమింపవచ్చునిటుబిల్చిమునీవనిద్రావదూరియా
 రేతిరిచియిచీరనగరింపరపుద్యముసుంసునర్హిసం
 జాతకుతూహలుండగుచుజారుడుదభ్రదనంబుజెరగె.

జీక. అతిగంజి. అవృద్ధి. కంటెనెరైనవిభుండరిగ్గి. నేత్రమునకునలుసువేసెయందెటిమగడుపోయెను.
 నిరంకుశశ్రీతిరమింపవచ్చు. నిరంకుశశ్రీతి. నిరంకుశ. అద్భుతమునటువంటి. శ్రీతి. ప్రియముతూడను.

మంపవచ్చు. కింపవచ్చును. ఇటుచిట్టి ముగిసెనెవ్వరైన. మాత్రము గూర్చి నీర్వజారు జేరుమనిపించగా. మాత్ర.
 కుండకత్తి. అరతిరిబోయిచీర. అశాస్త్రయోగి జారుజ్జిల్ల యి. ~~మొదలు~~ నగరి. పట్టణమందు. పర
 చుద్ది. సందుమార్గమందు. ముసుంసున్నరీ. అవకుండనముపెనుకొని. సంజాతకుతూమాలుండగుచు. సంజాత. పు
 ట్టినటువంటి. కుతూమాలుండగుచు. సంతరాషముకలవాడగుచున్న. తన్నదనంబుజెరగి. తత్. అవడ్లదాని
 యొక్క. సదనంబు. నీహమును. పరగి. ప్రాపిశంపగను.

—౧౯౦. అకొళ్లు మూయదుద్దెసింగడి బరచిన. మంచమునకువ్రాత. మగనిసునుచు
 కులుకునడలనెరికూర్చుండ దానిక్రిందరిమగడుదాసుబెరుగెక.

అకొళ్లు మూయదుద్దెసింగడి బరచిన. అకొళ్లు మూయదు. అబద్ధింగములు ముగిసియిండ్ల బట్టుగా. దుద్దెసింగ
 గడిబరచిన. జమటకంబుడిబిన్న. తమజేసినటువంటి. మంచమునకు. పర్యంకమునకు. తమగెనిసునుచు. సుగ-
 సునానితెనుకొని. కులుకునడలనెరి. సుగెనినగమనపేషములతూపాయి. మగడు. తనభర్త. దానిక్రింద. అమం
 చముడిగువనం. బరగి. బదుగుకొని. దాసుబెరుగెక. అగుపడకయుండటమెలుసుకొనెక. కూర్చుండ. మం
 చముబూదకూర్చున్నదాయెను.

—౧౯౧. చ. ప్రవిఘటితానురూపద్రృఢబంధమందరమోదకీర్తనా
 రవముకటికపోలముకురసనద్రృష్టనయిత్తతంబుకై
 తపవరినోసఖాభిరమతాంతపేటమప్రాస్థులజ్ఞమ
 ప్రవదుపగూహములైతెసంగమబుద్ధరకుబ్ధిరాంధ్రమై.

అకొళ్లు ప్రవిఘటితానురూపద్రృఢబంధము. ప్రవిఘటిత. పేషగాపాండింపబడినటువంటి. అనురూప. ప్రాస్థా
 న్యులకుయోగ్యమైనటువంటి. ద్రృఢ. గాఢమునటువంటి. బంధము. ప్రసక్తిబధముననాగరికాదిబంధము
 లుకలిగినటువంటి. అమందరమోదకీర్తనారవము. అమందర. మందముగారి. మోదకీర్త. సంతరాషముజే
 యుచున్న. గళారవము. కంఠద్వీనికలిగినటువంటి. అనగారతికరాజితమున మణితములుకలదనుట. క
 టికపోలముకురసనద్రృష్టనయిత్తతంబు. కటి. బిరుదందు. కపోలముకుర. అద్దమువంటిచెక్కిల్లయందు. సున.
 కుచములందు. ద్రృష్ట. కనుబడుచున్నటువంటి. నయిత్తతంబు. గోటిమెక్కులుగలిగినటువంటి. బాహ్యరతికా

లమందుజనునప్రదేశమందున్నట్టి శయందుకుచములయందుగూటినిచ్చిలుకలగచేసిది కళాశాస్త్రపుసిద్ధమను.
 అకతవచరివేసఖాభిరమము. అకతవ. కపటరహితమగునట్లుగాను. పరివేసఖాభిరమము. నవ్వులమాటలుకలిగిన
 మువంటి. రతికే. శయందుపరివేసఖాభిరమములుకామాస్త్రపుసిద్ధము. అతాంతపేటము. అతాంత. అల
 నబడినట్లుగా. చపేటము. చెంపలువాంయింపకముకలిగినటువంటి. అప్రాస్థులజ్ఞము. అప్రాస్థ. పోగొట్టుబడిన
 టువంటి. లజ్జము. శిశుకలిగినటువంటి. రతికాలమందున్న ప్రేమకులకుశిశుబడుచుటాస్త్రపుసిద్ధము. అస్థ
 వదుపగూహము. అస్థవత్. జారనటువంటి. ప్రపగూహము. గాఢానింగనముకలిగినటువంటి. సంగమ.
 ము. సంతరాషము. నిరాంధ్రమై. నివారింపబడనట్లు. అద్భుతికై. అవడ్లదానికదానెనుగనునానికొన్ని. అబ్బిబే.

ప్రకాశించెను. —౧౯౨. క. సాధ్యేయవృతధారాసాధారణమృతశిఖరనిశాతనయంబుక
 సాధింపగరతినాథాయోధాధనసాధనములయ్యెయువయువతులకు.

అక. సాధ్యేయవృతధారాసాధారణమృతశిఖరనిశాతనయంబుక. సాధ్యేయః. అతిశయముగాను. శతధార. వ
 జ్రాయుధమువలెనె. అసాధారణ. అసమానమైనటువంటి. మృత. తిర్ణముగలిగినటువంటి. శిఖర. అగ్రములు
 కలిగినటువంటి. నిశాత. వాడియయిన. నయంబుక. గోళ్లు. యువయువతులకు. యువ. పేష్ట్రాయముగలజా
 రునికొన్ని. యువతులకు. పేష్ట్రాయముగలవడ్లదానికొన్ని. సాధింపగ. రతికార్యమునుసరపేర్చికారకు. రతినాథా
 యోధనసాధనములయ్యె. రతినాథాయోధన. మన్నదకలహమునకు. సాధనములయ్యె. అయుధములాయె
 ను. రతికాలమందున్న ప్రేమకులుపరస్పరముగాగూర్చితమచెక్కులుపక్రమముదైనస్థలములనుప్రచేది

ప్రసిద్ధము. —౧౯౩. క. అసతియునుపతియునునిజువసతిజెలరెరియిట్లనారణగాఢ
 ల్లసమనచనగదునికొవసనచ్చిరికాలుమగనివన్నరయుటయు.

అక. అసతియు. జారకాంతేనయావడ్లదానిపెన్నమున్న. అపతియెను. జాచుడనదానెనుగనునాడు
 న్ను. నిజవసతిజెలరెరి. నిజస్థితియై. వసతి. నీహమందు. చెలరెరి. నిజ్జింబించి. ఇట్లు. చోటనచెట్టినప్ర
 కారము. అవారణనాథూల్లసనమునపినగ. అవారణ. నివారింపగూడనటువంటి. గాఢ. ద్రృఢమైనటు-

పం.టి. అల్లసనమున. పేదకుచేతనం. పనగ. సంతాగముచేయు మండగా. దుసికి వి. జాతి. పన. శిష్యముగా. అచ్యుతి
కాలు. అనన్తదానిపాదము. మగని. దానిపతేయిక్ర. పన్నెరయుటయు. విప్రతగులుటయున్న. అనగా తనకాలుమ
గనివిప్రతగులగా ననుట.

—౧౯౪. క. విటచెడకయద్ధకత్రికటిమదిలోనిశ్చయించకనలుననీతి
కటినత్తటినిక్రడికంకటిక్రిందికివచ్చిగట్టిగామగడనుచు.

టీక. విటచెడక. దైర్ఘ్యమువిడవక. అద్ధకత్రికటి. భూమిపతిను విప్రలక్ష్మినకటిపాదేశముకల్గినయావద్ద. మగడు. తనపతి
కనుటన. కలాపముచేతను. ఈ కటి. ఈతిమిరములోను. పత్తటి. పంటరిగాను. ఇక్రడికంకటిక్రిందికి. ఇక్రడికనుండేము
చముడిగువకు. గట్టిగా. దృఢముగా. పచ్చి. పతించెను. అనుచు. అనుకుంచున్న. మదిలో. తనమనస్సులో. నిశ్చ
యించి. నిలయుముచేసెను. అనగా యాతేకటిలోయిక్రడికనుండే మంచముక్రిందికిమరెవ్వడురావీడు. నామగడగ
ట్టిగా వచ్చినాడని అనమయమందు దైర్ఘ్యముచెడక తనమనస్సులోనిశ్చయించినదాయెననిభావము.

—౧౯౫. క. రతిద్రృష్టిమిడియయ్యపశుపినాపింజూచిపలికెపుడుముఖిని
పతిరతిలోనారతిలోమదిదలపగనికృత్యయరమంచెయ్యిడియో.

టీక. అయ్యపపతి. అజారుడు. రతిద్రృష్టిమిడి. సంతాగశక్తి. పచేతనం. పనిజింది. నాపిజూచిపలికె. అనన్తదా
నికనుగానిసంతాపించెను. పుడుముఖి. ఓకమలముపం.టిముఖముగలపడుచా. నిపతిరతిలో. నీమగడుచేసె
సంతాగశక్తిడలో. నారతిలో. నీనుచేసె సంతాగశక్తి డలోను. మదిదలపగ. నీమనస్సులో. విచారింపగాను. నీ
కృత్యయరమంచెయ్యిడియో. నీకష్టమైనదియెవనిరతిసంభారశపరా.

—౧౯౬. క. పోరార్ధకనిక్రమజెప్రమారామాప్రమనననదివానిదసం
గూరిమిగనియనునలరధకారమసారంజకంబుగా నిట్లయ్యె.

టీక. రామా. ఓవడ్గం. రామా. పోరార్ధక. నీనడిగితిసనికలబాంపక. అనగా నీనడిగినాననిమూలగిల్గిపో
రుపోమానినినట్లయ్యెను. ప్రేమ. శ్రీతేచేతను. నిక్రమజెప్రమా. నిజముగా పల్కమా. అనన్. జారు
డయినా పుకారముమంగలంపగా. అతివానిదస. అది. అవడ్గది. వానిదస. వానియందు. కూరిమి

గనియన్. ప్రియముండెన్ని. అలరధకారమసారంజకంబుగా నిట్లయ్యె. అలరధకార. అమంచముక్రిందమండతన
మగడనవడ్గవానికి. మనారంజకంబుగా. చేతసంతాపమయ్యెటట్లుగా. ఇట్లయ్యె. ఈపుకారముగాపలికెను.

—౧౯౭. మ. శ్రుతిపాణిశురమాన్యకశికిదలంపన్నాశ్రురాచారణ
శ్లితిమయంబుంపుపసిండిగాదెయదినా పింజూచిదేలింపగా
కతివారాగతుడనిరక్తిమరలంగాజారుజారుండిసి
సతమిచెప్పుకువారిటాడిరతినిసానిరంబురాజాస్యకు.

టీక. ప్రాణేశు. మగనియిక్ర. రమాన్యకశికి. రక్తికిడకు. శ్రుతి. సమానము. తలంప. విచారింపగా. నాశ్రురాచారణ
శ్లితి. ఓకవర్ణమునా పలుకకూడనిది. అనగా పతిరమాన్యకశికిదేలిదనుట. అది. అట్లదేలిమగనిరతికి. నా
పింజూచిదేలింపగా. నాకి. శ్రీని. శ్రీతి. ప్రియముచేత. తేలింపగా. సంతాపింపజేసెకారకు. మయంబుంపుపసిండిగా
దె. ముంచకచేగుబంగారముకాదా. అనగా ముందరిభాగప్రకృంబుబంగారమేననుట. యధార్థముగాతనప
తిచేతజేయబడినరక్తికి సంతాపకారణమైనదనుట. జారుండు. విటుడు. కతివారాగతుడు. కొన్నిదినములు
వచ్చినవాడె. విరక్తిమరల. అనాసక్తి. ప్రేమ. పరాగమనుట. జారు. రాకపోవును. అసి. జారునిటాటి
సాండుండికము. రాజాస్యకు. శ్రీకి. వారిటాటిరతి. అజారప్రేమనిటాటెనసంతాగశక్తి. సానిరంబు.
సతమిచెప్పు. అనగారుచికరముగానిదనుట. సతమిచెప్పుకు. శాశ్వతముగాదుగదా అమాటవచింపకుము
అనిమందించుట.

—౧౯౮. క. ఇదియెటిమాటయెలావదరునినునీపరుంగనానారమణం
డుదగిచిరుపడియనీవల్లదిననకువైలియదానీమదికి.

టీక. ఇదియెటిమాట. ఇదియెక్రడికలుకు. అనగానిప్రయోజనజెప్పినపుకారముగానాటామందలించుట
యెక్రడికమాటయనితిరస్కరించుట. పలావదరుడు. పండుకుయాలానునీప్రేమదప్ర. నినునీపరుంగనా. ఇన్నునీ
ప్రేమలియతా. నారమణండుదగి. నారమణండు. నాభర్త. అదగి. సముద్రము. ఈప్రేమ. చిరుపడియప్ర.
నీప్రకృంబముగానిచియందుచిన్నగుంటప్ర. అల్లదినననకున్న. అట్లయెక్రవతక్కువగాయుండడము

నీమచిపుకయుండినను. నీమడికి. నీమనస్సునకు. తెలియదా. గోచరముగాదా. అనగా మనసరుగదాయనుట
 ౨౯౯. క. రూ. తనినువంటిమానిసి. కి. కి. నామగనితరుకునజ్జరకరిం
 జేతికి గలవానిజుమి. కాచాళముగాదునీకుఘనమాతండు.

తీక. రూ. త. అనవచ్చుము. నినువంటిమానిసికూ తికి. నీవంటిమనుష్యమర్థమయితాడను. నామగనితరుకుననాభ
 ర్థమయి. అమచియుట. చక్రకర్త. కండకర్త. రకున్న. చికి. చిదనవస్థవ్రీనకు. గలవానిజుమి. ఏలాగుయెం
 క్కువతక్కువకలదూ అలాగుచూడుమా. నీకు. ఘనమాతండు. క్షిప్రమైనవాడునామగడు. కాతాళముగా
 దు. కోపముచేతపల్కుటగాదు. అనగా నీకన్నానాభర. అత్రముడనిమందలించుట.

౩౦౦. అ. ఓండననీలనామగనియొద్దరమించుటయింద్రభూగమ్మ
 యుండునయోయనుగుమగడూరికిచోవ్విటరింగియింటిని
 ట్లుండగవచ్చిపట్టుకునియోరిదూరాత్మకసిగ్గుసంటిపె
 రెండయిదూరపేడిపుటియింపదనాకిటువంటికూటమి.

తీక. ఓండననీల. ఈలాగనియొకమాటచెప్పువలసివచ్చెను. అనగా నీమాయమోజెప్పుబనిపెదనుట. నామగ
 నివద్దరమించుట. నామనిమిటి తోకతిక్కిడనలుపుట. ఇంద్రభూగమ్మయుండు. ప్రిరందరునిసుమృత్యుయుండు
 మ. అయో. అయోభి. అనుంగుమగడూరికి చోవ్విటరింగి. అనుంగుమగడు. ప్రియమైననామనిమిటి. ట్లుండగ
 చోవ్విటరింగి. ట్లుండగ. గ్రామాంతరమునకు. పోవ్విటరింగి. అరుగుటనుపెలిసి. ఓంటినిట్లుండగవచ్చి. ఈప్రకార
 మువంటిరిగానుండగానాయితోకెంతి. పట్టుకుని. బలంత్రాకముగాగ్రహించి. ఓరిదురాత్మక. ఓరిపాపా
 త్మదా. సిగ్గుసంటి. నాలజ్జతీసుకుంటివి. నాకిటువంటికూటమి. ఈప్రకారముగానీనసంభూగమచే
 తనాకు. పేరిండయిదూరప. ప్రచండమైనయూతపమచేతనువేసెను. పేడిపుటియింపది. వాపవసుపాం
 చండుదా. పండెలలాగునవాపమునుపొందించునూ అదేప్రకారమునీచేతబలంత్రాకముగాచేయబడి
 నసంభూగమునాకుమచోతాపమునుపొందించుచున్నదనుట.

౩౦౧. అ. రాచపనుకవఖాంచివలరాచకుమారునివంటిదేవ్విడ

యోగ్యసఖాగ్లాహనరిగూరికానిప్పుడువచ్చువాడే
 వీచవిగాదుకండ్లుపకరింపుచునున్నవిప్రాణవల్లభుం
 జూచినదాకనెట్లునిలుచుదనువెట్లుసఖాంచియుండుదు.

తీక. రాచపనుకవఖాంచి. రాజకార్యములనుభరించి. వలరాచకుమారునివంటిదేవ్విడు. మన్మథునివంటినామగడు.
 అయ్యో. అయ్యో. ట్లుండగ. గ్రామాంతరమునకు. చనికాళ్లహినిరిగి. పాదరక్షలువేకవట్టిపాదములహిపా
 యెను. పట్టుడు. ఏనుమయమందు. వచ్చువాడు. ఏతంచునూ. వే. వే. ముప్పైముప్పైచవిగాదు. గుచిగాదు. అనగా
 నీహిచవిగాదనుట. పా. గావల్లభు. నాజీవితే. క్షిరుక్షి. చూచినదాక. కన్నులగమనాసేపర్యంతమున్న. కండ్లు
 పెకరింపుచునున్నవి. నయనములపెళ్లగింపుచున్నవి. పట్లునిలుచుందనువు. తనువేదహము. పట్లునిలుచు. ఏ
 ప్రకారమువ్రీడిని. అనగానామగనికన్నులమాడకపోయినట్లయినానాదేహమునిలువదనితాత్పర్య
 ము. పట్లుసఖాంచియుండుదు. అడచెననునతద్విరహజావమునునీమయేప్రకారమార్చెదను. అనగా
 విరహాపాపముచేతవాళిననుట.

౩౦౨. కా. కాయబత్తడనుండనీమివనితాకందర్పబాణశ్రీరుం
 బాయంజాలవీప్రాణముమనసురుబ్బరూట్లుగాజేయుటం
 దాయకవచ్చగదాపయోధరములంబంకారిటంజేర్చియా
 చాయంబేకానిచక్రసుక్తిరతిరాజ్యశ్రీలదిలింపుదు.

తీక. కాయబత్తడనుండనీమి. కాయంబు. నాదేహము. పత్తడనుండనీమి. పచ్చటనుండనీమి. అనగానాదేహ
 ముమారముగానుండనీమి. అట్లాగాయున్నట్టికిన్ని. వనితాకందర్పబాణశ్రీరుం. వనితాశ్రీజనమునకు
 కందర్ప. మన్మథప్రాయుడనటువంటి. ప్రాణశ్రీరుం. నాభరను. ప్రాణముమనాయసుఖీలు. పాయంజాలవీ. వద
 లసమర్థములుగావీ. అనగానాప్రాణములునాభరయొడివ్యాఖించుచుండుననుట. మనసురుబ్బరూట్లు
 గాజేయుట. ఇత్రమునుసంతాపబట్టుచున్నదనుట. పయోధరములు. కుచములు. అంటి. నామగని
 కుమ్మననాటెట్లుగాను. కారిటంజేర్చి. నామమునపొందించుకొని. దాయకవచ్చగదా. కదియవచ్చగ

తేక అనున గు. దానాను. అనగా అట్లాగే ననుట. జైసి మాని చికినంబు. నిన్ను కినుకుంటి ననుచు. విజ్ఞాన భా
 వ్యతీ. విజ్ఞాన భావ కతి దమ్మన. వ్యతీ. వ్యాపార ముచేతను. అనగా విర్రవ గుటుచేత ననుట. బ్రబ్బిర్ది. ఈరెడి
 గాను. సుగయ నిమూటలకి. సఖాంప గూడ నిపలుకులచేత. చెవ్వల జాడకు. కర్ణములను కట్టకుము. సైచిన
 దానగాను. సేమాటను సఖాంపినదాన్నిగాను. నామగనికి. నాభ్యర్కు. నిన్ను వంటి. శివంబొక రమానిన. సేచు
 నై నటువంటి. మానిసులు. మనుష్యులు. ఈడి. జోడా. సేమాటి నేదను నున్న లు నామగని తొరాన కింకార నట.
 త్రువ్వి నకి. నాభ్యర్మ్య తిజింపినను. భద్రహాడ గింకుడు. మగని తొరాకూడా మ్మితి జింపినను. త్రెకిత. నామగడు జిం
 పియుంట. మని. సేనును త్రెకి. బదువనై. సువానినియ్యి. ముద్దే దువనైయనుట. సుఖాచుదకి. భూగమును పాం
 దియుండిదను. అనగా రానురంకులాడియ్యె జారుని తొరాన తొరాషముగా సంతోషము చేయుచుండ
 గామ హోవా వ్వాహ ముతూ జారుడు లేన తొర నరతిలిలాస ముమేలొ సేమగ నిరతిలిలాస ముమేలొచె
 ప్పుమనగా తనకాలు మంచ పతాత్రిండ జికింకున్న వాని తాకినందున తన మంచము క్రింద ప్ప వాడు తనమ
 గడిన నిర్జయిం చితన మగని మనస్సునకు సంతోషము జేసికొరకు మాయలు బుద్ధి యిరానుకారము
 గాలంజికాని తొరామందలిం చేసమయమందు తనమగ నికి తనయందు రంతుదార్థ ముగా పాతివ్రత్యము
 గలదని తొరాచె తట్టుగానే యావడ్ల డిసంతానిననుట.

తేక. అనుచును భృ. అట్లా పల్లవుల సప్తభార్యయుక్. బాపి తములు. మాటలను. అరధకారుడు. అవధ్గవాడు
 చాదరంబుగా విని. అవరణామౌకూడు కున్నట్టుగా నాకర్ణించి. ఇద్దినాయుడో. ఈచివినాయుండు. ప్రణయవి
 శ్రుతయోను. ప్రణయోపేషచేతను. విశ్రుతయోను. బ్యాతిచుండబడ్డదియగును. అటుగాకయుండినో. అ
 ట్లాప్రేమపిన్దవత్తై. ననుననుకూలుడంచు. నన్నయిష్టాడననాయుకున్దిగా. అపనాథునిటాడ. విటు
 నిటాడను. పరిభృనింపక. కిరస్కరింపక. శరణననంబుల. నూరుముల్గుములచేతను. అనగా బహువిధముల
 ను. వినుచేయునట్లే. సుర్రాత్ర ముజేసునా. చంపకనానమచ్చి. సంపగి ముగ్ధవంటినా సికకవినినయ్యాచి విన్నా
 ట్టుసిని. యి పట్టున చంపకమాని మచ్చి. అనిపాతాంపరము న్నయ్యుక్. ముగ్ధానయ్యున్నది.

పేక. ఏను బ్రవానినామిరి. నేనుదేశాంతరముచూపేటపెరిసి. ఇంటనంతట. ఇచ్చతలాయవతలా. ఇంటనూ
 రుదానై. ఇతరంగుకన్లుని. శ్రీహామందుసహాయానయితరజనులారేనివిధముజూచి. చలింపక. జడియక. పడి
 లాజుచ్చి. ఈవిటుడు శ్రీహామంపుపేరించి. అద్భుతాండ్. గర్జితాండ్. నిలుపిపోవక. మదనాద్రికమహితనిలు
 వక. కడియంబడ. బాదబడగానె. హారలారూతలంచు. ప్రచిన్నతపీరువారునుటయసహ్యముని. ల
 జ్ఞానిధిగాన. సిగ్గుగలదిగనుక. మేలుబడి. మార్దవముజొంది. అనగాననుకూలించి. సాక్షి. సుఖప్రకయ్యన-

యీనానార్య. రక్షితికూరకుండెడి. సురదక్రిడజేసుటకుయొప్పి తూర్పునూరుదూరమున్నది.

౩౦౮. అ. చిక్కిరిసిపోతే కుదేసెయిట సిగ్గులచేటుచాందులక

జుక్కవేగనిర్బోడల జూడడు ముచ్చటదీర్చుకున్నది

దుక్కునేసి మిసెయిసు బేయోదయమెయ్యెడునంచు సూరియో

చక్రముద్దుగుమ్మ సరసప్రియాభాషలనింపొనర్చెడి.

టీక. చిక్కిరిసిపోతే. ఈ విటు నివాసమనచగులుకుంటెని. రుదేసెయిట. అరుచుట. సిగ్గులచేటు. లజ్జబూచీట. పొందులంజుక్కవేగనిర్బోడల జూడడు. రక్షియెచేయక బిడుపురగాగ్రిహమువదలిపెళ్లిపోడు. ముచ్చటదీర్చుకున్నది సుపీనికారక తుదముత్తొవనట్టె. బిడుక్కునేసి మిసెయిసు. బిడు శరీరబలమున నేర్చి మిచెసునూ. బేయోదయమెయ్యెడునంచు. భేరియచ్చేమన్నదని. ఓడి. లోబడి. ఈ చక్రముద్దుగుమ్మ. సాందర్యవతెయ్యెనయీనానార్య. సరసప్రియాభాషలక. సరస. రసయుక్తమైనటువంటిది. ప్రియ. ఇష్టమైన. భాషలక. మాటలచేతను. ఇంప్రెస్చెడి. ఇష్టమొచ్చెయిచున్నది.

౩౦౯. క. అతివానారతిలోన పతిరతిలో నిష్ఠమిద్దిపలుకందగునం

చితడిడిన బాతరూపాబ్జితుడననల్లలమోగడిదీనిందెడి.

టీక. అతివా. బేచిరి. నారతిలో. నేనుచేసెనంతాగములొనన్న. పిపతిరతిలో. పిపనిమిటిచేసెనంతాగములొనన్న. ఇష్టమిద్ది. నీకుప్రియమిది. పలుకందగునంచు. చప్పువచ్చునని. ఇతడిడిన. ఈ విటు డుప్పన్నెయిగోసి. బాతరూపాబ్జితుడని. బాత. ఇష్టమైనటువంటి. రూప. శరీరసాందర్యమూహదను. అబ్జితుడని. కూడుకున్నవాడని. అనగా సాందర్యవంతుడని. నల్లబలమోగడి. తోచినన్ననుకొనెను. పినిందెడి. ఈ విటున్ని పిరస్కరించెను. కాబట్టి నాయందేడినికొమామా ముగిరియున్నదని మంచముక్రిందనున్న వడ్లనాడమెనియింకా పల్కుచున్నాడు.

౩౧౦. క. ఓడక ముక్కు ముమగముం జూడక చిత్తము నేరాయుచు పినింజూ

నాడినను బట్టు పోసినియోడి నల్లకింతలచియున్నదియకాపా

టీక. ఓడక. త్తయపడక. ముక్కు ముమగముంజూడక. నానికయు ముఖముగమోగునక. ఇచ్చికవీ మాటాడకనుట. చిత్తమునేరాయుచు. మనస్సులోన సహ్యపడుచున్న. పినింజూనాడె. ఈ విటున్ని దూషించెను.

ననుబట్టు పోసినియోడి. పందియెట్లానుడించుసూయోడి తనమైనాత్రముచేసెను. నాకింతలచియున్నది. యవోహూ. నాకురక్తయెంతమా మాపడియున్నది. అహహోయని అట్లే బాప్తి. ని. అహహో భృద్భృదేదే.

౩౧౧. అ. పంచనయిప్పుడి తులువవంక జనించె జనించుగాకయీ

చంచలనీప్రినాయెడప్రసన్నమసూరదీని మాటలం

గాంచితిమోదమంచు రథకారుడు పాంగి సజారదారహూ

మంచమునెక్కి త్తెక్కిని మంజుగతింజనివాడవాడలక.

టీక. పంచనయిప్పుడి తులువవంక జనించె. ఈ సమయమందీ కుప్పితునివల్లనీదగా ముట్టె. జనించుగాక. అట్లాప్రట్టగాక. ఈ చంచలనీప్రి. చుపలాక్షియైనయీచేడియ. నాయెడ. నాయందు. ప్రసన్నమసూరదీ. ప్రసన్న. సుముఖమైనటువంటి. మసూరదీ. కారకగలది. దీని మాటలక. దీని పలుకులచేతను. గాంచితిమోదమంచు. సంతోషము సుబుంజితి నని. రథకారుడు పాంగి. వడ్లవాడు సంతోషపడి. సజారదారహూ. సజార. విటునితూగూడుకు ముబుంజితి నని. రథకారుడు పాంగి. వడ్లవాడు సంతోషపడి. సజారదారహూ. సజార. విటునితూగూడుకు న్నటువంటి. దారహూ. భార్యతూకరాడా. మంచమునెక్కి త్తెక్కిని. పర్యంకమును శిరస్సుబాదబట్టెకుని. మంజుగతింజని. మసూహారగమనమొనరించెయి. వాడవాడలక. పిడిపి డించుచున్న.

౩౧౨. అ. వాకినియెంతవారంతయెటువంటి పిద్రుతయెంతయుత్రమ

క్లూకవిపేకరాశియనుచు ప్రయసెన్నుచు మాస్తతాళమా

నైకలఘుప్రచారగతి నాడె ప్రహసనల సవక్త్రై

మూకలుగజ్జెనాగరికముఖ్యులు దస్యగింపుచుండగ.

టీక. వాకిని. అదావారింజి. పంచకారం. నాభార్యయెంతయోబ్బుగలది. పటువంటి పిద్రుత. పలాగంటిసాబ్బి. పంతయుత్రమశ్లాక. పంతశ్లేష్టుతనవారియొక్క స్థూత్రములకు సామ్రాటలు. విపేకరాశియనుచు. పంతపిలిగిలదియని. ప్రియసెన్నుచు. ఇష్టమైనభార్యను క్రించుచున్న. మాస్తతాళమా నైకలఘుప్రచారగతిని. మాస్త. కరముచేతను. తాళమాన. తాళమువాయింతున్న. లఘుప్రచారగతిని. కుంచకుంచమయి డుగులకెయిటచేతను. అడ. నాట్లమొనరించెను. ప్రహసనల సవక్త్రై. ప్రహస. గుప్పనవ్వియుక్త.

విలాస. శింశరి నటువంటి. పక్ష్యాది. ముఖములుగలవాడై. మూకలుగట్టి. గుంపులుగూడుకొని. నాగరికముఖ్యులు
చీరజనశ్రేష్టులు. తప్పిరికింపుచుండగ. తన్నుచూచుచుండగావడ్లవాడాడననతాప్తుర్యము.

౨౧౧.వ. ఇచ్చిరిత్రంబుసాపరాధుండగు చిరజీవింజెప్పజ్జిననీకుదాహరణంబనిరక్తాక్షుం
డుజెప్పిననపులుకులాదరింపకయులవాకెక్కిరుండూరకుండనంపనయ్యెజిప్రా
యమారసి.

తీక. ఇచ్చిరిత్రంబు. చీకడ. సాపరాధుండగు. అగమమూకూడుకున్నటువంటి. చిరజీవి. చిరజీవియనకాకరా
జుమంత్రిని. చెప్పజ్జిననీకు. అనుగ్రహించిననీకు. అదాహరణంబని. ద్వీపాంతమని. రక్తాక్షుండుజెప్పిన. రక్తా-
క్షుడనీముఖ్యమంత్రపల్లవాని. అప్పులుకులాదరింపక. అవూటలుసంతాపముగూనినక. అలూకెక్కి
రుండూరకుండి. ఘూకరాజుతూష్ణిభూమియైయుండను. అంత. అటుహంబిత. అయ్యెజిప్రాయమారసి.
ఘూకరాజువృద్ధయథావముచిరజీవితిలిసినవాడ.

౨౧౨.క. తనకునులూకత్రాసముమనుగడకుపహరియుసబహమానభీమవి
దనితిలిసెతిలిగలయూననమునచిరజీవిఘూకనాధునకనియె.

తీక. తనకునులూకత్రాసము. అలూక. గూబవల్లనైన. త్రాసము. భయము. తనకు. చిరజీవియైనతనకు. మను
గడకు. బతుకుటకు. అప్రపహరియు. హానియున్న. సబహమానభీమము. సన్యాసమహాకూడడము. పద
ని. నాస్తియని. తెలిసి. పరిగి. తెలివిగలయూననమున. వికాసమునుండినముగమహాడను. చిరజీవి. చిరజీవి-
యనకాకమంత్రి. ఘూకనాధునకనియె. అలూకరాజుతూయిల్లునలుకుచున్నాడు.

౨౧౩.క. నీరిప్రేమసూరకయవధిరణాంఘితిజగద్విదితమహిమయ్యె
పూర్వాద్వికాహుతిగతనుదారణమకజాలాప్రదనుప్రాణంబు.

తీక. నీరిప్రేమ. నీశత్రువృద్ధకాకరాజుచేతను. జగద్విదితమహిమయ్యె. జగద. లోకములచేతను. విదిత.
తెలియబడుటవంటి. మహిమయ్యె. బుద్ధిగలవానియిన్నితరక. నిర్మలప్రముగా. అవధిరణాంఘి
తి. చిరస్థావరముచుండితిని. పూర్వార్థికి. పండమనవత్సాది. అవహతిగ. హామార్హద్యవముగా. ప్రాణం

బు. నాయకులను. పక్షి. పక్షి. హామముచేతును. తనుదారణము. శరీరమునుధరించుట. ఇంకజాలు. ఇంకబూదట
పక్ష్యాది. కాబట్టి నాప్రాణములన్నిటికైనా మృత్యుచుందుచునని చిరజీవిఘూకరాజుతూబుచ్చెను.

౨౧౪.క. నానిరక్తాక్షుడుచిరజీవింబరికించిచచ్చినెడపనియ
నిరానివరప్రేమచేప్రమాదవనుటయునాతడాతనినిబట్టెయె.

తీక. నానిరక్తాక్షుడు. అనిచిరజీవిపలుకగానీనాకర్ణించిఘూకమంత్రియైనరక్తాక్షుడు. చిరజీవింబరికించి. చిర
జీవిదిక్కుజూచి. చచ్చినెడపనియని. నీవృద్ధుడైయుండెనంతరముచేయవలసినకార్యమేమి. కాబట్టిబ్రతికియు
న్నవాడే శత్రుత్వమేకాని మిత్రత్వమేకానియనిచెబినాచేయవలసినతాప్తుర్యము. నివరప్రేమచేప్రమాదవనుటయు
నీవృద్ధాంతమునిశచముగాతియజెప్పుమానీవనిఘూకమంత్రిపలుకగానీ. అతడాతనినిబట్టెయె. చిరజీవి
రక్తాక్షునితూచిపుచ్చుచున్నాడు.

౨౧౫.క. చోకాయమనలముఖమునోజూకార్త్రయులూకయానిబుట్టిబలిమిష్ట
కాకములగర్భిర్బూసూకములంద్రుండుమనసుతుండుడుకారక.

తీక. చోకాయము. చోనాశరము. అనలముఖమునోజూకార్త్ర. అన్నమావనునందువీర్. అన్నపాత్ర
దాహిత్యజించియనుట. అలూకయానిబుట్టి. ఘూకభగవంతుడైయు. బలిమిష్ట. బలవంతుడనీ. గర్భిర్బూ
సూకముల. గర్భిర్బూ. అహంకారాద్వికమందు. అసూకముల. అధికమైవనటువంటి. కాకముల. నా
యనములను. మనసుతుండుడుకారక. చిత్తముసంతాపముననుపైంగునట్లుగా. త్రుండు. సంహరింతును. ఇ
ద్దా మృత్యుచుండదననిచిరజీవిపలికెను.

౨. అనిననిరక్తాక్షుండుయీప్రకారముచిరజీవిపలుకగానాకర్ణించినవాడెరక్తాక్షుడుపల్కుచున్నాడు
౨౧౬.క. లోకద్వళుషునుసమారమహాకుధరంబులవరింతుననికాదాపూ
ర్వేకృతివచ్చెనుక్రూరాకరినేకైకాశకప్తముగలుగు.

తీక. ఒక్క. ప్రార్థికా లమందుక్ర. లోకద్వళు. సూర్యుని. ఘను. మేఘుని. సమారమహాకుధ
రంబుల. సమార. వాయువీనున్న. మహాకుధరంబుల. పద్మతేజస్వములనున్న. వరింతుననికాదా. పొంది

ననికాదా. పురాణాన్ని కృతించి. మునుపటి తనది కామునికెయ్యారగురా లాయెను. కాకినికె లకాశకర్త ముగలుగ. వాయు
సమీపికి తిరిగి మూక జన్మము వచ్చును.

౩౧౨. క. అనురక్తాక్షుని గమనిం. పునుడ ప్రజలచరిత్ర గాడ ప్రజా
ధననిన సూరికిని కృ. యనురక్తంజు పు మనిన నరడిట్లయి.

టిక. అనురక్తాక్షుని గమనిం. యిట్లా పలుచున్న రక్తాక్షుని జూచి. పునుడ ప్రజలచరిత్ర. యోగ్యుడనయ్యాచర
జీవితంబును. గాడ ప్రజాధన. గాడ. ద్రోహమునటువంటి. ప్రజా. బుద్ధి. ధన. ద్రవ్యముగా గలిగిన యోరక్తాక్షుడా
నిన సూరికిని కృ. ఈకతనాకర్ణింపనిచ్చియించితిని. అనురక్తంజు పు మనిన. అనురాగముచేచు పు మనిచిరజీవి
యగుడుగనానె. అచడిట్లయి. రక్తాక్షుడి ప్రకారముజేపుచున్నాడు.

౩౧౩. క. కృతాఖ్యాత పదాంగద మార్కెకచ్చాయ. విధి కమండలు సరూప్య చ మరాళి.

మారాగి మ కుట మందార మారిక నియ. ద్రోహుడను ద్రోహి రధార
సాధుజీవంజీవ చంద్రిక సగర జన్మాటిక ప్సేగ సూపాన పజ్జి
చిరపాత్రా విత్త సంచిత భరీరధ కిరి. వారా శివ్రాదయ కర్పూర చర్చి.

౩౧౪. "పరుషవాసిష్ట కాప సంప్రాప్త మాణ. విత్ర సహ పుత్ర గీర్వాణ శత్రువేష
సముదిత క్లాంతి వ్యాధి సమ్యగప్రవృత్తి గంగ బుగడంగన గడురంగ త్రరంగ.

టిక. "ఈ పుత్ర మందు గంగా వర్ణనము. గంగయెటువంటిదంటి.

కృతాఖ్యాత పదాంగద మార్కెకచ్చాయ. కృతాఖ్యాత. విష్ణు వ్రాయుక్తు. పద. చరణమండలి. అంగద. అందయెక్తు. మా
క్తిక. ముక్తి మయెక్తు. వాయ. కాంతియైనటువంటిది. అనగా గంగ కిల్లనిదిని విష్ణుపాదమందు ప్రతీనదనితాల్చి
యి. విధి కమండలు సరూప్య చ మరాళి. విధి బ్రహ్మయెక్తు. కమండలు. జలసాత్రంబునెటి. సర. కులనియం
దు. అబ్జిత. కూడుకున్నటువంటి. మరాళి. అడుహంసయైనటువంటిది. అనగా గంగ బ్రహ్మకమండలువం
దుండెటిదనితాల్చియు. మారాగి మ కుట మందార మారిక. మారాగి. సాంబశివ్రయెక్తు. మకుట. కిరిట
మునకు. మందార మారిక. దివతరుప్రపుడామమైనటువంటిది. అనగా నీవుని జటాజూట ముండుండెటిదని

తాల్చిచ్చిము. వియత్తి ప్సేగ సుప్రసాద క్తిరచార. ఇయత. అకాశమనెటి. క్తిష్టదను. కపిలనాటి క్తిష్టముంచి. క్తిరచ. నామకృతము
వంటి. క్తిరచార. పాలముయైనటువంటి. అనగా నాకాశమువల్ల సు వింతెటిదనితాల్చిచ్చిము. సాధుజీవంజీవచంద్రిక.
సాధు. సద్భులుమనెటి. జీవంజీవి. చరణములకు. చంద్రిక. ప్సేగయైనటువంటి. అనగా సజ్జనులకు పులప్రదయైనదని
తాల్చిచ్చిము. సగర జన్మాటిక ప్సేగ సూపాన పజ్జి. సగరజ. సగర చక్రవర్తి ప్రతులకు. ప్సేగ. ప్సేగ. ప్సేగ మనివకారమైన
టువంటి. ప్సేగ. దివలూకముపాండుటకు. సూపాన పజ్జి. ముట్లు అయినటువంటిది. అనగా కపిలముని కాపమువల్ల
దశ్యుని సగరభ్రతులను ప్సేగ లూకము నుపాందించినదనితాల్చిచ్చిము. చిరతపో విత్త. సంచిత భరీరధ కిరి. చిర. బహు
దినములుచేసినటువంటి. తపః. తపస్సనెటి. ప్రతక్తి ఛాదులనుట. విత్త. ధనముచేతను. సంచిత. సంపాదించుబద్ధమువంటి. భ
రీరధ. భరీరధుడనిరాజుయెక్తు. కిరి. యశస్సైనటువంటిది. అనగా భరీరధుడనికాకు ప్సేగ వంశ ప్రరాజు బహుదిచ్చి సవ
ర్ణరములు తపస్సుచేసి భగవత్తు సాదమువల్ల కూలూకమునకు గంగ సుప్రసాదకా బట్టి అర కిరి. ప్రరూపమైన
ది గంగయనితాల్చిచ్చిము. వారా శివ్రాదయ కర్పూర చర్చి. వారా. శి. సముద్రయెక్తు. వ్రాదయ. వక్ర. స్థలమందు
పూసిన. కర్పూర చర్చి. పునసార ప్రోపనమైనటువంటిది. అనగా సముద్రమండుకలిసెట్లు పుడవేతరూపము
గా ముండితిదనితాల్చిచ్చిము. పరుషవాసిష్ట కాప సంప్రాప్త మాణ. విత్ర సహ పుత్ర గీర్వాణ శత్రువేషము
దివక్లాంతి వ్యాధి సమ్యగప్రవృత్తి పరుష. కఠినమైనటువంటి. వాసిష్ట. అరుంధతి సతివల్ల వచ్చినపువంటి.
కాప. కిష్టమేతను. సంప్రాప్త మాణ. పొందబద్ధమువంటి. విత్ర సహ పుత్ర. విత్ర సహ పుడనిరాజుకుమా
రుడు. నాదాసుడనిరాజునకు. గీర్వాణ శత్రువేష. రాక్షసరూపముచేతను. సముదిత. ప్సేగ బద్ధమువంటి.
క్లాంతి. అలయుటయెక్తు. వ్రాతి. వారణమందు. సమ్యక్. విక్రియ. అమృతవృష్టి. సుధావర్షమైనటువంటి
ది. అనగా వసిష్టకాపమువల్ల విత్ర సహ పుడనిరాజు కుమారుని రాక్షసత్వము వచ్చియుండగా అత
నికి గంగా స్నానము వల్ల రాక్షసత్వము విడిచినదని ప్రరాణ ప్రసిద్ధము. రంగ. రంగ. రంగిత. ప్రకాశము
న్నటువంటి. తరంగ. కరుణ గలిగినటువంటి. గంగ. మందాకిని. పొగడంగనెగడు. స్మాత్ర ముచేయ -
యోగ్యమైనది.

క్రి. ౧. క. కలివరుచి మించునుచును, పులముంబై నూ గునూ గుప్రాయముచెలిమ్మ
నిలువంగని మునిమనునీ, పేనని పలపోసి నధికవాప్తులగ్నిమున?

తీర్చి ఇంక మును. బురుగు మయమునకు ముందటికాలమండ. ఇవా హంబుజయస్సత్త. పెండ్లి జయకపాపిని.

ఇచ్చి ప్రాప్త కులం వారికి. కన్యకా మనోహర వారికి తీసుకునే వారికిన్ని. కుల భద్రాది సాక వంతులు. కుల శ్రీ ప్తవ్య వంశము
 స్తు. భన. బాగ్యము స్తు. అది. ముదలుగా గణనము వంటి. సారవంతులు. సుప్రతనంతులు. సద్వశంబునను. స-
 మానమునై నట్టి. అనురాగంబులగు. పరస్పరమును కర్తయి తిశయించును. కూపతాపనాదులు. కూప. శరీర
 లావణ్యము స్తు. తాపనాదులు. వయస్సు ముదలైనది. పరస్పరానుకూలంబునై రయిండిన. ప్రాప్తానీయమున్న
 తరియున్నట్టియైత. సతీపతులకు. దంపతులకు. పితృకూలంబులు వృద్ధులందుగా వృన. ప్రియప్రేమభివృద్ధియం
 దును గనుక. ఇచ్చిన జగంధి. పద్మిపరిమళము వంటి పరిమళము గల రూపిన్ నుద్దాని. మహానాభావంకగు. మహాత్ము
 డైనటువంటి. సూర్యోదయవంతు. బాహునికి. పరిణయంబు జేసినదని. వివాహము జేసినది. అమ్మని. అబ్బునీ
 రుడు. తీరుతాము నాకర్పించిన. సూర్యుని. వచ్చినట్లు చేయరాన. అకర్షణము చేయరాననుట.

శ్రీ వై. చ సునారాచేరు గ్రామీణ వారి కారాగారము వ్రాసిన వాడు

పరరాజసంపాదకరియు పన ముల గట్టిం చువాడిరుల శి ట్టిం చువాడు

—పదాంత కృత్వాంత విధుల నూలగ్రముండువాడావదన్తెంచువాడు

దుష్టమండహాసంధివాహంబునెలసొలుఁ తరమువాడువిద్వాతతరమువాడు

— 2 — లో. సంప్రదాన వశస్థితి జలదరించు నవని జనులకు ద్వీపాటవమునచ్చే

వింశతిపాదై ల్లి కళదీపించువాడు సూరసామ్రాండు మునికిసాక్షాత్కరించె.

తే.ర.తమసూరచేరుగ్రుచ్చీనవాగి. తన్నూటయ్యచ్చీరించినజనులకు. ఆహార్యమిచ్చవాడు. సేవారచ్చీము
చేసేటివాడున్న. అభిముల. పాపములను. గ్రుచ్చీవాడు. సంసారిచేటివాడున్న. సరరాజసంఖాభ.పర.

శ్రీశ్రీ వ్రాసినట్లునంటి. రాజ. చంద్రుని పల్లెపై న. సంతాధ. ప్రిడేజే తను. ఇరియు. ఇయోగమునూ చూచింది నటువంటి.

ఉక్రముల. జుప్రులను. శక్తింనువాడు. పోషించేటివాడున్న. పరరాజసంబాధ. పరరాజ. అన్యధాస

వివలనన. సంపాద. పీఠచిత్రము. విరియు. పెడి పోయినటువంటి. భక్తముల. రాష్ట్రములను. శక్తింపనాచని

యశ్చ తతః. ఇతః. చి కటులను. శిక్కించునాడు. నాశనముచేసి వివాడున్న. పదాంత శుద్ధి. తది
 ధుల్. పదాంత. అపశ్చిత్తులనే. శుద్ధి. అంతఃపురములయొక్క. విధుల్. శ్రీనివాసుండు. పీఠం

ఋండువాడు. కుంభజాయువాడున్ను. అపవర. కష్టములనర. చిండువాడు. కుష్టిదోషవాడున్ను. చుష్ట మందహాసందూ
 హంబు. దుష్ట. దుర్మార్గులైనటువంటి. మందహా. మందహారాక్షులయొక్క. సందూహంబు. సమరాహామును. ప
 లనాలు. ముంరరగాన. తరమువాడు. పాఠశాలవేజాయువాడున్ను. బిభాతతరమువాడు. బ్రహ్మనాతివాడున్ను
 సంప్రదూషవశస్థితి. సంప్రదూష. రామ్రాకె. కలుషమునకున్ను. వశస్థితి. అధీనస్థియందుటచేతను. జలదరించు
 భయపడుచున్నప్పుడంటి. అవనిజనులకు. భూమ్రజులకు. భీష్మపాతివమునిచ్చి. సేత్రపటుప్రేముగలుగజేసి.
 అగరాచూర్ణిగలుగజేసి. ఋంచూవాడు. అతిశయించితివాడున్ను. పల్లదిశల. సమస్తదిక్కులయందున్న. దిపించు
 వాడు. సకాశించితివాడున్ను. సారసూప్తండు. ఇటువంటిసూర్యుడు. మునికి. అతపసికి. సాక్షాత్కరించు.
 ప్రత్యక్షమాయెను.

హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ మంజూరించిన బియ్యపు ధరలు

తను దిననాథయ్య కృష్ణలయవాడరెంపేట చిత్తనాకుని

కనసు మాహాత్మ్య చరిత్రమునకిది యుక్త నక్షన

ప్రేమరుమాతాంధ్రప్రేమశ్రుతవంతుబ్రహ్మాంతునిజూచియ్యిట్లనుకొ.

[illegible]

३१ క్రై. ప్రాచీనమునా కన్న పర్వమ్యిడధికుడభూసంచయంబుననుమరిరొడించుగాన

నమ్మనోత్పన్నోకన్యోనల్పలహాన్యో బరిణాయమసేయుపదేశికుపరమశుభము.

నికచ్చివ. నీకెల్లను. సదాభీతి. శాశ్వతమనయోదరణావతను. కమ్మనివాహానిరాదన. నివృత్తిపండ్లచేసుకున్నారనిము
నిపల్లనానీవాయుదేవీ తుమరలపల్లుచున్నాడు.

ని ౩౩౫. చ. నరులు సురరభవాభ్యశులు నన్ను మహాబలుడండ్రు సత్తా.

పరపరమేష్టిశైలములపారబలంబులు నీ నీరుం గుడుం

బరులనకున్నేమికనుపట్టినపట్టి ధరాధిభర్త

దరమునను గాకనిసదాగతిజన్మించుచున్నే ని నే.

జీక. నరులు. మానవీలున్న. సురల. దేవతలున్న. భవాభ్యశులు. బావంతోవారలున్న. నన్ను మహాబలుడండ్రు
నన్ను అతిసత్తాబలముడనియందురు. మహాబలుడనివాయువైనకూనామమున్న. సత్తాపరపరమేష్టి. సత్తా.
సద్వీర్యులయందు. అపరమేష్టి. రండ్రా చతుర్ముఖులవలెననుభవించుచున్నాడు. శైలములు. పర్వతములు. ప్రపారబ
లంబులు. అపార. అంతమునటువంటి. బలంబులు. విద్యముగలిగినవి. పరులనకున్నేమి. అన్యముపర్వతము
లధికబలముగలిగియనిచెప్పకపోయినందునయెఱుఁగరత. నీనరుంగుడు. పర్వతములబలమననొకరినొకరినా
డను. కనుపట్టినపట్టి. నివృత్తిపండ్లను. ధరాధిభర్త. పర్వతరాజునకు. అదరముననుభవించుచున్నాడు. ఇతరాక
ని. బిసుంగుడువృగాకయని. సదాగతిజన్మించుచున్నాడు. యదేచ్ఛినేనిన. మనస్సునచ్చినట్లు
పోయెను. ని ౩౩౬. క. ధరములదటను పుటితపయోధరములనంగీతములైరదైవరవిద్య
ధరములశీతగరుడసూదా. ధరములదలచుటయుపర్వతముతంత.

జీక. తటపుటితపయోధరముల. తట. పర్వతసానుభాగములయందు. పుటిత. కరాడసూదాబద్ధమువంటి. ప
యోధరముల. పురుషులుగలిగినపువంటి. సంగీతములైరదైవరవిద్య. ధరముల. సంగీత. గానవిద్యచేతను.
ముయ్యర. మోతయుచున్నపువంటి. దైవత. బ్రహ్మారకులున్న. విద్యాధరముల. దైవయోనివిశిష్టములున్న
గలిగినటువంటి. శీతగరుడసూదాధరముల. శీత. అశ్రయింపబడ్డటువంటి. గరుడసూదాధరముల. తా
ద్యుకన్యలుగలిగినటువంటి. ధరముల. పర్వతములనుకలచుటయు. మునీశ్వరుడుస్వగింపరాన. పర్వత

మూకెంతో కుండలు మునిగిరికెవచ్చెను.

ని ౩౩౭. క. మునియధ్వరణిధరముల గనుగునియట్లు నియనాత్మకన్యననన్యం

జనలొకమాన్యనిచ్చిదీగునకునియందుకడ ప్రభుకునుకొంపనగో.

జీక. ముని. తపసి. అధ్వరణిధరముల గనుగుని. అచర్తతములచూచి. నిట్లునియ. ఈశ్వరముపరికిను. అనన్య.
నికొకయితము. పర్వతమోకారనిమివంటి. జనలొకమాన్య. జనలొక. మనుజుమూహమేతనం. మా
న్య. బహుమానించుతనిమువంటి. అత్మకన్య. నాకుమార్తెను. ఇచ్చిద. పసగుడును. కునకుని. ప్రయత్నపడి. ఇం
దుకడప్రభుకునకొంపనగో. బాలలొకడుయోగ్యముబాగువాండుడియనిపలికి.

ని ౩౩౮. చ. అతిశుభలగ్నబాసమయమన్ననమస్త్రుతులాచరించె

ర్వీతములుబట్టినదబలనంతులముందురుపాదజర్జరి

కృతులముమమృతకృగ్రానపల్లలువానినిమ్మునిర్మల

ప్రభభవదీయప్రీతినినవారణకవిజన్మచోయిన.

జీక. అతిశుభలగ్నబాసమయమన్న. ఈకాలముమంచిశుభమువారా. మనిమునీశ్వరుడొచ్చెనాన. నమ
స్త్రుతులాచరించి. వందనములుచేసి. పర్వతములుబట్టె. కుండలొచ్చుచున్నవి. పడబలవంతులము. పామక్ర
దశకికలవారము. అందురుపాదజర్జరికృతులము. అందురు. పలుకలయొక్క. పాద. చరణములచేతను.
జర్జరికృతులము. చిందరవందరచెయబడ్డవారము. మమృతకృగ్రానపల్లలు. మూషకములుపర్వతములగు
మమృతగణనజేయవీ. నిర్మలప్రభ. పరిశుద్ధనియమముగలమునీశ్వరా. భవదీయప్రీతి. భవదీయ. నీసంబంధి
నియనటువంటి. ప్రీతి. చిడ్డను. అనివారణక. అత్తంకజేయక. వానినిమ్ము. అయిలుకలకుసంగిపెండ్లిజే
యుము. అని. అచిచ్ఛిచోయిన.

ని ౩౩౯. క. పలుకలచివిచిమహాముని కులవల్లభుడనియెన్నిమూతురహిదం

తులయవరియింపుడుకడనిశునినననికరమొకగుపడియిట్లునియె.

జీక. పలుకలచివిచి. మూషకములజరి. మహామునికులవల్లభుడనియె. గొప్పయగు బుష్పవంశమునకుల

పేక క్రూర పరావలంకములు క్రూరపర. అచికతనష్టనష్టవంతి. అవలంకంబులు. చూర్ణిగనినటువంటి. ఘూర్ణ

తే. కృతకృష్ణుండస్థానని. కృతార్థుడస్థానని. దైర్ఘ్యజితని. వారావి. దైర్ఘ్య. ధీరభీముచేతను. విజిత.
జయింపబడ్డటమంటి. సీవారావి. జామవత్పురీపముగనినటమంటి. అనియనగా. పురీతము. అమమం
టి. అచీరజివి. అకాకమలై. అనర్గళప్రచారంబుల. అనర్గళ. అర్థమౌననటమంటి. ప్రచారంబుల. సం
చారములచేతను. దుర్గజావ్యభీతరంబుల. దుర్గ. పాండనూడనప్పువంటి. జావ్య. అకూటరమలయై
వై. బిజాః ప్రదీపములయందున్న. అంతరంబుల. అంతఃప్రదీపంబులందున్న. ప్రవర్షించి. సంధరించి.

౩౪౨..క. పరశుబ్రహ్మణ్యకుండలమును వడిజూతాకి మూకలాక్ష్మిపై రక్షిత
వరువరుగూర్చినవిడకలుఁ బెరిగెను నచ్చిధిరత్నదళగులు పల్క.

తేజోవరశబ్దబ్రహ్మనకుండలకు. అర్చితకాలుచున్నపర్వతములకు. అరువదిజన. అతిష్ఠిరసామాయి. కా
కిమూకలు. వాయుసప్తగుంపులు. షష్టత. షష్టసారి. కురవ్వు. సగముకానికట్టలున్న. వరువరుస

శాస్త్రోక్తిలలుబద్ధీనిక్తిచిరునిప్రూకరాబ్బియెుక్కున్నది.

గగనంబంటి ఘనస్థూరిం గమలనాల్మత్ గాంతు నచ్చిచ్చునో
బరితంజ్రీరిపడిందివాండు కలమున్ శుభంబులయ్యిండుడి.

3. పై క్క చివడు వ్రసెన్చెప్పము. కాపై రులనంపారింజికా తూపాలనం

శాఖాధ్యక్షుడుచేరి, జరిగిన కార్యాచరణను గురించి?

తే. ఈ వడుచీన. ఈ ప్రకారముగా. బిళ్ళి పనుగా. పక్కడ నమిగులకుండా. కైరుల సహాగించి. శత్రువుల నాశన
మొనరిసి. కౌతూహల సంతోషాల మొదల. కౌతూహల. పేడుక పేతను. సంతోష మొదల. మనన చేయ బట్టవాడ. అన
గా పేడుక గలవాడ. అలకాకరాజు ఇరుడు. వాయు సరాజు. ద్రుత మేఘ వర్షుడు. అప్పుడు. అకాలమందు
చిరజీవికి. చిరజీవియనే మంత్రహాడను. అయి? బ్రహ్మని పట్టుచున్నాడు.

3 వ్రం॥ క॥ పగవారి గోపామువ్రోత్త్రోవోముగమచ్చానిబ్బడివసుములుకట్టాయే
పనిది జరియించితివని, పగచినచిరతనిమెప్పువరునకనియె.

తే॥ పశవానిశ్రీహము. శత్రువనియ్యిల్లు. ప్రేమప్రేమగము. కాలమున్నవనుచు జిది. అచ్చా? అటువం
తే॥ పశవానియింట్లో. ఇన్నిదివసుములు. యిన్నాళ్లు. కట్టాయెవనిది జరియించితివ్. కట్టకటాయెకిదివసుచరి

మధురగా జూటాడను. నిత్యనీశ. సమానమైనటువంటి. సత్కుడు. రత్నముగలనపువంటిది. ఇక్కడనిత్యనీశమునావి
 గ్రహముచేయగూడదు గనుక సన్దేశక బ్రహ్మవారిశాము. అదరణాదామక పాత్రుడు. అదరణా శ్రద్ధకు. వా
 ము. నీహామైనటువంటి. కటాక్షుడు. కడకంటి మాత్రగలవాడున్ను. అబ్బుండ. సంపూర్ణమైన
 టువంటి. విశ్రమ. పరాక్రమమందు. అధికుడు. శ్రీమద్దేవవాడున్ను. విలాసవిశ్రమనాదేశము. విలాసశ్రీకకు.
 విశ్రమనాదేశము విశ్రాంతిస్థానమైనవాడున్ను. మాత్రకమల ప్రభుడు. మాత్రయస్థిశివకుమారుడైనప్పు
 వంటి. నకులుడు. నకులుడనేపాండవయుడు. మధ్యరాజభవనంబున. విరాటునినీహమందు. సావాణియు. అవ్వీ
 శిక్షకుడై. అనగా గుఱ్ఱాలకు అపజపై నాడై. చరింపడ. మలగదా. అనగా సులైననుట.

౩౫౫. చ. భుజబలకానిని పరిపూర్ణుడు రూపవిలాసవారిష

ద్వీజుడు హరిజ్ఞయాశిముఖదర్శుడప్రియభాషుడాశ్రిత

ద్వీజనిధికార్యవాహనిరతి స్వైవేషముగల్గిప్రజ్ఞీన

ప్రజములగాచూడయి విరాటు ప్రగీతహాదేవ్రుండడ.

జీక. భుజబలకాని. భుజబల. వాహనిరతిముచేతను. శాని. ఓప్పుచున్నవాడున్ను. సతిపరిపూర్ణుడు. సతి. నా
 యమందు. పరిపూర్ణుడు. నిండానినవాడున్ను. రూపవిలాసవారిషద్వీజుడు. రూపవిలాస. చక్రదనమం
 దు. వారిషద్వీజుడు. మన్మథుడైనప్పువంటివాడున్ను. హరిజ్ఞయాశిముఖదర్శుడు. హరిజ్ఞయ. దిద్వీజయము
 నకు. అభిముఖ. ఎదురించినప్పువంటి. దర్శుడు. ప్రతాపముగలవాడున్ను. అప్రియభాషుడు. అప్రి
 య. మిక్కిలిప్రేమైనభాషుడు. మాటలుగలవాడున్ను. అశ్రితద్వీజనిధి. అశ్రిత. తన్ననుసరించినప్పువంటి
 ద్వీజ. ప్రాత్యక్షులకు. నిధి. ధనరాశియైనవాడున్ను. కార్యవాహనిరతి. ప్రయాజనచహనమందరి
 యాసక్తిచేతను. నిజవేషముగల్గిప్రజ్ఞీన. తనయాకారముకనుపడకుండాదాచి. గోప్రజములగాచూడ
 యి. అవ్వీల రక్షించినాడై. విరాటుప్రగీ. మాధ్వనిపట్టణమందు. సహాదేవ్రుండడ. సహాదేవ్రుడనేపాండవ
 యుడుండెదా.

౩౫౬. అ. కాలముదాపనవీరికాల్గలవారలువారిరాశికి

లాలపరితభూతవిప్రలాన్త్రీపరాజముఖశిరస్థల

స్థలమురత్నభానునికపూతిసమున్మిషదంబుపద్యపాం

చాలతనూజతున్నపనిసప్రదత్తవగతిం సుదీప్ష్టకు.

జీక. కాలముదాపను. సమయమునశిక్రమించుటకు. పవీరకాల్గలవారలు. భూమియందవ్వీరుసమర్థులు. వారిరా
 శికి లాలపరితభూత విప్రలాన్త్రీపరాజముఖ శిరస్థల స్థలమురత్న భానునికపూతి సమున్మిషదంబుపద్య. వారి
 రాశి. సముద్రమయైక్ర. కి లాల. అదకముచేతను. పరితభూత. చట్టుకొబడ్డప్పువంటి. విప్రలా. భూమియం
 దుంచున్నప్పువంటి. నీపరాజముఖ. చంద్రవదనవైశిష్ట్యప్రియప్రియైక్ర. శిరస్థల. శిరస్థభాగములయందు. స్థ
 వీన్నప్పువంటి. అలఘు. అధికమైనటువంటి. రత్న. మణులయైక్ర. భాను. కాయలయైక్ర. నికష. ఓరియుట
 చేతను. సమున్మిష. ప్రకాశమున్నటువంటి. అంబుపద్య. చరణసరూజములుగలనినపువంటి. అనగానాలు
 గుసముద్రములలోనా భూలోకమందున్న సప్తరాజుస్థిలచేతనమస్కారముతీసుకునేప్పువంటిదనతాత్ప
 ర్యము. అటువంటి. పాంచాలవనూజ. ద్రావడివి. దైవగతి. విధివశముచేతను. సుదీప్ష్టకు. విరాటునిజా
 ర్యకు. తుమ్మచనిచేయదా. వానిశచేసకార్యమనునర్చితదా. అనగా. సునర్చననుట.

వ. అనిచెప్పినచాప్తునిష్ఠిడిరాక్షుండవాయసాధ్యక్షుండుచిరజీవనాలాకించి.

జీక. అనిచెప్పిన. అనియీ ప్రకారము చిరజీవిపల్కనాన. చాప్తునిష్ఠిడిరాక్షుండ. చాప్తు. కన్యకచేత. నిష్ఠి
 డి. వ్యధచెట్టబడ్డప్పువంటి. అక్షుండ. నేత్రములుగలవాడై. వాయసాధ్యక్షుండు. మిప్పువర్ణుడు. చిరజీవి
 నాలాకించి. చిరజీవినిచూచెయిమోచెప్పుచూర్చుడు.

౩౫౭. క. పరదేశములదుఃఖాకరముమడియోపదేశగమ్యుడైకా

శ్రీరతిభరమాన్త్రీరిప్రమంధిరమునెచ్చిరినుండితినిచిరజీవి.

జీక. పరదేశము. అన్యస్థానము. శత్రుస్థానమున్ను. అఖిలదుఃఖాకరము. అఖిల. సమస్తమైనటువంటి.
 దుఃఖ. అపదలకు. అకరము. స్థానమైనప్పువంటిది. మడియోపదేశగమ్యుడై. మడియ. నాసంబంధపు
 నటువంటి. అపదేశ. చూడకు. గమ్యుడై. పొందగినవాడై. అనగానాయాజ్ఞానకుడై. కాన్తీ
 రతిభరము. ప్రయాజననిర్వాహకవ్యమును. ఓర్చి. సజ్జించుకున్నవాడై. రిప్రమంధిరమున. శత్రునీ

అతిరుగానర్పముమిత్తకయంజనాన.

299. అ. సన్నగభర. జూతి జలపాదుడు పట్టాది మనోగం

సన్నమూసాకయ్యున్నది మందవిదానానదియనిగ్రహం

బన్నభుజంగమిట్లను దయరామయయాకటణిలుపట్టా

కున్నదియోనశక్తి కడుపొనెమనలొదటజూడుచిత్తము

అ. సన్నగభర. జూతి జలపాదుడు పట్టాది మనోగం. సన్నమూసాకయ్యున్నది మందవిదానానదియనిగ్రహం. బన్నభుజంగమిట్లను దయరామయయాకటణిలుపట్టా కున్నదియోనశక్తి కడుపొనెమనలొదటజూడుచిత్తము. అ. సన్నగభర. జూతి జలపాదుడు పట్టాది మనోగం. సన్నమూసాకయ్యున్నది మందవిదానానదియనిగ్రహం. బన్నభుజంగమిట్లను దయరామయయాకటణిలుపట్టా కున్నదియోనశక్తి కడుపొనెమనలొదటజూడుచిత్తము. అ. సన్నగభర. జూతి జలపాదుడు పట్టాది మనోగం. సన్నమూసాకయ్యున్నది మందవిదానానదియనిగ్రహం. బన్నభుజంగమిట్లను దయరామయయాకటణిలుపట్టా కున్నదియోనశక్తి కడుపొనెమనలొదటజూడుచిత్తము.

300. క. మరలు తమపేడుకలుజూతురుగానివహించితిరుగుతురగంబులబులి

వరమేవ్రీసిట్లుతరిగిడియరుదిబ్బిదమనినదర్పరాగ్రణితుడిలలో

అ. మరలు. తమపేడుకలుజూతురుగాని. వరమేవ్రీసిట్లుతరిగిడియరుదిబ్బిదమనినదర్పరాగ్రణితుడిలలో. అ. మరలు. తమపేడుకలుజూతురుగాని. వరమేవ్రీసిట్లుతరిగిడియరుదిబ్బిదమనినదర్పరాగ్రణితుడిలలో. అ. మరలు. తమపేడుకలుజూతురుగాని. వరమేవ్రీసిట్లుతరిగిడియరుదిబ్బిదమనినదర్పరాగ్రణితుడిలలో.

301. క. కలతరగిట్టిదయనుచుంధలచియయోనిప్రకాశవశవనయ్యి

వలసినయోవారమును. గలుగమయిచ్చిలుపెచ్చెగదయకటకటా

అ. కలతరగిట్టిద. అయ్యకరియెదెను. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి.

అ. కలతరగిట్టిద. అయ్యకరియెదెను. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి. ప్రకాశముదలచి.

302. క. భారవహంబిదిదావారమునెడకకటికియాకటికిచ్చి

కారడునిట్లుండిననాంబారాహానాకెళియెక్రియంబునసాగు

అ. భారవహంబిదిదావారమునెడకకటికియాకటికిచ్చి. కారడునిట్లుండిననాంబారాహానాకెళియెక్రియంబునసాగు. అ. భారవహంబిదిదావారమునెడకకటికియాకటికిచ్చి. కారడునిట్లుండిననాంబారాహానాకెళియెక్రియంబునసాగు.

303. చ. అనితలపొసి మందవిదానారసియజ్జలపాదుడిట్లనుం

ననుదలద్రవ్వియాడజవనంబువేంజరరానలంబురా

జనయవ్రేడల్లకప్పులనిశ్రంజలవ్రేత్తిభుజించిలావ్రే

కునివహరింపవ్రేజూరికులకుంజరనామిదలప్రదంబున

అ. అనితలపొసి. మందవిదానారసియజ్జలపాదుడిట్లనుం. ననుదలద్రవ్వియాడజవనంబువేంజరరానలంబురా. జనయవ్రేడల్లకప్పులనిశ్రంజలవ్రేత్తిభుజించిలావ్రే. కునివహరింపవ్రేజూరికులకుంజరనామిదలప్రదంబున. అ. అనితలపొసి. మందవిదానారసియజ్జలపాదుడిట్లనుం. ననుదలద్రవ్వియాడజవనంబువేంజరరానలంబురా. జనయవ్రేడల్లకప్పులనిశ్రంజలవ్రేత్తిభుజించిలావ్రే. కునివహరింపవ్రేజూరికులకుంజరనామిదలప్రదంబున.

304. చ. అనితలపొసి మందవిదానారసియజ్జలపాదుడిట్లనుం

విరిగివాయుసరాజులొకపలుకుచున్నాడు.

౪౦౩. క. మూలములజెరుపవనల జావలలుచరువలనకాని చందనశ్రీ
శ్రీలమగుగా భ్రాజరుచు మూలంబులదానవృక్షములశ్రీమమున

జీక. అనలజావలలు. అనల. అద్వైతము. జావలలునుంటలు. మంటలు. చరువలనకాని. వృక్షములనకాని. మూలము
లజెరుపవ. వృక్షమునాశనముచేయవచ్చు. చందనశ్రీ శ్రీలమగు. చందన. శ్రీగంధమువలన. శ్రీ. చల్లదనముయొక్క. శ్రీ
లమగు. సంపదగలిగినప్పుడంటి. గాడ్చు. వాయువ్య. శ్రీమమున. భ్రాజరాన. మూలంబులదాన. వృక్షములకూడా.
వృక్షముల. చిట్టనూ. చెరుచు. నాశనముచేయును.

౪౦౪. క. ధనమునఋణాశ్రయముసాధనమునరిపుశ్రీమహాపద్మధంబునతనుసం
జనితగదశ్రీమముదకంబునశివశ్రీమమునజేయదగు.

జీక. ధనమున. ఋణముచేతను. ఋణాశ్రయము. అప్పుమిగులుటనున్న. సాధనమున. బాణముచేతను. రిపుశ్రీమము
చావనానిలచిన శ్రువలనున్న. భాషధంబున. విశిష్టచేతను. తనుసంజనితగదశ్రీమము. తను. దివ్యమందు. సం
జనిత. వృక్షమువంటి. గదశ్రీమము. చక్రగానివర్తింపక కుంచమునిలిచిపోయినవచ్చు. అతకంబున. భిక్షుచేతను.
శివశ్రీమము. చల్లారగామిగిన అద్వైతము. శ్రీమమునజేయదగు. మిగలకుండాచేయవలెను.

౪౦౫. క. ముడివడియున్న దుర్బిసనమునడలిచిదురంతరొప్పవ్రేం
గడలిసుకాంతెసచువ్రేనగజ్జిసమాసమదేశకాలమున

జీక. ముడివడియున్న. దుర్బిసనమున. ముకాసుక్తులను. నడలిచి. వదలిచి. దురంతరొప్పవ్రేం
గడలి. దురంత. నాశనముచేయవలెను. రొప్పవ్రే. కంఠమున. కడలి. సముద్రమును. సుకాంతెసచువ్రేన.
సుకాంతి. శ్రువయన. సేమవ్రేన. కట్టచేతను. కట్టి. బంధించి. సమాసమదేశకాలమున. సమ. సరియైనప్పుడంటి
న్ని. అసమ. విషమమైనప్పుడంటి. దేశ. స్థలములనున్న. కాలమున. వేళలనున్న. కడగని. సారముముట్టు
జూచి. చిత్తగుప్పెమెను. చిత్త. తనవివరముయొక్క. గుప్పెమెను. దాచుటయొక్క. అనగాతనమర్త

కడగని. చిత్తగుప్పెమెను. చిత్త. తనవివరముయొక్క. గుప్పెమెను. దాచుటయొక్క. అనగాతనమర్త

జీక. ముడివడియున్న. దుర్బిసనమున. ముకాసుక్తులను. నడలిచి. వదలిచి. దురంతరొప్పవ్రేం

గడలి. దురంత. నాశనముచేయవలెను. రొప్పవ్రే. కంఠమున. కడలి. సముద్రమును. సుకాంతెసచువ్రేన.

సుకాంతి. శ్రువయన. సేమవ్రేన. కట్టచేతను. కట్టి. బంధించి. సమాసమదేశకాలమున. సమ. సరియైనప్పుడంటి

న్ని. అసమ. విషమమైనప్పుడంటి. దేశ. స్థలములనున్న. కాలమున. వేళలనున్న. కడగని. సారముముట్టు

ము శత్రువ్రేనకూడియకుండాదాచుటయెనాభావ్యము. ముసరినిక. బ్రతుకుచున్నపుడువ్రేనకు. పెయినెల. పెయ్య
వరాటలుజెప్పినెతిక. ఇప్పుడను. శ్రీభూమియందు. సంపదలు. శాస్త్రములున్న. శుభంబులు. మెలుపనులు
న్న. శరస్థలామలకమునగద. శరస్థల. అరెచేతులగున్న. అమలకమునగద. అరెకెకాయలుగదా. అనగాన
శ్రీస్థాలమందెయను శుభంబయెరాశ్రీములనితాత్పర్యము.

౪౦౬. క. శరములబడరుమనీషాశరములబడినట్లురివ్రేలుసమరమువలయు

శరములకువలదుప్రజ్ఞాశరములకుప్రజ్ఞామిద్రీసశిరంబు.

జీక. రివ్రేలు. శత్రువ్రేలు. మనీషాశరముల. మనీషా. బుద్ధియనెతి. శరముల. బాణములచేతను. పడినట్లు. నాశనమైన
ట్లుగా. శరములబడరు. సామాన్యబాణములచేతనాశనముకారు. శరములకు. సామాన్యబాణములకు. స
మరమువలయు. యుద్ధముకావలెను. ప్రజ్ఞాశరములకు. బుద్ధియనెబాణములకు. వలదు. యుద్ధముచేసెడు. సరిసిరిం
బు. సమానమైన యారెండుశరములల. సామాన్యమిద్రీ. సశరముగ్రహంపవనినది. అనగాయుద్ధముచేసె శత్రు
వ్రేలనాశనముచేసెడి బుద్ధిశరము. యుద్ధముకలిగెనాశనముచేసెడి సామాన్యశరము. శిరంబిలాదెన్నిగ్రహం
పవలెనూ. అనగాబుద్ధిశరమునగ్రహంపవలెననితాత్పర్యము.

౪౦౭. క. చిరుదులిలకానికూరవ్రేశరమునెక్కురుడకానిచావడుప్రజ్ఞా

పరతంత్రునిశరమున. దురమునపక్రంతుంగుదురుప్రతిపక్షం.

జీక. చిరుదులిలకాని. కూరవ్రే. శరమునెక్కురు. డకానిచావడు. ప్రజ్ఞా
రుడకానిచావడు. చక్రకానిరెండూవాడువృత్తజంధడు. ప్రజ్ఞాపరతంత్రు. బుద్ధిమంతునియొక్క. నిశిశరమున. నయ
మనెబాణముచేతను. దురమున. యుద్ధమందు. ప్రతిపక్షం. శత్రువ్రేలు. పక్షం. అనెకులు. ద్రుంగుదురు. తగు
దురు. అనగానాశనమొదురు.

౪౦౮. క. అలడులకుడెవయ్యముబలవంతంబైనెల్లకునులాదవ్రేమహా

బలంబుకడెకెయందునిపలుకుటయెలకడమబడుచున్నంబు.

జీక. అలడులకు. బలహినులకు. డెయ్యము. ఇందుకియదాశ్రయము. బలవంతంబైన. బలమైనయొక్క. ఎ
ల్లకునులాదవ్రే. సమస్తకార్యములచేకూరును. మహాబలులకు. బుద్ధిబలవంతంబైనవానికి. అదికెయందు

నకి. అదేవయత్తమమనెట్టె. పలుకులువెయిల. మాటలుయందుకువెయ్యి. కడమపడునర్థింబున. సమస్తమున్నుతగుల
డును. కాబట్టిబలహిమండ్లనప్పుటికిని. దివసవాయముగలవాడెయ్యెయిలుడనితాత్పర్యము.

౪౦౬. న. సుచరిత్రఫలంబునంశాకసకలకార్యంబులుచేకూడవ్వి. వ్యాగంబునకూరుండునొప్పె

దుష్టంబునప్రియండును. గుణంబులలుబుద్ధుండునగురాజురాజ్యంబుపాజ్యంబుగా

జేయు నింకనుకృత్యేరుషకారంబునిరద్ధకంబనిండుమదియట్టిద.

జీక. సుచరిత్రఫలంబునంశాక. ప్రియోక్త్యపరిపాకమచేతగాని. సకలకార్యంబులు. సమస్తమైనపనులున్ను. చేకూ
డవ్వి. నిష్ఠింపవ్వి. వ్యాగంబున. దినబుచ్చుటయందు. శరారుండును. ఎదురుపెనునంటి. వీడుష్టంబున. జ్ఞానముందు. ప్రి
యండు. ఇష్టమైనటువంటిన్ని. గుణంబుల. శ్రీష్టగుణములయందు. లుబ్ధుండునగు. అసక్తుడైనప్పువంటి. రాజు. భూ
పతి. రాజ్యంబు. రాష్ట్రమును. పాజ్యంబునాజేయు. శ్రీష్టమునాజేసును. ఇంకనుకృత్యేరుషకారంబు. ఇంకనుకటి
పూరుషధర్మంబు. నిరద్ధకంబనిండు. ప్రియమైనదనియాలకింతును. ప్రదియట్టిద. ప్రతియేదోదను.

౪౦౭. న. సుచరిత్రఫలంబునంశాకసకలకార్యంబులుచేకూడవ్వి. వ్యాగంబునకూరుండునొప్పె

పాండునందనునకాబహుకాలవనవాసు. విభిన్నరాధిప్తనకాయితోమరప

యదుకులాధ్యక్షునకాశాపమరణంబుజావృషిసుమనకాశస్యశయ్య

నలరాజుకామవనసపాకభజనంబు. నహుత్తునకామారనాగమూర్తి

౪౦౮. న. సుచరిత్రఫలంబునంశాకసకలకార్యంబులుచేకూడవ్వి. వ్యాగంబునకూరుండునొప్పె

మనుజుడవ్విడునర్థిర్యప్రేతంబు. డిద్వీరుడునాకసమకూర్చబట్టిపనులు.

జీక. సుచరిత్రఫలంబునంశాక. సునయోగ్యమైనపువంటి. రూప. శాందర్యమునకు. నిధికి. నిష్ఠమైనపువంటి. ఆయనంగునకు. ఆ
మన్నధునకు. ఆయనంగట్టిము. అదేవారణాతప్తిము. అచితమ. తగినటువంటిదా. అనగాశాందర్యనిధియైనమన్న
భునికదేవామృతకావ్యేటయనుచితముగాదనియద్ధము. బలిక. ప్రోచనునకు. బలిచక్రవర్తికనుట. అహివ్యాహ
వసతి. అహి. సర్పములయొక్క. వ్యాహ. సమూహమునకు. వసతి. స్థానమైనరసాతలము. అచితమ. తగి
నటువంటిదా. బలికపాతాభనివాసుముతగదనితాత్పర్యము. పాండునందనునకు. ధర్మరాజునకు. బహుకాల

వనవాసుము. బహుకాల. ప్రాసేకదినములు. వనవాసుము. అరణ్యమందునికి. అచితమితగునా. అచితముగాదని
యద్ధము. ఇభిప్రకాశిప్తనకు. ఇభిప్ర. హస్తి. నాపట్టణమునకు. అదిచిడు. ప్రభుత్వమర్యాదనునకు. అయిటి
మెరువ. అమడుగులహివాగియుండుట. అచితమ. తగినటువంటిదా. అనగామర్యాదనునంతరాజునకుదిక్కుచేక
మడుగులహివాగియుండుటతగదనితాత్పర్యము. యదుకులాధ్యక్షునకు. యదువంశశ్రీష్టుడైనశ్రీష్టునకు. అనగా
మరణంబు. అనిష్టకరమైనకారణాకృత్యమచేతపాపమైనదనము. అచితమ. తగినటువంటిదా. అనగాయాదవ
కులమునకుముసలములున్ను. ననిమునిశాపమువల్లయదుకులక్షయమైనందునశ్రీష్టుడున్నయదుకులమునబుట్టి
నవాడిగనుకయూముసలశిష్యుమచేతనీవృత్రమందినాడనిప్రకాశిద్ధముగనుకశ్రీష్టునంతవానికిశాపమరణ
ముతగునాయనితాత్పర్యము. జావృషిసుమనకు. జిష్టునకు. అశస్త్రశయ్య. వాణములరచించినపాన్ను. అచిత
మ. తగునా. అచితముగాదనియద్ధము. నలరాజునకు. నలమహారాజంతవానికి. అమహానసపాకభజనంబు.
మహానస. పాకశాల. అనగావంటయిల్లు. అక్రడ. పాకభజనంబు. వంటజేసుట. అచితమ. తగునా. అనగానల
భక్తవర్తి. యంతజిహ్వానికిబుతుకుర్చుడనిరాజుయింట్లోవంటజేస్తుండుండుటతగునాయనితాత్పర్యము.
నహుత్తునకు. యయాతితండ్రికి. అనగానహుత్తునంతరాజునకు. అపారనాగమూర్తి. అపార. భయంకర
మైనపువంటి. నాగ. సర్పముయొక్క. మూర్తి. శరీరము. అచితమ. తగునా. అనగానహుత్తునవాడుపేండు
నిండుననాశీనుడైప్రలోకసామ్రాజ్యమెలుచుండనప్రబుషిశాపముచేతసర్పరూపిడైనాడనిప్రకాశిద్ధ
సిద్ధము. కాబట్టియటువంటివానికియాసర్వాకీర్తిరాతగునాయనితాత్పర్యము. ప్రశంకునకు. హాకిప్రేమ
నితండ్రికి. ప్రశంకునంతరాజునుట. అపచ్చిమాలతనము. శుద్ధచందాలబ్ధిము. అచితమ. తగునా. అనగాప్రశం
కుడనిరాజునకువసిష్టశాపముచేతచందాలబ్ధిముప్రాప్తించినదిగనుకఅటువంటివానికిచందాలబ్ధిమూరత
గునాయనితాత్పర్యము. ద్రుపదనందనునకు. ద్రుపదిదీపికి. అరాచితమృతాము. రాజగ్రహమందువాసంబు
యందుట. అచితమ. తగునా. అనగావిరాటరాజుయింట్లోనిరాటరాజ్యమైననుద్ధిష్టుకుడుచక్రపాణియచు
ద్రుపదియుద్రుదిగనుకనంతరానికియానితబ్ధిముప్రాప్తించుచున్నాయనితాత్పర్యము. కాబట్టి. ఇట్టిపను
లు. అటువంటికార్యములు. సమకూర్చ. సంభవించుచునుటకు. శక్తిరుడునాక. భవండుడికాక. మనుజుడవ్విడు

పంచతంత్రము

శ్రీర. బ్రహ్మగౌతమియబద్ధస్థువంటి. చరతప్రే. బ్రహ్మగౌతమియబద్ధస్థువంటి. విత్. తెలియుచున్నప్పుడు పంటి. జటివ్యగం
 ద్ర. యకశ్రీస్థులయొక్క. వికస్థిర. వికసించినప్పుడు పంటి. యోగ. యమనియమములు గలిగినప్పుడు. చవారా
 శముగలవాడా. అనగా చరతప్రేవత్తానయగి. ప్రేరులయొక్క బ్రహ్మగౌతమియబద్ధస్థువంటి. యమ
 యిల్లాజేసుకుని యమండావాడనితాత్పర్యము. వారివారులకద్దరికియేదయద్దము. తదుభయప్రేరువత్తప్రేవవారివం
 తనాథాయనిసంబుద్ధిజేపుట.

౪౧౫. క. రంగవీరజాతమచా. నాంగియస్థువనఘటితఘనప్రళకాయ

అంగ నిచూళయమిసారి. గ్రంథస్థల మధ్యసంచరణశైల్యాభా.

ప్రే. రంగవీరజాత. రంగవ. ప్రకాశిస్తున్నప్పుడు పంటి. శర. అయిదు ములయొక్క. జాతమచాయముగలవాడా
 అభయచాయదేయద్దము. మచా. నాంగియస్థువనఘటితఘనప్రళకాయ అంగ నిచూళ. మచాత. పూజ్యుడి
 వస్తువంటి. నాంగియ. జీప్సుడున్న. కుమారసావేరియ. విష్ణుపరాశ్రయము జీప్సుడునిన్ని. శివపరాశ్రయము.
 కుమారసావేరియనిన్ని అన్నయిందుకూపవసు. వారియొక్క స్థువన. స్థురులచేతను. ఘటిత. కూర్చబడ్డ
 స్థువంటి. ఘనద్రవ్యమైనప్పుడు పంటి. ప్రళక. రూమాంచమనేటి. అయత్త. అభ్యమమచయనిదేసిద్ధించినపు
 వంటి. అంగ నిచూళ. చూర్కాగలిగినవాడా. అనగా జీప్సుషణ్ణులొలయుచులచేత మనస్సుబాప్తంగిశరి
 రమంతయుమామాంచమునిండినవాడనితాత్పర్యము. యద్దరికియేదయద్దము. యవిసారిగ్రంథస్థల
 మధ్యసంచరణశైల్యాభా. యమి. యచిత్తీరులనేటి. ప్రాగ్రంథస్థల. నాప్రకాశాప్రదేశముయొక్క. అ
 నగాప్రాప్తీరంగ్రంథస్థలముయొక్క. మధ్య. నడిమిప్రదేశమందు. సంచరణ. తిరుగుచునుండేప్పుడు పంటి. శైల్యా
 భా. నమడైనవాడా. అనగా యతులయందు ముఖ్యమునాసంచరించేవాడనితాత్పర్యము. అభయ

అయిదేయద్దము. ని. నిచూళ. ప్రచ్ఛేదపట. ఇత్యురః

౪౧౬. కలుషమశకధూమాక్లాంతిచింతావిరామా

పుశయకరణరూపాప్రాణిసంసుప్తితూపా

విలసదవలప్త్యావిప్రతకౌతకక్యా

148
 148
 148